

SENTENTIAE
IESV SIRACIDAE,
GRAECE SUMMA DILIGEN-
TIA ET STUDIO SINGVLARI

editæ, Cum necessarijs No-
tationibus,

Ioachimo Camera^(rius) Pabep.
A V T O R E.

L I P S I A E,

A N N O

M. D. LXVIII.

C V M P R I V I L E G I O.

IOACHIMI CAME-
RARI PABERGER. PROOE-
MIUM IN NOTATIONES LIBRI
Iesu Syracidæ, ad Clariss. & humaniss. vi-
rum, Ioannem Baptistam Hencelium,
patricium Augustanum,
amicum S.

Eorum quæ doctrinâ aliqua conti-
nentur, duo tempora reperiuntur
quæ euentus bonus frustratur, & qui-
bus corrumpitur felicitas. hæc enim,
vt bona nulla in terris perpetua sunt,
ita diuturna esse non solet. Tempora
autem vitiosa illa, sunt distractionis
eorum, quæ coniuncta perficiunt in
magnis & paruis rebus eam præstan-
tiam, cuius capax est humana condi-
tio. Hæc est & præceptorum veri-
tas, & studiij exercitatio atq; vsus.
Quorum vtrumlibet destitutum ab
altero, & imbecille est, & in sese vno
versans atq; insistens, integritatem et-
iam suam amittit. Quæ ita se habere,
cum in alijs doctrinæ partibus inueni-
tur, tum in ea quæ omnium salutem
& incolumitatem complectitur: Pietas

tis & religionis: de qua cum disputaciones & quasi scolæ frequentes atq; verbosæ habentur, & non est finis neque modus differendi, tum plarunq; & voluntates conturbantur atq; offenduntur, & alacres atque strenui in exequendis optimis & salutaribus præceptionibus homines esse desinunt: & in verborum contentione, cum res sæpe peruertuntur, tum actiones laudabiles plane frigent, & disciplina omnis dissoluitur. Rursum ubi religione animi repleti sunt, & viget cupiditas piæ & sanctæ vitæ, & incitantur studia ad colendum Deum, si non præluce consilijs & sententijs hominum Doctrina Veritatis, tunc horum conatus & instituta in horribilem tandem superstitionis impietatem euadere solent. Etsi autem fieri aliter nequit, quam ut veritatis quasi instaurationis tumultuosa sit, propterea quod non modo confirmati errores audacter resistere, & se quibuscunq; viribus conceditur, munire nituntur: sed
quia

quia rebus commotis, multa in opt. quoq; caussa minus cogitanter nonnunquam, quædam etiam ab improbis specie honesta temere suscipiuntur, & perperam fiunt: tamen nihilo minus huius cognitio omnibus alijs rebus, quæ res vel præcipuum vsum, vel maximam delectationem in vita habere existimantur, præponenda est, cum sola possessio ipsius firma & stabilis sit, alia omnia quasi somnia quædam evanescent, interdum admodum celeriter, vt quasi præteruolasse, vel potius oculos, veluti ludibria quædam circulatorum præstinxisse videantur. Sed cætera omittamus, in quibus omnibus, si fallitur iudicium, & errat ratio, vel ridicula, vel miserabilis res est: vt cum pueri splendore æris capti, aurum illud esse putant: aut atra bile perciti, sibi alijsue damnum exitiumue inferunt: Et nunc de æterna ac cœlesti veritate videamus, quid huius ignoratio incommodi afferat, nimirum mortem & interitum: res contrarias

ijs rebus, quarum illa effectrix est, Vi-
 tæ & Salutis. Vbi igitur hæc amitti-
 tur, aut obscuratur, ibi necesse est, vi-
 tam miserrimam & calamitosissimam
 degi: quamuis neq; facultates, neque
 dignitas, neq; suauitas coniunctionis,
 neque vllarum rerum, quibus homi-
 nes capiuntur, copia deminui atq; de-
 siderari reperiatur. Quoq; talis vita,
 quæ in errorum veluti tenebris degi-
 tur, tranquillior est, ac quietior, eo
 malum hoc grauius, & magis exitio-
 sus morbus esse consuevit. Cum enim
 caussa exitij ita lateat, vt non solum
 metus nullus periculi, sed confidentia
 etiam summa sit salutis: quis non in-
 telligit, aliud nihil tum expectandum
 esse, quam id quod minime timetur,
 præsens & subitum exitium? Post-
 quam vero proferre caput & os ape-
 rire Veritas, & oratio huius exaudi-
 ri cœpit, fit vt alij conuertantur ad
 auscultandum placide & verecunde:
 alij immodice exultent ad cognitio-
 nem eorum, de quibus nihil vnquam
 fuere

fuere suspicati : alij suas opiniones
conuelli, alij etiam dignitatem & opes
in discrimen vocari, indignantur atque
dolent. Quibus de causis tur-
bas cieri, & praesentem statum muta-
ri, & confusionem rerum multipli-
cem excitari necesse est. Harum in-
commoditatum Veritatis profecto
vox causa non est, neque autores
sunt ij, quorum studia illa commouit :
sed aduersatores & refragatores, qui
id faciunt quod prouerbio, & Christi
etiam increpatione reprehenditur, vt
calces stimulis impingere non dubi-
tent. Et si non nego, etiam ab ijs tu-
multus augeri, qui, vt dixi, ad Veri-
tatis nouam & ante inauditam oratio-
nem, nimia quasi laticia efferuntur,
quorumq; hic aut ille, quasi equus
Homericus, ferocius procurrit,

κυδιών ὑψὲς δὲ κάρη ἔχῃ, ἀμφὶ δὲ χαῖται
ᾧμοις αἰσονται, ὃδ' ἀγλαΐῃφι πεποιθὼς
ρίμφα ἐ γούνα φέρῃ.

Inprimis autem tum nocentes sunt
A 4 & gra

& graues, obstantq; maxime veritatis
 salutari progressioni, illi, qui opinio-
 nibus falsis, vel cæcatis animis, vel de-
 prauata voluntate, seruiunt atq; in-
 hærent. Quorum illi ne volunt qui-
 dem, sicut amatores interdum, cupi-
 ditate turpi liberari: hi etiam occasio-
 ne ista & dissensionum materia, ad alia
 quædam, & inprimis spem emolumen-
 torum & fortunarum incrementa ab-
 utuntur. Quantumuis autem callidi-
 tas versuta, & magna potentia, & ve-
 hemens indignatio contra veritatem
 sese incitet, atq; hanc oppugnet, tamē
 his molitionibus tantum exasperari
 negotium, & euentuum tristitiam ir-
 ritari, & ipsa ratio euincit, quæ docet,
 quamuis longum fiat, tandem tamen
 mendaciorum commēta cum cognos-
 sci, tum deleri: & exempla omnium
 ætatum testantur. Quæ cum nota
 sint, & in medio, non visum fuit mo-
 rari in commemoratione illorum. V-
 tinam non & nostra tempora idem
 comprobent, ac potius inter eos casus
 inue-

inueniantur , quibus non irati Dei animaduersione aduersus contumaciam declarata, sed benignitas propitij Dei erga subiectionē cognita fuerit. Hoc votum affectionis piæ, & de communi incolumitate sollicitæ, quemadmodum nemini bono improbari posse scio, ita opto, vt quamplurimi ex animo & vera sententia mecum suscipiant. Quod si fiat, pauciores futuri sint, qui quasi incendio iam coorto materiam, & oleum (vt dicitur) camino addere videantur. Et spes concipi possit, fore vt aliqua quies Reip. restitatur, neque illa secum confligens, sese suis ipsa viribus labefaciet atque debilitet. Cum hoc autem voto omnino coniunctum erit studium non declamandi & concionandi, καὶ τοῦ δημηγορεῖν τε καὶ ἐυχράφειν semper aliquid noua forma & genere proteruo, vel cum impudentia defendendi errores, vel scurrilitate exagitandi quosuis: vt faciunt complures κειόδοξοι ἀλλήλους προκαλούμενοι, καὶ ἀλλήλοις φθονοῦντες,

contra diui Pauli præceptum. Hæc igitur petulantia & αὐθάδεια aberit, & incipientiam homines exercere quoque & exequi in veritatis cognitione, præcepta & monita & subiectiones illius: neque ad dicendum modo prompti, sed in agendo etiam diligenter futuri sunt. Quod si hoc impetrari ac obtineri à maiore parte hominum non poterit, & multi plus valebunt quam boni: at pauci illi videant, & sibi vnusquisque, cui salus & vita sua curæ, & Dei æterni veneratio ac cultus cordi est: Ne Veritatis doctrinam cœlestem, cuius Magister est filius Dei, negligenter audiat, & infideliter tueatur, aut nefarie etiam prodatur, neu vlla re violet atque contamineat: sed in dogmatis scientiam & confessionem, considerationem & fidem summam impendat, ita animatus, vt fortunas ac vitam potius amittere, si res poscat, quam veritatem prodere velit. Rixari autem cum peruiicacibus, & ijs qui non cognoscere veritatem vo-

tem volunt, sed præconceptas opinio-
 nes siue contradicendo, seu tergiver-
 sando, seu etiam maliciose regendo
 asserere meditantur ac quærunt, ego
 suadere ausim nemini, si consilium à
 me peratur: ipse certe facturum me
 nunquam esse, decreui. Quid enim
 proficitur talibus disceptationibus?
 Non laterem aliquis lauat, sed *πῦρ σκα-
 λῶς*, qui in ijs præsertim negotijs, de
 quibus non nisi omnino volentes vin-
 cere litigant, cum contentiosis contro-
 uersatur. Senex Plautinus ait, si ille,
 à quo deceptum se esse rescuerat, sibi
 dicat lunam esse, quæ sit luna, tum se
 solem esse arbitraturum. At mihi si
 rem esse cum litigioso oporteat, & ille
 solem esse perhibeat, quæ luna sit, con-
 cedā potius, quàm argumenta ad refellen-
 dum eum quæram, quæm & mente ad
 intelligendum, & oculis ad aspicien-
 dum captum esse animaduertā. Neque
 me fugit, eos nunc fere, quæ non videntur
 acetum acre habere in pectore, fuitiles
 ac timidos appellari: quorum vtrumque
 fiti

si in me dicatur, vix possim refutare,
 cum agnoscam animo meo. Nam me
 quod egregium reddere possit, nihil
 admodum est. Timidum autem me
 esse, etsi negare poteram, secundum
 Stoicos, ut dicerem me *δραβῆσθαι*,
 non *φοβῆσθαι*, tamen (verum enim
 volo fateri) timeo nunc etiam ne ea-
 dem accidant, quæ & similibus tem-
 poribus de historijs veteribus accidisse
 cognoui, & nostris sum expertus.
 Sed hæc omittamus: ne in proposito
 atque consilio vitandi contentiones,
 contentiosi alicui forte videamur. Ve-
 rum illi (ut aiebam) pauci, inter quos
 cupio & meum nomen referri, cum
 vera fide, & pia ac religiosa assensione
 veritatis doctrinam perceperint, decla-
 rare etiam studebunt obedientiam, &
 probare obtemperandi studium, tam
 dictorum quam factorum honestate,
 in simplicitate cordis, & officiorum
 diligentia. Hic est enim cultus & hæc
 veneratio quæ Deo placet, & his vi-
 ctimis à fidelibus & suis ille sibi litari
 vult,

vult, & hæc sacrificia accepta habet
 & grata. In qua nuper cogitatione,
 cum & pericula imminentiâ , & ma-
 gnæ difficultates , & varij terrores in
 animo & ante oculos essent, antequam
 ad alias cotidianas operas accederem,
 quasi precationum loco recognoscere
 & pellegere visum fuit eas sententias,
 quas à Iesu Siracide, de Hebraïco ser-
 mone in Græcum traductas esse, ipso
 indicante constat : quod , iudicium o-
 ptimorum & doctissimorum virorum
 sequens, hunc libellum ad institutio-
 nem puerilem bene & vtiliter adiun-
 ctum iri crederem. Cum has autem
 varie expressas in diuersis exemplis, &
 non eodem modo à veteribus quibus-
 dam referri deprehendissem , cœpi ea
 inter relegendum notare, quæ in scri-
 pturæ discrepantiâ aliquid momenti
 habere arbitratus essem : Et simul ad
 indicationem argumenti , quid quoq;
 loco tractaretur , quasi accumulavi a-
 lias quoque similes sententias , in pri-
 mis quidem Salomonias , non tamen
 nullas

nullas καὶ τῷ ἔξω, siue eorum qui in po-
 pulo & ecclesia Christi non censentur:
 quod neq; has penitus reiiciendas, &
 adolescentiam, qualia de horum libris
 potiss. excerpere deberet, admonen-
 dam esse duceremus. Nam vt eccle-
 siasticus quidam scriptor ait, τὸ καλὸν
 εἶθ' αὖτ' ἡ ἰδίον τὸ ἀληθείας εἶναι. Me quidē,
 ne quid dissimulem, admodum offen-
 dit huius libelli deprauatio, & tradus-
 toris vel ignoratio, vel neglectio pro-
 prietatis linguæ Græcæ: neque fuit
 fere quicquam quo magnopere adiu-
 uaremur, in perspicendis obscuris,
 aut emendandis corruptis. Nam &
 4 Latina & Germanica interpretatio,
 4 illa antiqua, hæc singulari nuper stu-
 dio optimorum, & religione ac do-
 ctrina & ingenio præstantium viro-
 rum elaborata, vtraq; inquam, peculi-
 are quoddam opus est, non eius quod
 Græce scriptum ad nos peruenit, con-
 uersio. De alijs autem siue Hebræis,
 seu Chaldaïcis scriptis nihil dicendum
 est, cum illa nobis saltem non extent.

Præter

Præterea passim occurrebant καὶ βαρ-
 βαρίζοντάς τινα, καὶ σολοικίζοντα, quibus in-
 primis intelligentiam & cognitionem
 impediri, omnes eruditi sciunt, & nos
 alibi conati fuimus ostendere. His
 igitur de causis nonnihil laboris &
 molestiæ sustinendum fuit in hac,
 qualicunque libelli istius cum dispo-
 sitione, tum etiam exornatione. quam
 utramque eiusmodi esse confido, ut
 iam ille à studiosis, neque prorsus im-
 peritis utriusque linguæ, & facile legi,
 & non magno cum negotio proponi
 alijs quoque, & explicari posse videa-
 tur. Sum autem secutus editionem
 Hispanicam, qua nulla mihi vide-
 tur vel de sinceriore exemplo de-
 scripta, vel maiore cum cura perfe-
 cta esse. Transferre autem Græcas sen-
 tentias in Latinum sermonem, quod
 post diligentem cogitationem de his
 ipsis, si non præclarissime, melius cer-
 te quam quilibet alius facere potuis-
 sem, nolui, multis & grauib; de causis,
 quas nunc referre opus non est.

Atq;

Atq; hæc mea caussa & mihi ipsi com-
 posui: *Φθονοῖμι μέντοι ἔδ' ἀν' ἄλλω, εἴ τις*
τι δυνάσται ἀπ' αὐτῶν ὄνασθαι, vt ait Pla-
 to. Itaque & hunc libellum meis no-
 tatiunculis auctum, in publicum emit-
 tendum esse statui, vt cum omnibus,
 qui illa vti vellent, communicaretur
 opera nostra. Et visum fuit ad te po-
 tissimum IOANNES BAPTISTA,
 eum transmittere, simul vt testarer a-
 pud te memoriam singularis beneuo-
 lentiae erga me tuæ, quam cum alias,
 tum proxime ad me copiose & pera-
 manter scriptis litteris declarasti: si-
 mul vt quasi conciliatione talis scripti
 gratificarer animo & studio tuo, quem
 & veritatis cœlestis, & optimarum ar-
 tium doctrina, & litterarum scientia
 non vulgariter instructum esse scirem.
 Neq; mihi dubium est, quin officium
 & factum hoc meum, non modo in
 optimam partem accepturus, sed ex
 hoc etiam ipso aliquam voluptatem
 capturus sis: quod de persuatione hu-
 manitatis tuæ mihi polliceor, quam
 iam pri-

iā pridem præclaram, multo locupletiorē reddidit testimonio suo, summus tuus, doctrina omnis Philosophiæ & eximio vsu artis Medicinæ excellens, Doctor IOANNES CRATO, qui dum hic nuper, in patriam proficiscens aliquot dies substitisset, sæpe multumq; de tua erga me singulari voluntate, amantissime mecum fuit locutus. Legenda autem sunt scripta huiusmodi, id quod te fugere non potest, assiduo & diligenter: & ita legenda, vt de horum opt. præceptis fieri meliores studeamus. Turpe est enim profecto, si quis de arte aliqua multum verborum facere sciat, & nullum opus artis elaborare velit, aut possit. Is vero qui se Christianū esse perhiberi vult, & non probat re ipsa quod sit, sed disputando quidem & argumentando copiosus est, ac facundus: inde vero digressus, nihil est minus q̃ vt esse par erat cœlestis cognitionis professorem: quo loco poni debeat, cogitari ab vnoquoq; , quam à me di-

ci, malo. Non est autem dubia res, neque incertum negotium. Manifestum enim est Pauli Apostoli, & clarum dictum: Eos qui non ducantur Spiritu Christi, non esse Christi. Carnis autem opera contraria sunt fructibus Spiritus, quæ demonstrantur in epistola scripta ad Galatas. Compescendæ igitur iam tandem erant in ecclesia Christi, αἱ βέβηλοι κενοφωνίαι, καὶ ἀντιθέσφις ψευδωνύμου γνώσεως, ἃς ἱνὲς ἐπαγγελόμενοι περὶ τῶν πᾶσιν ἡσόχησαν, vt idem ait Apostolus. Semper & omnibus in rebus hoc accidit, vt dissolutionem disciplinæ audacia & leuitas disputationum comitetur: præsertim si accedat aliqua vel naturæ, vel ætatis, vel loci impulsio, & ingenium non sit prorsus hebes, & copia literarum adiuetur. Tum enim id vsu venit, quod Plato scribit de iuuenibus Dialecticis, hoc est præmature disertis & doctis, vt illi tales iam abutantur optima & præclarissima re, oratione pietatis, & reprehendere alios querant,

χαίροντες

χαίροντες ὥπερ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τὸ καὶ
 παράγειν τῷ λόγῳ τοὺς πλεονέκτους αἰ.
 Neque ego hæc , quasi belligerans
 cum meo seculo. & ad hominum præ-
 sentium infamiam narro : sed ideo, ut
 unusquisque periculum , in quod non
 iam fortunæ , neque dignitas , sed sa-
 lus unuscuiusque vocatur , studeat
 intelligere : καὶ ἵνα μετὰ φόβου καὶ τρόμου
 secundum beatum Paulum , τὴν ἡμῶν
 σωτηρίαν κατεργαζώμεθα. Nā nunc quo-
 que certe ἡμέραι ἐκδικήσεως ante fores
 sunt, ut hoc modo relinquatur quod
 Christus ipse præcipit, τὸ ἀρρυπνεῖν δεο-
 μένης , ἵνα καλῶς ἡμεῖς ἐκφυγῶμεν ταῦτα
 πάντα. Quorum & potiss. autores sint,
 quicquid hæc mala & primum commoue-
 rint, & postea sanari non siuerint , ita
 manifestum est, ut cæcus deprehendere
 palpando posse videatur. Ac cum ea
 nunc quoque suscipiantur atque gerantur
 quæ cernimus, verèdum profectò est,
 ne maiora etiam detrimenta Resp. ac-
 cipiat. Interea videat sibi quisque. Ut e-
 nim ordinibus in prælio dissipatis, pro

se modo cuius dimicatio, neque vlla alia cura, nisi suæ salutis & vitæ iam relinquatur: ita nunc quoque in maxima rerum confusione & iudiciorum dissimilitudine, & voluntatum alienatione, respiciat ad se quisque, & caueat ne à via salutis & vitæ aberret, & ut in Christi ouili includatur, quæ est Ecclesia: extra quam ubicunque aliquis versetur, ad mortem fertur atque tendit. Nocet autem omnis doctrina ipsa, qui vere dicta falso interpretantur, aut oppugnando, aut ad suum sensum detorquendo. Itaque optimum & tutissimum est, in simplicitate fidei, sancte & religiose viuere, & vitare atque fugere *ἐχθρας, ἐριδας, ζήλον, θυμὸς, ἐριθείας, διχοστασίας*, & similes pestes pietatis, quæ sæpe sub specie constantiæ & fortitudinis occultantur atque latent. Necessè est enim, Christianos esse *ἀγίους καὶ ἀμώμους* in conspectu Dei, ut Paulus ait. Quæ quidem omnia, non eo pertinent, ut minus firmos aut stabiles animos in defendenda & asserenda veritate traditæ

tæ doctrinæ cœlestis esse oporteat:
 quæ enim in hac perfidia sanctitas es-
 set? sed vt hanc ipsam ab ijs qui se am-
 plecti dicunt, non simulate neq; fictè
 probari, & certa persuasione teneri,
 & non dubia fide comprehendì, intel-
 ligatur, ac planum fiat. Hoc & mihi
 & tibi, & omnib. cupientibus, vt con-
 tingat, Deum æternum patrē Saluato-
 ris nostri vnici Iesu Christi precor: o-
 rans veniā præteritorum delictorum,
 & custodiam in posterum, vt in vera
 sententia & obnoxia obedientia, gu-
 bernetur & instruatur iudicium ac vo-
 luntas nostra numine sancti spiritus:
 qui cum æterno patre & filio, vnus est
 verus & solus omnipotens, iustus, mi-
 sericors & benignus Deus. Cui
 sit laus, honor, victoria,
 sine fine, A-
 men.

1. The first thing I did was to
go to the office and see what
was going on. I found that
the work was very much
behind. I then went to the
bank and saw the manager.
He told me that the money
was all right, but that the
interest was not being paid.
I then went to the court and
saw the judge. He told me
that the case was not yet
decided. I then went to the
lawyer and saw him. He told
me that he would try to get
the money for me. I then
went to the office and saw the
manager again. He told me
that the money was all right,
but that the interest was not
being paid. I then went to the
bank and saw the manager
again. He told me that the
money was all right, but that
the interest was not being
paid. I then went to the court
and saw the judge again. He
told me that the case was not
yet decided. I then went to the
lawyer and saw him again. He
told me that he would try to
get the money for me.

2. The second thing I did was to
go to the office and see what
was going on. I found that
the work was very much
behind. I then went to the
bank and saw the manager.
He told me that the money
was all right, but that the
interest was not being paid.
I then went to the court and
saw the judge. He told me
that the case was not yet
decided. I then went to the
lawyer and saw him. He told
me that he would try to get
the money for me. I then
went to the office and saw the
manager again. He told me
that the money was all right,
but that the interest was not
being paid. I then went to the
bank and saw the manager
again. He told me that the
money was all right, but that
the interest was not being
paid. I then went to the court
and saw the judge again. He
told me that the case was not
yet decided. I then went to the
lawyer and saw him again. He
told me that he would try to
get the money for me.

3. The third thing I did was to
go to the office and see what
was going on. I found that
the work was very much
behind. I then went to the
bank and saw the manager.
He told me that the money
was all right, but that the
interest was not being paid.
I then went to the court and
saw the judge. He told me
that the case was not yet
decided. I then went to the
lawyer and saw him. He told
me that he would try to get
the money for me. I then
went to the office and saw the
manager again. He told me
that the money was all right,
but that the interest was not
being paid. I then went to the
bank and saw the manager
again. He told me that the
money was all right, but that
the interest was not being
paid. I then went to the court
and saw the judge again. He
told me that the case was not
yet decided. I then went to the
lawyer and saw him again. He
told me that he would try to
get the money for me.

I

ΣΟΦΙΑ Η ΠΑΝΑΡΕ-

ΤΟΣ ΙΗΣΟΥ ΥΙΟΥ

ΣΕΙΡΑ Χ.

ΙΗΣΟΥΣ ἔτ' σφραχ μὲν ἰὺ ἡὸς , ἐλθο-
 ν' δὲ ἰησὺ ὁμωνύμου αὐτῶ . ἔτ' ἔν ἐν
 χρόνοις κάτω γέγονε μετὰ τῶν αἰχμαλωσί-
 αν καὶ ἀνάκλησιν , καὶ μετὰ τῆς προφήτας
 σχεδὸν ἀπαλίας , ὁ οὐὶ πάππ' αὐτ' ἰησὺς ,
 καὶ καθὰ αὐτὸς μαρτυρεῖ , φιλόπονός τε γέ-
 γονεν αὐτῇ ἐν ἐβραίοις , καὶ φρονιμώτατ' , ὅς
 ἔ μόνον τὰ ἐτέρων τῶν πρὸ αὐτ' σιωπετῶν ἀν-
 δρῶν ἀποφθέγματα σιωήγαγεν , ἀλλὰ καὶ
 αὐτὸς ἰδιά λινά ἀπεφθέγγετο , πολλῆς σιω-
 σεως καὶ σοφίας γέμοντα . ἐπεὶ οὐὶ τῶν βίβ-
 λον ταύτῃ ὁ πρῶτ' ἰησὺς σχεδὸν ἡ σιωφ-
 λεγμένῃ καὶ ἀλιπῶν ἐξ ἀνθρώπων ὥχετο ,
 σφραχ ἔτ' μετ' αὐτὸν πάλιν λαβὼν τῶ
 οἰκείῳ παιδ' ἡ κατέλιπεν ἰησοῦ . ὅς δὴ ταύτης
 λαβόμεν' , εἰς ἐν ἅπασαν ἐναρμόνιον σι-
 ταγμα σιωήγαγεν , σοφίαν δ' ἡ τε αὐτοῦ καὶ
 τῶ ἑ πατρὸς , ἀλλὰ μὲν καὶ τῶ πάππ' ὀνό-
 ματι κεκληκῶς , ἐξ αὐτ' ἡ τῆς σοφίας ὀνό-
 ματ' ἀγαπήτῳ μᾶλλον ἔχεν τὸν ἀκροα-
 τῶ πρὸς τῶ αὐτῆς τῆς βίβλ' μελέτῃ δ' ἡ-
 B 4 πώμεν .

παύμενΘ. λόγους οὐκ Φρονήσεως, αἰνίγματά τε καὶ παραβολὰς περιέχῃ, καὶ μερικὰς Ἰνὰς παλαιὰς Θεοφιλεῖς ἱστορίας, περὶ τε ἀνδρῶν διαρετησάντων τῷ Θεῷ, καὶ διχλὺ καὶ ὕμνον αὐτῷ. ἔτι δὲ ὧν ὁ Θεὸς διεργεσιῶν ἠξίωσε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ὧν ἐπλησε κακῶν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. ὁ παῖς τοῦ σολομῶντοςΘ ἔτιΘ ὁ ἰησοῦς γέγονεν, ἐδὲν ἡθὺν ἐκείνου περὶ τὴν σοφίαν καὶ παιδείαν διδοκιμήσας, πολυμαθὴς ἀληθῶς καὶ ὧν καὶ καλούμενΘ.

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ Σ Ο Φ Ι Α Σ

ἰησῷ καὶ σφράχ.

Πολλῶν καὶ μεγάλων ἡμῖν διὰ τῶ νόμου καὶ τῶ προφητῶν καὶ τῶ ἄλλων τῶ κατ' αὐτοὺς ἠκαλεσθηκότων, δεδομένων, ὑπὲρ ὧν δέον ἐστὶν ἐπαινεῖν τὸν ἰσραὴλ, παιδείας καὶ σοφίας, καὶ ὡς ἐμὸν αὐτὰς τὰς ἀναγινώσκοντας δέον ἐστὶν ὀψιμήμονας γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκτὸς διδάσθαι τὰς φιλομαθοῦντας χρησίμους εἶναι καὶ λέγοντας καὶ χρονοφύλακας, ὁ πᾶσιΘ μου ἰησοῦς ὅτι πᾶσι ἐαυτὸν διὰ εἰς τε τὴν τῶ νόμου καὶ τῶν προφητῶν καὶ τῶ ἄλλ-

τῶν ἄλλων πατρίων βιβλίων ἀνάγνωσιν, καὶ ἐν
 τούτοις ἰκανὴν ἔξιν περὶ ποιησάμεν, προσή-
 χθη καὶ αὐτὸς συγγραῖναι τῶν εἰς παιδεί-
 αν καὶ σοφίαν ἀνηκόντων, ὅπως οἱ φιλομα-
 θεῖς καὶ τούτων ἔνοχοι γινόμενοι, πολλῶν μάλ-
 λον ὅτι προσδώσι διὰ τῆς ἐννόμου βιώσεως.
 παρακέκληθε οὖν μετ' ἐνοίας καὶ προσοχῆς
 πρὸς ἀνάγνωσιν ποιεῖσθαι, καὶ συγνώμῃν ἔ-
 χειν, ἐφ' οἷς ἀν' δοκῶμεν τῶν κατὰ τὴν ἑρμη-
 νείαν πεφίλοπονημένων ἡσὶ τῶν λέξεων ἀδιω-
 μῆν. καὶ γὰρ ἰσοδιωαμεῖ αὐτὰ ἐν ἑαυτοῖς, ἐβραϊ-
 σὶ λεγόμενα, καὶ ὅταν μεταχθῇ εἰς ἑτέραν
 γλῶσσαν. καὶ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἄλ-
 λα, καὶ αὐτὸς ὁ νόμος καὶ αἱ προφητεῖαι καὶ
 τὰ λοιπὰ τῶν βιβλίων, καὶ μικρὰν ἔχει πρὸς δι-
 αφορὰν ἐν ἑαυτοῖς λεγόμενα. ἐν γὰρ τῷ ὀγδόῳ
 καὶ τριακοστῷ ἔτι, ὅτι ὁ δὲ ἐργέτης βασιλέως.
 παραγεννηθεῖς εἰς αἴγυπτον καὶ συγχρονίσας,
 εὖρον καὶ μικρὰς παιδείας ἐφόδιον. ἀναγκαῖ-
 ον οὖν ἐθέμην, αὐτὸς προσενεγκαθῆναι
 να σπουδῇ καὶ φιλοπονίᾳ, καὶ μεθερμηνεύσαι
 πρὸς τὴν βίβλον, πολλὴν ἀρετὴν καὶ
 ὁπτισημὴν προσενεγκάμεν, ἐν τῷ διαση-
 ματι καὶ ἑξέοντι, πρὸς τὸ ὅτι πέραν ἄγοντα τὸ
 βιβλίον ἐκδόσθαι, καὶ τοῖς ἐν τῇ παροικίᾳ

βυλομένοις φιλομαθεῖν, προκατασκευαζο-
μένους τὰ ἥθη ἐν νόμῳ βιοτεύειν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ρ Ω Τ Ο Ν .

ΠΑΣΑ σοφία παρὰ κυρίου, καὶ μετ'
αὐτῆς ἐστὶν εἰς τὸν αἰῶνα. β. ἄμμον
θαλασσῶν, καὶ σαγόνας ὑετοῦ, καὶ ἡμέρας αἰ-
ῶνων. α. τίς ἐξαριθμήσῃ; γ. ὑψὺ οὐρανοῦ
καὶ πλάτος γῆς, καὶ ἄβυσσον, καὶ σοφίαν
τίς ἐξιχνιάσῃ; δ. προτέρα πάντων ἐκτι-
σαι σοφία, καὶ σιώσεις φρονήσεως ἐξ αἰῶ-
νος. ε. πηγὴ σοφίας λόγος θεοῦ ἐν
ὑψίστοις, καὶ αἱ πορεῖαι αὐτῆς ἐντολαὶ αἰώ-
νιοι. ς. ρίζα σοφίας ἔνι ἀπεκαλύφθη; καὶ
τὰ πανουργήματα αὐτῆς τίς ἔγνω; ζ.
εἰς ἐς σοφὸς φοβερὸς, σφόδρα καθήμενος
ἐπὶ τῆς θρόνου αὐτῆς. η. κύριος αὐτὸς ἐκλή-
σεν αὐτὴν, καὶ εἶδε καὶ ἐξηρίθμησεν αὐτὴν, καὶ
ἐξέχεεν αὐτὴν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτῆς, με-
τὰ πάσης σαρκὸς κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ
ἐχορήγησεν αὐτὴν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. θ.
φόβος κυρίου δόξα καὶ καύχημα καὶ ὑψοσύ-
νη καὶ σέφανος ἀγαλλιάματα. ι. φό-
βος κυρίου τέρεψεν καρδίαν, καὶ δώσεν ὑ-
ψοσύνην καὶ χαρὰν καὶ μακροήμερον.

ια. τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον εὐῆσαι ἐπ' ἐσχά-
 των, καὶ ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς αὐτῆς δόλογηθή-
 σεται. ιβ. ἀρχὴ σοφίας, φοβεῖσθαι τὸν
 κύριον, καὶ μετὰ πεισῶν ἐν μήτρᾳ σιωπῆσαι
 αὐτοῖς. ιγ. μετὰ ἀνθρώπων θεμέλιον αἰ-
 ῶν^Θ ἐνόσθισε, καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος^Θ
 αὐτῶν ἐμπιστάσθεται. ιδ. Πλησμονὴ σο-
 φίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ μεθύσκει αὐ-
 τοὺς διὰ τῶν καρπῶν αὐτῆς. ιε. πάντα τὸ
 οἶκον αὐτῶν ἐπέπλησεν ὀπιθυμημάτων αὐτῆς,
 καὶ τὰ ἀποδοχεῖα διὰ τῶν γεννημάτων αὐτῆς.
 ἀμφοτέρωθεν δὲ εἰσι δῶρα θεοῦ εἰς εἰρήνην. ις.
 σέφαν^Θ σοφίας, φοβεῖσθαι τὸν κύριον, ἀνα-
 θάλλων εἰρήνην καὶ ὑγίαν ἰάσεως. πλα-
 τυῖναι ἢ καύχῃσιν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ὀπι-
 στήμιον καὶ γνῶσιν σωτέως ἐξώμβρισεν ἡ σο-
 φία, ἐξ ὁρῶν κραινόντων αὐτὴν ἀνύψωσε. ιζ.
 ῥίζα σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ οἱ κλάδοι
 αὐτῆς μακροήμεροισι. ιη. φόβ^Θ κυρίου
 ἀπώθει^Θ ἀμαρτήματα, παραμένων ἢ ἀποσρέ-
 φει ὀργὴν. ιθ. ἐδυνήσε^Θ θυμῶδης αἰῆς δικαιο-
 σινηθῆναι. ἡ γὰρ ῥοπή^Θ θυμῶ^Θ αὐτῆς, πληῶσι αὐτῶν.
 κ. ἕως καιρῶ^Θ ἀνέξε^Θ μακρόθυμος, καὶ ὑπερον
 αὐτῷ ἀναδῶσθαι ὀφροσυνήν, ἕως καιρῶ^Θ κρύψθαι
 τὰς λόγους αὐτῆς, καὶ χεῖλη πολλῶν ἐκδιηγῆσθαι^Θ

σιωπῆσιν

σωέσιν αὐτῷ. κα. ἐν θησαυροῖς σοφίας
 παρὰ βολαὶ ἁπλῆς, βδέλυγμα ἢ ἁμαρ-
 τῶν θεοσέβει. κβ. ἁπλῆς σοφίαν
 ἀληθῆς ἐν ὁλοῦς, καὶ κύριος ὁ χορηγὸς
 σοι αὐτῷ. σοφία γὰρ ἐστὶ παιδεία φόβος κυ-
 ρίου, καὶ δόξα αὐτῷ πᾶσι καὶ πραότης. κγ.
 μὴ ἀπὸ θήσης φόβος κυρίου ἐνδεὲς ὦν, καὶ μὴ
 προσέλθῃς αὐτῷ ἐν καρδίᾳ διασῆ. κδ. μὴ
 ὑποκριθῇς ἐν νόμοις ἀνθρώπων, καὶ ἐν τοῖς
 χαίλεσι σε μὴ πρόσσεχε. κε. μὴ ἐξύψω σε
 αὐτὸν, ἵνα μὴ πῶς, καὶ ἐπαγάγῃς τὴν ψυ-
 χὴν σε αἰμίαν. καὶ ἀποκαλύψῃ κύριος τὰ
 κρυπλά σε πάντα, καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς
 καταβαλεῖ σε. ὅτι ὁ προσῆλθες ἐν ἀληθείᾳ
 τῷ φόβῳ κυρίου, καὶ ἡ καρδία σου πλή-
 ρης δόλου.

Κ Ε Φ. Β'.

Τεκνον, εἰ προσέρχῃ δουλεύειν τῷ κυρίῳ,
 ἐτοίμασον τὴν ψυχὴν σε εἰς πᾶσαν
 μὴν. β. εὐθύνον τὴν καρδίαν σε, καὶ καρ-
 τήρησον, καὶ μὴ ἀπόσῃς ἐν καιρῷ ἐπαγω-
 γῆς. γ. κολλήθητι αὐτῷ, καὶ μὴ ἀποστής,
 ἵνα αὐξήθῃς ἐπ' ἐσχάτων σε. δ. πάντα ὁ ἐὰν
 ἐπαχθῇ σοι, δέξαι ἀσμένως, καὶ ἐν ἀλλά-
 γματι

γμα· τα πνύσεως σμακροθύμησον. ε. ὅτι
 ἐν πυρὶ δοκιμά(ε) χρυσός, ἔα ἄνθρωποι δεκτοὶ
 ἐν καμίνῳ ταπνύσεως. ς. πῖς δύσον αὐ-
 τῷ, καὶ ἀνιλήψεται σε, καὶ εὐθυὼν τὰς ὁδούς σε,
 καὶ ἐλπίσον ἐπ' αὐτόν. ζ. οἱ φοβέμενοι τὸν
 κύριον, πῖς δύσατε αὐτῷ, καὶ ἔμὴ πλάισῃ ὁ
 μισθὸς ὑμῶν. η. οἱ φοβέμενοι τὸν κύριον,
 ἐλπίσαντε εἰς ἀγαθὰ, καὶ εἰς διφροσύνην αἰῶ-
 νος καὶ ἐλέος. θ. οἱ φοβέμενοι τὸν κύριον,
 ἀναμείναντε τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνητε,
 ἵνα μὴ πῶσητε. ι. ἐμβλέψατε εἰς δρεχάδας
 γενεάς, καὶ ἴδετε, τίς ἐνεπίσδυσε κυρίῳ, καὶ
 κατηχώθη; ἢ τις ἐνέμνε τῷ φόβῳ αὐτοῦ,
 καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσατο αὐτόν,
 καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν; ια. διότι οἰκτῆρων
 καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρόθυμος καὶ πο-
 λυέλεος, καὶ ἀφίησιν ἁμαρτίας, καὶ σώζει ἐν
 καιρῷ θλίψεως. ιβ. καὶ καρδίαις δι-
 λαῖς καὶ χερσὶ παρφεμέναις, καὶ ἁμαρτωλῶ
 ὀπιθαίνοντι δύο τρίτας. ιγ. καὶ καρδίᾳ
 παρφεμένῃ, ὅτι ἔπισθύει, ἀλλὰ τὸ ἐσκεπα-
 ῖσθαι. ιδ. καὶ ἡμῖν τοῖς ἀπολωλεκόσι
 τῷ ὑπομονῇ. καὶ τί ποιήσετε, ὅτε ὀπι-
 σκέπηται κύριος; ιε. οἱ φοβέμενοι κύρι-
 ον ἐκ ἀπὸ θήσουσι ρήμασιν αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀγα-
 πῶντες

πῶντες αὐτὸν σωτηρήσῃσι τὰς ὁδὸς αὐτοῦ. ις. οἱ φοβούμενοι κύριον ζηήσουσιν διδοκίαν παρ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν πληθήσονται ἐν νόμῳ. ιζ. οἱ φοβούμενοι κύριον ἐτοιμάσθαι καρδίας αὐτῶν. καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ ταπεινώσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν. ιη. ἐμπεσέμεθα εἰς χεῖρας θεοῦ, καὶ ἐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. ὡς γὰρ ἡ μεγαλωσύνη αὐτοῦ, ἔτι καὶ πρὸ ἐλεῶ αὐτοῦ.

Κ Ε Φ. γ'.

ΕΜὲ τοῦ πατρὸς ἀκούσατε τέκνα, καὶ ἔτι πω ποιήσατε, ἵνα σωθῆτε. ὁ γὰρ κύριος ἐδόξασε πατέρα ὑπὲρ τέκνοις, καὶ κρίσιν μητρὸς ἐστερέωσεν ἐφ' ἡμῶν. β. ὁ τιμῶν πατέρα ἐξιλιάσκειαι ἀμαρτίας, καὶ ὡς διδοθῆσαι αὐτῶν ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ. γ. ὁ τιμῶν πατέρα διφραθήσεται ὑπὲρ τέκνοις, καὶ ἐν ἡμέρᾳ προσδύχῃς αὐτοῦ εἰσακουθήσεται. δ. ὁ δοξάζων πατέρα μακροημερεύσῃ, καὶ ὁ εἰσακούων κυρίου αἰαπαύσῃ μητέρα αὐτοῦ. ε. ὁ φοβούμενος κύριον τιμήσῃ πατέρα, καὶ ὡς δεσπόταις δευλεύσῃ τοῖς γεννήσασιν αὐτόν. ς. ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἵνα ἐπέλθῃ σοὶ β-
λογία

λογία παρ' ἀνθρώπων. Β. λογία γὰρ πατὴρ
 σκεῖται οἶκους τέκνων, κατὰ δὲ μητρὸς
 ἐκρίζοι θεμέλια. Ζ. μὴ δοξάζου ἐν ἀτι-
 μίᾳ πατρός σου. ὅτι γὰρ ἐσί σοι δόξα πα-
 τὴρ ἀτιμία. ἢ γὰρ δόξα ἀνθρώπου ἐκ τιμῆς
 πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέκνοις μήτηρ ἐν
 ἀδοξίᾳ. η. τέκνον ἀντιλαβοῦ ἐν γῆρα πα-
 τρός σου, καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτὸν ἐν ζωῇ σου.
 καὶ ἐὰν ἀπολείπῃ σιώεσιν, συγχνώμεν ἔχε, καὶ
 μὴ ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν πάτῃ ἰχυί σου. Θ.
 ἐλεημοσύνη γὰρ πατρός σου ἐκ ὀπιληθήσε-
 ται, καὶ ἀντὶ ἀμαρτιῶν προσανοικοδομηθή-
 σεταί σοι. ι. ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως ἀνα-
 μνησθήσεται σου, ὡς ὁδία ὅτι παγεῖται. ὅπως
 ἀναλυθήσονται σε αἱ ἀμαρτίαι. ια. ὡς
 βλάσφημος ὁ ἐγκαταλείπων πατέρα αὐ-
 τὸν, καὶ κεκαίρημένον ὑπὸ κυρίου, ὁ παρορ-
 γίζων μητέρα αὐτοῦ. ιβ. τέκνον τὰ ἔργα
 σε ἐν πρᾶότητι διεξάγαγε, καὶ ὑπὸ ἀνθρώπου
 δεκτοῦ ἀγαπηθήσῃ. ιγ. ὅσω μέγας εἶ, το-
 σούτω ταπείνω σεαυτὴν, καὶ ἐναντι κυρίου ὀ-
 ρήσῃς χάριν. ιδ. πολλοὶ εἰσιν ὑψηλοὶ καὶ
 ὀπίδοχοι, ἀλλὰ πρᾶεσιν ἀποκαλύπτεται μυ-
 στήρια. ὅτι μεγάλη ἡ δυνατεία κυρίου, καὶ ὑ-
 πὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζεται. ιε. χαλεπό-
 τερά

τερά σε μὴ ζήτῃ ἀναισθήτως, καὶ ἰσχυρότερα
 σε μὴ ἐξέταζε ἀφροσύνη. ις. ἀπροσελάγη
 σοι ταῦτα θίγοντ' ὁσίως. ζ' γὰρ ἐσί σοι χρεῖα
 τῶν κρυπτῶν βλέπον ὀφθαλμοῖς. ιζ. ἐν τοῖς
 περισσοῖς τῶν λόγων σε μὴ περιεργάζεσθαι, πλεί-
 ονα γὰρ σιωπῆτος ἀνθρώπων ὑπεδείχθη σοι.
 ιη. πολλοὺς ἐπλαήσεν ἡ ὑπόληψις αὐτῶν
 ἡματαῖα, καὶ ὑπόνοια πονηρὰ ὠλίθησε
 θίγοντι αὐτῶν. ιθ. κόρας μὴ ἔχων ἀπο-
 ρήτης φωτός, γνώσεως δὲ ἀμοιρῶν μὴ ἐπαγ-
 γέλου. κ. καρδία σκληρὰ κακῶθήσεται
 ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐν αὐτῷ
 ἀπολείται. κα. καρδία σκληρὰ βαρυ-
 θήσεται νόνοις, καὶ ὁ ἁμαρτολὸς προσθήσεται
 ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίας. κβ. ἐν ἐπαγωγῇ
 ὑπερηφάνου, ἐκ ἔσιν ἰασίς. ὁδοιπορίαι αὐ-
 τῷ ἐκκριζωθήσονται. φυτὸν γὰρ πονηρίας ἐρ-
 ρίζωκεν ἐν αὐτῷ. κγ. καρδία σιωπῆτος δια-
 νοηθήσεται παραβολῶν, καὶ ὅς ἀκροατὴς ἔπι-
 θυμία σοφοῦ. κδ. πῦρ φλογιζόμενον ἀ-
 ποσβέσσει ὕδωρ, καὶ ἐλεημοσύνη ἐξιλάσεται
 ἁμαρτίας, καὶ κύριος ὁ ἀνταποδίδὼς χάρι-
 τας μέμνηται εἰς τὰ μεταῖα, καὶ ἐν και-
 Ϸ πώσεως αὐτῷ ὀρήσεται ἔργημα.

Κ Ε Φ. δ.

ΤΕΚΝΟΝ

Τεκνον τὴν ζωὴν ἔπιωχῶ μὴ ἀποστερή-
 σης, καὶ μὴ παρελκύσης ὀφθαλμούς
 ὀπιδεῖς. β. ψυχὴν πῶνῶσαν μὴ λυπή-
 σης, καὶ μὴ παρελκύσης αἰδρα ἐν ἀπορίᾳ
 αὐτοῦ. γ. καρδίαν παρωργισμένην μὴ
 προσαρᾷξης, καὶ μὴ παρελκύσης δότιν πρὸς
 δεομένου. δ. ἐκέτλιν θλιβόμενον μὴ ἀπα-
 ναίνου, καὶ μὴ ἀποσρέψης τὸ πρόσωπόν σου
 ἀπὸ πτωχῶ. ε. ἀπὸ δεομένου μὴ ἀποσρέψης
 ὀφθαλμόν, καὶ μὴ δῶς τόπον αἰθρώπῳ κα-
 ταράσασθαι σέ. καθαρωμένου γάρ σε ἐν πι-
 κρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δέησεως αὐτοῦ εἰσακτέ-
 σεν) ὁ ποιήσας αὐτόν. ς. προσφιλεῖ σε αὐ-
 τὸν ποίει σωμαγωγῇ, καὶ μεγιστάνι ταπείνων
 τὴν κεφαλὴν σου. ζ. κλῖνον τὸ ἔς σε πτω-
 χῶ ἀλύπως, καὶ ἀποκρίθητι αὐτῷ ἐρίωνικὰ
 ἐν πρᾶότητι. η. ἐξελοῦ ἀδικέμενον ἐκ χεί-
 ρος ἀδικοῦντος, καὶ μὴ ὀλιγοψυχήσης ἐν
 τῷ κρίνῃ σε. θ. γίνου ὀρφανῷ ὡς πατήρ,
 καὶ αὐτῷ ἀνδρὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔστη ὡς υἱὸς
 ὑψίστου, καὶ ἀγαπήσθαι σε μάλλον ἢ μήτηρ σου.
 ι. ἡ σοφία ὑποὺς ἑαυτὴ αὐτοψώσε, καὶ ὀπιλαμ-
 βάνειται τῇ ζήλῳ αὐτήν. ια. ὁ ἀγαπῶν
 αὐτὴν ἀγαπᾷ ζωὴν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες πρὸς αὐ-
 τὴν ἐμπληθίσον) ὀφροσυνῆς. ιβ. ὁ κρα-

τῶν αὐτῆς κληρονομήσῃ δόξαν, καὶ ἔειπα-
 ρέεται βίλογε κύριε. ιγ. οἱ λατρεύ-
 οντες αὐτῇ λήττεργήσουσιν ἀγίῳ, καὶ τὰς ἀ-
 γαπῶντας αὐτῇ ἀγαπᾷ κύριε. ιδ. ὁ
 ἐπακχῶν αὐτῆς κρινεῖ ἔθνη, καὶ ὁ προσέχων αὐ-
 τῇ κατασκληρώσῃ πεποιθώς. ιε. ἐὰν ἐμ-
 πιστεύσῃ κατὰ κληρονομίαν αὐτῇ, καὶ ἐν κα-
 ταχέσῃ ἔσονται αἱ γενεαὶ αὐτῶν. ις. ὅτι
 διεσραμμένως πορεύσεται μετ' αὐτῆς ἐν πρῶ-
 τοις. ιζ. φόβον καὶ δφλίαν ἐπάξῃ ἐπ' αὐτῇ,
 καὶ βασανίσῃ αὐτὸν ἐν παιδείᾳ αὐτῆς, ἕως ἃ
 ἐμπιστεύσῃ τῇ ψυχῇ αὐτῆς, καὶ πειράσῃ αὐτὸν ἐν
 τοῖς δικαιώμασιν αὐτῆς. ιη. καὶ πάλιν
 ἐπανήξῃ κατ' οὐθεῖαν πρὸς αὐτὸν, καὶ βίφρα-
 νεῖ αὐτὸν, καὶ ἀποκαλύψῃ αὐτῷ τὰ κρυπτά
 αὐτῆς. ιθ. ἐὰν ἀποπλανηθῇ, ἐγκαταλεί-
 ψῃ αὐτὸν, καὶ παραδώσῃ αὐτὸν εἰς χεῖρας
 πώσεως αὐτοῦ. κ. σωτήρησον καιρὸν, καὶ
 φύλαξαι ἀπὸ πονηρῶν, καὶ μὴ αἰχμηθῇς πε-
 ρὶ τῆς ψυχῆς σου. κα. ἔστι γὰρ αἰχμὴ ἐ-
 πάγουσα ἁμαρτίαν, καὶ ἔστιν αἰχμὴ δόξα
 καὶ χάρις. κβ. μὴ λάβοις πρόσωπον κατὰ
 τῆς ψυχῆς σου, καὶ μὴ ἐντραπῆς εἰς πᾶσιν
 σου. κγ. μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν καιρῷ
 σωτηρίας, καὶ μὴ κρύψῃς τὴν σοφίαν σου εἰς
 καλλογνύ.

καλλονῶ. ἐν γὰρ λόγῳ γνωσθήσεται σοφία,
καὶ παιδεία ἐν ῥήμασι γλώσσης. κδ. μὴ
αἰτίλεγε τῇ ἀληθείᾳ κατὰ μὴ ᾗ ἐν, καὶ περὶ
ψύσματι^Θ τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐντρα-
πηθι. κε. μὴ αἰχυνθῇς ὁμολογῆσαι ἐφ'
ἀμαρτίαις σου, καὶ μὴ βιάζῃς ῥοῦν ποταμῶ.
κς. μὴ ὑποσώσης ἀνθρώπων μαρῶ σεαυτῶ,
καὶ μὴ λάβῃς πρόσωπον διώσας. κζ. ἕως θά-
νάτου ἀγώνισαι περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ κύρι^Θ
ὁ θεὸς πολεμήσῃ ὑπὲρ σοῦ. κη. μὴ γί-
νου θρασὺς ἐν τῇ γλώσσῃ σου, καὶ νωθρὸς καὶ
παρφμέν^Θ ἐν τοῖς ἔργοις σου. κθ. μὴ
ἴσθι ὡς λέων ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, καὶ φανταστο-
κοπῶν ἐν τοῖς οἰκέταις σου. λ. μὴ ἔσω ἡ
χείρ σου ἐκτεταμένη εἰς τὸ λαβεῖν, καὶ ἐν τῷ
ἀποδιδόναι σιωπῇσιν ἀλμένη.

Κ Ε Φ. ε'.

ΜΗ ἔπεχε ὅτι τοῖς χρήμασί σου, καὶ μὴ
εἴπῃς αὐτάρκη μοι εἶναι εἰς ζωὴν. β.
μὴ ἐξακολούθῃς τῇ ψυχῇ σου καὶ τῇ ἰσχύϊ σου,
ὅτι πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς καρδίας σου. γ. μὴ
εἴπῃς, τίς με διωσάμεν, διὰ τὰ ἔργα μου;
ὁ γὰρ κύρι^Θ ἐκδικῶν ἐκδικήσῃ σε πλὴν ὕβρις.
δ. μὴ εἴπῃς, ἡμαρτον, καὶ τί μοι ἐγένετο
C 2 λυπηρόν;

λυπηρόν· ὁ γὰρ κύριός ἐστι μακρόθυμος, ἔμῃ
 σε αἰή. ε. περὶ ἐξίλασμίᾳ μὴ ἄφοβος γί-
 νου ἐν πλεονασμῷ, προσδεῖναι ἁμαρτίας ἐφ'
 ἁμαρτίας. ς. καὶ μὴ ἔπης, ὁ οἰκισμὸς
 αὐτοῦ πολλὺς, τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν με-
 ξιλάσεται. εἰλεῖ γὰρ καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ
 ταχυῶς, καὶ ὅτι τὰς ἁμαρτιὰς καὶ ἀπαύ-
 σθ' ὁ θυμὸς αὐτοῦ. ζ. μὴ ἀναμείνης ὅτι-
 σρέψαι ὅτι κύριον, καὶ μὴ ὑπερβάλου ἡμέ-
 ραν ἐξ ἡμέρας. ἐξαπίνης γὰρ ἐξελεύσεται ὀργὴ
 κυρίου, καὶ ὡς ἀμελήσῃς ἐκτρεθήσῃ, καὶ ἐν και-
 Ϸ ἐκδικήσῃς ἐξολή. η. μὴ ἔπεχε ὅτι
 χρήματιν ἀδίκους, ὅθεν γὰρ ὠφελήσῃς ἐν ἡμέ-
 ρᾳ ἐπαγωγῆς. θ. μὴ λίκμα ἐν παντί
 ἀνέμων, καὶ μὴ πορεύου ἐν πάσῃ ἀτραπῷ,
 ὅπως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος. ι. ἴδι
 ἐστηριγμένον ἐν σωίσει σου ἀσφαλές, καὶ εἴς
 ἔσω ὁ λόγος σου. ια. γίνου ταχύς ἐν ἀ-
 κροάσει σου ἀγαθῇ, καὶ ἔσω ἐν ἀληθείᾳ ἡ ζωὴ
 σου, καὶ ἐν μακροθυμίᾳ φθέρῃ σου ἀποκρίσιν
 ὀρθύ. ιβ. εἰ ἐπὶ σοι σωώσεις, ἀποκρίθητι
 τῷ πλεόνον. εἰδὲ μὴ, ἡ χεὶρ σου ἔσω ὅτι τῷ
 ἐόματί σου. ιγ. δόξα καὶ ἀλημία ἐν λα-
 οῖς, καὶ γλώσσα ἀνθρώπου πᾶσι αὐτῷ.
 ιδ. μὴ κληθῇς ψίθυρος, καὶ τῇ γλώσσῃ σου
 μὴ ἐνέ-

μὴ ἐνέδξῃ. Ἐπὶ γὰρ τῷ κλέπῃ ἐστὶν αἰσχυνή
μοχθηρὰ, καὶ κατ'ἀγνώπῃς πονηρὰ ἔπι δι-
γλώσσῳ. ιε. ἐν μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ
ἀγνόει μήδε ἓν.

Κ Ε Φ. 5'.

Κ Αἱ αἰτὶ Φίλου μὴ γίνου ἐχθρός. ὄνομα γὰρ
πονηρὸν αἰσχύλω καὶ ὄνδδ^Θ κληρονο-
μήσῃ. β. ἕτως ὁ ἀμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος
ἀλημίαν ἔξῃ. γ. μὴ ἐπάρῃς σεαυτὲ ἐν βε-
λῇ ψυχῇς σθ, ἵνα μὴ θλαρπαγῇ ὡς ταῦρ^Θ
ἡ ψυχὴ σου. δ. τὰ φύλλα σου καθαφάγε-
σαι, καὶ τοὺς καρπούς σου διπολῇσῃς, καὶ ἀ-
φῆσῃς σεαυτὸν, ὡς ξηρὸν ξύλον. ε. ψυχὴ
πονηρὰ διπολῇ τὸν κλητάμενον αὐτὴν, καὶ ἔπι-
χαρμα ἐχθρῶν ποιήσῃ αὐτήν. ς. λαρυγξ
γλυκὺς πληθύνει φίλους αὐτοῦ, καὶ γλώσσα
εὐλαλ^Θ πληθύνει ὑπεροσῆγορα. ζ. οἱ
εἰρηνόδοξοί σοι ἔσταν πολλοί, οἱ δὲ σύμβου-
λοί σου ἓς διπὸ χιλίων. η. εἰ κλᾶσαι Φί-
λον, ἐν πειρασμῷ κλῆσαι αὐτὸν, καὶ μὴ ταχὺ
ἐμπισθῆτης αὐτῷ σεαυτὸν. θ. ἐστὶ γὰρ Φί-
λ^Θ ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ὃ μὴ παραμείνη ἐν
ἡμέρᾳ θλίψεώς σου. καὶ ἐστὶ Φίλ^Θ μετα-
τιθέμεν^Θ εἰς ἔχθραν, καὶ μάχην ὀνδδισμῷ

σου ἀποκαλύψῃ. καὶ ἔστι φίλῳ κοινωνὸς
 τραπέζων, καὶ ἔμῃ παραμείνη ἐν ἡμέραις
 θλίψεώς σου, καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς σου ἔσαι
 ὡς σὺ, καὶ ὑπὲρ τῆς οἰκέτας σε παρρησιάτε).
 εἰὰ ταπεινωθῆς ἔσαι κατὰ σε, καὶ ἀπὸ προσώπου
 σου κρυβήσεται. ι. ἀπὸ τῶν φίλων σου
 πρότεχε. ια. φίλῳ πῖσος σκέπη κρα-
 ταῖα, ὃ δὲ ὄρων αὐτὸν ὄρεθαι θησαυρόν. ιβ.
 φίλου πῖσος ἔκ ἐστιν ἀντάλλαγμα, καὶ ἔκ ἐστι
 σταθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ. ιγ. φίλῳ πῖ-
 σος φάρμακον ζωῆς, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν κύ-
 ριον ὀρήσουσιν αὐτόν. ιδ. ὁ φοβούμενος
 κύριον, ὀθυνεῖ φιλίαν αὐτοῦ, ὅτι κατ' αὐτόν
 ἔσται καὶ οἱ πλεονέξουσιν αὐτῷ. ιε. τέκνον ἐκ
 νεότητός σου ὑπὲρ λέξαι παιδείαν, καὶ ἕως πο-
 λιῶν ὀρήσῃς σοφίαν, καὶ ἀνάμενε τῆς ἀγα-
 θῆς καρπὸς αὐτῆς. ις, ἐν γὰρ τῇ ἐργασίᾳ
 αὐτῆς ὀλίγον κοπιάσῃς, καὶ ταχὺ φάγεσαι
 ἀπὸ τῶν γεννημάτων αὐτῆς. ιζ. ὡς τρα-
 χεῖα ἔστι σφόδρα τοῖς ἀπαιδύτοις, καὶ ἔκ ἐμ-
 μενεῖ ἐν αὐτῇ ἀκάρδιος. ιη. ὡς λίθος δο-
 κιμασίας ἰσχυρὸς ἔσαι ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔμῃ
 ἀπαρρίψαι αὐτὴν. ιθ. σοφία γὰρ κατὰ τὸ ὄνο-
 μα αὐτῆς, ἔκ ἐ πολλοῖς ἔστι φανερά. κ. ἄκου-
 σον τέκνον καὶ ἐκλεξαι γνώμην, καὶ μὴ ἀπα-
 ναίνε

ναίνῃς πλὴν συμβεβλήαν μου. κα. καὶ εἰσενέ-
 γκαι τῆς πόδας σου εἰς τὰς πόδας αὐτῆς,
 καὶ εἰς τὸ κλοιὸν αὐτῆς τὸν τράχηλόν σου. κβ.
 ὑπόθες τὸν ὤμόν σου, καὶ βάσασον αὐτὴν,
 ἢ μὴ προσοχθίσῃς τοῖς δεσμοῖς αὐτῆς. κγ.
 ἐν πάσῃ ψυχῇ σου πρόσσελθε αὐτῇ, καὶ ἐν
 ὅλῃ διωάμει σου σωτήρησον τὰς ὁδοὺς αὐ-
 τῆς. κδ. ἐξίχνυσον καὶ ζήτησον, ἢ γνω-
 θήσεταιί σοι, καὶ ἐγκρατὴς γενόμενός μὴ
 ἀφῇς αὐτὴν. ἐπ' ἐσχάτων γὰρ δυνήσῃς πλὴν
 ἀνάπαυσιν αὐτῆς, καὶ τραφήσεταιί σοι εἰς
 ὠφροσυλίαν. κε. καὶ ἔσονταιί σοι αἱ πό-
 δαι αὐτῆς εἰς πολλὴν δόξης. κς. κόσμος
 γὰρ ῥεῦσεός ἐστιν ἐπ' αὐτῆς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐ-
 τῆς, κλῶσμα ὑακίνθινον. κζ. πολλὴν
 δόξης ἐνδύσῃ αὐτὴν, καὶ σέφανον ἀγαλ-
 λιάματός περιθήσῃς σεαυτῷ. κη. ἐὰν
 θέλῃς τέκνον, παιδοθήσῃ. καὶ ἐὰν ὀπι-
 θῶς πλὴν ψυχῇ σου, πανῆργός ἔσῃ. κθ.
 ἐὰν ἀγαπήσῃς ἀκούειν, ἐκδέξῃ σιῶσιν, καὶ
 ἐὰν κλίνῃς τὸ ὄσ σου σοφὸς ἔσῃ. λ. ἐν πλῆ-
 θὲ προσκυτέρων σῇθι, καὶ εἴ τις σοφὸς αὐτῷ
 προσκολληθήη. λα. πᾶσαν διήγησιν θείαν
 θέλε ἀκροᾶσθαι, καὶ παροιμίας σωέσεως μὴ ἐκ
 φεύγέτωσάν σε. λβ. ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα σιωπετὸν,

ἔρριζε πρὸς αὐτὸν, καὶ βαθμῆς θυρῶν αὐτοῦ
ἐκτεριβέτω ὅπῃς σου. λγ. Δανοῦ ἐν τοῖς
προσάγμασι κυρίῃ τελείως, καὶ ἐν ταῖς ἐν-
τολαῖς αὐτοῦ μελέτα Δαπανήσι. αὐτὸς ση-
ριῖ τὴν καρδίαν σου, καὶ ἡ ὀπιθυμία τῆς σοφίας
δοθήσεται σοι.

Κ Ε Φ. Ζ'.

ΜΗ ποίῃς κακὰ, καὶ ἐ μὴ σε καταλάβῃ
κακά. β. Απόστηθι ἀπὸ ἀδίκου, καὶ
ἐκκλινεῖς ἀπὸ σοῦ ἁμαρτία. γ. Τίε μὴ
απεῖρε ἐπ' αὐλακας ἀδικίας, καὶ ἐ μὴ θερί-
σῃς αὐτὰ ἐπὶ πλάπα. δ. μὴ ζήτησὶ παρὰ
κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ βασιλείας
καθέδραν δόξης. ε. μὴ δικάσῃς ἐναντὶ κυρίου,
καὶ παρὰ βασιλεῖ μὴ σοφίζῃς. ς. μὴ ζή-
τῃ γενέσθαι κριτῆς, μὴ ἐκ ἰσχύος ἐξῆραι ἀ-
δικίας. ζ. μὴ ποτε δόλασθῇς ἀπὸ προ-
σώπου διωάσου, καὶ θήσῃς σκάνδαλον ἐν
ὁδοῦ τῇ σου. η. μὴ ἀμάρτανε εἰς πλεῖθος
πόλεως, καὶ ἐ μὴ καταβάλλῃς σεαυτὸν ἐν
ὄχλῳ. θ. Μὴ καταδεσμούσης δις ἁ-
μαρτίαν, ἐν γὰρ μιᾷ ἐκ ἀθῶν ἔση. ι. μὴ
ἔπῃς, τῶ πλεῖθι τῶν δώρων μου ἐπόψεται,
καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι με θεῷ ὑψίστῳ προσ-
δέξεται.

δέξεται. ια. μὴ ὀλιγοψυχῆσης ἐν τῇ
 προσευχῇ σου, καὶ ἐλεημοσυῶν ποιῆσαι μὴ
 παρίδης. ιβ. μὴ καταγέλα αἰθρων ὄντα
 ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτῶν, ἔτι ἢ ὁ ταπηνῶν καὶ
 αὐψῶν. ιγ. μὴ δροτρία ψεύδῃ ἐπ' α.
 δελφῶ σου, μηδὲ φίλῳ τὸ ἕμοιον ποίῃ. ιδ.
 μὴ θέλε ψεύδεται παῖν ψεύδῃ. ὁ γὰρ ἐν-
 δελεχισμὸς αὐτῶν ἐκ εἰς ἀγαθόν. ιε. μὴ
 ἀδολέγῃς ἐν πλήθει πρεσβυτέρων, καὶ μὴ δευ-
 τερῶς λόγον ἐν προσευχῇ σου. ις. μὴ μι-
 σήσης ὑπίπονον ἐργασίαν, καὶ γεωργίαν ὑπὸ
 ὑψίστου ἐκτισμένῳ. ιζ. μὴ προσλογίζου
 σεαυτὸν ἐν πλήθει ἀμαρτωλῶν. μνησθήτω ὅτι
 ἐργὴ ἔχουσι. ιη. ταπείνωσον σφόδρα τὴν
 ψυχὴν σου, ὅτι ἐκδίκησις ἀσιβῶντων πῦρ καὶ
 σκώληξ. ιθ. μὴ ἀλλάξης φίλον ἀδιαφόρον
 κατὰ μηδὲ ἐν, μηδὲ ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χερ-
 σίῳ σου φέρ. κ. μὴ ἀσόχῃ γυναικὸς σοφῆς
 καὶ ἀγαθῆς· ἡ γὰρ χάρις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ χερ-
 σίον. κα. μὴ κακώσης οἰκέτῳ ἐργαζόμε-
 νον ἐν ἀληθείᾳ, μηδὲ μίαν διδόντα τὴν ψυ-
 χὴν αὐτῶν. κβ. οἰκέτῳ συνείδον ἀγαπάτω
 σου ἡ ψυχὴ, μὴ τερήσης αὐτὸν ἐλευθερίας.
 κγ. κτίω σοι ἐσιν, ὑπισκέπτου αὐτὰ καὶ εἰ
 ἐσί σοι χρήσιμα, ἐμμενέτω σοι. κδ. τέκνα
 σοι ἐσίν.

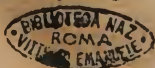
σοι ἐς, παίδευσον αὐτὰ, καὶ κάμψον ἐκ νεότη
 τος τὸν τράχηλον αὐτῶν. κε. θυγατέρες
 σοι εἰσὶ, πρόσεχε τῷ σώματι αὐτῶν, καὶ μὴ ἰ-
 λαριώης πρὸς αὐτάς τὸ πρόσωπόν σου. κς.
 ἐκδου θυγατέρα, καὶ ἔση τέλεκεως ἔργον μέ-
 γα, καὶ ἀνδρὶ σωεῖται δώρησαι αὐτῷ. κζ.
 γυνή σοι ἐστὶ κατὰ ψυχὴν, μὴ ἐκβάλης αὐ-
 τῷ, μισθμένη ἢ μὴ ἐκδῶς σεαυτόν. κη. ἐν
 ὅλῃ καρδίᾳ δόξασον τὸν πατέρα σε, καὶ μηρὸς
 ὠδῖνας μὴ ὀπιλάθῃ. μνήσθῃς ὅτι δι' αὐτὴν ἐγχο-
 νήθης, καὶ ἡ ἀνταποδώσις αὐτοῖς, καθὼς αὐ-
 τοῖ σοί; κθ. ἐν ὅλῃ ψυχῇ σε δούλας τὸν
 κύριον, καὶ τὰς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε. λ. ἐν
 ὅλῃ διωάμῃ ἀγάπησον τὸ ποιήσαι ἅ σε, καὶ
 τὰς λητρυγὰς αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλίπῃς. λα.
 φοβῶ τὸν κύριον, καὶ δόξασον ἱερέα, καὶ δὸς τῷ
 μερίδα αὐτῷ καθὼς ἐν τέταλταί σοι, ἀπαρ-
 χλὴν, καὶ περὶ πλημμελείας, καὶ δόσιν βραχιό-
 νων, καὶ θυσίαν ἀγιασμῶν, καὶ ἀπαρχλὴν ἀγίων,
 καὶ πῶχῳ ἐκλήνον τῷ χεῖρά σε ἵνα τελειωθῇ ἡ
 εὐλογία σε. λβ. χάρις δόματος ἑναντίον παν-
 τὸς ζῶντων, ἐπὶ νεκρῶν μὴ ἀποκωλύσης χά-
 ριν. λγ. μὴ ὑπέρεις δὸπὸ κλαιόντων, καὶ μετὰ
 πενθόντων πένθησον. λδ. μὴ ὀκνῇ ὀπισκέ-
 πτεσθαι ἄρρωστον. ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ.

λε.

λε. ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις σου μιμνήσκῃ τὰ ἔ-
χατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἔχῃ ἀμαρτήσῃς.

Κ Ε Φ. η'.

ΜΗ Δαμάχῃ μετὰ ἀνθρώπου δυναίου,
μή ποτε ἐμπέσης εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
β. μὴ ἔριζε μετὰ ἀνθρώπου πλουτοῦ, μή
ποτε ἀντισησῇ σου πρὸ ὀκλύ. γ. πολ-
λοὺς γὰρ ἀπώλεσε τὸ χρυσίον, καὶ καρδίας
βασιλέων ἐξέκλινε. δ. μὴ Δαμάχου
μετὰ ἀνθρώπου γλασώδους, καὶ μὴ ὀπι-
σοιδάσης ὅτι τὸ πῦρ αὐτοῦ ξύλα. ε. μὴ
πρόσπαιζε ἀπαιδευτῶ, ἵνα μὴ ἀτιμάζωνται
οἱ πρόγονοί σου. ς. μὴ ὀνειδίξε ἀνθρώπον
ὀπιστρέφοντα ἀπὸ ἀμαρτίας, μνησθῇτι ὅτι
πάντες ἐσμὲν ἐν ὀπιτιμίῳ. ζ. μὴ ἀτι-
μάσης ἀνθρώπον ἐν γῆραι αὐτοῦ, καὶ γὰρ καὶ ἐξ
ἡμῶν γηράσκουσι. η. μὴ ὀπίχαιρε ὅτι νε-
κρῷ τῷ ἐχθροτάτῳ σου, μνησθῇτι ὅτι πάντες
τελευτῶμεν. θ. μὴ παρίδῃς διήγημα
σοφῶν, καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτοῦ ἀσπρέ-
φου. ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ παιδείαν, καὶ
λειτουργῇται μεγαλῶσαι δόμαρῶς. ι. μὴ ἀ-
σὺχῃ διηγήματος γερόντων καὶ γὰρ αὐτοὶ ἐμαθον
παρὰ

παρὰ τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι παρ' αὐτῶν
 μαθήτη σιύεπιν, καὶ ἐν καιρῷ χρείας δοῦναι
 ἀποκρισιν. ια. μὴ ἔκκαε ἀνθρακας ἀμαρ-
 τωλοῦ, μὴ ἐμπυριῶθῃς ἐν πυρὶ φλογὸς αὐ-
 τοῦ. ιβ. μὴ δανείτης ἀνθρώπῳ ἰχυροτέρῳ
 σου, καὶ ἐὰν δανείσης, ὡς ἀπολωλεκὼς γί-
 νου. μὴ ἐγλήσῃ ὑπὲρ δυναμίν σου, καὶ ἐὰν
 ἐγλήσῃ, ὡς ἀπολήσων φρόνισον. ιγ. μὴ
 ἐξαναστῇς ἀπὸ προσώπου ὕβριστοῦ, ἵνα μὴ ἐγ-
 καθίσῃ ὡς ἐνεδρον τῷ στόματί σου. ιδ. μὴ
 δικάζου κατὰ κριτοῦ, κατὰ γὰρ τὴν δόξαν
 αὐτοῦ κρινούπιν αὐτόν. ιε. μετὰ τολμηροῦ
 μὴ πορεύου ἐν ὁδῷ, ἵνα μὴ βαρύνηται κατὰ
 σὲ. αὐτὸς γὰρ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιήσῃ,
 καὶ τῇ ἀφροσυνῇ αὐτοῦ σιναπολῇ. ις.
 μετὰ θυμῶδους μὴ ποιήσης μάχην, καὶ μὴ
 πορεύου μετ' αὐτοῦ τὴν ἔρημον. ὅτι ὡς εἶδεν
 ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ αἷμα, καὶ ὅπου ἐκ ἔσιν
 βοήθησα, κατὰβαλῆ σέ ἐκεί. ιζ. μετὰ μω-
 ρῶ μὴ συμβουλεύου, καὶ γὰρ διωθήσῃ λόγον σέ-
 ξαι. ιη. ἐνώπιον ἀλλοτρίου μὴ ποιήσης
 κρυπτόν, καὶ γὰρ γινώσκεις τί τέχεται. ιθ.
 παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἐκφαίνε τὴν καρδίαν
 σου, καὶ μὴ ἀναφερῆτω σοι χάριν ψα-
 δῇ.

Κ Ε Φ. Θ'.

ΜΗ ζήλου γυναικα ἔ' κόλπου σου μηδὲ
 διδάξης ἑπὶ σεαυτὸν παιδείαν πονη-
 ράν. β. μὴ δῶς γυναικὶ τὴν ψυχὴν σου,
 ἑπιδύωαι αὐτὴν ἑπὶ τὴν ψυχὴν σου. γ.
 μὴ ἀπάντα γυναικὶ ἐταιριζομένη, μήποτε
 ἐμπέσης εἰς τὰς παγίδας αὐτῆς. δ. με-
 τὰ ψαλλῶσης μὴ ἐνδελέχιζε, μήποτε ἀ-
 λῶς ἐν τοῖς ἑπιτηδύμασιν αὐτῆς. ε. παρ-
 θένον μὴ καταμαίθανε, μήποτε σκανδαλι-
 θῇς ἐν τοῖς ἑπιτημίοις αὐτῆς. ς. μὴ δῶς
 πόρναις τὴν ψυχὴν σου, ἵνα μὴ ἀπολέσης
 τὴν κληρονομίαν σου. ζ. μὴ περιβλέπου
 ἐν ῥύμαις πόλεως, καὶ ἐν τοῖς ἐρήμοις αὐτῆς
 μὴ πλανῶ. η. ἀπόσρεψον ὀφθαλμὸν ἀ-
 πὸ γυναικὸς ὁμόρφου, καὶ μὴ καταμαίθα-
 νε κάλλει ἀλλότριον. θ. ἐν γὰρ κάλλει γυ-
 ναικὸς πολλοὶ ἐπλαιήθησαν, καὶ ἐκ τῆτου
 φιλία ὡς πῦρ αἰακάεται, καὶ μὴ κατακλι-
 θῇς ἐπ' ἀγκαλῶν μετ' αὐτῆς. ι. μετὰ ἰ-
 πανδρου γυναικὸς μὴ κάθου τοσιώolon, καὶ
 μὴ συμβολοκοπήσης μετ' αὐτῆς ἐν σῖνι, μή-
 ποτε ἐκκλίνῃ ἡ ψυχὴ σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ τῷ
 πνεύματί σου ὀλισθῇ εἰς ἀπώλαν. ια.
 μὴ ἐγ-

μὴ ἐγκαταλίπῃς φίλον ἀρχαῖον· ὁ γὰρ πρόσ-
 φατ' οὐκ ἔστιν ὀπίσθης αὐτῷ. ιβ. οἶν' νέ-
 ον, φίλον νέον, ἐὰν παλαιωθῇ μετ'
 ὀφροσυῆς πῖσαι αὐτόν. ιγ. μὴ ζηλώ-
 σης δόξαν ἀμαρτωλοῦ, οὐ γὰρ οἶδας ἵς ἐστιν
 ἢ καταστροφὴ αὐτοῦ. ιδ. μὴ δοκίμῃς
 δοκίαις ἀσεβῶν. μνήσθῃς ὅτι ἕως ἁδου οὐ
 μὴ δικαιωθῶσι. ιε. μακρὰν ἀπεχε ἀπὸ
 ἀνθρώπου ὃς ἐχέσθαι ἔχει τοῦ φονεῖν, καὶ ἔ-
 μὴ ὑποπίψῃς φόβον θανάτου. καὶ ἐὰν
 προσέλθῃς μὴ πλημμελήσῃς, ἵνα μὴ ἀφέ-
 ληται τὴν ζωὴν σου παραχρῆμα. ις. ὀπί-
 γνωθί· ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις, καὶ
 ὀπί· ἐπ' ἀλξέων πόλεως περιπατεῖς. ιζ.
 κατὰ τὴν ἰσχύ σου εἰσελάσαι εἰς πλεόν, ἔ-
 μετὰ σοφῶν βελάου, μετὰ σιωπῶν ἔσω ὁ
 διαλογισμός σου, καὶ πάντα διήγησίς σου ἐν
 νόμῳ ὑψίστου. ιη. ἄνδρες δίκαιοι ἔσωσαν
 σιῶδες πνοίς σου, καὶ ἐν φόβῳ κυρίου ἔσω τὸ καύ-
 χημά σου. ιθ. ἐν χερσὶ τεχνητῶν ἔργον ἐπαι-
 νεθήσῃ, καὶ ὁ ἡγάμεν' λαὸν σοφὸς ἐν λό-
 γῳ αὐτοῦ. κ. φοβερὸς ἐν πόλει αὐτοῦ ἀνὴρ
 γλωσσώδης, καὶ ὁ προπετὴς ἐν λόγῳ αὐτοῦ μι-
 σσηθήσῃ.

Κ Ε Φ. ι'

Κριτῆς

Κριτὴς σοφὸς παιδεύει τὸν λαὸν αὐτοῦ. **β**.
 ἡγεμονία σιωπῆς τεταγμένη ἔσται. κα-
 τὰ τὸν κριτὴν τῷ λαῷ, οὕτως καὶ οἱ λήτουρ-
 γοὶ αὐτοῦ. καὶ κατὰ τὸν ἡγούμενον τῆς πό-
 λεως, πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτῇ. **β**.
 βασιλεὺς ἀπαίδευτο ὁ δόλοῦ τὸν λαὸν αὐ-
 τοῦ, καὶ πόλις οἰκισθήσεται ἐν σιῶσει δυ-
 νασῶν. **γ**. ἐν χερσὶ κυρίῃ ἡ ἐξουσία τῆς γῆς,
 καὶ τὸν χρήσιμον ἐγερῇ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς.
δ. ἐν χερσὶ κυρίῃ δόδια ἀνδρὸς, καὶ προσώ-
 πῳ γραμματέως ὀπιθήσεται δόξαν αὐτοῦ. **ε**.
 ὅτι πάντι ἀδικήματι, μὴ μελίσσης τῷ πλε-
 σίον, καὶ μὴ πείσῃς μηδὲν ἐν ἔργοις ὕβρεως.
ς. μισητὴ ἔναντι κυρίου ἡ ἀνθρώπου ὑπε-
 ρηφανία, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων πλεμμέλεια
 ἀδικίας. **ζ**. βασιλεία δὲ ἐθνῶν εἰς ἔθνος
 μετάργε', διὰ ἀδικίας καὶ ὕβρεως καὶ χρή-
 ματα δόλια. **η**. ἡ ὑπερηφανύεται γῆ
 καὶ αποδόσ; **θ**. φιλαργύρου μὲν γὰρ οὐδὲν
 αἰομώτερον. οὗτο γὰρ καὶ πρὸς ἑαυτοῦ ψυ-
 χλὴν ἐκπρασίων ποιεῖ, ὅτι ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ἔρ-
 ριψαν τὰ ἐντόδια αὐτοῦ. **ι**. μακρὸν ἀρ-
 ρώστημα κόπῃ ἰατρὸς, ἡ βασιλεὺς σήμερον
 καὶ αὔριον τελευτήσῃ. **ια**. ἐν γὰρ τῷ δόλο-
 θαντὶν ἀνθρώπον, κληρονομήσῃ ἐρπεται
 καὶ θνή-

καὶ θηρία, καὶ σκώληκας. ιβ. δέχῃ ὑπερ-
 ρηφανίας, ἀνθρώπου ἀφισταμένου ἀπὸ κυρίας,
 καὶ ἀπὸ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν ἀπέστη ἡ καρ-
 δία αὐτοῦ. ιγ. ὅτι δέχῃ ἀμαρτίας ὑπερη-
 φανία, καὶ ὁ κρατῶν αὐτῆς ἐξυβρίσῃ βδέλυ-
 γμα, καὶ κατασφραγίσεται εἰς τέλος. Διὰ
 τοῦτο παρεδόξασε κύριος τὰς ἐπαγωγὰς, καὶ
 κατέσρεψεν εἰς τέλος αὐτάς. ιδ. θρόνος
 δρχόντων καθεῖλεν ὁ κύριος, καὶ ἐκάθισε
 πρᾶξις αὐτῶν ἐνδοθεν. ιε. ρίζας ἐθνῶν
 ὑπερηφάνων ἐξεῖλε κύριος, καὶ ἐφύττωσεν
 αὐτῶν ἐν δόξῃ ταπεινός. ις. χώρας
 ἐθνῶν κατέσρεψε κύριος, καὶ ἀπώλεσεν
 αὐτάς ἕως θεμελίων γῆς. ἐξῆρεν ἐξ αὐτῶν, καὶ
 ἀπώλεσεν αὐτάς, καὶ κατέπαυσεν ἀπὸ γῆς
 τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. ιζ. ἐκ ἐκλίσαι ἀν-
 θρώποις ὑπερηφανία, ἐδὲ ὀργὴ θυμοῦ γη-
 νήμασι γυναικῶν. ιη. σπέρμα ἀσφαλείας
 οἱ φοβόμενοι κύριον, καὶ ἐνέμιον φύττωμα οἱ
 ἀγαπῶντες αὐτόν. ιθ. σπέρμα ἀληθείας οἱ
 μὴ προσέχοντες τῷ νόμῳ. κ. σπέρμα πλε-
 νήσεως οἱ παραβαίνοντες ἐντολὰς. κα. ἐν
 μέσῳ ἀδελφῶν ὁ ἡγούμενος αὐτῶν ἐνέμιος
 καὶ οἱ φοβόμενοι κύριον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.
 κβ. πρὸ λήξεως δέχῃ φόβος κυρίας, ἐκβολὴ
 δὲ δέ-

δε δέχῃς σκληροσμός καὶ ὑπερηφανία.
 κγ. πλούσι· καὶ ἐνδοξ· καὶ πτω-
 χος, τὸ καύχημα αὐτῶν φόβ· κυρία κδ.
 ἔδίκαιον ἀνιμάσαι πτωχὸν σινετόν, καὶ ἔκα-
 θήκει δοξάσαι ἄνδρα ἁμαρτωλόν. κε. με-
 γισταίνες καὶ κριταὶ καὶ δυνασταὶ δοξαοθήσονται,
 καὶ ἔκ· ἔστι ἡς αὐτῶν μείζων· φοβούμενου τὸν
 κύριον. κς. οἰκέτη σινετῶ ἐλδύθεροι λθ-
 τουργήσουσι, καὶ αἱρὶ ὀπισθήμων ἔ· γογγύσει
 παιδεύόμεν·. κζ. μὴ σοφίζε, ποιήσαι
 τὸ ἔργον σε, καὶ μὴ δοξάζε ἐν καιρῷ στενοχω-
 ρίας σε. κς. κρείστων γὰρ ὁ ἐργαζόμεν· ἐν πᾶ-
 σιν, ἢ περιπατῶν καὶ δοξαζόμεν·, καὶ ἀπο-
 ρῶν ἄρτε. κη. τέκνον ἐν περὶ αὐτῆς σε δόξα-
 σον πρὸς ψυχλὸν σε, καὶ δὸς αὐτῇ τιμὴν κα-
 τὰ πρὸς ἀξίαν αὐτῆς. κθ. τὸν ἁμαρτανόνα
 εἰς πρὸς ψυχλὸν αὐτῆς ἡς δικαιώσει; καὶ ἡς
 δοξάσει τὸν ἀνιμάζοντα πρὸς ζωλὸν αὐτῆς; λ.
 πτωχὸς δοξάζει· δι' ὀπισθήμιον αὐτῆς, καὶ
 πλάσι· δοξάζεται διὰ τὸν πλάστον αὐτῆς,
 ὁ δεδοξασμέν· ἐν πτωχείᾳ, καὶ ἐν πλάτῳ
 ποσαχῶς; ε· ὁ ἄδοξ· ἐν πλάτῳ καὶ ἐν πτω-
 χείᾳ ποσαχῶς;

Κ Ε Φ. ια.

D

Σοφία

ΣΟΦΙΑ τα πνεῦμα ἀνυψώσῃ κεφαλὴν αὐ-
 τῆς, καὶ ἐν μέσῳ μεγιστάνων καθίσθαι αὐ-
 τὸν. β. μὴ αἰνέσης ἄνδρα ἐν κάλ-
 λει αὐτῆς, καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὁράσει
 αὐτῆς. γ. μικρὰ ἐν πετεινοῖς ἢ μέλισσα, καὶ
 ῥοχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς. δ.
 ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχῆσθαι, καὶ ἐν ἡμέρᾳ
 δόξης μὴ ἐπαίρου, ὅτι θαυμαστὰ τὰ ἔργα
 κυρίου ἐστὶ, ἐκρυπτοῦν τὰ ἔργα αὐτῆς ἀνθρώ-
 ποις. ε. πολλοὶ τύραννοι ἐκάθισαν ἐπ' ἐ-
 δάφους, ὁ δὲ ἀνυπονόητος ἐφόρεσε θάλασσαν.
 ς. πολλοὶ δυναταὶ ἠτιμάσθησαν σφόδρα,
 καὶ ἔνδοξοι παρεδόθησαν εἰς χεῖρας ἐτέρων.
 ζ. πρὶν ἡ ἐξετάσις, μὴ μέμψῃ, νόητον πρῶ-
 τον καὶ τότε ὀπιλίμα. η. πρὶν ἡ ἀκῆσαι, μὴ
 ἀποκρινῆς. θ. ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρέμβαι-
 λεῖν ῥῆμα. ι. περὶ πρᾶγμα τὸ ὃ ἔκ ἐστι
 σοι χρεία, μὴ ἔριζε, καὶ ἐν κρίσει ἁμαρτωλῶν
 μὴ συνέδρῳ. ιι. τέκνον μὴ περὶ πολλὰ
 ἔσταναι πρᾶξας σὺ. εἰ γὰρ πληθυνῇς, ἐκ
 ἀθωωθήσῃ. καὶ εἰ ἀνδιώκῃς, ὃ μὴ καταλά-
 βῃς, καὶ ὃ μὴ ἐκφυγῇς θάλασσαν. ια. ἔστι
 κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ ἀπώδων, καὶ τοσούτοι
 μάλλον ὑστερεῖται. ἔστι νωθρὸς προσδεόμενος
 ἀντιλήψεως, ὑστερῶν ἰσχύι, καὶ περισσώων
 πτωχείᾳ.

πτωχεία, καὶ ὀφθαλμοὺς κυρίῃς ἐπέβλεψεν αὐτῶν
 εἰς ἀγαθὰ, καὶ ἀνῴρθωσεν αὐτὸν ἐκ ταπεινώσεως
 αὐτοῦ. καὶ ἀνύψωσε κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ σω-
 τριῶν, καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῶν πολλοὶ θειαρῆ
 σαῖες. ιβ. ἀγαθὰ καὶ κακὰ, ζωὴ καὶ θάνατος,
 πτωχεία καὶ πλοῦτος παρὰ κυρίῃς ἐστίν. ιγ. σο-
 φία καὶ ἄγνοια ἐν γνῶσις νόμου παρὰ κυρίῃς.
 ιδ. ἀγάπησις καὶ ὁδοὶ καλῶν ἔργων παρ' αὐτοῦ
 εἰσι. ιε. πλάνη καὶ σκότος ἀμαρτωλοῖς συν-
 ἔχουσιν, τοῖς δὲ γαυριῶσιν ὅτι κακὰ συζητῶν
 κακία. ις. ὁπότε κυρίῃς παραμένῃ δούλοισι,
 καὶ ἡ δουλοκία αὐτοῦ δούδοι εἰς τὸ αἰῶνα. ιζ. ἔστι
 πλοῦτος ἀπὸ προσοχῆς καὶ σφιγρίας αὐτοῦ, καὶ αὐ-
 τῇ ἡμερὶς αὐτοῦ ἀπὸ πολλοῦ αὐτοῦ. ιη. ἐν τῷ
 εἰπεῖν αὐτὸν εὖρον ἀνάπαυσιν, καὶ νύμφα γαμῆσαι
 ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν μετὰ ἀδιαλείπτως, καὶ οἷδε ἦς
 καιρὸς παρελθόντα αὐτὸν, καὶ καταλείψει αὐ-
 τὰ ἐτέροις, καὶ ἀποθνήσκει. ιθ. σῆθι ἐν δια-
 θήκῃ σου, καὶ ὁμίλει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ σου
 παλαιώθητι. κ. μὴ θαύμαζε ἐν ἔργοις ἀ-
 μαρτωλῶν. πῶς οὖν ἡ κυρία, καὶ ἐμμεναι τῷ πῶ-
 νος σου, ὅτι κἄφρον ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίῃς. ἀλλὰ τά-
 χους ἐξάπινα πλοῦτῆσαι πένητα. κα. ὁ-
 λογία κυρίῃς ἐν πολλοῖς δούλοισι, καὶ ἐν ὥρᾳ λαχί-
 νῃ ἀναθάλλει δολογίαν αὐτοῦ. κβ. μὴ ἔπης

τίς ἐστὶ μου χρεῖα δρεσκείας, καὶ ἴνι δὸπὸ τοῦ
 νῦν ἔσαι μοι τὰ ἀγαθὰ; κγ. μὴ εἴπης,
 αὐτάρκη μοι ἐστὶ, καὶ πολλά μοι ἂ ἔχω, δ' ἴ
 δὸπὸ δ' νῦν κακωθήσομαι ἐν ζῳῇ; κδ. ἐν ἡμέ-
 ρα ἀγαθῶν ἀμνησίᾳ κακῶν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ κα-
 κῶν ὁ μνησθήσεται ἀγαθῶν. δε. κοῦφον ἔναντι
 κυρίου ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς δόξουμαι ἀνθρώπων
 κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. κε. κάκωσις ὥρας
 ἐπιλησμονῶν ποιεῖ τρυφῆς, καὶ σωτέλφαν
 ἀνθρώπου δόποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ. κς.
 πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα. κζ. καὶ
 ἐν τέκνοις αὐτοῦ γνωσθήσεται ἀνὴρ. κη. μὴ
 πάντα ἀνθρώπον εἰσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου,
 πολλὰ γὰρ τὰ ἐνεδρεῖ δ' ἀβόλα. κθ. πέρ-
 διξ θηρευτῆς ἐν καρτάλλῳ, ἔτως καρδία ὑ-
 περηφάνῃ, καὶ ὡς κατάσκοπος ἐπιβὰς ἐπὶ
 πύλιν. λ. τὰ γὰρ ἀγαθὰ εἰς κακὰ μετα-
 στρέφων ἐνεδρεύει, καὶ ἐν τοῖς αἰρετικοῖς ἐπι-
 θήσῃ μῶμον. λα. δὸπὸ πονηρίας μικρᾶς.
 πληθύνεται ἀνθρακία, καὶ ἀνθρώπος ἁμαρ-
 τωλὸς εἰς αἷμα ἐνεδρεύει. λβ. πρόσεχε
 δὸπὸ κακῆς ἔργου. πονηρὰ γὰρ τεκταίνεται, μὴ
 πόσῃ δὲ σοι μῶμον εἰς τὸν αἰῶνα. λγ. ἐνοί-
 κισον ἀλλότριον, καὶ ἀφαιρέσῃ σε ἐν ταραχῇ.
 καὶ ἀπαλλοτριώσῃ σε ἐκ τῶν ἰδίων σου.

Εὰν εὖ ποιῇς, γνῶθι ὅτι ποιῆς, καὶ ἔσαι
 χάρις τοῖς ἀγαθοῖς σου. β. εὖ ποιή-
 σον δούσεβ, καὶ δούρησες ἀνταπόδομα, καὶ εἰ
 μὴ παρ' αὐτῶ, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ὕψους. γ.
 ἔκ' ἔσαι ἀγαθὰ τῷ ἐνδελεχίζοντι εἰς κακὰ, καὶ
 τῷ ἐλεημοσιύῃ μὴ χαριζομένῳ. δ. δὸς τῷ
 δούσεβ, καὶ μὴ ἀντιλάβῃ ἀμαρτωλῶ. ε.
 εὖ ποιήσον ταπεινῷ, καὶ μὴ δῶς ἀσεβεί. ἐμ-
 πόδισον τὰς ἀρτὰς σου, καὶ μὴ δῶς αὐτῷ,
 ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς σε διωαυδύσῃ. διπλάσια
 γὰρ κακὰ δούρησες σοι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς οἷς αὐ-
 τοῖς ποιῇς αὐτῷ. ς. ὅτι καὶ ὁ ὕψις ἐμίση-
 σεν ἀμαρτωλὸν, καὶ τοῖς δούσεβσιν ἀποδώσει
 ἐκδίκησιν. ζ. φυλάσσει ὁ αὐτὸν εἰς ἡμέ-
 ραν ἐκδικήσεως αὐτῶν κραταίαν. η. δὸς
 τῷ ἀγαθῷ, καὶ μὴ ἀντιλάβῃ ἀμαρτωλοῦ.
 θ. ἔκ' ἐκβληθήσεται ἐν ἀγαθοῖς ὁ φίλος,
 καὶ ἐκρυβήσεται ἐν κακοῖς ὁ ἐχθρὸς. ι. ἐν
 ἀγαθοῖς ἀνδρὸς οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν λύπῃ, καὶ ἐν
 τοῖς κακοῖς αὐτοῦ καὶ ὁ φίλος διαχωρισθή-
 σεται. ια. μὴ πιστεύῃς τῷ ἐχθρῷ σου εἰς
 τὸν αἰῶνα. ὡς γὰρ ὁ χαλκὸς ἰσθται, ἔτις ἡ πο-
 νηρία αὐτοῦ. καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται

συγκεκυφώς, Ἰπείσησον τὴν ψυχὴν σου, καὶ
 φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἔστω αὐτῷ ὡς ἐκμε-
 μαχὺς ἔσοπρον, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐκ εἰς τέλος
 καλῶσε. ιβ. μὴ σήσης αὐτὸν παρὰ σεαυ-
 τῷ, μή ποτε κατασρέψας σὲ σὴ Ἰπὶ τὸν τό-
 πον σου. ιγ. μὴ καθίτης αὐτὸν ἐκ δεξιῶν
 σου, μή ποτε ζηλήσῃ τὴν καθέδραν σου λαβεῖν,
 καὶ ἐπ' ἐσχάτων Ἰπὶ γνώσῃ τοὺς λόγους μου, ἔ-
 Ἰπὶ τῶν ῥημάτων μου κατανουγήσῃ. ιδ. ἦς
 ἐλεήσῃ ἐπαοιδὸν Ὀφίοδηκτον; καὶ πάντας τὰς
 προσάγοντας θηρίους; ἔτις τὸν προσπορευό-
 μενον ἀνδρὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ συμφυρόμενον ἐν
 ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ. ιε. ὥραν μετὰ σου
 λαμβανέτω ἐν δίκῃ δικαία, καὶ ἐὰν ἐκκλίνῃς,
 ἔμὴ καρτερήσῃ. καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ
 βλαδίσει) ἀνασρέψαι σε εἰς βόθρον. ις. ἐν
 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ δακρύσει, καὶ ἐὰν εὖρε καί-
 ρον, ἐκ ἐμπληοθήσει) ἀφ' αἵματός. ιζ.
 κακὰ ἐὰν ὑπολήσῃ σοι, δέξῃς αὐτὸν πρό-
 τερόν σου ἐκεῖ, καὶ ὡς ἀνθρώπος βοηθῶν, ὑ-
 ποσχάσῃ πέραν σου. ιη. τὴν κεφαλὴν αὐ-
 τοῦ κινήσῃ, καὶ Ἰπὶ κροτήσῃ ταῖς χερσὶ, ἔ-
 πολλὰ λαψιθυρεῖ. ἔ-
 ἀλλοιώσῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

Κ Ε Φ. ιγ'.

Ο ἀπὸ-

Ο ἀπόμεν^Θ τῆς πίστεως, μολυνθήσεται ἐν
 αὐτῇ. καὶ κοινωνῶν ὑπερφηλαίῳ, ὁμοιω-
 θήσεται αὐτῷ. β. βάρ^Θ ὑπὲρ σὲ μὴ ἄ-
 ρης ἐν ζωῇ σου, ἔτι ἰσχυρότερόν σε καὶ πλου-
 σιωτέρον σε μὴ κοινωνῶν. γ. ἢ κοινωνήσῃ
 χύτρα πρὸς λέβητα; αὐτὴ προσκρῖσθαι, καὶ
 αὐτὴ σωτηριεθήσεται. δ. πλῆσι^Θ ἡδίκη-
 σε, καὶ αὐτὸς προσδεχθήτουνται. πτωχὸς ἡδί-
 κητε, καὶ αὐτὸς προσαπληθήσεται. ε. ἐὰν
 χρησιμότης, ἐργάζεται ἐν σοί. καὶ ἐὰν ὑπερή-
 σης, καταθλίψει σε. καὶ ἐὰν ἔχῃς, συμβιώ-
 σεταί σοι, καὶ ἀποκενώσθαι σε, καὶ αὐτὸς ἔπι-
 νέσθαι. ς. χρεῖαν ἔχηκέ σε, καὶ ἀποπλανήσθαι σε,
 ἔτι προσγελάσεται σοι, ἔτι δώσθαι σοι ἐλπίδα. λα-
 λήσθαι σοι καλὰ, καὶ ἐρεῖ, ἢς ἡ χρεῖά σε; ἔτι αἰ-
 χνωθεῖς τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ, ἕως ἔτι ἀποκενώ-
 σθαι σε δις ἢ τρίς, ἔτι ἐπ' ἐσχάτων καλαμώκε-
 ταί σε. καὶ μετὰ ταῦτα ὄψεται σε, καὶ καλα-
 λείψθαι σε, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινήσει ἐπὶ
 σοί. ζ. πρόσθε μὴ ἀποπλανηθῇς τῇ θρα-
 νυῖα, καὶ μὴ ταπεινωθῇς ἐν ἄφροσύνῃ καρδί-
 ας σε. η. προσκαλεσαμένον σε διωᾶς, ὑ-
 ποχωρῶν γίνεσθαι, καὶ τοσούτω μᾶλλον σε προσκα-
 λέσεται πλεονάζων. θ. μὴ ἔμπιπτε, ἵνα
 μὴ ἀπωσθῇς ἀκρίτως, καὶ μὴ μακρὰν

ἀφισῶ ἵνα μὴ ὀπιληθῇς. ι. μὴ ἔπεχε
 ἰσηγορεύῃσαι μετ' αὐτοῦ, καὶ μὴ πωιδύσης
 τοῖς πλείοσι λόγοις αὐτῷ. κ. πολλῆς γὰρ
 λαλιάς περάσῃ σε, καὶ ὡς προσγελῶν ἐξελά-
 σῃ τὰ κρυπιά σου. ια. ἀνελεήμων ὁ μὴ
 σωτηρῶν λόγους, καὶ ὃ μὴ φείσεται περὶ κα-
 κώσεώς σου καὶ δεσμῶν. ιβ. σωτήρησον
 καὶ πρόσχες σφοδρῶς ἔακούειν, ὅτι μετὰ τῆς
 πλώσεώς σου περιπατεῖς. ιγ. ἀκῶν ταῦ-
 τα ἐν ὕπνῳ σου, χρηγόρησον. πάση ζωῇ ἀ-
 γάπα τὸν κύριον, καὶ ὀπικαλοῦ αὐτὸν εἰς
 σωτηρίαν σου. ιδ. πάντων ζῶν ἀγαπᾷ τὸ ὁ-
 μοιον αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὸν
 πλησίον αὐτοῦ. ιε. πᾶσα σὰρξ κατὰ γέ-
 νος συνάγεται, καὶ τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολ-
 ληθήσεται αἰήρ. ις. ἢ κοινωνήσῃ λύκος
 ἀμνῷ; ἔτις ἀμαρτωλὸς πρὸς δίκαιον. ιζ.
 ἢ εἰρήνῃ ὑαίνει πρὸς κυῖα, καὶ τίς εἰρήνῃ
 πλουσίῳ πρὸς πένητα; ιη. κυνήγια λε-
 όντων ὄναγροι ἐν ἐρήμῳ, ἔτις νομαὶ πλουσί-
 ων πτωχοί. ιθ. βδέλυγμα ὑπερηφάνων
 ταπινότης, ἔτις βδέλυγμα πλοσίῳ πτω-
 χός. κ. πλάσσει σαλεύομεν σιγήσει
 ὑπὸ φίλων, πτωχός δὲ πτωχῶν προσπαυθεῖ-
 ται ὑπὸ φίλων. κα. πλοσίος σφαλέν,

πολλοὶ

πολλοὶ ἀντιλήπτορες, ἐλάλησεν ἀπόρρητα καὶ
 ἐδικαίωσαν αὐτόν. κβ. ταπηνὸς ἐσφαλε,
 καὶ προσεπέδημσαν αὐτῷ. ἐφθέγγατο σύ-
 νεσιν, καὶ ἐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπῳ. κγ. πλῆ-
 σιῖ ἐλάλησεν, καὶ πάντες ἐσίγησαν, καὶ
 τὸν λόγον αὐτοῦ αὐψωσαν ἕως τῶν νεφελῶν.
 κδ. πτωχὸς ἐλάλησε, καὶ εἶπαν, ὅς
 ἔστι; καὶ ἐὰν προσκόψῃ, προσανατρέψου-
 σιν αὐτόν. κε. ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος ὡμὴν
 πρόσθεν ἀμαρτία, καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν
 σώματι ἀσεβῆς. κς. καρδία ἀνθρώπου ἀλ-
 λοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐάν τε εἰς ἀγαθὰ,
 ἐάν τε εἰς κακά. καὶ ἀγαθὴ αἰ πρόσωπον ἐν
 τέρψει καρδία θάλλουσα. κζ. ἵχνῳ
 καρδίας ἐν ἀγαθοῖς, πρόσωπον θάλλον,
 καὶ εὗρεσις παραραβοῶν διαλογισμὸς με-
 τὰ κόπου.

Κ Ε Φ. ιδ'.

Μακάριος ἄνθρωπος ὃς ἐκ ὠλίσθησεν ἐν τῷ
 σώματι αὐτοῦ, καὶ ἐκατενύγη ἐν πλή-
 θει ἀμαρτιῶν. β. μακάριος ὃς ἐκατέ-
 γνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ὃς ἐκ ἔπεσεν ἀπὸ τῆς
 ἐλπίδος αὐτοῦ τῆς ὑπὲρ κύριον. γ. αἰδρὶ
 μικρολόγῳ ἐκαλὸς ὁ πλῆστις, καὶ αἰδρὶ βα-

σκαίνω ἵνα τί χρήματα; δ. ὁ σιωάγων ἀ-
 πό τῆς ψυχῆς αὐτῆς, σιωάγει ἄλλοις, καὶ ἐν
 τοῖς ἀγαθοῖς αὐτῆς πευφίσουσιν ἕτεροι. ε.
 ὁ πονηρὸς ἐαυτῶ, ἴνι ἔσαι ἀγαθός; ε. ἐκ
 διφραθήσε' ἐν τοῖς χρήμασιν αὐτῆς. ς. ὁ
 βασκαίνοντ' ἐαυτὸν, ἐκ ἐστὶ πονηρότερον.
 καὶ τὸ αὐτὰ πόδομα τῆς κακίας αὐτῆς. καὶ
 ἐὰν εὖ ποιήσῃ, ἐκ ἐκὼν ποιεῖ, καὶ ἐπ' ἐχά-
 των ἐκφανεῖ τὴν κακίαν αὐτῆς. ζ. πονηρὸς
 ὁ βασκαίνων ἰδεῖν ὀφθαλμῶ, ἀποστρέφων πρὸ
 σωπον καὶ ὑπερορῶν ψυχάς. η. πλεο-
 νέκλου ὀφθαλμός ἐ πῖμπλαται μερίδ',
 καὶ ἀδικία πονηρῶ ἀναζηραίνει ψυχὴν αὐτῆς.
 θ. τέκνον καθὼς ἐὰν ἔχῃς εὖ ποίει σεαυτῶ,
 καὶ προσφορὰς κυρίῳ ἀξίως πρόσταγε. μνή-
 σθητι ὅτι θάνατ' ἐχρονεῖς, καὶ ἀβλήκη ἀδὲ
 ἐκ ὑπεδείχθη σοι. ι. πρὶν σε τελευτῆσαι,
 εὖ ποίει φίλῳ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύ σου ἐκλει-
 νον, καὶ δὸς αὐτῶ. ια. μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ
 ἀγαθῆς ἡμέρας, ε. μερὶς ὀρθθυμίας ἀγα-
 θῆς μὴ σε παρελθέτω. ιβ. ἐκ ἐτέρῳ κα-
 ταλείψας τὰς πόνας σε, ε. τὰς κόπας σε εἰς
 διαιρέσας κλήρας; ιγ. δὸς ε. λάβε ε. ἀγία-
 σον τὴν ψυχὴν σου, ὅτι ἐκ ἐστὶν ἐν ἀδὲ ζητῆ-
 σαι τροφὴν. ιδ. πάντα σὰρξ ὡς ἱμάδιον
 παλαι-

παλαιῶται. ἡ γὰρ Δαθῆκη ἡ ἀπ' αἰῶν
 θανάτω δόποται. ιε. ὡς φύλλον θάλλον
 ἐπὶ δένδρεα δασέει, τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλ-
 λα δὲ φύει ἔτι καὶ γένεταρχος ἐκ αἵματι,
 ἡ μὲν τελούται, ἑτέρα δὲ γεννᾶται. ις.
 πάντες ἔργον σηπόμενον ἐκλείπει· ἐκ ἐργαζό-
 μεν αὐτὸν, μετὰ αὐτῷ ἀπελδύσεται. ιζ.
 μακάρι αὐτὸς ὅς ἐν σοφίᾳ μελετήσῃ κα-
 λὰ, ἐκ ὅς ἐν σωέσει αὐτοῦ Δαλεχθήσεται ἄ-
 για. ιη. ὁ Δανοόμενός τὰς ὁδούς αὐτῆς
 ἐν καρδίᾳ αὐτῇ, καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτῆς
 ἐννοηθήσεται. ιθ. ἔξελθε ὀπίσω αὐτῆς ὡς
 ἰχνύτης, ἐκ ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς ἐνέδρευε. κ.
 ὁ παρακύπλων Δα τῶν θυρίδων αὐτῆς, ἐκ
 ἐπὶ τῶν θυρωμάτων αὐτῆς ἀκροάσει. κα.
 ὁ καταλύων σωέγους οἴκους αὐτῆς, καὶ ἐν τοῖς
 τοίχοις αὐτῆς πᾶσι πάσσαλον. σῆσει πλὴν
 σκυλῶν αὐτῷ κατὰ χεῖρα αὐτῆς, ἐκ καταλύ-
 σει ἐν καταλύματι ἀγαθῶν. κβ. θήσει τὰ
 τέκνα αὐτοῦ ἐν τῇ σκέπῃ αὐτῆς, ἐκ ὑπὸ τὰς
 κλάδους αὐτῆς αὐλιωθήσεται. σκεπασθή-
 σεται ἀπ' αὐτῆς δὲ καύματι, ἐκ ἐν τῇ δό-
 ξῃ αὐτῆς καταλύσει.

Κ Ε Φ. ιε'.

ὁ φο-

Ο φοβόμενος τὸν κύριον ποιήσῃ αὐτὰ, καὶ
ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου διρρήσῃ αὐ-
τῷ, καὶ ὡς μητὴρ ὑπαλήσῃ αὐτῷ, καὶ ὡς
γυνὴ παρθενίας προσδέξεται αὐτόν. β.
ψωμίει αὐτὸν ἄρτον σωέσεως, καὶ ὕδωρ σο-
φίας ποτίει αὐτόν. γ. τηριχθήσεται ἐπ'
αὐτοῦ, καὶ ἔμὴ κλιθῇ. καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐφέξῃ,
καὶ ἔμὴ κατακλιθῇ. καὶ ὑψώσει αὐτόν
παρὰ τὰς πλεονεξίας αὐτῆς, καὶ ἐν μέσῳ ἐκκλη-
σίας ἀνοίξῃ στόμα αὐτῆς. δ. διψροσύνην
καὶ σέφανον ἀγαλλιάματ' διρρήσῃ, καὶ
ὄνομα αἰῶν' κατακληρονομήσῃ αὐτήν. ε.
καὶ ἔμὴ καταλήψονται αὐτῷ ἄνθρωποι
ἀσυνέτοιμοι, καὶ ἄνδρες ἀμαρτωλοὶ ἔμὴ ἴδωσιν
αὐτῷ. ς. μακρὰν ἔσιν διὰ τὴν ὑπερηφανίαν,
καὶ ἄνδρες ψεῦσαι ἔμὴ μνησθήσονται αὐτῆς.
ζ. ἔχ' ὥραϊ' αἰν' ἐν στόματι ἀμαρτωλῶν,
ὅτι ἔπαρὰ κυρίου ἀπεσάλη αὐτῷ. η. ἐν
τῷ σοφία ρηθήσεται αἰν', καὶ ὁ κύριος δι-
οδώσῃ αὐτόν. θ. μὴ εἴπῃς ὅτι Διὰ κύριον
ἀπέβην, ἃ τὸ ἐμίσησεν, ἔποιήσῃς. ι. μὴ
εἴπῃς, αὐτὸς με ἐπλασεν, ἔγάρ χρεῖαν ἔχει
ἄνδρὸς ἀμαρτωλῶν. ια. πᾶν βδέλυγμα
ἐμίσησεν ὁ κύριος, καὶ ἔκ' ἐσιν ἀγαπητὸν τοῖς
φοβουμένοις αὐτόν. ιβ. αὐτὸς ἐξ ἄρχῃς
ἐποί-

ἐποίησεν ἄνθρωπον, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χερσὶ
 διαβολίου αὐτοῦ. ιγ. εἰὰν θέλῃς, σωτη-
 ρήσῃς ἐν ἰσλαῖς, καὶ πῶσιν ποιῆσαι δόδοκίαν.
 ιδ. παρέθηκε σοι πῦρ καὶ ὕδωρ. εἰὰν θέλῃς,
 ἐκλίνον πρὸς χεῖρά σου. ιε. ἐναντὶ ἀνθρώπων
 ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, καὶ ὁ εἰὰν δόδοκῇ δοθή-
 σεται αὐτῷ. ὅτι πολλὴ ἡ σοφία τοῦ κυρίου,
 καὶ ἰσχυρὸς ἐν δυναστείᾳ, καὶ βλέπων τὰ
 πάντα. ις. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὅτι
 τὰς φοβουμένους αὐτὸν, καὶ αὐτοὺς ὅτι γινώ-
 σεται πᾶν ἔργον ἀνθρώπου. ιζ. ἐκ ἐνετεί-
 λατο ἀσεβεῖν ἐδενί. καὶ ἐκ ἔδωκεν αἵεσιν ἐδε-
 νὶ ἀμαρτάνειν.

Κ Ε Φ. ις.

ΜΗ ὀπιθύμει τέκνων πλῆθος ἄχρηστον,
 μηδὲ σφραίνου ὅτι υἱοὺς ἀσεβέσιν. β.
 εἰὰν πλεθυνῶσι, μὴ σφραίνου ἐπ' αὐτοῖς, εἰ
 μή ἐστι φόβος κυρίου μετ' αὐτῶν. γ. μὴ
 ἐμπιστάσῃς τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ μὴ ἔπεχε ὅτι
 τὸ πλῆθος αὐτῶν. κρεῖσσον γὰρ εἰς δίκαιον,
 ἢ χίλιοι, εἰς ἀποθανεῖν ἄτεκνον, ἢ ἔχον τέκνα
 ἀσεβῆ. δ. ἀπὸ γὰρ ἐνός σωετοῦ σωοικι-
 θήσεται πόλις, φυλὴ δὲ ἀσεβῶν ἐρημοθή-
 σεται ἐν τάχει. ε. πολλὰ τοιαῦτα ἐώρα-
 κεν ὁ

κεν ὁ ὀφθαλμός σου, καὶ ἰχυρότερα τούτων
 ἀκήκοε τὸ ὄσ μου. 5. ἐν σιναγωγῇ ἁ-
 μαρτωλῶν ἐκκαυθήσεῃ πῦρ, ἐ ἐν ἔθνει ἀπὸ
 θεῆ ἐξεκαύθη ὀργή. 6. ἐκ ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν
 δερχαίων παπτῶν γιγάντων, οἱ ἀπέστησαν ἐν
 τῇ ἰαχὺί τῆς ἀφροσύνης αὐτῶν. 7. ἐκ ἐ-
 φείσατο περὶ τῆς παροικίας λῶν, οὓς ἐβδε-
 λύξατο διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν. 8.
 ἐκ ἠλέησεν ἔθνη ἀπωλείας, τοὺς ἐξερχο-
 μένους ἐν ἁμαρτίαις αὐτῶν ὡς ἐποίουσιν. καὶ
 ὥτως ἐξακοσίας χιλιάδας πείζων τοὺς ὀπι-
 σιναχθέντας ἐν σκληρῇ καρδίᾳ αὐτῶν. μα-
 σιγῶν, ἐλεῶν, τύπων, ἰώμεν, κύριον
 ἐν οἰκισμῷ καὶ παιδείᾳ διεφύλαξε. καὶ
 εἰς τὴν σκληροτέρα χηλὶ ἐν λαῷ, θαυ-
 μαστον τοῦτο εἰ ἀθωωθήσεται. 10. ἔλεον
 καὶ ὀργὴν παρ' αὐτῶν, διατάχους διδά-
 σκης ἐξιλασμῶν, καὶ ἐκχέων ὀργῶν. κατὰ
 τὸ πολὺ ἔλεον αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἐλεγ-
 χον αὐτοῦ, ἄνδρα κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ
 κρινεῖ. 11. ἐκ ἐκφύλλεται ἐν ἀρπάγματι
 ἁμαρτωλὸς, καὶ ἐμὴ καθυστερίση ὑπομο-
 νὴ δούλοῦς. 12. πάση ἐλεημοσιῇ ποιή-
 σον τόπον, ἕκαστον κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ
 κρίσιν. 13. κύριον ἐσκληρώσε φαραὼ μὴ
 εἰδέναι

εἶδέναι αὐτὸν, ὅπως αὐτὸν γνωθῇ ἐνεργήματα
 αὐτοῦ τῇ ὑποστάσει. ιδ. πᾶσι τῇ κτίσει
 τὸ ἔλεος αὐτοῦ φανερόν, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ καὶ τὸ σκό-
 τος ἐμέρισε τῷ ἀδάμαντι. ιε. μὴ εἴπης,
 ἀπὸ κυρίως κρυβήσομαι, καὶ ἐξ ὑψους ἕως μου
 μνησθήσεαι; ἐν λαῷ πλείονι ἢ μὴ μνησθῶ, ἕως
 ᾧ ἡ ψυχὴ μου ἐν ἀμετρίᾳ κτίσθι; ις.
 ἰδοὺ ὁ ἔρανός, ἐξ ὁ ἔρανός τοῦ ἔρανος, ἄβυσσος
 καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ
 σαλευθήσεται. ιζ. ἅπας ὁ κόσμος γε-
 γονώς καὶ γινόμενος, ἐν θελήματι αὐτοῦ.
 ἅμα τὰ ὄρη καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἐν τῷ
 ἐπιβλέψαι ἐπ' αὐτὰ κύριον συσείον) τρέ-
 μω. ιη. καὶ ἀξίως ἔδεικνυται ἐπ' αὐ-
 τοῖς καρδία, ἐξ τὰς ὁδοῦ αὐτοῦ ἕως ἐνθύμηθή-
 σεαι; καὶ αἰγίς ἡ ἐκ ὧν ἄνθρωπος, τὰ δὲ
 πλείονα τῶν ἔργων αὐτοῦ εἰς ἐνδοκρύφοις. ιθ.
 ἔργα δικαιοσύνης αὐτοῦ ἕως αἰαγέλαι, ἢ τίς
 ὑπομενεῖ; μακρὰν γὰρ ἡ ἀσθένεια, καὶ ἐξέ-
 ταις ἀπάντων ἐν τελότη. κ. ἐλαφύ-
 μενος ἀναοῖται ταῦτα, καὶ αἰὲς ἄφρων
 ἀναοῖται πλανώμενος μωρά. κα. ἄ-
 κουσόν μου τέκνον, καὶ μάθε ἐπιστήμιω, καὶ
 ἐπὶ τῷ λόγων μου πρόσσεχε τῇ καρδίᾳ σου. κβ.
 ἐκφανῶ ἐν σταθμῷ παιδείαν, ἐξ ἐν ἀκριβείᾳ
 ἀπαγγε-

ἀπαγγελῶ Ἰησιήμῳ αὐτοῦ, ἃ ἐν κρίσει
κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ. κγ. ἀπ' ἀρχῆς ἃ
διὰ ποιήσεως αὐτῶν διέσφλε μερίδας αὐτῶν.
κδ. ἐκόσμησεν εἰς αἰῶνα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ
ἐν χερσὶ αὐτοῦ αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν εἰς γενεὰς γενε-
ῶν. κε. ἔτε ἐπόνεσαν, ἔτε ἐσκοπίασαν ἐν
ποιήματι αὐτοῦ, καὶ ἐκ ἐξέλεγον διὰ τῶν ἔρ-
γων αὐτοῦ. κς. ἕκαστος τὸν πλησιότατον αὐ-
τοῦ ἐκ ἐξέθλιψε, καὶ ἕως αἰῶντος ἐκ ἀπὸθήσα-
σι τὸν λόγον αὐτοῦ. κζ. καὶ μετὰ ταῦτα
εἰς γῆν ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, καὶ ἐνέπλησεν
αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. κη. ψυχὴν
παντὸς ζώου ἐκάλυψε τὸ πρὸς ὄψον αὐτῆς, καὶ
εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφὴ αὐτῶν.

Κ Ε Φ. ιζ.

ΚΥΡΙΟΣ ἐκτίσεν ἐκ γῆς ἄνθρωπον, καὶ πάλιν
ἀπέσρεψεν αὐτὸν εἰς αὐτήν. β. ἡ-
μέρας δριθμοῦ καὶ καιρὸν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ἐπ' αὐτῆς. γ.
ἐνέδυσεν δὲ αὐτὰς καθ' ἑαυτὰς ἰσχυρὰ, καὶ κατ'
εἰκόνα αὐτοῦ ἐποίησεν αὐτάς. δ. ἔθηκε τὸν
φόβον αὐτοῦ Ἰσὺ πάσης σαρκὸς, καὶ κατακυ-
ριεύει θηρίων καὶ πετεινῶν ἐν ὁμοιωμάτι. ε.
ἰκτον δὲ νοῦν αὐτοῖς ἐδωρήσατο μερίζων. ς.
καὶ τὸν

καὶ τὸν ἔβδομον λόγον ἐρμυνεία τῶν ἐνεργη-
μάτων αὐτῶν. ζ. Διὰ βῆλιον ἔγλωσσαν
ἔδωκε ὀφθαλμούς, ὥτα καὶ καρδίαν ἔδωκε διανο-
εῖσθαι αὐτοῖς. η. Ὀπισθὲν σιωπῆσεως ἐν-
έπλησεν αὐτῶν, καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὑπέδει-
ξεν αὐτοῖς. θ. ἔθηκε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ
ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν δεῖξαι αὐτοῖς τὸ με-
γαλεῖον τῶν ἔργων αὐτοῦ. ι. ἔδωκε δι' αἰ-
ῶνων καυχᾶσθαι ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ,
ἵνα διηγῶν τὰ ἔργα αὐτοῦ σιμείῃς. ια. ἔ-
δόξα ὄνομα ἁγιασμοῦ αὐτοῦ αἰνέσασιν ἐκλεκτοί.
ιβ. προσέθηκεν αὐτοῖς Ὀπισθὲν, καὶ νόμου
ζωῆς ἐκκληροδότησεν αὐτοῖς, εἰς τὸ νοῆσαι,
ὅτι θνητοὶ ὄντες, ὑπάρχουσιν νυν. ιγ. Διὰ
θήκην αἰῶν ἔθηκε μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ κρί-
ματα αὐτοῦ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. ιδ. μεγα-
λεῖον δόξης εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ἔδοξαν
φωνῆς αὐτοῦ ἤκουσε τὸ ἔς αὐτῶν· καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, προσέχειε διὰ πάσης ἀδίκου. ἐνε-
τείλατο αὐτοῖς ἐκείτω περὶ τῶν πλεονέκτων.
ε. ἐκρυβήσονται διὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ αἱ ὁδοὶ
αὐτοῦ, ἐκείτω αὐτοῦ Διὰ πᾶν. ιε. πᾶς δὲ
ἄνθρωπος ἐκ νεότητος ἐπὶ τὰ πονηρὰ, καὶ
ἐκ ἰχυσαν τὰς καρδίας αὐτῶν αἰὲν λιθίνων ποι-
ῆσαι σαρκίνας. ις. ἐν τῷ μερισμῷ τῶν ἐθνῶν

τῆς γῆς πάσης, ἐκάσῳ ἔθνει καθέστηκεν ἡ γέ-
 μενον, ἔ προσελάβετο ὁ ἰσραὴλ ἑαυτῷ με-
 ρίδα. ιη. ὃν πρωτόγονον ὄντα τιθλεῖ παι-
 δεῖα, καὶ μερίζων φῶς ἀγαπήσεως ἐκ αἰή-
 σιν αὐτόν. ιθ. διὸ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν
 ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον αὐτοῦ ἐσι, καὶ οἱ ὀφθαλ-
 μοὶ αὐτοῦ ἐνδελεχῶς Ἰπὶ τὰς ὁδούς αὐτόν.
 κ. ἐκ ἐκρύβησαν αἱ ἀδικίαι αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ,
 καὶ πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἐναντι κυρίου. κα.
 κύριος δὲ χρηστὸς ὢν, καὶ εἰδὼς τὸ πλάσμα
 αὐτοῦ, ἔτε ἀνῆκεν αὐτὸς, ἔτε ἐγκατέλιπε φθ-
 δόμενος αὐτόν. κβ. ἐλεημοσιῶν γὰρ ἀνδρὸς
 ὡς σφραγὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ χάριν ἀνθρώπου
 ὡς κόρυς σωτηρήσει, μερίζων ὑἱοῖς αὐτοῦ καὶ
 θυγατράσι μετάνοιαν. κγ. μετὰ ταῦτα
 ἐξαναστήσεται καὶ ἀνταποδώσει αὐτοῖς, ἔ τὸ
 ἀνταπόδομα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀν-
 ταποδώσει. κδ. πλὴν μετανόησιν ἔδω-
 κεν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ παρεκάλεσεν ἐκλείποντας
 ὑπομονὴν. κε. Ἰπὶ σρεφε οὐκ πρὸς κύρι-
 ον, καὶ ἀπόλπει ἁμαρτίας, δεήθητι κατὰ πρό-
 σωπον καὶ σμίκρυνον πρόσκομμα, ἐπανάγα-
 γε Ἰπὶ ὑψιστον, καὶ ἀπόσρεφε ἀδικίας. αὐ-
 τὸς γὰρ ὁδηγήσει ἐκ σκοτῶν εἰς φῶς τὸν ὑ-
 γείας, καὶ σφόδρα μίσησον βδέλυγμα. κς.

ὑψίστω

ὑψίσῳ ἕως αἰνέσει ἐν ἁδᾷ, ἀντὶ ζώντων καὶ δι-
δόντων αἰθομολόγησιν; κζ. ἀπὸ νεκρῶ ὡς
μηδὲ ὄντων, ἀπὸ λυταὶ ἐξομολόγησις. ζῶν καὶ
ὑγιὲς τῇ καρδίᾳ, αἰνέσει τὸν κύριον. κη.
ὡς μεγάλη ἡ ἐλεημοσιυὴ τοῦ κυρίου θεῶν ἡ-
μῶν, καὶ ἐξίλασμός τοῖς ὀπισθρέφουσιν ἐπ'
αὐτὸν ὁσῶς; κθ. εἰ γὰρ διώκεται πάντα
εἶναι ἐν ἀνθρώποις, ὅτι ἐκ ἀθανάτου ὁὗτος ἀν-
θρώπου. λ. ἡ φωτίζοντες ἡλίου; καὶ τῶ-
το ἐκλείπει, καὶ αὐτὸς ὅς ἐνθυμηθήσεται) σάρκα
καὶ αἷμα. λα. διώκεται ὁ ὕψους ἑρανοῦ
αὐτὸς ὀπισκέπεται, καὶ αἰθῶροι πάντες
γῆ καὶ ποδός.

Κ Ε Φ. ιη'.

Ο Ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἐκτίσει τὰ πάντα κοι-
νῇ, κύριος μόνος, δίκαιος, καὶ ἐκ ἑστίν
ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. β. οἰκίζων τὸν κό-
σμον ἐν σπιθαμῇ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑ-
πακούει τῷ θελήματι αὐτοῦ. γ. αὐτὸς γὰρ
βαπτίζων πάντων ἐν κράτει αὐτοῦ, διχθέντων
ἐν αὐτοῖς ἅγια ἀπὸ βεβήλων. δ. ἔτι ἐξε-
ποίησεν ἐξαγαγεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ; καὶ ἕως
ἐξιχνιάσει τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ; ε. κρά-
τος μεγαλωσιῶν αὐτοῦ ἕως ἐξαριθμήσει; καὶ ἕως

καὶ ὡς προσθήσῃ ἐκδιηγῆσθαι τὰ ἐλέη
αὐτοῦ; 5. ἐκ ἔσιν ἐλατῶσαι ἢ προσθεῖναι,
καὶ ἐκ ἔσιν ἐξιχνιάσαι τὰ θαυμάσια τοῦ κυρίου.
ὅταν σωτηρίῃς αἰνθρώπων, τότε ἄρχῃς, ἐ
ὅταν παύσῃ, τότε ἀπερηθήσῃς. 6. ἐπὶ
αἰνθρώπων, καὶ ὡς ἡχρήσῃς αὐτοῖς; ἢ τὸ ἀγα-
θὸν αὐτοῖς, καὶ ἢ τὸ κακὸν αὐτοῖς; ἀριθμὸς ἡμερῶν
αἰνθρώπου, πολλὰ ἔτη, ἐκάστον, ἀλογίστων δὲ
ἐκάστου, πᾶσιν ἢ κοιμήσεις. 7. ὡς σαγῶν
ὑδατοῦ ἀπὸ θαλάσσης, καὶ ὡς ψῆφοῦ
ἄμμου, ἕως χίλια ἔτη ἐν ἡμέραις αἰῶνων.
8. Δὲ τὸ μακροθυμεῖς κύριε ἐπ' αὐτοῖς,
καὶ ἀφαιρέσεις τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς. 9.
εἶδε καὶ ἐπέγνω πλὴν καλασροφλῶν αὐτῶν πο-
νηρὰ, Δὲ τὸ ἐπλήθυνε τὸν ἐξιλασμὸν αὐτοῦ.
10. ἔλεος αἰνθρώπου ὅτι τὸν πλεονέκτην αὐτοῦ,
ἔλεος δὲ κυρίου ὅτι πᾶσαν σάρκα, ἐλέγχων
καὶ παιδεύων καὶ διδάσκων καὶ ὁπιστρέφων ὡς
ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. 11. τὰς ἐκδε-
χομένους παιδείαν ἔλεος, καὶ τὰς καλασπο-
δοῦναις ὅτι τὰ κρίματα αὐτοῦ. 12. τέκνον ἐν
ἀγαθοῖς μὴ δῶς μῶμον, μὴ δὲ ἐν πάσῃ δεή-
σῃ λύπῃ λόγου πονηροῦ. 13. ἔχι καύ-
σωνα ἀναπαύσει δρόσος; ἕως κρείσσον λό-
γος ἢ δόσις. 14. ἐκ ἰδοῦ λόγος ὑπὲρ δό-
μα ἀ-

μα ἀγαθόν; καὶ ἀμφοτέρω παρὰ αἰθρώπων
 κεχαριτωμένω. ις. μωρὸς ἀχαρίτως ὀνεί-
 διεῖ, καὶ δόσις βασκανοῦ ἐκλήκει ὀφθαλμούς.
 ιζ. πρηνὴ λαλῆσαι, μάθανε, καὶ πρὸ ἀρρώ-
 σίας θεραπεύου. ιη. πρὸ κρίσεως ἐτοίμα-
 ζε σεαυτὸν καλλιτεργεῖν, καὶ ἐν ὥρᾳ ἔπισκο-
 πῆς ὀρήσῃς ἐξίλασμόν. ιθ. πρὶν ἀρρώσῃ-
 σαί σε, ταπείνωθι ἐγκρατεῖα, καὶ ἐν καιρῷ
 ἀμαρτημάτων δέξον ἔπιτροφίαν. κ. μὴ
 ἐμποδίσῃς τὸ δόξαι δόχλῳ δικάριος, καὶ
 μὴ μείνης ἕως θανάτου δικαιοθυῖαι. κα.
 πρὶν εὖξασθαι ἐτοίμασον σεαυτὸν, καὶ μὴ γί-
 νῃ ὡς ἄνθρωπος πειράζων τὸν κύριον. κβ.
 μνήσθῃ θυμοῦ ἐν ἡμέραις τελείῃς, καὶ και-
 ρὸν ἐκδικήσεως ἐν διατροπῇ προσώπου. κγ.
 μνήσθῃ καιρὸν λιμοῦ ἐν καιρῷ πλεονεξίας,
 πτωχείαν καὶ ἔνδον ἐν ἡμέρᾳ πλῆθους. κδ.
 ἀπὸ πρωῒθεν ἕως ἑσπέρας μέλαβάλλει καιρὸς,
 καὶ πάντα ταῦτά ἐστι ταχινὰ ἐναντὶ κυρίου.
 κε. ἄνθρωπος σοφὸς ἐν παντὶ δόξαθηθήσε-
 ται, καὶ ἐν ἡμέραις ἀμαρτηῶν προσέξει ἀπὸ
 πλεονεξίας, καὶ ἄφρων ἐ σωτηρήσῃ και-
 ρόν. κς. πᾶς σωετὸς ἐγνω σοφίαν καὶ παι-
 δείαν, καὶ τῷ δρόνῃ αὐτῷ δώσῃ ἐξομολό-
 γησιν. κζ. Σωετοὶ ἐν λόγοις καὶ αὐτοὶ ἐσο-

Φίσαντο, καὶ ἀνῶμβρισαν παροϊμίας ἀκρι-
βῆς εἰς ζωὴν. κη. κρείσσων παρρησία ἐν
θεωπότῃ μόνῳ, ἔπερ νεκρὰ καρδία νεκρῷ ἀν-
τέχεται. κθ. ὀπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν σε μὴ
πορεύου, καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέξεων σε κωλύε.
λ. εἰς ἀπορηγμένης τῇ ψυχῇ σου ἐπιθυμίαν
διδόκῃς αὐτῆς, ποιήσῃς ἐπίχαρμα τῶν
ἐχθρῶν σε, οἱ βασκανοῦσι σε. λα. μὴ δι-
φραίνε ἐπὶ πολλῇ τρυφῇ σου, μηδὲ προσδε-
θῇς συμβουλῆς αὐτῆς. λβ. μὴ γίνε πτω-
χὸς συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ, καὶ ἔδεν
σοί ἐσιν ἐν μαρσυπίῳ. ἔση γὰρ ἐπίβελτος τῆς
ιδίας ζωῆς λαλητός.

Κ Ε Φ. ιθ'.

Εργάτης μέθυς ἐπλουτίζεται, καὶ
ὁ ἐξεδενῶν τὰ ὀλίγα, κατὰ μικρὸν πεσεῖ-
ται. β. οἶνος καὶ γυναικες ἀποστήσασι
σιωπετοὺς, καὶ ὁ κολλῶμενος πόρναις πολ-
μηρὸς ἔσται. γ. σῆτες καὶ σκώληκες κλη-
ρονομήσουσιν αὐτὸν, καὶ ξηρανθήσεται ἐν πα-
ραδείγματισμῷ μέζονι. δ. ὁ ταχὺ ἐμπι-
σθῶν, καὶ καρδία. καὶ ὁ ἁμαρτανίων, εἰς
ψυχρὴν αὐτῶν πλημμελήσῃ. ε. ὁ διφραινό-
μενος ἐπὶ κακοεξία κατὰ γνωσθήσεται, ὁ δὲ αὐ-
τοφθαλ-

τοφθαλμῶν ἡδοναῖς τεφανοῖ τῇ ζωῇ αὐτῷ.
 5. ὁ ἐγκρατεύμενος γλώσση ἀμάχῳ συμ-
 βιώσει, καὶ ὁ μιστῶν λαλιὰν ἐλατῇ κακία. 6.
 μηδὲ ὡς δευτερώσης λόγον, καὶ ἔθεν σοὶ ἔ-
 σαι ἐν ἐλατῇ. 7. ἐν φίλῳ καὶ ἐχθρῷ μὴ
 διηγῇ βίους ἀλλοτρίους, καὶ εἰ μὴ σοὶ εἰς ἀ-
 μαρτία, μὴ δὲ πάλυπτε. ἀκήκοε γὰρ σὺ, καὶ
 ἐφυλάξατό σε, καὶ ἐν καιρῷ μισεῖ σε. 8. ἀ-
 κήκοας λόγον, συναποθανέτω σοὶ, καὶ ὀθα-
 ρῆς γίνε, καὶ γὰρ μὴ σε ῥῆξῃ. 9. ἀπὸ προσώ-
 πῳ λόγῳ ἐκδίδει μαρὸς, ὡς ἀπὸ προσώπου
 βρέφους ἢ ἡκίστα. 10. βέλτερον πεπηγὸς
 ἐν μηρῷ σαρκὸς, ἥ τῳ λόγῳ ἐν κοιλίᾳ μα-
 ρῆ. 11. ἐλεγξον φίλον, μὴ ὡς ἐκ ἐποίη-
 σε, καὶ εἰ ἐποίησε μὴ ὡς περὶ. 12. ἐλεγ-
 ξον τὸν πλεονέκτην, μὴ ὡς ἐκ εἶπε. 13. εἰ ἔρηκεν,
 ἵνα μὴ δευτερώσῃ. 14. ἐλεγξον φίλον, πολ-
 λάκις γὰρ γίνε) διαβολὴ ματαία· καὶ μὴ
 παντὶ λόγῳ πιστεύω ἢ καρδίᾳ σου. 15.
 εἰς ὀλιγαίων λόγῳ καὶ ἐκ ἀποψυχῆς, καὶ
 ἡς εἰς ὅς ἐκ ὀλιότητος ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῷ;
 16. ἐλεγξον τὸν πλεονέκτην περὶ ἀπὸ λήσας,
 καὶ ὁδὸς τόπον, νόμῳ ὑψίστου γινόμενον ἀ-
 μελῆς. 17. φόβος κυρίου δόξα προσλήψεως,
 σοφία ἢ παρ' αὐτῷ ἀγάπησιν περιποιεῖ. 18.

γνῶσις ἐν ἰσλῶν κυρίου, παιδεία ζωῆς· οἱ δὲ
 ποιουῦντες τὰ δῆρ' αὐτῶ, ἀθανασίας δέν-
 δρον καρπουῦται. ιθ. πᾶσα σοφία φόβῳ
 παρὰ κυρίου, καὶ ἐν πάσῃ σοφία ποιήσις
 νόμου. καὶ γνῶσις τῆς παύσεως αὐτῆς.
 κ. οἰκέτης λέγων τῷ δεσπότη, ὡς δῆρ' ἐκεῖ
 ποιήσω· ἐὰν μετὰ ταῦτα ποιήσῃ, παρορ-
 γίζει τὸν τρέφοντα αὐτόν. κα. ἐκ ἑστὶ σο-
 φία πονηρίας ὀπισθήμῃ, καὶ ἐκ ἑστὶν ὅπου βε-
 λή ἀμαρτωλῶν, φρόνησις. κβ. ἑστὶ πονηρία
 καὶ αὐτὴ βδέλυγμα, καὶ ἑστὶν ἄφρων ἐλατ-
 τέρμεν σοφία. κγ. κρείσσων πλοῦς ἐν
 σιωπῇ ἐμφοβῶν, τοῦ περιεσφύοντος ἐν
 φρονήσει, καὶ παραβαίνοντος νόμιμα ὑψί-
 σου. κδ. ἑστὶ πανουργία ἀκριβοῦς καὶ αὐτὴ
 ἄδικος, καὶ ἑστὶ διὰ τρέφον χάριν ἑκφᾶ-
 ναι κρίμα, καὶ ἑστὶ δικαίων κρίσις, σοφός.
 κε. ἑστὶ πονηροῦς συγκυφῶς μελα-
 νία, ἐν τῇ αὐτῇ πλήρης δόλου τυρώ-
 δος. συγκυφῶν πρόσωπον καὶ ἐθελοκωφῶν,
 ἔὰν ὀπιγνώσῃ, προσφάσῃ σε κακοποιῆσαι.
 κς. καὶ ἐὰν ἐπὶ ἐλαττώματι ἰσχύῃ κω-
 λυθῇ ἀμαρτῆν, ἐὰν εὖρη καιρὸν κακοποιήσῃ.
 κζ. ἀπὸ ὀράσεως ὀπιγνώσῃ αὐτὴν, καὶ ἀπὸ
 ἀπαιθήσεως προσώπου ὀπιγνώσῃ νοή-
 μων.

μων. κη. σολισμὸς ἀνδρὸς καὶ γέλως ὀδόν-
των, καὶ βῆμα ἀνθρώπου, ἀναγέλει τὰ
περὶ αὐτοῦ. κθ. ἔστιν ἔλεγχος ὅς ἐκ
ἔστιν ὠραῖα, καὶ ἔστι σιωπῶν, καὶ αὐτὸς φρό-
νιμος.

Κ Ε Φ. κ'.

Ως καλὸν ἔστιν ἐλέγχειν ἡ θυμοῦσθαι κρυ-
πῶς. καὶ ὁ αἰθομολογούμενος κωλυ-
θήσεται ἀπὸ ἐλαττώματος. β. ὁ πθυ-
μία δυνούχου ἀποπαρθενῶσαι νεανίδα, ἔτι
ὁ ποιῶν ἐν βίῳ κρίματα. γ. ἔστι σιωπῶν
ὀρισκόμενος σοφός, καὶ ἔστι μισητὸς ἀπὸ
πολλῆς λαλιᾶς αὐτοῦ. δ. ἔστι σιωπῶν, ὃς
ἔχει ἀπόκρισιν. ε. καὶ ἔστι σιωπῶν εἰδὼς
καιρόν. ς. αἰθροπὸς σοφὸς σιγήσει ἕως
καιροῦ, ὃς δὲ λαπιστὴς καὶ ἄφρων ὑπερβήσε-
ται καιρόν. ζ. ὁ πλεονάζων λόγῳ βδελυ-
χθήσεται, καὶ ὁ ἐνεξουσιαζόμενος μισηθήσε-
ται. η. ὡς καλὸν ἐλεγχθέντα φαερῶσαι
μετάνοιαν, ἔτις γὰρ φθίξῃ ἐκούσιον ἀμάρτη-
μα. θ. ἔστιν βίδοκία ἐν κακοῖς ἀνδρὶ ἀμαρ-
τωλῷ, ὃς ἔστιν εὖρημα εἰς ἐλάττωσιν. ι. ἔστι
δόσις ἢ ἐλυσίτελήσει σοί, καὶ ἔστι δόσις ἥς τὸ
αὐτὰ πόδομα διωλουῖ. ια. ἔστιν ἐλάττω-
σις

σις ἔνεκεν δόξης, καὶ ἔσιν ὅς διὰ ταπεινώσε-
 ως ἤρε κεφαλῶν. ιβ. ἔσιν ἀγοράζων πολ-
 λὰ ὀλίγου, καὶ διποτινύων αὐτὰ ἐπιπλα-
 σίονα. ιγ. ὁ σοφὸς ἐν λόγοις ἑαυτὸν προσ-
 φιλῇ ποιήσῃ, χάριτες δὲ μωρῶν ἐκχυθήσεν-
 ται. ιδ. δόσις ἄφρονος ἐλυσιτελήσει σοι
 λαβόντι, ὁμοίως δὲ καὶ βασκανὴ διὰ ἀνάγ-
 κην αὐτοῦ. οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ αἰθ' ἐνὸς
 εἰς τὸ λαβεῖν πολλοί. ιε. ὀλίγα δώσει, καὶ
 πολλὰ ὀνείσει, καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ
 ὡς κήρυξ. ις. σήμερον δαυδαί, καὶ αὐριον
 ἀπαιτήσῃ. μισητὸς κυρίῳ καὶ ἀνθρώποις ὁ
 τοῦτο. ιζ. μωρὸς ἐρεῖ, ἐχ' ἐπ' ἀρχαί
 μοι φίλ, ἐκ ἔσι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς μου,
 οἱ ἐδίδοντες τὸν ἄρτον μου φαῦλοι τῇ γλώσῃ.
 ιη. ποσάνεις καὶ ὅσοι καταγελάσσονται αὐ-
 τοῦ; ἔτε γὰρ τὸ ἔχον ἐν ὀρθῇ αἰσθήσει εἴληφε,
 καὶ τὸ μὴ ἔχον ὁμοίως ἀδιάφορον αὐτῷ. ιθ.
 ὀλίγημα διὰ ἐδάφους μᾶλλον ἢ διὰ γλώσ-
 σης, ἔτως πᾶσι κακῶν κατὰ ππουδὴν ἤξει.
 κ. αἰθροπ' ἄχαρις, μῦθ' ἄκαιρος,
 ἐν στόματι ἀπαιδῶτων ἐνδελεχιθήσεται.
 διὰ στόματ' μωροῦ, διποδοκιμαθήσεται
 παραβολή. ἐ γὰρ μὴ εἶπη αὐτῷ ἐν καιρῷ
 αὐτῆς. κα. ἐσι κωλυόμεν' ἀμαρτανῶν
 διὰ

ἀπὸ ἐνδείας, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτῶν ἡ καλα-
 νυγήσεται. κβ. ἔστιν ἀπολλύων τὴν ψυ-
 χὴν αὐτοῦ διὰ αἰχμῶν, καὶ ἀπὸ λήψεως
 προσώπου ἀπολεῖ αὐτὴν. κγ. ἔστι χάριν
 αἰχμῶν ἐπαγγελόμενον Φίλῳ, καὶ ἐκτῆ-
 σατο αὐτὸν ἐχθρὸν δωρεάν. κδ. μῶμος
 πονηρὸς ψεῦδος ἐν ἀνθρώπῳ, ἐν δὲ σώματι
 ἀπαιδούτων ἐνδελεχιάσθεται. κε. εἰρε-
 τὸν κλέπτῃς, ἡ δὲ ἐνδελεχίζων ψεύδει, ἀμ-
 φότεροι δὲ ἀπώλῃαν κληρονομήσουσιν. κς.
 ἡ ἀνθρώπου ψευδοῦς αἰμία, καὶ ἡ αἰχμή
 νη αὐτῶν μετ' αὐτῶν ἐνδελεχῶς. κζ. ὁ σοφὸς
 ἐν λόγοις προσᾶξῃ ἑαυτὸν, καὶ ἀνθρώπου φρό-
 νιμος δρέσῃ μεγαίσιν. κη. ὁ ἐργαζόμε-
 νος γλῶσσῃ αὐτῶν, αἰνυψώσῃ θημωνίαν αὐτῶν, καὶ
 ὁ δρέσκων μεγαίσιν ἐξιλάσεται ἀδικίαν αὐ-
 τῶν. κθ. ξένια καὶ δῶρα ἀποτυφλοῖ ἀφθαλ-
 μὸς σοφῶν, καὶ ὡς Φιμὸς ἐν σώματι διποτρεῖται
 ἐλέγχῃς. λ. σοφία κεκρυμμένη καὶ θη-
 σαυρὸς ἀφανὴς, τίς ὠφέλῃα ἐν ἀμφοτέροις;
 λα. κρείσσων ἀνθρώπου ἀποκρύπτων τὴν
 μωρίαν αὐτῶν, ἢ ἀνθρώπου ἀποκρύπτων τὴν
 σοφίαν αὐτῶν. λβ. κρείσσων ὑπομονὴ ἀ-
 παραίτητος ἐν ζηήσῃ κυρίῃ, ἢ ἀδέσποτος
 τροχηλάτης τῆς ἰδίας ζωῆς.

Κ Ε Φ. κα'.

Τεκνον ἡμαρτες, μὴ προσθῆς ἔτι καὶ περὶ
 τῶν προτέρων δεήθητι. β. ὡς ἀπὸ προ-
 σώπου ὄφους, φεῦγε ἀπὸ ἀμαρτίας. εἰ γὰρ
 προσέλθῃς αὐτῇ, δέξεταιί σε. γ. ὁδόντες
 λέοντες, ὁδόντες αὐτῇ ἀναιρουῦντες ψυχὰς
 ἀνθρώπων. δ. ὡς ῥομφαία δίς μοι πᾶ-
 σα ἀνομία, τῇ πλεηγῇ αὐτῆς ἐκ ἔσιν ἴασις.
 ε. καταπληγμὸς καὶ ὕβρις ἐρημώσουσι
 πλοῦτον, ὥτως οἶκος ὑπερηφάνων ἐρημω-
 θήσεται. ς. δέησις πτωχοῦ ἐκ φόβου
 ὡς ὠρίων αὐτοῦ, ἐκ τῆς κρίμας αὐτοῦ κατὰ σω-
 δὴν ἔρχεται. ζ. μισῶν ἐλεγμὸν, ἐν ἰχνὶ
 ἀμαρτωλοῦ, καὶ ὁ φοβούμενος κύριον ἰππὶς ῥέ-
 ψει ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. η. γνωστὸς μακρό-
 θεν ὁ δυνατὸς ἐν γλώσσῃ, ὁ δὲ νοήμων οἶδεν
 ἐν τῷ ὀλιθαίνῃ αὐτόν. θ. ὁ οἰκοδομῶν
 πλὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐν χρήμασιν ἀλλοτρίοις, ὡς ὁ
 σιναγῶν ἐαυτῷ λίθους εἰς χῶμα ταφῆς αὐ-
 τοῦ. ι. συππῖον σινηγμένον, σιναγωγὴν
 ἀνόμων, καὶ ἡ συντέλεια αὐτῶν φλόξ πυρός
 εἰς ἀπώλην. ια. ὁδὸς ἀμαρτωλῶν ὡμα-
 λισμένη ὑπὸ λίθων, καὶ ἐπ' ἐσχάτῃ αὐτῆς
 βόθρος ἄβου. ιβ. ὁ φυλάσσων νόμον κυ-
 ρίου,

ρίου, κρατῇ ὁ ἐννοήματι αὐτοῦ. σιωπῆλαι
 δὲ ὁ φόβου κυρίου σοφίας πρόσληψις, ἔπει
 δαθήσεται ὅς ἐκ ἑσὶ πανουργίᾳ, ἔστι γὰρ
 πανουργία πληθύνουσα πικρίαν. ιγ.
 γνώπῃ σοφῶ, ὡς καὶ κλυσμός πληθυνθή-
 σεται, καὶ ἡ βουλὴ αὐτῶ, ὡς πηγὴ ἀγνῆ
 ζωῆς. ιδ. ἐγκατα μωρῶ ὡς ἀγέῃον σω-
 τετριμμένον, πᾶσαν γνώπῃν ἔκτραψαι ἐν
 ζωῇ αὐτῶ. ιε. λόγον σοφὸν εἰς ἀκούσῃ ὅτι
 τῶν αἰνέσει αὐτὸν, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσθή-
 σαι. ις. ἤκουσεν αὐτὸν ἀσυνέτῳ, καὶ ἀ-
 πῆρεσεν αὐτῶ, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὸν ὀπίσω
 ὁ νότος αὐτῶ. ιζ. ἐξήγησις μωροῦ ὡς ἐν
 ὁδῷ φορῶν, ὅτι δὲ χεῖλους σιωπῶν δὲ
 ταί χάρῃς. ὁμα φρονίμου ζητηθήσεται ἐν
 ἐκκλησίᾳ. ιη. ὡς οἶκῳ ἡφανισμένῳ,
 ἔτι μωρῶ σοφία, καὶ τὰς λόγους αὐτοῦ
 ἀνανοηθήσονται ἐν καρδίᾳ, καὶ γνώπῃς ἀσυ-
 νέτου ἀδιεξέταστοι λόγοι. ιθ. πᾶσαι ἐν πο-
 σὶν ἀνοήτοις παιδεῖα, καὶ ὡς χερσὶν ἐπὶ
 χερσὶν δεξιᾶς. κ. μωρὸς ἐν γέλωτι αὐ-
 ψοῖ φωνῶν αὐτῶ, αὐτὸς δὲ πανουργῶ, μόλις
 ἡσυχῇ μεδιάσει. κα. ὡς κόσμῳ χρυσῶς
 φρονίμῳ παιδεῖα, καὶ ὡς χλιδῶν ὅτι βρα-
 χιόνῳ δεξιῶ. κβ. πούς μωροῦ ταχὺς
 εἰς οἰ-

εἰς οἰκίαν, ἀνθρώπου Ⓢ δὲ πολὺ πρὸς αἰσχύν-
 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. κγ. ἄφρων διὰ θυ-
 ρας παρακύψει εἰς οἰκίαν, αἷμα δὲ πεπαι-
 δευμένον Ⓢ ἔξω θήσεται. κδ. ἀπαιδευσίᾳ
 ἀνθρώπου ἀκροᾶσθαι παρὰ θυράς. ὃ δὲ φρό-
 νιμος Ⓢ βαρυωθήσεται ἀτιμίαν. κε. χεῖλη
 πολυλάλων τὰ ἐκ αὐτῶν διηγήσεται, λόγοι
 δὲ φρονίμων ἐν ζυγῷ σταθήσονται. κς. ἐν
 σόματι μαρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, ἐν δὲ καρ-
 δία σοφῶν τὸ σῶμα αὐτῶν. κζ. ἐν τῷ κα-
 ταρᾶσθαι ἀσεβῆ τὴν σαταναῖν, αὐτὸς κατα-
 ρᾶται πρὸς ἑαυτοῦ ψυχλῶ. κη. μολυνῶς
 πρὸς ἑαυτοῦ ψυχλῶ ὁ ψίθυρος Ⓢ, καὶ ὁ ἐὰν πα-
 ροικῆσῃ, μισηθήσεται).

Κ Ε Φ. κβ'.

Λίθω ἡρδαλωμένῳ σπελγῆθη ὀκνηρός, καὶ
 πᾶς ἐκσυριεῖ διὰ ἀτιμίαν αὐτοῦ. β.
 βολβίτῳ κοπείῳ σπελγῆθη ὀκνηρός. πᾶς ὁ
 ἀναιρούμενος Ⓢ αὐτὸν, ἐκκινᾷ χεῖρα. γ.
 αἰσχυνὴ πατρὸς ἐν γεννήσει ἀπαιδίστα. θυ-
 γάτης δὲ ἐπ' ἐλαττώσει γίγνεται. δ. θυ-
 γάτης φρόνιμος Ⓢ κληρονομήσει ἀνδρὸς αὐτῆς,
 καὶ ἡ κατασχυνῶσα εἰς λύπῳ γεννήσαν-
 τος. ε. πατέρα καὶ ἀνδρα κατασχυνῶς ἡ
 θρα-

θρασῆα, καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀλμαδῆσεται. 5. μουσικὰ ἐν πένθῃ ἀκαιρῶ διήγησις, μάστιγες δὲ καὶ παιδεία ἐν καιρῷ σοφίας. 6. τέκνα ἐν ἀγαθῇ ζωῇ τὴν τροφὴν ἔχοντα, τῶν ἰδίων γεννητόρων κρύψαι δυσχένειαν. 7. τέκνα ἐν καταφρονήσει καὶ ἀπαιδυσίᾳ γεγαιρωμένα, συγενείας ἐαυτῶν μολιώνσι τὴν δόξαν. 8. συγκολλῶν ὅσρακον ὁ διδάσκων μωρὸν, καὶ ἐξεγείρει καθύδοντας ἐκ βαθέων ὕπνου. 9. διηγείται νυσάζοντι ὁ διηγούμενος μωρῷ, καὶ ὅτι σωτηλεία ἔρεϊ, ἢ ἐστίν; 10. ὅτι νεκρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ φῶς. καὶ ὅτι μωρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ σιῶσις. 11. ἡδίων κλαῦσον ὅτι νεκρῷ, ὅτι ἀνεπαύσατο. 12. γὰρ μωρὸς ὑπὲρ θάνατον ἢ ζωὴν. 13. πένθῃ νεκρῷ ἐπὶ αἱ ἡμέραι, μωροῦ δὲ καὶ ἀσεβοῦς πάντες αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐτοῦ. 14. μετὰ ἀφρονῆς μὴ πληθύνῃς λόγον, καὶ πρὸς ἀσιώμετον μὴ πορεύου. αἰσθητῶν γὰρ ἐξεθνήσει σου τὰ πάντα. 15. φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ κόπον ἔχῃς, καὶ ἵνα μὴ μολυνθῇς ἐν τῷ ἐκτιναγμῷ αὐτοῦ. 16. ἐκκλινον ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὁρίσῃς ἀνάπαυσιν, καὶ ἵνα μὴ ἀκηδιάσῃς ἐν τῇ ἀπονίᾳ αὐτοῦ. 17. ὑπὲρ μόλυσον

λυβδον ἢ βαρυθήσεται· καὶ ἢ αὐτῶ ὄνομα,
 ἀλλ' ἢ μόλυβδον. ιη. ἄμμον καὶ ἄλας ἐ
 βῶλον σιδήρου δύκοπώτερον ὑπενεγκῆν, ἢ
 αἰθρῶπον ἀσιώετον. ιθ. ἱμαίνωσις ξυλίνη
 ἐνδεδεμένη εἰς οἰκοδομίῃ, ἐν συσφισμῶ καὶ
 θαλυθήσεται· ἔτως καρδιά ἐσηριγμένη ὅτι
 θαυνομάτθον βουλῆς, ἐν παντὶ καιρῷ, φό-
 βω καὶ δαλιάσει. κ. καρδιά ἡδρασμένη
 ὅτι θαυνοία σωέσεως, ὡς κόσμθον ψαμ-
 μῶς ὅτι τοίχου ξυστοῦ. κα. χάρακες
 ὅτι μετεώρου κείμενοι καλέναντι ἀνέμου, καὶ
 μὴ μείνωπιν, ἔτως καρδιά δαλή ὅτι θαυνοή-
 ματι μωροῦ. καλέναντι πάντες φόβου καὶ μὴ
 ὑπομείνη. κβ. ὀνύσων ὀφθαλμὸν, κα-
 τάξει δάκρυα· καὶ ὀνύσων καρδιά, ἐκφαί-
 νει αἰσθησιν. κγ. βάλλων λίθον ὅτι πᾶ-
 τήν, ἀποσοθήσει αὐτὰ· καὶ ὀνείδίζων φίλον,
 θαλύσει φιλίαν. κδ. ὅτι φίλον ἐὰν πά-
 ση μάχαιραν, μὴ ἀπελπίσης, ἔσι γὰρ ἐπανό-
 δον. κε. ὅτι φίλον ἐὰν αἰνείξης τόμα, μὴ
 δολαβηθῆς· ἔσι γὰρ θαλλαγή, πλὴν ὀνείδι-
 σμοῦ καὶ ὑπερηφανίας καὶ μυστηρίου ἀπο-
 καλύψεως καὶ πληγῆς δολίας. ἐν τέτοις
 γὰρ ἀποφύσσεται πᾶς φίλθον. κς. πῶςιν
 κτῆσαι ἐν πτωχείᾳ μετὰ τῷ πλεονέκῳ, ἵνα ἐν
 τοῖς

ταῖς ἀγαθοῖς αὐτῷ Ὀφρανθῆς. κζ. ἐν και-
 ρῷ θλίψεως θάλαμενε αὐτῷ, ἵνα τὴν κληρο-
 νομίαν αὐτῷ συγκαληρονομήσης. κη. ἔκα-
 ταφρονητέον γὰρ αἰ τῆς περιγραφῆς, ἔδῃ
 θαυμαστὸς πλάσι τοῦ νοῦ ἐκ ἔχων. κθ. πρὸ
 πυρὸς ἀτμῖς καμίνου καὶ καπνὸς, ἔτις πρὸ
 αἱμάτων λοιδορίας. λ. Φίλον σκεπᾶσαι
 ἐκ αἰχμηθῆσομαι, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτῷ
 ἔμῃ κρυβῶ. καὶ εἰ κακὰ μοι συμβήσονται δι'
 αὐτὸν, πᾶς ὁ ἀκῶν φυλάσσεται ἀπ' αὐ-
 τοῦ. λα. τίς δώσει μοι ἵππὶ σόματός
 μου φυλακῶ; καὶ ἵππὶ τῶν χιλέων μου
 σφαγῖδα πανούργων; ἵνα μὴ πέσω αἰφνι-
 δίως ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἡ γλῶσσα μου μὴ ἀπό-
 λῇ με.

Κ Ε Φ. κγ'.

Κ Τριτοῦ πάτερ καὶ δέσποτα ζωῆς ἀπά-
 σης, μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἐν βουλῇ αὐ-
 τῶν, καὶ μὴ ἀφῇς με πεσεῖν ἐν αὐτοῖς. β.
 ἵς ἵππῃσιν ἵππὶ τοῦ θανατοῦ μου μάστι-
 γας, καὶ ἵππὶ τῆς καρδίας μου παιδείαν σο-
 φίας, ἵνα μὴ ἵππὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου, μὴ
 φείσῃ σὺ κυρίου, τὰς δὲ ὕβρις τῶν ἐν ἐπαγ-
 γελίᾳ ἀμαρτωλῶν μὴ παρῇς, ὅπως μὴ
 F πλη-

πληθυνθῶσιν αἱ ἄγνοιαί μου, καὶ αἱ ἁμαρτίαι
 μου πλεονάσουσιν εἰς σωτηρίῶν, καὶ πε-
 σῆμαι ἐναντὶ τῶν ὑπεναντίων, καὶ ὀπιχάρῃ
 μοι ὁ ἐχθρὸς μου, ὧν μακρὰν ἐστὶν ἡ ἐλπίς ἐ-
 λέους σου. γ. κύριε πάτερ καὶ θεὲ ζωῆς
 μου, μετεωρισμὸν ὀφθαλμῶν μὴ μοι δῶς, ἐ-
 γιγανώδη ψυχῶν ἀπόσῃσον ἀπαπαντὸς
 ἀπὸ δόλων σου. δ. ἐλπίδας κενὰς καὶ ὀπι-
 θυμίας ἀπόσρεψον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ κρατήσῃς
 τὴν θέλοντά σοι δελεῦσαι ἀπαπαντὸς. ε.
 κοιλίας ὀρεξίς καὶ σπουσιασμός μὴ κατα-
 λαΐτωσαί με, καὶ ψυχῇ ἀναιδέϊ μὴ πα-
 ραδῶς με τὴν οἰκέτην σου. ς. ἀκούσατε
 τέκνα παιδείαν σώματι ἀληθινοῦ, καὶ ὁ φυ-
 λάσων ἐμὴ ἀλὼ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν. ζ.
 ἐν τῇ ἀφροσυνῇ αὐτῶν καταλφεθήσεται ὁ ἁ-
 μαρτωλὸς, καὶ λοῖδος καὶ ὑπερήφανος
 σκανδαλισθήσονται ἐν αὐτοῖς. η. ὄρκω
 μὴ ἐθίσῃς τὸ σῶμα σου, καὶ ὀνομασίᾳ ἁγίου
 μὴ σιμωθήσῃς. θ. ὥσπερ γὰρ οἰκέτης ἐξε-
 ταζόμενος ἐνδελεχῶς ἀπὸ μύλων ἐκ
 ἐλαττωθήσεται, ἕως ὁ ὀμνύων καὶ ὀνομά-
 ζων ἀπαπαντὸς ἐμὴ καθαριθῇ ἀπὸ ἁμαρτί-
 ας. ι. ἀνὴρ πολύορκος πληθήσεται
 αἰομίας, καὶ ἐκ ἀποθήσεται ἀπὸ τοῦ οἴκου
 αὐτοῦ

αὐτὸ μᾶσιζ, ἐὰν πλημμελήσῃ ἁμαρτία αὐ-
 τοῦ ἐπ' αὐτῷ. ια. καὶ ὑπερίδῃ ἡμαρτε
 διωγῶς. ιβ. καὶ εἰ διακενῆς ὥμοσεν ἔδι-
 καιωθήσεται, πλησθήσεται γὰρ ἐπαγωγῆς
 ὁ οἶκος αὐτοῦ. ιγ. ἔσι λέξις ἀντιπεριβε-
 βλημένη θανάτῳ, μὴ εὐρεθῇ τῷ ἐν κληρονο-
 μίᾳ ἰακῶβ. ιδ. ἀπὸ γὰρ εὐσεβῶν ταῦτα
 πάντα ἀποστήσεται, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκ
 ἐγκυλισθήσονται. ιε. ἀκολασία ὀρκου μὴ
 ἐθίγῃς τὸ σῶμα σου, ἔσι γὰρ ἐν αὐτῇ λόγος
 ἁμαρτίας. ις. μνήσθητι πατρός καὶ μη-
 τρός σου, αἰαμέστον γὰρ μεγιστάνων σιωπῶν
 σεις. ιζ. μήποτε ὀπιλάθῃ ἐνώπιον αὐτοῦ,
 καὶ τῷ ἐθισμῷ σου μαρτυρῇς, καὶ θελήσεις
 εἰ μὴ ἐγεννήθῃς, καὶ τὴν ἡμέραν αὐτοῦ τοκεῖς σε κα-
 τάρᾳση. ιη. ἀνθρώπος σιωπῶν ζόμενος
 λόγοις ὀνείδισμοῦ, ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις
 αὐτοῦ ἔμῃ παιδευθῇ. ιθ. δύο εἶδη πληθή-
 νητιν ἁμαρτίας, καὶ τὸ τρίτον ἐπάξει ὀργὴν.
 κ. ψυχὴ θερμὴ ὡς πῦρ καίόμενον, ἔμῃ
 σβεσθῇ ἕως αὐτῇ καταποθῇ. κα. ἀνθρώπος
 πόρνος ἐν σώματι σαρκὸς αὐτοῦ, ἔμῃ παύ-
 σῃ ἕως αὐτῇ ἐκκαύση πῦρ. κβ. ἀνθρώπος
 πόρνος πᾶς ἄρτος ἡδύς, ἔμῃ κοπάσῃ ἕως
 αὐτῇ τελευτήσῃ. κγ. ἀνθρώπος παραβαίνων

ἀπὸ τῆς κλινῆς αὐτοῦ λέγων ἐν τῇ ψυχῇ αὐ-
 τοῦ, ἵς με ὁρᾷ; σκότ. κύκλω μου, καὶ οἱ
 τοῖχοι με καλύπτουσι, καὶ ἐθεῖς με ὁρᾷ, τί
 βλάβοῦμαι; τῶν ἁμαρτιῶν μου ἐμὴ μνη-
 σθήσεται ὁ ὕψις, καὶ ὀφθαλμοὶ αἰθρώ-
 πων ὁ φόβος αὐτοῦ. κδ. καὶ ἐκ ἔγνω ὅτι
 ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ ὕψιςου μυριοπλασί-
 ως ἡλίου φωτνότεροί εἰσιν, οἱ ὀπιβλέποντες
 πάσας ὁδοὺς αἰθρώπων, καὶ κατανοοῦντες
 εἰς ἀπόκρυφα μέρη. κε. πρηνὴ κλιδιῶναι
 τὰ πάντα, ἕως καὶ μετὰ τὸ σωλελεοθῆναι
 καθορᾷ τὰ πάντα. κς. ἔτ. ἐν πλαισί-
 ας πόλεως ἐκδικηθήσεται, καὶ ἔχ. ὑπε-
 νόησε, πιασθήσεται. κς. ὁμοίως καὶ γυνὴ
 καταλείπουσα τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ περισῶ-
 σα κληρονομίαν ἐξ ἄλλου. κη. πρῶτον μὲν
 γὰρ ἐν νόμῳ ὕψιςου ἡπεύθησε, καὶ δεύτερον
 εἰς ἄνδρα αὐτῆς ἐπλημμέλησε, καὶ τὸ τρίτον
 ἐν πορνείᾳ ἐμοίχδυσε, καὶ ἐξ ἄλλου ἀνδρὸς
 τέκνα παρέστηκεν. κθ. αὕτη ἐν ἐκκλησίᾳ
 ἐξαχθήσεται, καὶ ὅτι τὰ τέκνα αὐτῆς ὀπι-
 σκοπῇ ἔσαι. λ. ἔ. Διαδώσουσιν υἱοὶ αὐτῶν
 ρίζαν, καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς οὐκ οἴτουσι καρ-
 πόν. λα. καταλείψας κατάραν τὸ μνη-
 μότινον αὐτῆς, καὶ τὸ ὄν. αὐτῆς ἐκ ἐξα-
 λφθή-

ληφθήσεται. καὶ ὅτι γινώσκονται οἱ καταλει-
φθέντες, ὅτι ἔθεν ἐστὶ κρείττον φόβου κυρίου, καὶ
ἔθεν γλυκύτερον ἔ' προσέχοντ' ἐν ἰσλαῖς
θεοῦ. λβ. δόξα μεγάλη ἀκολουθεῖν
θεῷ, μακρότης δὲ ἡμερῶν τὸ προσληφθῆναι
σε ἕω' αὐτοῦ.

Κ Ε Φ. κδ'

Η Σοφία αἰνέσει ψυχῇ αὐτῆς, καὶ ἐν
μέσῳ λαοῦ αὐτῆς καυχήσεται. β. ἐν
ἐκκλησίᾳ ὑψίστου τὸ σῶμα αὐτῆς ἀνοίξει, καὶ
ἐνανθὶ διωάμεως αὐτῆς καυχήσεται. γ. ἐγὼ
ἀπὸ σώματος ὑψίστου ἐξῆλθον, καὶ ὡς ὁμί-
χλη κατεκάλυψα γλῶ. δ. ἐγὼ ἐν ὑψη-
λοῖς κατεσκληώσω, καὶ ὁ θρόν' μου ἐν σύ-
λῳ νεφέλης. ε. γύρον ἔραντοῦ ἐκύκλωσα
μόνη, καὶ ἐν βάθει ἀβύσσων περιεπάτησα.
ς. ἐν κύματι θαλάσσης, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ
καὶ ἐν παντὶ λαῷ καὶ ἔθνει ἐκτησάμην, καὶ
μετὰ τέτων πάντων αἰάπαυσιν ἐζήτησα, καὶ
ἐν κληρονομίᾳ τίνος αὐλιθίσομαι; ζ. τό-
τα ἐνετείλατό μοι ὁ κτίστης ἀπάντων, καὶ ὁ
κτίσας με κατέπαυσε πρὸ σκηνῶν μου, καὶ
εἶπεν, ἐν ἰακῶβ κατασκληώωσον, καὶ ἐν ἱερῶ-
σαλὴμ κατακληρονομήθητι. η. πρὸ ἔ' αἰ-
ωνων

ὧν ὁ ἀπαρχῆς ἔκτισέ με, καὶ ἕως αἰώνων ἔ-
 μὴ ἐλλείπω. θ. ἐν σκηνῇ ἁγία ἐνώπιον
 αὐτοῦ ἐλφτέργησα, καὶ ἔτως ἐν σιῶν ἐσηρί-
 χθην. ι. ἐν πόλει ἡγιασμένη ὁμοίως με
 κατέπαυσε, καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἡ ἐξουσία μου,
 καὶ ἐρρίζωσα ἐν λαῷ δεδοξασμένῳ, ἐν με-
 ρίδι κυρίου κληρονομία αὐτοῦ. ια. ὡς
 κέδρε ὁ ὑψώθην ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ ὡς κυπά-
 ριστος ἐν ὄρεσιν ἀερμών. ιβ. ὡς φοίνιξ ἀνυ-
 ψώθην ἐν γαδδί, καὶ ὡς φυτὰ ῥόδου ἐν ἱερι-
 χῷ. ιγ. ὡς ἐλαία ὁ ὑπερέπερθε ἐν πεδίῳ ὠ-
 ραίῳ, καὶ ὡς πλάτανος ἀνυψώθην ἀφ' ὕ-
 δατος. ιδ. ὡς κιννάμωμον καὶ ὡς πά-
 λατος δρυμάτων, καὶ ὡς σμύρνα ἐκλεκτὴ
 ἔδωκα δίδωσαν. ιε. ὡς χαλδάνη καὶ ὄνου καὶ
 σακχῆ, καὶ ὡς λιβάνος ἀτμός ἐν σκηνῇ. ις.
 ἐγὼ ὡς τερέβινθος ἐξέτεφνα κλάδους μου, καὶ οἱ
 κλάδοι μου δόξης καὶ χάριτος. ιζ. ἐγὼ ὡς
 ἄμπελος ἐβλάστησα δίδωσαν, καὶ τὰ αἶθνη
 μου καρπὸς δόξης καὶ πλέγος. ιη. ἐγὼ μή-
 τηρ τῆ ἀγαπήσεως τῆ καλῆς, ἐφ' ὅδε καὶ ἐγνώ-
 σεως, ἐπ' ὅτι ἐλπίδους. ιθ. δίδωμι δὲ
 σὺν πᾶσι τοῖς τέκνοις μου ἀφ' γενεῶν, τοῖς λε-
 γομένοις ὑπὸ αὐτοῦ. κ. προσέλθετε πρὸς με
 οἱ ὑποταγμένοι μου, ἐπὶ τὸ γεννημάτων μου
 ἐμπλή-

ἐμπλήσθητε. κα. τὸ γὰρ μνημόσυνόν με ὑ-
 πὲρ μέλι γλυκὺ, καὶ ἡ κληρονομία με ὑπὲρ
 μέλι τοῦ κυρίου. κβ. οἱ ἐσθίωντές με ἔτι
 πυνάσουσι, καὶ οἱ πόινόντές με ἔτι διψήσουσι.
 κγ. ὁ ὑπακῶν με ἐκ αἰχμηθήσεται διὰ
 πάντος, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι ἐν ἐμοὶ ἐκ ἁμαρ-
 τήσουσι. κδ. ταῦτα πάντα βίβλος διὰ
 θήκης θεῶ ὑψίστης. νόμος ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν
 μωϋσῆς, κληρονομίαν ἐν σιναγωγαῖς ἰα-
 κώβ. κε. μὴ ἐκλύεσθε ἰσχύϊν ἐν κυρίῳ, ἵνα
 κραυαῶσιν ὑμᾶς αὐτοίς. κς. κολλᾶσθε πρὸς
 αὐτὸν, κύριε τοῦ πατοκράτωρ ὁ θεὸς μόνος
 ἐστὶ, καὶ ἐκ ἐστὶν ἔτι πάλιν αὐτοῦ σωτὴρ. κζ.
 ἐμπιπλῶν ὡς φείσων πάντα τῆς σοφίας αὐ-
 τοῦ, καὶ ὡς ἵκετης ἐν ἡμέραις νέων. κη. ὁ ἀ-
 ναπληρῶν ὡς εὐφράτης σιώνεσιν, καὶ ὡς ἰορδά-
 νης ἐν ἡμέραις θερισμοῦ. κθ. ὁ ἐκφαίνων,
 ὡς φῶς παιδείαν γνώσεως, καὶ ὡς γῆν ἐν
 ἡμέραις τρυγῆτος. λ. ὃ σιωπετέλεσεν ὁ
 πρῶτος γινῶναι αὐτῷ, καὶ ἔτι ὁ ἔσχατος
 ἐκ ἐξιχνίασεν αὐτῷ. λα. ἀπὸ γὰρ θαλάσ-
 σης ἐπληθύνθη τὰ δεικνόμενα αὐτῆς, καὶ ἡ
 βουλή αὐτῆς ἀπὸ ἀβύσσου μεγάλης. λβ.
 ἐγὼ ἡ σοφία ὡς διώρυξ ἀπὸ ποταμοῦ, καὶ ὡς
 ὑδραγωγὸς ἐξῆλθον εἰς παράδεισον. λγ. εἶπον,

πολλίτω μου τὸν κῆπον τὸν ἄριστον, καὶ μεθύ-
 σω μου τὴν πρᾶσιαν τὴν δικαίαν. λδ. καὶ
 ἰδοὺ ἐγένετό μοι ἡ διώρυξ εἰς ποταμὸν, καὶ ὁ
 ποταμός μου ἐγένετο εἰς θάλασσαν. λε.
 ὅτι παιδείαν ὡς ὄρθρον φωτῶ, καὶ ἐκφανῶ
 αὐτῇ ἕως εἰς μακράν. λς. ὅτι διδασκα-
 λίαν ὡς περὶ φητείαν ἐκχεῶ, καὶ καταλείψω
 αὐτῇ εἰς γενεὰς τῶν αἰώνων. λζ. ἴδετε ὅτι
 ἐκ ἐμοὶ μόνω ἐκοπίατα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ἐκ-
 ζητῶσιν αὐτήν.

Κ Ε Φ. κε'.

ΕΝ τρισὶν ὥραις θλίω καὶ ἀνέστη ὥραία ἑναν-
 τί κυρίου, ἑναντί κυρίου καὶ ἀνθρώπων. α.
 ὁμόνοιαν ἀδελφῶν. β. καὶ φιλίαν ἔτι πλη-
 σίου. γ. καὶ αἰὴρ καὶ γυνὴ ἑαυτοῖς συμπε-
 रिφερόμενοι. β. τρεῖς δὲ εἶδη ἐμίτησεν ἡ
 ψυχὴ μου, καὶ προσώχθισα σφόδρα τῇ ζωῇ
 αὐτῶν. α. πτωχὸν ὑπερέφανε. β. καὶ
 πλεῖστον ψεύτην. γ. καὶ γέροντα μοιχὸν
 ἐλαττούμενον σιωπῇ. γ. ἐν νεότητί σου ἐ-
 σιωπήγαγε, καὶ πῶς αὐτὴ εὖρης ἐν τῷ γήραός σου;
 δ. ὡς ὥραϊον πολιῆς κρίτις, καὶ πρεσβυ-
 τέροις γινῶναι βουλή. ε. ὡς ὥραία γε-
 ρόντων σοφία, καὶ δεδοξασμένοις θλῆνόςμα
 καὶ βαλὴ.

καὶ βουλή. 5. σέφαν^Θ γερόντων πολυ-
 πφρία, καὶ τὸ καύχημα αὐτῶν φόβ^Θ κυρίου.
 6. ἐννέα ὑπονοήματα ἐμακάρισα ἐν καρ-
 δία μου, καὶ τὸ δέκατον ἐρῶ ἐν τῇ γλώσῃ
 μου. α. ἀνθρώπ^Θ Ἰπὶ τέκνοις ὠφραϊνό-
 μεν^Θ. β. ζῶν καὶ βλέπων Ἰπὶ πλώσει
 ἐχθρῶν. γ. μακάρι^Θ ὁ σιωικῶν γυναι-
 κισιωετῇ. δ. καὶ ὅς ἐν γλώσῃ ἐκ ὠλί-
 σθησε. ε. καὶ ὅς ἐκ ἐδύλευσεν αἰαξίῳ ἐαυ-
 τοῦ. 5. μακάρι^Θ ὅς εὔρε φρόνησιν. 7.
 καὶ ὁ διηγούμεν^Θ εἰς ὧτα ἀκουόντων. η.
 ὡς μέγας ὁ εἰρὼν σοφίαν. θ. ἀλλ' ἐκ ἐ-
 σιν ὑπὲρ τὸν φοβέμενον τὸν κύριον. ι. ἀ-
 γάπησις δὲ κυρίου ὑπὲρ πάντα ὑπερέβα-
 λεν εἰς φῶτισμόν. Η. ὁ κρατῶν αὐτῷ ἴνι
 ὁμοιωθήσεται; θ. φόβ^Θ κυρίου, δέχῃ
 ἀγαπήσεως αὐτοῦ. ι. πῖσις ἣ δέχῃ κολ-
 λήσεως αὐτοῦ. ια. πᾶσαν πλεγλὺ καὶ μὴ
 πλεγλὺ καρδίας, καὶ πᾶσαν πονηρίαν καὶ
 μὴ πονηρίαν γυναικός. ιβ. πᾶσαν ἐπα-
 γωγλὺ καὶ μὴ ἐπαγωγλὺ μισουῶτων, καὶ πᾶ-
 σαν ἐκδίκησιν καὶ μὴ ἐκδίκησιν ἐχθρῶν. ιγ.
 ἐκ ἔσι κεφαλὴ ὑπὲρ κεφαλῆς ὄφεως, καὶ ἐκ
 ἔσι θυμός ὑπὲρ θυμοῦ ἐχθροῦ. ιδ. σιωι
 κῆσαι λέοντι καὶ δράκοντι ὠδοκῶ, ἢ σιωικῇ-

σαι μετὰ γυναικὸς πονηρᾶς. ιε. πονηρία
 γυναικὸς ἀλλοτριῶι τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ
 σκοτοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς ἄρκι. ις.
 ἀναμέσον τῷ πλεσίεν αὐτῆς ἀναπесεῖται ὁ αἶψ
 αὐτῆς, καὶ ἀκασίως ἀνασενάξει δι' αὐτὴν. ιζ.
 μικρὰ πάντα κακία πρὸς κακίαν γυναικὸς,
 κληρ. ἀμαρτωλῶ ἐπιπέσοι αὐτῇ. ιη. ὡς
 ἀνάβασις ἀμμώδης ἐπὶ ποσὶ πρεσβύτου, ἔ-
 τως γυνὴ γλωσσώδης ἀνδρὶ ἡσύχω. ιθ. μὴ
 προσπέσης εἰς κάλλ. γυναικὸς, καὶ γυναι-
 κα μὴ ἐπιποθήσης εἰς τρυφὴν. κ. ὀργὴ καὶ
 αἰαίδη καὶ αἰσχυνὴ μεγάλη γυνὴ, εἰς ἐπιχο-
 ρηγὴ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. κα. καρδία ταπεινὴ
 καὶ πρόσωπον σκυθρωπὸν καὶ πλεγὴ καρδί-
 ας γυνὴ πονηρά. κβ. χεῖρες παρειμέναι
 καὶ γόνατα παραλελυμένα, ἥ τις ἔ παρα-
 καλέσει τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐν γενώσει. κγ.
 διὰ γυναικὸς δεχὴ ἀμαρτίας, καὶ δι' αὐτὴν
 διποθήσκωμεν πάντες. κδ. μὴ δῶς διέξο-
 δον ὕδατι, μὴ δὲ γυναικὶ πονηρᾷ παρρησί-
 αν ἐξόδου. κε. εἰ μὴ παρδί. κατὰ χεῖρά
 σε, διὰ τῶν σαρκῶν σε διότεμε αὐτὴν, δίδε
 ἀπόλυτον.

Κ Ε Φ. κς'.

Γυναικὸς

Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάρι· ὁ αἰὴρ, καὶ ὁ
 ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτῆς διπλάσι·
 β. γυνὴ ἀνδρεία βίβραίνει τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
 καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῆς πληρώσει ἐν εἰ-
 ρηνῇ. γ. γυνὴ ἀγαθὴ μερίς ἀγαθῆ, ἐν
 μερίδι φοβουμένων τὸν κύριον δοθήσεται. δ.
 πτωχοὶ δὲ καὶ πτωχὴ καρδία ἀγαθὴ πρὸς κύ-
 ριον, ἐν παντὶ καιρῷ πρόσωπον ἔχοντες ἰλα-
 ρὸν γαυριάσουσιν. ε. Διὰ τριῶν βίβραθήθη
 μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ τῷ τετάρτῳ προσώπῳ
 ἐφοβήθην. α. Διὰ πολλῶν πόλεως. β. Ἐ-
 κκλησίαν ὄχλου. γ. καὶ καταψαλσμὸν
 ὑπὲρ θάνατον πάντα μοχθηρά. δ. Ἀ-
 χθὲ καρδίας καὶ πένθος γυνὴ αἰνίζηται
 γυναικὶ καὶ μάστιγι γλώσσης πᾶσιν ὀπτικοῖν-
 ὄντα. ε. βοοῦντιον σαλευόμενον, γυνὴ
 πονηρὰ, ὁ κρατῶν αὐτῆς ὡς δραστόμενος
 σκορπίος. ζ. ὀργὴ μεγάλη γυνὴ μέθυσε· ἔ-
 ρεμθας, καὶ πῶν ἀχρημοσιύει αὐτὴ ἐ συγκα-
 λύψει. η. πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρισ-
 μοῖς ὀφθαλμῶν, καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις αὐτῆς
 γνωσθήσεται. θ. Ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπῃ
 σφρέωσον φυλακὴν· ἵνα μὴ ὄρεσθαι αἴψιν ἑαυ-
 τῇ χρήσῃ. ι. ὀπίσω αἰαυδῆς ὀφθαλμοὶ φύλα-
 ξαι, καὶ μὴ θαυμάσης ἐὰν εἰς σὲ πλημμελήσῃ.

ια. ὡς

ια. ὡς διψῶν ὁδοιπόρῳ ὅμα ἀνοίξει δὺρὼν
 πηγὴν, καὶ ἀπὸ πάντος ὕδατ' ἔσινω-
 γος πίεται. ιβ. κατέναντι πάντος πασ-
 σάλου καθήσεται, καὶ ἐναντι βέλους ἀνοίξει
 φαρέτραν. ιγ. χάρις γυναικὸς τέρψις ἀν-
 δρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὅσα αὐτοῦ πικρὰ ἢ ὀπι-
 στήμη αὐτῆς. ιδ. ὅσοις κυρίου γυνὴ σιγη-
 ρὰ καὶ εὖνους, καὶ ἐκ ἐστὶν ἀντάλλαγμα πε-
 παιδευμένης ψυχῆς. ιε. χάρις ὅτι χάριτι
 γυνὴ αἰχμητρὰ ἐπισῆ, ἐπὶ οὐκ ἐστὶ σταθ-
 μὸς πᾶς ἄξι' ἐγκρατοῦς ψυχῆς αὐτῆς.
 ις. ἥλι' ἀνατέλλων ἐν ὑψίστοις κυρίου, καὶ
 κάλλ' ὡς γυναικὸς ἀγαθῆς ἐν κόσμῳ οἰκίας
 αὐτῆς. ιζ. λύχν' ἐκλάμπων ὅτι λυ-
 χνίας ἀγίας, καὶ κάλλ' ὡς προσώπ' ὅτι ἡλι-
 κία σπέρμη. ιη. σύλοι χεῦσεσι ὅτι βάσε-
 σιν δρυραῖς, καὶ πόδες ὠραῖοι ὅτι σέρνοισ
 ὄσταθ' ἐπὶ. ιθ. τέκνον ἀκμὴν ἡλικίας σου
 σιωτήρησον ὑγίην, καὶ μὴ δῶς ἀλλοτρίοις πλὴν
 ἰσχυρῷ σου. κ. ἀναζητήσας πάντος πεδίου
 εὐγεῶν κληρὸν, ἀπῆρε τὰ ἴδια σπέρματα, ὡς
 ποιεῖς τῇ ὄγενείᾳ σου. κα. ἔστω τὰ γεν-
 νήματά σου περιόντα καὶ παρρησίαν ὄγενείας
 ἔχοντα μεγαλυνούσι. κβ. γυνὴ μιᾶς
 ἴσης σάλου λογιθήσεται. ὕπανδρ' ὅδε, πύργ-
 ος

γ. Θ. θανάτου τῶς χρωμένοις λογιθήτε).
 κγ. γυνὴ ἀσεβῆς αὐόμῳ μερὶς δοθήσεται,
 ἀσεβῆς δὲ δίδεται τῷ φοβευμένῳ τὸν κύριον.
 κδ. γυνὴ ἀρχήμων ἀτιμίαν κατατρέψει,
 θυγάτηρ δὲ ἀρχήμων καὶ τὸν ἄνδρα ἐντρα-
 πήσεται. κε. γυνὴ ἀδιάτρεπ. ὡς κύ-
 ων λογιθήσεται· ἡ δὲ ἔχουσα αἰσχύνην,
 τὸν κύριον φοβηθήσεται. κγ. γυνὴ ἄν-
 δρα ἰδίῳν τιμῶσα, σοφὴ πᾶσι φανήσεται·
 ἀτιμάζουσα δὲ, ἀσεβῆς ἐν ὑπερηφανίᾳ
 πᾶσι γνωθήσεται. κζ. γυναικὸς ἀγα-
 θῆς μακάρι. ὁ αἰὴρ. ὁ γὰρ δόξ. θμὸς τῶν ἐ-
 τῶν αὐτοῦ, διωλάσι. ἔσαι. κη. γυνὴ
 μεγάλῳ φων. καὶ γλωσσώδης εἰς πολε-
 μίων τροπὴν θεωρηθήσεται. κθ. αἰ-
 θρώπ. δὲ παντὸς ψυχὴ ὁμοίότροπ. τῶ-
 τοις, πολέμου ἀκατασασίαις πλὴν ψυχὴν
 διαιτηθήσεται. λ. ὅτι δύσιν λελύπηται
 μετ' ἡ καρδίαν, ὅτι τῷ τρίτῳ θυμὸς μοι
 ἐπ' ἡλθεν. α. αἰὴρ πολέμισης ὑστερῶν δι'
 ἔνδον. β. καὶ ἄνδρες σιωποῖ ἐὰν σκυ-
 βαλιοῦσιν. γ. ἐπ' ἀνάγων ἀπὸ δικαιο-
 συνης εἰς ἀμαρτίαν, ὁ κύριος. ἐτοιμάσει αὐ-
 τὸν εἰς ῥομφαίαν. λα. μόλις ἐξαίρεται
 ἐμπόρ. ἀπὸ πλημμελείας, καὶ ἐν δι-
 καιωθή-

καιωθήσεται κάπηλⓈ ἀπὸ ἀμαρτίας.

Κ Ε Φ. κζ'.

ΧΑριν ἀδιαφόρου πολλοὶ ἡμαρτον, καὶ ὁ
ζητῶν πληθύνει ἀποστρέψει ὀφθαλμόν
αὐτῷ. β. ἀναμέσον ἀρμῶν λιθίνων παγή-
σεται πάσσαλⓈ, καὶ ἀναμέσον πρέσσεως
καὶ ἀγορασμοῦ σιωπήσεται ἀμαρτία. γ.
ἐὰν μὴ ἐν φόβῳ κυρίου κρατήσῃ κατὰ σπου-
δίαν, ἐν τάχει κατασφραγήτῃ αὐτῷ ὁ οἶκⓈ,
δ. ἐν σείσματι κοσκίνου διαμένει κόπρεια, ὥ-
τως σκῦλα ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτῷ. ε.
σκόνη κεραμείως δοκιμάζει κάμινⓈ, καὶ πει-
ρασμὸς ἀνθρώπου ἐν διαλογισμῷ αὐτῷ. ς.
γεώργιον ξύλων ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτῷ, ὥτως
λογισμὸς ἐνθυμήματⓈ ἐν καρδίᾳ ἀνθρώ-
που. ζ. πρὸ λογισμοῦ μὴ ἐπαινέσῃς ἄν-
δρα, ἔτⓈ καὶ πειρασμὸς ἀνθρώπων. η.
ἐὰν διώκῃς τὸ δίκαιον καταλήψῃ αὐτὸ, καὶ
ἐνδύσῃ αὐτὸ ὡς ποδήρη δόξης. θ. πετρε-
νὰ πρὸς τὰ ὅμοια αὐτοῖς καταλύσει, καὶ
ἀλήθεια πρὸς τοὺς ἐργαζομένους ἐπανήξει.
ι. λέων θήραν ἐνεδρεύει, οὕτως ἀμαρτία
τοῖς ἐργαζομένοις κακίαν. ια. διήγη-
σις ὄψεσθους διαπαντὸς ἐν σοφίᾳ, ὁ δὲ ἄ-
φρων

Φρων ὡς σελιῶν ἀλλοιοῦται. ιβ. εἰς μέ-
 στον ἀσιωγῶν σωτήρησον καιρὸν, εἰς μέσον
 δὲ θλινομένων ἐνδελέχιζε. ιγ. διήγησις
 μαρῶν προσόχθισμα, καὶ ὁ γέλως αὐτῶν ἐν
 πατάλῃ ἀμαρτίας. ιδ. λαλιὰ πολυόρ-
 κου ὀρθῶς τρέχας, καὶ ἡ μάχη αὐτῶν ἐμ-
 φραγμὸς ὧμων. ιε. ἔκχυσις αἱματὸς
 μάχῃ ὑπερηφάνων, καὶ ἡ θλιβομένη αὐτῶν
 ἀκοή μοχθηρά. ις. ὁ ἀποκαλύπτων μυστή-
 ρια ἀπώλεσε πῖσιν, καὶ ἔμνη Εὐρὴν φίλον
 πρὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. ιζ. σέρετον φίλον,
 καὶ πεισώθητι μετ' αὐτοῦ· ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς
 τὰ μυστήρια αὐτοῦ, ἔμνη καταδιώξῃς ὀπίσω
 αὐτοῦ. ιη. καθὼς γὰρ ἀπώλεσεν ἄνθρωπος
 τὸ ἔχθρον αὐτοῦ, ἕτως ἀπώλεσε τὸ πλησίον αὐ-
 τοῦ· καὶ ὡς πετρεῖον ἐκ χειρὸς σε ἀπολύσας, ἕ-
 τως ἀφῆκας τὸ πλησίον, καὶ ἔθρεψες αὐτόν.
 ιθ. μὴ αὐτὸν διώξῃς, ὅτι μακρὰν ἀπέστη, καὶ
 ἐξέφυγεν ὡς δορκὰς ἐκ παγίδος. κ. ὅτι
 τραῦμά ἐστι καὶ ἀδῆται, ἐκ λαιδορίας ἐστὶ δια-
 λαγή. ὁ γὰρ ἀποκαλύψας μυστήρια ἀπώλεσε
 πῖσιν. κα. διανούων ὀφθαλμῶν τεκλαίνει πο-
 νηρὰ, ἐπεὶ οἰδῶς αὐτὸν ἀποστήσει ἀπ' αὐτοῦ. κβ.
 ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου γλυκανεὶ τὸ
 στόμα αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν λόγων σε θαυμάσει.

ὑπερὸν

ὑστερον δὲ διατρεψέτω τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐν
τοῖς λόγοις σου δώτω σκάνδαλα. κγ. πολ-
λὰ ἐμίσησα, καὶ ἔχω ὁμοίωσα αὐτῷ, ἔοικε ὁ κύ-
ριος ἐμισήσῃ. κδ. ὁ βάλλων λίθον εἰς ὑψίστον
ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ βάλλει, καὶ πληγὴ δο-
λία διαιρεῖ τραῦμα. κε. ὁ ὀρύσσων βόθρον
ἐμπετεῖται εἰς αὐτὸν, καὶ ὁ ἰσίων παγίδα
ἀλώσεται ἐν αὐτῇ. κς. ποιοῦντι πονη-
ρὰ ἐπ' αὐτὸν ἀντιδικήσεται, καὶ ἔμνη Ἰσχυρῶ
πρόθεν ἤκει αὐτῷ. κζ. ἐμπαιγμὸς καὶ ὀνεί-
δισμός ἐπερηφαίων, καὶ ἡ ἐκδίκησις ὡς
λέων ἐνεδρεύει αὐτούς. κη. παγίδι ἀλώ-
σονται οἱ ὑφραϊνόμενοι ἐν πλώσει ὕσεων,
καὶ ὁδυῖν καταναλώσει αὐτούς πρὸ τοῦ θά-
νάτου αὐτῶν. κθ. μίῳ καὶ ὀργῇ καὶ ταῦ-
τά ἐστι βδελύγματα, καὶ ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς
ἐγκρατὴς ἔσται αὐτῶν.

Κ Ε Φ. κη'.

Ο Εκδικῶν παρὰ κυρίου ὀρήσει ἐκδίκη-
σιν, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ διατηρήσῃ.
Β. ἄφες τὸ ἀδίκημα τῷ πλη-
σίῳ, καὶ τότε δεθέντος σου αἱ ἁμαρτίαι σε
λυθήσονται. γ. ἄνθρωπος ἀνθρώπου σω-
τηρεῖ

τηρεῖ ὀργλῶ, καὶ παρὰ κυρίου ζητεῖ ἰάσιν·
 δ. καὶ ἐπ' αἰθρῶν ὅμοιον αὐτῷ ἔκχει ἔλε-
 ον, καὶ περὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτοῦ δαίται· ε.
 αὐτὸς σὰρξ ὧν θλατῆρεῖ μελῶν, καὶ ἵς ἐξι-
 λάσεται τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ· ς. μνήσθητι
 τὰ ἔχματα, καὶ παῦσαι ἐχθραίνων, καὶ μὴ μελί-
 σης τῷ πλεονέκῳ καταφθορὰν καὶ θάλατον, καὶ
 ἔμμενε ἐντολαῖς. ζ. μνήσθητι ἐντολῶν, καὶ
 μὴ μελίσης τῷ πλεονέκῳ, καὶ θλαθήκης ὑ-
 ψίστου, καὶ πάριδε ἄγνοια. η. ἀπόχου
 ἀπὸ μάχης, καὶ ἐλαττώσῃς ἀμαρτίας· θ.
 θρωπὸν γὰρ θυμῶδης ἐκκαύσει μάχην.
 θ. αἰὲρ ἀμαρτωλὸς ταράξει φίλους, καὶ ἀνα-
 μέσον εἰρηνόφοντων ἐμβάλει θλασολίῳ. ι.
 κατὰ τὴν ὕλιν τοῦ πυρὸς ἔτις ἐκκαυθήσε-
 ται. ια. κατὰ τὴν σερρέωσιν τῆς μάχης τὸ
 πῦρ αὐξηθήτεται, κατὰ τὴν ἰσχυρὴν αἰθρῶ-
 που ὁ θυμὸς αὐτοῦ ἔσται, καὶ κατὰ τὸν πλοῦ-
 τον τῆς αἰθρῶπου ἀνυψοῖ ὀργλῶ αὐτοῦ. ιβ.
 ἕρις καὶ ἀσπασμένη ἐκκαίει πῦρ, καὶ μάχη
 κατασπασίτουσα ἐκχέει αἷμα. ιγ. εἰὰν
 φουθήσης εἰς πινθήρα καήσῃ, καὶ εἰὰν πύ-
 σης ἐπ' αὐτὴν ἀποσβεσθήσῃ. ς ἀμφοτέρω ἐκ
 τῆς σόματος σου ἐκπορεύεται. ιδ. ψίθυρον
 καὶ δίγλωσσον καταράσασθε. πολλὰς γὰρ
 εἰρηνόφον-

εἰρυνεύοντας ἀπώλεσαν. ιε. γλῶσσα
 διοσὴ πολλὰς ἐσάλωσε, καὶ διέστησεν αὐτὰς
 διπλὸν ἔθνος εἰς ἔθνη. καὶ πόλιν ἰαχυρὰν κα-
 θῆκε, καὶ οἰκίας μεγιστάνων κατέσρεψε. ις.
 γλῶσσα διοσὴ γυναικας ἀνδρείας ἐξέβαλε,
 καὶ ἐσέρησεν αὐτὰς τῶν πόνων αὐτῶν. ιζ. ὁ
 προσέχων αὐτῇ ἔμην εὖρη ἀνάπαυσιν, ἔμην κα-
 τασκηνώσκει μετὰ ἡσυχίας. ιη. πληγὴ
 μάστιγι ποιήσει μώλωπα, πληγὴ δὲ
 γλώσσης σωθιλάσει ὅσέα. ιθ. πολλοὶ ἔπε-
 στον ἐν στόματι μαχαίρας, ἔσχατος οἱ πεπρω-
 κότες διὰ γλῶσσαν. κ. μακάριος ὁ σκε-
 πασθεὶς διπλὸν προσώπῳ αὐτῷ ὅς ἐμνήσθη ἐν
 τῷ θυμῷ αὐτῷ. κα. ὅς ἐκκάλυψε τὸν ζυ-
 γὸν αὐτῷ, καὶ ἐν τοῖς δεσμοῖς αὐτῆς ἐκ ἐδέθη.
 κβ. ὁ γὰρ ζυγὸς αὐτῆς ζυγὸς σιδηρεὺς, καὶ οἱ
 δεσμοὶ αὐτῷ δεσμοὶ χαλκοῖ. κγ. θάνατος
 πονηρὸς ὁ θάνατος αὐτῷ, ἔλυσίτελής μάλ-
 λον ὁ ἄδης αὐτῷ. κδ. ἔμην κραλήση βίβ-
 βων, καὶ ἐν τῇ φλογὶ αὐτῷ ἔμην καήσαν. κε.
 οἱ καὶ ἀλείποντες τὸ κύριον ἐμπεισοῦν εἰς αὐ-
 τὸν, ἔμην αὐτοῖς ἐκκαυθήσεται, ἔμην σβεσθή-
 κας. ἐπαποσαλήσεται αὐτοῖς ὡς λέων, ἔμην ὡς
 πάρδαλις λυμανῆται αὐτὰς. κς. ἰδὲ πε-
 ρίφραζον τὸ κῆρμά σου ἀκάνθαις, καὶ τῷ στό-
 ματι

ματί σου ποιήσον θυρώματα καὶ μοχλοὺς.
 κη. τὸ δαγύριόν σου καὶ χρυσίον σου κατάρ-
 θησαν, καὶ τοῦ λόγου σου ποιήσον ζυγός αθ-
 μον, καὶ τὸ σῶματι σου ποιήσον θύραν καὶ
 μοχλόν, καὶ πρόσεχε μή πως ὀλισθήσῃς
 ἐν αὐτοῖς, μή πείσῃς κατέναντι ἐνεδρεύον-
 τῶ.

Κ Ε Φ. κθ'.

Ο Ποιῶν ἔλε^ο δακῆ^ι τῷ πλεσίον, καὶ ὁ
 ὀπιχύν^ω τῇ χειρὶ αὐτοῦ^ι τηρεῖ ἐν πολέ^ε.
 β. δαίψον τῷ πλεσίον ἐν καιρῷ, χρείας αὐ-
 τοῦ, καὶ πάλιν δό^δ τῷ πλεσίον εἰς τὸν
 καιρόν. γ. σφρέωσον λόγον σου, καὶ πι-
 σῶθητι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὕρη-
 σαις τὴν χρείαν σου. δ. πολλοὶ ὡς εὕρημα
 ἐνόμισαν τὸ δάν^ο, καὶ παρέσχον κόπον
 ταῖς βοηθήσασιν αὐτοῖς. ε. ἕως ἧ^ς λάβῃ
 καταφιλεῖ χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ὅ^{τι} τῶν χρη-
 μάτων ἧ^ς πλεσίον ταπείνωσ^ε φωνεῖ. ς. Ἐ
 ἐν καιρῷ δό^δσεως παρελκύσει χερόν^ο, καὶ
 δό^δῶται λόγον ἀκηδίας, καὶ τὸν καιρὸν αἰ-
 τιάσεται. ζ. ἐὰν δὲ ἰαχύται δοῦς, μόλις
 κομιᾶται τὸ ἥμισυ, καὶ λογιᾶται αὐτὸ ὡς
 εὕρημα. εἰ δὲ μὴ, ἀπεσέρησεν αὐτὸν τῶν

χρημάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκλήσαντο αὐτὸν δωρεὰν
 ἐχθρόν. η. κατάρσας καὶ λοιδορίας ἀποδώ-
 σει αὐτῷ, αὐτὴ δόξης ἀποδώσει αὐτῷ ἀτι-
 μίαν. θ. πολλοὶ οὐκ χάριν πονηρίας ἀ-
 πέστρεψαν τὸν ἄνθρωπον, ἀποστρεφθῶναι δὲ
 βύλαβήθησαν. ι. πλὴν ὅτι ταπεινώσει
 μακροθύμησον, καὶ ὅτι ἐλεημοσιυῇ μὴ
 παρελκύσης αὐτόν. ια. χάριν ἐντολῆς
 ἀντιλαβοῦ πένητος, καὶ κατὰ πλὴν ἔνδξαν
 αὐτοῦ μὴ ἀποστρέψης αὐτόν. ιβ. ἀπόλεσον
 ἀργύριον ἀγαθόν καὶ ἀδελφόν, ἢ μὴ κα-
 τάκρυβε αὐτὸ ὑπὸ τὸν λίθον εἰς ἀπώλειαν.
 ιγ. θές τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑ-
 ψίστης, ἢ λυσιτελήσεις σοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυ-
 σίον. ιδ. σύγκλησον ἐλεημοσιυῇ ἐν τοῖς
 ταμείοις σου, καὶ αὐτὴ ἐξελεῖται σε ἐκ πά-
 σης κακώσεως. ιε. ὑπὲρ ἀσπίδα κράτους
 καὶ ὑπὲρ δόρυ ἀλκῆς κατέναντι ἐχθροῦ πο-
 λεμήσεις ὑπὲρ σου. ις. ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐγχεύ-
 σεται τὸν πλεονέκτην, καὶ ἀπολωλεκὼς αἰχμάλω-
 τὸν ἐγκαταλείψει αὐτόν. ιζ. χάριτας ἐγχευ-
 τοῦ μὴ ὀπιλάθῃ, ἔδωκε γὰρ πλὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 ὑπὲρ σου. ιη. ἀγαθὸν ἐγχεύω ἀνατρέψαι
 ἁμαρτωλός. ιθ. ἐγχεῶν φθίγγεται ἁμαρ-
 τωλὸς καὶ ἄχρηστος, ἐν διανοίᾳ καταλείψει
 τὸν ῥυ-

τὸν ῥυσάμενον αὐτόν. κ. ἐγύη πολλὰς ἀ-
 πώλεσε κατὰ θυνόντας, καὶ ἐσάλωσεν αὐ-
 τὰς ὡς κύμα θαλάσσης. κα. ἀνδρας δυ-
 νατὰς ἀπώκισε, καὶ ἐπλανήθησαν ἐν ἔθνεσιν
 ἀλλοτρίοις. κβ. ἀμαρτωλὸς παραβαίνων
 ἐν θαλάσῃ κυρίου ἐμπεσῆται εἰς ἐγύη, καὶ
 διώκων ἐργολαβίας ἐμπεσῆται εἰς κρίσις.
 κγ. αἰνιλαβοῦ τὸ πλοῖόν σου κατὰ δυνάμιν
 σου, καὶ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσης. κδ.
 δεχὲς ζῶης ἀνθρώπου ὕδωρ καὶ ἄρτος καὶ ἱμά-
 τιον, καὶ οἶκος καλύπτων ἀρχημοσυών. κε.
 κρείσσων βίος πτωχοῦ ὑπὸ σκέπῃ δοκῶν,
 ἢ ἐδέσματα λαμπρὰ ἐν ἀλλοτρίοις. κς.
 ὅτι μικρὰ καὶ μεγάλα δοδοκίαν ἔχει, καὶ
 ὀνείδισμὸν οἰκίας σου μὴ ἀκούσης. κζ. ζῶν
 τω νῆρὶ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν· καὶ ὃ παροικί-
 σης, ὃ κ' αἰοίξῃς σόμα. κη. ξενεῖς καὶ πο-
 τιεῖς εἰς ἀχάρισα, καὶ πρὸς ὅτι τέτοις πι-
 κρὰ ἀκέρως. κθ. παρέλθε πάροικε, κόσ-
 μησον τράπεζαν, καὶ εἴ τι ἐν τῇ χερσὶ σου ψώ-
 μισόν με. λ. ἐξέλθε πάροικε ἀπὸ προ-
 σώπου τῆς δόξης, χρεῖα τῆς οἰκίας, ἐπεξένω-
 ταί μοι ὁ ἀδελφός. λα. βαρέα ταῦτα ἔ-
 χοντι φρόνησιν, ὅτι λίμησις οἰκίας καὶ ὀνείδι-
 σμὸς θανάτου.

Κ Ε Φ. Λ'.

Ο Αγαπῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐνδελεχίται μά-
 τιγας αὐτῷ, ἵνα ὁφρανθῇ ἐπ' ἐσχά-
 των αὐτοῦ. β. ὁ παιδίσκων υἱὸν αὐτοῦ, ὁφραν-
 θήσεται ἐπ' αὐτῷ, ἔτι ἀναμέσον γνωρίμων
 ἐπ' αὐτῷ καυχήσεται. γ. ὁ διδάσκων τὸν
 υἱὸν, παραζηλώσει τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἑναντιφί-
 λων ἀγαλλιάσεται ἐπ' αὐτῷ. δ. ἐτελεύ-
 τησεν αὐτῷ ὁ πατήρ, ἔως ἃς ἀπέθανεν. ὅμοι-
 ον γὰρ αὐτῷ κατέλιπε μετ' αὐτόν. ε. ἐν τῇ
 ζωῇ αὐτοῦ εἶδε ἔτι ὁφρανθῇ ἐπ' αὐτῷ, ἔτι ἐν
 τῇ τελευτῇ αὐτοῦ ἔτι ἐλυπήθη. ς. ἑναντίον
 ἐχθρῶν κατέλιπεν ἑκδικόν, ἔτι τοῖς φίλοις
 αὐταποδιδόντα χάριν. ζ. περιψήχων υἱὸν
 καταδεσμός τε τραύματα αὐτοῦ, ἔτι ὅτι
 πάσῃ βοῇ ταραχθήσεται πλάγχνα αὐτοῦ.
 η. ἵππῳ ἀδάμας ἐκβαίνει σκληρὸς,
 καὶ υἱὸς αἰεμένῳ ἐκβαίνει προαλῆς. θ.
 τιθιῶν τὸν τέκνον ἔτι ἐκθαμβήσεται σε, σύμ-
 παιζον αὐτῷ ἔτι λυπήσεται σε. ι. μὴ συγ-
 γελάσῃς αὐτῷ, ἵνα μὴ ὀδωθῇς, ἔτι ἐπ'
 ἐσχάτων γομφιάσῃ τοὺς ὀδόντας. ια. μὴ
 δῶς αὐτῷ ἐξουσίαν ἐν νεότητι, ἔτι μὴ παρί-
 δῃς τὰς ἀγνοίας αὐτοῦ. ιβ. κάμψον
 τὸν τραύ-

τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι, ἔθλασον τὰς
 πλευρὰς αὐτοῦ ἕως ἑσιν ἡπί. ιγ. μὴ
 ποτε σκληρωθεὶς ἀπθῆῃ σοι, καὶ ἕσαι σοι
 ὁδὴν ψυχῆς. ιδ. παίδευσον τὸν ἥν σου,
 καὶ ἔργασαι ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν τῇ ἀρχμοσύ-
 νῃ αὐτοῦ προσκόψῃς. ιε. κρείσσων πτωχὸς
 ὑγιῆς ἔξαι ἢ ἰσχυρὸς τῇ ἑξεί, ἢ πλούσιος μεμασι-
 γωμένος εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ. ις. ὑγεία καὶ
 δειξία βέλτιον παντὸς χρυσοῦ, καὶ σῶμα
 εὐρωσον ἢ ὅλβος ἀμέτρητος. ιζ. ἐκ ἑσιν
 πλουτὸς βελτίων ὑγείας σώματος, καὶ ἐκ
 ἑσιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας. ιη.
 κρείσσων θάνατος ὑπὲρ ζωὴν πικρὰν ἢ
 ἀρρώστημα ἔμμονον. ιθ. ἀγαθὰ κεκλη-
 σμένα ὅππῃ σῶματι κεκλησμένῳ, θέματα
 βρωμάτων παρακείμενα τάφῳ. κ. τί
 συμφέρει κάρπωπις εἰδῶλῳ; ἔτε γὰρ ἔδεται,
 ἔτε μὴ ὁσφρανθῇ. ἔτως ὁ ἐκδιωκόμενος
 ὑπὸ κυρίου. κα. ὁ βλέπων ἐν τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς καὶ σενάζων, ὥστερ δυνούχος περι-
 λαμβάνων παρθένον καὶ σενάζων. κβ. μὴ
 δῶς εἰς λύπην τὴν ψυχὴν σου, καὶ μὴ θλί-
 ψῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ σου. κγ. εὐ-
 φροσύνη καρδίας αὐτὴ ζωὴ αἰθρώπου,
 καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέρου.

κδ. ἀγάπα τὴν ψυχὴν σου, καὶ μὴ παρα-
 κάλει τὴν καρδίαν σου. καὶ λύπῃ μακρὰν
 ἀπόσῃσόν σου ἀπὸ σῶ, πολλὰς γὰρ ἀπώλεσε ἔ-
 ἀπέκλινεν ἡ λύπη. κε. ζῆλον καὶ θυμὸς
 ἐλατῆσιν ἡμέρας, ἔσθ' ἐκ τοῦ καιροῦ γῆρας ἄγει
 μέριμνα. κς. λαμπρὰ καρδιά καὶ ἀγα-
 θὴ ὁπὶ ἐδέσμασι τῶν βρωμάτων αὐτῆς ὁπι-
 μελήσει).

Κ Ε Φ. λα'.

Α Γρυπνία πλούτου ἐκτίνει σάρκα, καὶ
 ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφιστᾷ ὕπνου. β. μέ-
 ριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτῆσθαι νυσαγμὸν, καὶ
 ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνίψει ὕπνον. γ. ἐκο-
 πίασε πλούσιος ἐν συναγωγῇ χρημάτων,
 καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλαται τρυφημά-
 των αὐτοῦ. δ. ἐκοπίασε πτωχὸς ἐν ἐλατῶ-
 σει βίου, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ ὁπιδεὴς
 γίνεται. ε. ὁ ἀγαπῶν χρυσίον ἐδικαιωθή-
 σεται, καὶ ὁ διώκων διαφθορὰν ἔσθ' ἐπλη-
 θήσεται. ς. πολλοὶ ἐδέθησαν χάριν χρυ-
 σίου, καὶ ἐγενήθη ἡ ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ
 πρόσωπον αὐτῶν. ζ. ξύλον προσκόμμα-
 τὸς ἐστὶ τοῖς θυσιάζουσιν αὐτῷ. η. μακά-
 ριος πλούσιος ὃς ἐρέθη ἁμωμὸς, καὶ ὃς
 ὀπίσω

ὀπίσω χρυσίον ἔκ ἐπορεύθη. θ. Ἦς ἐστὶν ἔ-
 τϞ, καὶ μακαρίζμεν αὐτόν; ἐποίητε γὰρ θαυ-
 μάσια ἐν λαῷ αὐτοῦ. ι. Ἦς ἐδοκιμάσθη ἐν
 αὐτῷ καὶ ἐτελερώθη, καὶ ἔσται εἰς καύχημα.
 ια. Ἦς ἐδύνατο παραβλῶναι, καὶ ἔκ ἐποίη-
 σε; ιβ. Διὰ τῆτο στερηθήσεται τὰ ἀγα-
 θὰ αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐλεήμοσυνὰς αὐτοῦ ἐκδιη-
 γήσεται ἐκκλησία. ιγ. Ὅτι τραπέζης
 μεγάλης καθίσας, μὴ αἰοίξης φάρυγγά σου
 ἐπ' αὐτῆς. καὶ μὴ εἴπης, πολλὰ γὰρ ἐπ'
 αὐτῆς, μνήσθητι ὅτι κακὸν ὀφθαλμοῦς πονη-
 ρός. ιδ. πονηρότερον ὀφθαλμοῦ ἢ ἐκλίσαι;
 ιε. Διὰ τῆτο ἀπὸ παντὸς προσώπου διακρύψ.
 ις. Ἐὰν ὀπιβλέψῃ, μὴ ἐκτείνης χεῖρά σου,
 καὶ μὴ σωθλίβου αὐτῷ ἐν τρυβλίῳ. ιζ.
 νόψ τὰ τῆ πλεονείον ἐκ σεαυτοῦ, καὶ ὅτι παν-
 τὶ ῥήματι διανοῦ. ιη. Φάγε ὡς αἰθρῶπος
 τὰ παρακείμενά σοι, καὶ μὴ διψασῶ, μὴ
 μισηθῆς. ιθ. παῦσαι πρῶτον χάριν παι-
 δείας, καὶ μὴ ἀπλησίου, μή ποτε προσκό-
 ψης, καὶ εἰ αἰαμέσον πλεόνων ἐκάθισας,
 πρῶτερον αὐτῶν μὴ ἐκτείνης τὴν χεῖρά σου.
 κ. ὡς ἱκανὸν αἰθρῶπῳ πεπαιδευμένῳ τὸ ὀλί-
 γον, καὶ ὅτι τῆς κοίτης αὐτοῦ ἔκ ἀδμαίνει.
 κα. ὕπνῳ ὑγείας ὅτι ἐντέρῳ μετρίῳ αἰέσει

πρώτῃ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῷ μετ' αὐτῷ. κβ. πό-
 νον ἀγρυπνίας καὶ χολέρα καὶ εὐρύφον μετὰ
 ἀνδρὸς ἀπλήξου. κγ. καὶ εἰ ἐβιάσθης ἐν
 ἐδέσμασιν, ἀνάστα μεσοπορῶν, ἔμεσον καὶ
 ἀναπαύσῃ. κδ. ἀκουσόν με τέκνον, ἔμῃ
 ἐξοδενώσης με, ἔπ' ἐσχάτων δοῖς τοὺς
 λόγους μου. κε. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου
 γίνου ἐντρεχὴς, ἔπ' αὐτῷ ἀρρώστημα ἔμῃ σοι
 ἀπατήσῃ. κς. λαμπρὸν ἐπ' ἄρτοις β-
 λογῆσαι χεῖλη, μαρτυρία τῆς καλλονῆς αὐτῷ
 πιστή. κζ. πονηρῶν ἐπ' ἄρτω διαγοχύσει
 πόλις, ἔμῃ μαρτυρία τῆς πονηρίας αὐτῷ ἀ-
 κριβής. κη. ἐν οἴνῳ μὴ ἀνδρίζῃς, πολλὰς γὰρ
 ἀπώλεσεν οἶνον. κθ. κάμινον δοκιμάζει
 σόμωμια ἐν βαφῇ, ἔτως οἶνον ἐν καρδίᾳ ὑ-
 περηφάνων ἐν μέθῃ. λ. ὀπίσσω ζῶντος οἶνον
 ἐν ἀνθρώποις, ἐὰν πίνῃς αὐτὸν ἐν μέτρῳ αὐ-
 τῷ. λα. τίς ζῶν ἐλασσουμένῳ οἴνῳ, καὶ αὐ-
 τὸς ἔκτισται εἰς εὐφροσύνην ἀνθρώποις. λβ.
 ἀγαλλίαμα καρδίας, καὶ εὐφροσύνη ψυ-
 χῆς οἶνον πινόμενον ἐν καιρῷ αὐτάρκειας.
 λγ. πικρία ψυχῆς οἶνον πινόμενον πο-
 λὺς, ἐν ἐρεθισμῷ καὶ ἀντιπώματι. λδ.
 πληθύνει θυμὸν μέθῃ ἄφρονον εἰς πρόσκοι-
 μα, ἐλατῶν ἰσχυρῶ καὶ πρῶτοιων τραύμα-
 τα. λε.

τα. λε. ἐν συμποσίῳ οἴνου, μὴ ἐλέγχῃς τὸν
 πλησίον, καὶ μὴ ἐξουθενώσῃς αὐτὸν ἐν δι-
 φροσυνῇ αὐτοῦ. λς. λόγον ὀνείδισμοῦ μὴ
 εἴπῃς αὐτῷ, καὶ μὴ αὐτὸν θλίψῃς ἐν ἀπαν-
 τήσῃ αὐτοῦ.

Κ Ε Φ. λβ'.

Η Γάμερόν σε κατέστησαν, μὴ ἐπαίρου, γί-
 νου αὐτοῖς ὡς εἰς ἐξ αὐτῶν. β. φρόν-
 τισον αὐτῶν καὶ οὕτως κάθισον, καὶ πᾶσαν
 τὴν χρεῖαν σου ποίησον, καὶ διδοκιμήσας
 αἰάπαυσαι, ἵνα διφραθῇς δι' αὐτοὺς καὶ δι-
 κοσμίας χάριν, λάβῃς σέφανον. γ. λά-
 λησον πρεσβυτέρῳ, πρέπει γάρ σοι, ἐν ἀκρι-
 βείᾳ δὲ ὀπισθήμῃς, καὶ ἐμποδίσῃς μεσικά.
 δ. ὅπου ἀκρόαμα, μὴ ἐκχέῃς λαλίαν, καὶ
 ἀκαίρως μὴ σοφίζου. ε. σφραγίς ἀνθρα-
 κῶν ὅπῃ κόσμῳ χρυσῷ, σύγκριμα μουσι-
 κῶν ἐν συμποσίῳ οἴνου. ς. ἐν κατακλι-
 άσματι χρυσῷ σφραγίς σμαράγδου, μέ-
 λῳ μουσικῶν ἐφ' ἡδῆ οἶνω. ζ. λάλησον
 νεανίσκῃ εἰς χρεῖάν σου, μόλις δὲ εἰς ἐπερω-
 τηθῆς. η. κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλί-
 γοις πολλὰ, γίνου ὡς γινώσκων καὶ ἅμα σιω-
 πῶν. θ. ἐν μέσῳ μεγιστάνων μὴ ἐξίστασαι,
 καὶ ὅπως

καὶ ὅπου γέροντες μὴ πολλὰ ἀδολέχει. ι.
 πρὸ βροντῆς καταπαύει ἀστραπὴν, καὶ πρὸ
 αἰχμητοῦ προελύσεται χάρις. ια. ἐν
 ὥρᾳ ἐξεγέρου, καὶ μὴ ἐράγει, δόποτρεχε εἰς
 οἶκον καὶ μὴ ῥαθύμει. ιβ. ἐκεῖ παύει καὶ
 ποιῇ τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ μὴ ἐν ἀμαρ-
 τiais καὶ λόγῳ ὑπερηφάνῳ, καὶ ὅτι τῆτοις
 διλόγησον τὸν ποιήσαντά σε, καὶ μεθύσκον-
 τά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. ιγ. ὁ φοβού-
 μενος κύριον, ἐκδέχεται τὴν παιδείαν αὐτοῦ,
 καὶ οἱ ὀρθρίζοντες ἐρήσουσιν διδοκίαν. ιδ.
 ὁ ζητῶν νόμον ἐμπληθήσεται αὐτοῦ, καὶ ὁ ὑπο-
 κρινόμενος σκανδαλισθήσεται ἐν αὐτῷ. ιε.
 οἱ φοβούμενοι κύριον ἐρήσουσι κρίμα, καὶ δι-
 καιώματα ὡς φῶς ἐξάψουσιν. ις. ἀνθρω-
 πῶς ἀμαρτωλὸς ἐκκλίνει ἐλεγμὸν, καὶ κα-
 τὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐξευρίσκει σύγκριμα.
 ιζ. ἀνὴρ βουλῆς ἐμὴ παρίδη θιγνόμενα, ἀλ-
 λότερι δὲ καὶ ὑπερήφανος ἐκαταπύηξεν
 φόβον, καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι μετ' ἐαυτοῦ ἄνευ
 βουλῆς. ιη. ἄνευ βουλῆς μηθὲν ποιήσης,
 καὶ ἐν τῷ ποιῆσαι μὴ μεταμελοῦ. ιθ. ἐν ὁ-
 δῷ ἀντιπώματός μὴ πορεύῃ, καὶ μὴ προσκό-
 ψῃς ἐν λιθώδεσι. κ. μὴ πεισθῇς ἐν ὁδῷ
 ἀπροσκόπῳ, καὶ ἀπὸ τῶν τέκνων σε φύλα-
 ξαι. κα.

ξαι. κα. ἐν παντί ἔργῳ ἀγαθῷ πιστεύε
τῇ ψυχῇ σου, καὶ γὰρ τὸτοῦτο ἐστὶ τήρησις ἐντο-
λῶν. κβ. ὁ πιστεύων κυρίῳ προσέχει ἐντο-
λῇ, καὶ ὁ πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ ἐκ ἐλαττωθή-
σεται.

Κ Ε Φ. λγ'.

ΤΩ Φωδμενὼ τὸν κύριον ἐκ ἀπαλήσει
κακόν, ἀλλ' ἐν πειρασμῷ καὶ πάλιν ἐξαι-
ρεῖται αὐτόν. β. ἀνὴρ σοφὸς ἐμισήσῃ νό-
μον, ὁ δὲ ὑποκρινόμενος ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν
καταιγίδι πολλῶν. γ. ἀνθρώπος συνε-
ρὸς ἐμπιστεύσει νόμῳ, καὶ ὁ νόμος αὐτῷ πι-
στὸς, ὡς ἐρώτημα δῆλον. δ. ἐτοίμασον λό-
γον, καὶ ἔτιως ἀκροάσῃ· σιώδησον παιδεί-
αν, καὶ τότε διποκρίθητι. ε. τσοχὸς ἀμάξης
ἀπλάγχνα μωρῶν, ὥς ἄξων σρεφόμενος ὁ
διχαλογισμὸς αὐτοῦ. ς. ἵππος εἰς ὀχείαν,
ὡς φίλος μῶκος, ὑποκάτω πάντος ὀπι-
καθημένου χρεμετιῖ. ζ. διὰ τὴν ἡμέραν ὑ-
περέχει ἡμέρας, καὶ πᾶν φῶς ἡμέρας ἐνι-
αυτοῦ ἀφ' ἡλίου. η. ἐν γνώσει κυρίου διε-
χωρίσθησαν, καὶ ἠλλοίωσε καιρὸς καὶ ἐορτάς. θ.
ἀπ' αὐτῶν αὐψωσε καὶ ἡγίασε, καὶ ἐξ αὐτῶν
ἐβηκεν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν. θ. καὶ αἰθρῶν
ποι πᾶν-

πρὸ πάντες ἀπὸ ἐδάφους, καὶ ἐκ γῆς ἐκλήθη
 ἄδάμ. ι. ἐν πλήθει ὀπισθήμης κύριος διε-
 χώρισεν αὐτὸς, καὶ ἡλλοίωσε τὰς ὁδούς αὐ-
 τῶν. ια. ἐξ αὐτῶν διλόγησε καὶ ἀνύψωσε, καὶ ἐξ
 αὐτῶν ἡγίασε, καὶ πρὸς αὐτὸν ἤγειρεν. ιβ.
 ἀπ' αὐτῶν κατηράσατο καὶ ἐταπείνωσε, καὶ
 ἀνέτρεψεν αὐτὸς ἀπὸ τῶν αἰσέσεων αὐτῶν. ιγ.
 ὡς πηλὸς κεραμέως ἐν χειρὶ αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ
 ὁδοὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν δόδοκίαν αὐτοῦ. ἔτι
 ἀνθρώπων ἐν χειρὶ ποιήσαντες αὐτὸν, ἀπο-
 δοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ. ιδ.
 ἀπέναντι τοῦ κακοῦ καὶ ἀγαθόν, καὶ ἀπέναν-
 τι τῆς θανάτου καὶ ζωῆς. ιε. ἔτι ἀπέναντι τῆς
 ἀμαρτωλοῦ καὶ δικαιοσύνης, καὶ ἔτι ἀπέναντι
 ἀνδρὸς δικαιοσύνης καὶ ἀμαρτωλός. ις. καὶ
 ἔτι ἐμβλεψόντες εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς φύσεως,
 δύο δύο, ἐν κατέναντι τῆς ἑνός. ιζ. καὶ γὰρ ἔ-
 χασατο ἡ γῆ ἐν πύλαις. ὡς καλαμῶμεν ἐπί-
 στω τρυγητῶν ἐν δόλογίᾳ κυρίου ἐφθασα, καὶ
 ὡς τρυγῶν ἐπλητὰ λείων. ιη. κατανοή-
 σατε ὅτι ἐκ ἐμοὶ μόνον ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶ-
 σι τοῖς ζήτοῦσι παιδείαν. ιθ. ἀκούσατε
 μεγαλάνους, καὶ οἱ ἡγούμενοι ἐκκλητίας ἐν-
 ωλίσσατο. κ. ἡγῶ καὶ γυναικί, ἀδελ-
 φῶ καὶ φίλῳ, μὴ δῶς ἐξουσίαν ὀπίσθε αὐτῶν
 ἐν ζωῇ

ἐν ζωῇ σου, καὶ μὴ δῶς ἐτέρῳ τὰ χρήματά σου,
 ἵνα μὴ μεταμεληθεῖς δέη περὶ αὐτῶν. κα.
 εἰς ζῆς καὶ ἔστι πνοὴ ἐν σοί, μὴ ἀλλάξης
 σεαυτὸν πάτῃ σαρκί. κβ. κρεῖσσον γάρ ἐστι
 τὰ τέκνα δεηθῆναι σε, ἢ σὲ ἐμβλέπῃ εἰς χεῖ-
 ρας ὑῶν σου. κγ. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου
 γίνου ὑπεράγων, καὶ μὴ δῶς μῶμον ἐν τῇ δό-
 ξῃ σου. κδ. ἐν ἡμέρᾳ συντελείας ἡμερῶν
 ζωῆς σου, ἔν κειρῶν τελευτῆς θιάδου κλη-
 ρονομίαν. κε. χορήγασματα καὶ ράβδου ἔ-
 φορήν ὄνω, ἄρτου καὶ παιδείας καὶ ἔργα οἰ-
 κέτης. κς. ἐργασαί ἐν παιδείᾳ, καὶ ζητήσῃ
 ἀνάπαυσιν. ἀνέσ χεῖρας αὐτῶν, καὶ ζητήσῃ ἐ-
 λυθείαν. κζ. ζυγὸς καὶ ἱμάς κάμπησι τρα-
 χηλον, καὶ οἰκέτη κακῆργῶ τρέβλαι ἔ-
 βάσανοι. κη. ἐμβαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν, ἵνα μὴ
 δργῇ. πολλὰ γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ δργία.
 κθ. εἰς ἔργα καλίστησον, καθὼς πρέπει αὐτῶν·
 ἔάν μὴ πειθαρχῇ, βάρινον τὰς πένδας αὐ-
 τοῦ. λ. καὶ μὴ περὶ σῶσιν πάτῃ σαρκί,
 καὶ ἀνευ κρίσεως μὴ ποιήσῃς μηδέν. λα.
 εἰ ἔστι σοι οἰκέτης, ἔσω σοι ὡς ἡ ψυχὴ σου, ὅτι
 ἐν αἵματι ἐκλήσῃ αὐτόν. λβ. εἰ ἔστι σοι οἰ-
 κέτης, ἄγε αὐτόν ὡς ἀδελφόν, ὅτι ὡς ἡ ψυ-
 χὴ σου ὁπίσθῃς αὐτοῦ. λγ. ἐὰν κακώσῃς
 αὐτόν

αὐτὸν ἀδίκως, ἔ ἀπάρας ἀποδράσῃ, ἐν ποίᾳ
ὁδῷ ζητήσῃς αὐτόν;

Κ Ε Φ. λδ'.

Κ Εναὶ αἱ ἐλπίδες καὶ ψευδεῖς ἀσωέτω
ἀνδρὶ, καὶ ἐνύπνια αἶα πλεῖστον ἄφρονας.
β. ὡς ὁ δραστόμενος σκιᾶς, ἔ διώκων ἀνέ-
μους, ἔ τως ὁ ἐπέχων ἐνυπνίοις. γ. τῆτο
κατὰ τῆτο ὅρασις ἐνυπνίων, κατέναντι προ-
σώπῃ ὁμοίωμα προσώπου. δ. ἀπὸ ἀκα-
θάρτου τί καθαριοθήσεται; καὶ ἀπὸ ψευ-
δῆς ἢ ἀληθεύσει; ε. μαντεία ἔ οἰωνισμοὶ
ἔ ἐνύπνια, μάταιά ἐσι, καὶ ὡς ὠδινέσης φαν-
τάζεται σου ἡ καρδία. ς. εἰ μὴ παρὰ
ὕψιστου ἀποσταλῇ ἐν ὀπισκοπήῃ σου, μὴ δῶς
εἰς αὐτὰ τὴν καρδίαν σου. ζ. πολλὰς γὰρ
ἐπλάητε τὰ ἐνύπνια, καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες
ἐπ' αὐτοῖς. η. ἀνευ ψεύδους σιωπλεοθή-
σεται νόμος, καὶ σοφία σώματι πεισῶ τελεί-
ωσις. θ. ἀνὴρ πεπλανημένος ἔγνω πολ-
λὰ, ἔ ὁ πολυπύρρος ἐκδιηγῆσεται σιώε-
σιν. ι. ὅς ἐκ ἐπιδράσῃ οἶδεν ὀλίγα, ὁ δὲ
πεπλανημένος πλεονεύει πανουργίαν.
ια. πολλὰ εἶώρακα ἐν τῇ ἀποπλάνῃ μου,
καὶ τὰ πλάσματα τῶν λόγων μου σιώεσίς
μου. ιβ.

μου. ιβ. πλεονάκεις ἕως θανάτου ἐκινδύ-
νευσα, καὶ διεσώθην τέτων χάριν. ιγ.
πνεῦμα φοβουμένων τὸν κύριον ζήσεται, ἡ γὰρ
ἐλπίς αὐτῶν ἐπὶ τὸν σώζοντα αὐτούς. ιδ.
ὁ φοβούμενος τὸν κύριον ἔσται δόξα ἐν ἔθνεσιν,
καὶ ἔσται μὴ δολιότης ὅτι αὐτὸς ἐλπίς αὐτοῦ. ιε.
φοβουμένου τὸν κύριον, μακαρία ἡ ψυχὴ. ὧν
ἐπέχει, καὶ ἡς αὐτοῦ σήριγμα. ις. τί ὀφθαλ-
μοὶ κύριε ἐπὶ τὰς ἀγαπῶντας αὐτὸν, ὥστε
πισμὸς διωσείας ἐν σήριγμα ἰσχύς. ιζ.
σκέπη ἀπὸ καύτων, καὶ σκέπη ἀπὸ μεσημ-
βρίας, φυλακὴ ἀπὸ προσκόμματός ἐστι βοή-
θησις πτώσεως. ιη. αὐψῶν ψυχὴ καὶ φω-
τίζων ὀφθαλμούς, ἴασι διδούς, ζωὴν ἐν λό-
γῳ. ιθ. θυσιάζων ἐξ ἀδίκου, προσφορὰ
μεμώκημένη, καὶ ἐκ εἰς δόδοκίαι δωρήματα
ἀνόμων. κ. ἐκ δόδοκῆς ὁ ὕψιστος προσφο-
ραῖς ἀσεβῶν, ἔσται πλὴρ θυσιῶν ἐξιλά-
σκεται ἀμαρτίας. κα. θυὸν ἦν ἐναντι τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ ὁ προσάγων θυσίαν ἐκ χρημά-
των πονηρῶν. κβ. ἄρτος ἐπιδομένων ζωῇ
πτωχῶν, ὁ ἀποσερῶν αὐτὸν ἀνθρώπος αἰμά-
των. κγ. φονεύων τὸν πλεονέκτον ὁ ἀφαιρέ-
μενος συμβίωσιν, καὶ ἐκχέων αἷμα ὁ ἀπο-
σερῶν μισθὸν μισθῶ. κδ. εἰς οἰκοδομῶν,
καὶ εἰς

εἰς καταλύων, ἢ ὠφελῶσι πλεῖον ἢ κόπῃς;
 κε. εἰς διχόμενῳ καὶ εἰς καταρῶμενῳ, ἢ-
 νῳ φωνῆς εἰσακέσεται ὁ δεσπότης; κς.
 βαπτίζόμενῳ ἀπὸ νεκρῶ, καὶ πάλιν ἀπλό-
 μενῳ αὐτῷ, ἢ ὀφελῶ ἐν τῷ λατρῶ αὐτῷ;
 κζ. ἔτις ἀνθρώπῳ νηστεύων ἐπὶ τῇ ἁμαρ-
 τιῶν αὐτῷ, εἰ πάλιν πορευόμενῳ, καὶ ταῦτα
 ποιῶν, τῇ προσευχῇ αὐτῷ ἢς εἰσακέσεται, καὶ
 ἢ ὠφέλησεν ἐν τῷ ταπεινωθῆναι αὐτῷ;

Κ Ε Φ. λέ'.

Ο Σωτήριον νόμον, πλεονάζει προσφορᾶς.
 β. θυσιάζων σωτηρίᾳ ὁ προσέχων ἐν-
 τολαῖς, καὶ ἀνταποδίδως χάριν, ὡς προσφέ-
 ρων σεμίδαλιν, καὶ ὁ ποιῶν ἐλεημοσύνην,
 θυσιάζων αἰνέσεως. γ. δόδοκία κυρίου
 ἀποσιῶναι ἀπὸ πονηρίας, καὶ ἐξίλασμός ἀ-
 ποσιῶναι ἀπὸ ἀδικίας. δ. μὴ ὀφθῆς ἐνώ-
 πιον κυρίου κενός, πάντα γὰρ ταῦτα χάριν
 ἐντολῆς. ε. προσφορὰ δικαίᾳ λιπαίνει θυ-
 σιαστήριον, καὶ ἡ δαΐδα αὐτῆς ἐναντὶ ὑψίστου.
 ς. θυσία ἀνδρὸς δικαίου δεκτὴ, καὶ τὸ μνη-
 μόσιων αὐτῆς οὐκ ἐπιλησθήσεται. ζ. ἐν
 ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ δόξασον τὸν κύριον, καὶ
 μὴ σμι-

μὴ σμικρύνῃς ἀπαρχὴν χερῶν σου. η. ἐν
 πάσῃ δόσει ἰλάρωσον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐν
 εὐφροσύνῃ ἀγίασον δεκάτην. θ. δὸς ὑψί-
 σω κατὰ τὴν δόσιν αὐτῆς, καὶ ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλ-
 μῷ καθάρεμα χειρός. ὅτι κύριος αὐταπο-
 δίδῃς ἐς, καὶ αὐταποδώσῃ ἐπὶ ἀπλάσια. ι.
 μὴ δωροκόπει, καὶ γὰρ προσδέξῃ, καὶ μὴ ἔπεχε
 θυσιὰ ἀδίκῃ, ὅτι κριτὴς κύριός ἐστι, καὶ οὐκ
 ἔστι παρ' αὐτῷ δόξα προσώπου. ια. ἐλ-
 ψεται κύριος πρὸς ὄψον ἐπὶ πτωχῶν, καὶ δέ-
 σιν ἡδίκημένου εἰσακέσεται. ιβ. ἐμὴ ὑ-
 περίδῃ ἱκετεῖαν ὀρφανῶν καὶ χήραν ἐὰν ἐκχέη
 λαλίαν. ιγ. ἐχὶ δάκρυον χήρας ἐπὶ σια-
 γόνα καταβαίνει; καὶ ἡ καθαρότης αὐτῆς
 ἐπὶ τῷ καθαγαγόντι αὐτήν. ιδ. θεραπεύων
 ἐν εὐδοκίᾳ δεχθήσεται, καὶ ἡ δέσις αὐτῆς ἕως
 τῶν νεφελῶν σιμώσει. ιε. προσευχὴ τα-
 πεινῶν νεφέλας διήλθε, καὶ ἕως σινευρίσης, καὶ
 μὴ παρακληθῇ, καὶ οὐ μὴ ἀποστῇ ἕως αὐ-
 τοῦ ἐπισκέψῃται ὁ ὑψίστος. ις. κρινεῖ δι-
 καίους, καὶ ποιήσει κρίσιν, καὶ ὁ κύριος καὶ
 μὴ βραδυῶν, καὶ δὲ μὴ μακροθυμήσῃ ἐπ' αὐ-
 τοῖς ὀκρηταίοις. ιζ. ἕως αὐτοῦ τρίψῃ ὀσφυὴν
 ἀνελεημόνων, καὶ τοῖς ἔθνεσιν αὐταποδώσει
 ἐκδίκησιν. ιη. ἕως ἐξάρῃ πλῆθος ὑβριστῶν.

καὶ σκῆπτρα ἀδίκων σωτήριψι. ιθ. ἕως
ἀνταποδώσει ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐ-
τοῦ, καὶ τὰ ἔργα ἀνθρώπων κατὰ τὰ ἐνθυμή-
ματα αὐτοῦ. κ. ἕως αὐτὸ κρίνῃ τὴν κρίσιν τοῦ
λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ὀφρανεῖ αὐτὸς ἐν τῷ ἐλέει
αὐτοῦ. κα. ὡς ὥραϊον ἔλεος ἐν καιρῷ ἐλί-
ψεως, ὡς νεφέλαι ὑετοῦ ἐν καιρῷ ἀβε-
χίας.

Κ Ε Φ. λς'

Ελέησον ἡμᾶς δέσποτα ὁ θεὸς πάντων, καὶ
ἐπίβλεψον, καὶ ἐπίβαλε τὸν φόβον σου
ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ μὴ ἐκζητοῦντά σε.
β. ἐπαῖρον τὴν χεῖρά σου ἐπ' ἔθνη ἀλλότρια
ιδέτωσαν τὴν δυναστείαν σου. γ. ὥσπερ
ἐνώπιον αὐτῶν ἡγιασθῆς ἐν ἡμῖν, ἕτως ἐναντί-
ον ἡμῶν μεγαλιωθείς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐπι-
γνώτωταί σε καθάπερ εἰς ἡμεῖς σε ἔγνωμεν.
δ. ὅτι ἐκ ἔστι θεὸς πλὴν σὺ κύριε, ἐγκαί-
νον σημεῖα καὶ ἀλλοίωσον θαυμάσια. ε.
δόξατον χεῖρα καὶ βραχίονα δεξιόν, ὅπως
διηγῶνται τὰ θαυμάσιά σου. ς. ἔγειρον
θυμὸν καὶ ἐκχεε ὀργὴν, ἔπαρον ἀνιδίκον καὶ
ἐκτρίψον ἐχθρόν. ζ. σπεῦσον καιρὸν καὶ μνή-
σθητι ὀργῆς, καὶ ἐκδιηγησάσθωταί σοι τὰ
θαυμά-

θαυμασία σ. η. ἐν ὀργῇ πῦρὸς κατα-
 βρωθήτω ὁ σωζόμενος, καὶ οἱ κακοῦντες τὸν
 λαόν σου εὗροισαν ἀπώλφιν. θ. σωτήριον
 κεφαλὰς ἐρχόντων ἐθνῶν, λεγόντων, ἐκ ἔστι
 πλὴν ἡμῶν. ι. σῶνά γε πάσας φυ-
 λαὶς ἰακῶβ, καὶ κατακληρονόμησαι αὐτὰς
 καθὼς ἀπαρχῆς. ια. ἐλέησον λαὸν κύριε
 κεκλημένον ἐπ' ὀνόματί σου, καὶ ἰσραὴλ ὃν
 πρωτόγονον ὀνόμασας. ιβ. οἰκίσσον πόλιν
 ἀγιάσματός σου ἱερουσαλήμ, τόπον κατα-
 παύσεώς σου. ιγ. πλῆσον σὶν ἄραι τὰ
 λόγια σου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης σου τὸν λαόν σου.
 ιδ. δὸς μαρτύριον τοῖς ἐν ἐκκλησίᾳ σου,
 καὶ ἔγερσον προφήτας ἐπ' ὀνόματί σου. ιε.
 δὸς μισθὸν τοῖς ὑπομένουσί σε, καὶ οἱ προ-
 φῆταί σου ἐμπισθῆτωσαν. ις. εἰσάκου-
 σον κύριε δεήσεως τῶν οἰκετῶν σου, κατὰ τὴν
 βουλογίαν ἀγαθὴν περὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ γνώ-
 σονται πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι σὺ κύριος
 τῶν αἰώνων. ιζ. πᾶν βρῶμα φάγεται κοι-
 λία, ἔστι δὲ βρῶμα βρώματι κάλλιον. ιη.
 φάρυγγ γαστήρ βρώματα θήρας, ἕτως καρ-
 δια σιωπὴ λόγους ψευδεῖς. ιθ. καρδία
 ἐρεβλὴ δώσῃ λύπην, καὶ αἰθρῶπι πολύ-
 πηρος ἀνταποδώσει αὐτῇ. κ. πάντα ἄρ-

ρενα ὁπιδέξει γυνή, ἔστι γὰρ θυγάτηρ θυγα-
 τρὸς κρείστων. κα. κἀλλ' ὁ γυναικὸς ἰλα-
 ριώνει πρόσωπον, καὶ ὑπὲρ πάντων ὁπιθυμία
 ἀνθρώπου ὑπεράγει, εἰ ἔστιν ὁπὶ γλώσσης
 ἔλεος ὃ πρᾶότης καὶ ἰάσις. κβ. ἐκ ἔστιν
 ὁ αἰὼς αὐτῆς καθ' ἡμῶς ἀνθρώπων. κγ. ὁ
 κλῶμενος γυναικα ἐνάρχεται κλήτεως, βοη-
 θὸν κατ' αὐτὸν καὶ σύλον ἀναπαύσεως. κδ.
 ὁ ἐκ ἔστι φραγμὸς διαρρηγίσκεται κλήμα, ὃ
 ἐκ ἔστι γυνὴ σενάξις πλανώμενος. κε. ὡς
 γὰρ πικρὸν δάκρυον ληστῇ σφαλλομένῳ ἐκ
 πόλεως εἰς πόλιν; ἔτις ἀνθρώπῳ μὴ ἔχοντι
 νοστιάρι καὶ καλαλύνοντι ὁ ἐὰν ὁψίστη.

Κ Ε Φ. λζ'.

ΠΑΣ ΦΙΛ' ἔρεϊ, ἐφιλίασα καὶ γὰρ ἀλλ'
 ἔστι ΦΙΛ' ὀνόματι μόνον ΦΙΛ'. β.
 ὁ χι λύπη μένει ἕως θανάτου; ἐταῖρος καὶ Φί-
 λ' τρεπόμενος εἰς ἔχθραν. γ. ὡ πονη-
 ρὸν ἐνθύμημα, πόθεν ἐκυλίσθη καλύψαι
 τὴν ξηραν ἐν δολιότητι; ἐταῖρος Φίλῳ συμ-
 διαίτῃ ἐν ὁφροσυνῇ, καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως
 ἔσται ἀπέναντι. δ. ἐταῖρος Φίλῳ συμπονῇ
 χάριν γαστρος, καὶ ἐναντι πολεμίας λήφεται
 ἀσπίδα. ε. μὴ ὁπιλάβῃ φίλον ἐν τῇ ψυχῇ
 σκ, καὶ

σκ, ε μὴ μνημονόσης αὐτῶ ἐν χρεῖμασί σκ.
 ς. μὴ βελύξ μετὰ τῶ ὑποβλεπομένων σε, ε
 ἀπὸ τῶν ζηλουύτων σε κρύψον βελύξ. ζ.
 πᾶς σύμβελξ ἐξαιρεῖ βελύξ, ἀλλ' ἔστι
 συμβελύων εἰς ἑαυτόν. η. ἀπὸ συμβέλξ
 φύλαξαι ψυχῶ σου, καὶ γινῶθι πρότερον ἢς
 αὐτῶ χρεῖα. κ. γὰρ αὐτὸς ἑαυτῶ συμβελεύει).
 θ. μὴ ποτε βάλη ὅτι σοὶ κληῖρον, καὶ ἔπη
 σοι καλὴ ὁδὸς σκ, καὶ γήσεται ἐξεναντίας
 ἰδεῖν τὸ συμβεησόμενόν σοι. ι. μὴ συμβού-
 λου μετὰ τῶ ὑποβλεπομένων σε. ια. ε
 ἀπὸ τῶν ζηλουύτων σε κρύψον βουλύξ. ιβ.
 μετὰ γυναικὸς περὶ ἀντιζήλου αὐτῆς. ιγ.
 καὶ μετὰ δόλου περὶ πολέμου. ιδ. μετὰ
 ἐμπορίου περὶ μεταβολίας. ιε. καὶ μετὰ
 ἀγοράζοντξ περὶ πριάτεως. ις. μετὰ
 βασιλείου περὶ δόχαριτίας. ιζ. καὶ μεία
 ἀνελεήμοντξ περὶ χρησιμοθείας. ιη. μετὰ
 ὀκνηροῦ περὶ παντὸς ἔργου. ιθ. καὶ μετὰ
 μισοῦ ἐπετείου περὶ σωτελείας. κ. οἰ-
 κέτη δόγῳ περὶ πολλῆς ἐργασίας. κα. μὴ
 ἔπεχε ὅτι τούτοις περὶ πάσης συμβελίας,
 ἀλλ' ἢ μετὰ ἀνδρὸς δόσεβξ ἐνδελέχιζε. κβ.
 ὃν αὖ ὅπιγνῶς σωτηροῦντα ἐντολὰς κυρίου,
 ὃς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυχῶ σου,

καὶ ἐὰν πείσης, σιναλγήσῃ σοι. κγ. καὶ
 βαλὼν καρδίας σῆσον, ἔγάρ ἐσι σοι πεισό-
 τερόν αὐτῆς. ψυχὴ γὰρ ἀνδρὸς ἀπαγγέλλειν
 ἐνίοτε εἴωθεν, ἢ ἐπὶ σκοποὶ καθήμενοι ὅτι
 μετεώρεται ὀπισκοπῆς. κδ. καὶ ὅτι πᾶσι
 τέτοις δέηθῃ ἔν ὑψίστῃ, ἵνα δῶθῃ ἡ ἀλή-
 θεια τὴν ὁδόν σου. κε. δὲχῇ πάντες ἔργα,
 λόγον, καὶ πρὸ πάσης πράξεως βουλή. κς.
 ἔχον ἁλλοιωσεως, χαρὰς πρόσωπον. κζ.
 τέσσαρα μέρη ἀνατέλλει, ἀγαθόν, κακόν, ζωὴ,
 θάνατος, καὶ ἡ κυριεύουσα αὐτῶν ἐνδελεχῶς
 γλῶσσά ἐστιν. κη. ἔστιν αἴηρ πανούργος
 πολλῶν παιδευτῆς, καὶ τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ ἄχρη-
 στός ἐστιν. κθ. ἔστιν ὁ σοφίζόμενος ἐν λό-
 γοις μισητὸς, ἔτι πάσης σοφίας καθυ-
 ξερήσει. λ. ἔγδ' ἐδόθη αὐτῷ παρὰ κυρίου
 χάρις, ὅτι πάσης σοφίας ἐξερέθη. λα. ἔστι
 σοφὸς τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ, καὶ οἱ καρποὶ τῆς σωέ-
 σεως αὐτοῦ ὅτι σώματα αἰνετοί. λβ. αἴηρ
 σοφὸς τὸν ἑαυτοῦ λαὸν παιδεύει, καὶ οἱ καρ-
 ποὶ τῆς σωέσεως αὐτοῦ πεισίοι. λγ. αἴηρ
 σοφὸς πληροῦσθαι δόλογίας, καὶ μακαριῶ-
 σιν αὐτὸν πάντες οἱ ὁρῶντες. λδ. ζωὴ ἀν-
 δρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν, καὶ αἱ ἡμέραι αὐτοῦ
 ῥαῖα ἀναρίθμητοι. λε. σοφὸς ἐν τῷ λαῷ
 αὐτοῦ

αὐτὸ κληρονομήσῃ δόξαν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. λς. τέκνον ἐν ζωῇ σου
 πείρασον τὴν ψυχὴν σου, καὶ ἴδε ἡ πόνηρόν
 αὐτῇ, καὶ μὴ δῶς αὐτῇ. λς. καὶ τὰ πάν-
 τα πᾶσι συμφέρει, καὶ ἡ πᾶσα ψυχὴ ἐν
 παντὶ δοκιμεῖ. λη. μὴ ἀπλησίου ἐν
 πάτῃ τρυφῇ, καὶ μὴ ἐκχυθῆς ἐπὶ ἐδεσμά-
 των. λθ. ἐν πολλαῖς καὶ βρώμασιν ἔσαι
 νόστος, καὶ ἡ ἀπλησία ἐγγίῃ ἕως χολέρας.
 μ. Διὰ ἀπλησίαν πολλοὶ ἐτελεύτησαν, ὁ
 δὲ προσέχων προσθήσῃ ζωὴν.

Κ Ε Φ. λη'.

Τιμαῖα τὸν πρὸς τὰς χρείας τιμαῖς αὐ-
 τοῦ· καὶ τὸ αὐτὸν ἐκῆσεν ὁ κύριος. β.
 παρὰ τὸ ὑψίστην εἶναι ἰασις, καὶ παρὰ βασι-
 λέως λήψῃ δόξαν. γ. ὁπισθὴν ἰατροῦ
 αὐψώσῃ κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐναντι μεγά-
 ταιων θαυμασθήσεται. δ. κύριος ἐκῆ-
 σεν ἐκ γῆς φάρμακα καὶ αἰὲρ φρόνιμος καὶ
 προσοχθίς αὐτοῖς· ε. ἐκ τοῦ ξύλου ἐγλυ-
 καίθη ὕδωρ, εἰς τὸ γνωστῶναι τὴν ἰσχύα αὐ-
 τοῦ διὰ τὸν αἰνθρώπου. ς. καὶ αὐτὸς ἔδωκεν
 αἰνθρώποις ὁπισθὴν ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς
 θαυμασίοις αὐτῶν. ζ. ἐν αὐτοῖς ἐθεράπευ-

Η 5

σε, καὶ

σε, καὶ ἤρε πόνον αὐτοῦ. η. μυρεψὸς ἐν τέ-
 τοις ποιήσῃ μίγμα, καὶ ὃ μὴ σιωτελεῖται
 τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰρήνη παρ' αὐτοῦ ἐστὶν
 ὅτι προσώπου τῆς γῆς. θ. τέκνον ἐν ἀρ-
 ρωσῇ μαλ' ὅσον μὴ παράβλεπε, ἀλλ' εὗξαι κυ-
 ρίω, καὶ αὐτὸς ἰάται σε. ι. ἀπόστησον πλεμ-
 μελείας καὶ εὐθυον χεῖρα, ἔκ δὲ πάσης ἀ-
 μαρτίας καθάρισον καρδίαν. ια. δὸς δῶδῃ-
 αν ἔκ μνημόστων σεμιδάλεως, καὶ λίπανον
 προσφορὰν, ὡς μὴ ὑπάρχων. ιβ. καὶ ἰα-
 τρῷ δὸς τόπον, καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ κύριος ἐκίσε, ἔ-
 μὴ ἀποστήτω σε, καὶ γὰρ αὐτὸς χεῖρα. ιγ. ἔστιν
 ὅτε καιρὸς, καὶ ἐν χερσὶν αὐτοῦ δῶδιά. καὶ γὰρ αὐ-
 τοὶ κύριος δεηθήσονται, ἵνα ἐνδώσῃ αὐτοῖς ἀνά-
 παυσιν καὶ ἴαπιν χάριν ἐμβιώσεως. ιδ. ὁ ἀ-
 μαρτῶν ἐναλίων ἔποιήσασθαι αὐτὸς ἐμπέσοι
 εἰς χεῖρας ἰατροῦ. ιε. τέκνον ὅτι νεκρῷ κα-
 τάγαγε δάκρυα, καὶ ὡς δὲ πᾶσι πάχων ἐναρξαι
 θρήνων. ις. κατὰ τὴν πλὴν κρίσιν αὐτοῦ, περὶ-
 στέλλον τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ μὴ ὑπερίδῃς πλὴν τα-
 φῶν αὐτοῦ. ιζ. πίκρανον κλαυθμὸν, καὶ θέρ-
 μανον κοπέτ, ἔκ ποιήσονται πένθος καὶ ἄλ-
 ᾱξίαν αὐτοῦ. ιη. ἡμέραν μίαν καὶ δύο χάριν
 ἀφελῆς, ἔκ παρακλήθητι λύπης ἕνεκα. ιθ.
 ἀπὸ λύπης γὰρ ἐκβαίνει θάνατος, καὶ λύ-
 πη καρ-

πη καρδίας κάμψῃ ἰχθύ. κ. ἐν ἐπαγω-
 γῇ παραμένει καὶ λύπη, καὶ βίβλη πλὴν κατὰ-
 ρα καρδίας. κα. μὴ δῶς εἰς λύπην τὴν
 καρδίαν σου, ἀπέστησον αὐτὴν, μνηστὴς τῶν
 ἔργων σου, μὴ ὀπιλάθῃ. κβ. ἔγάρ ἐστιν ἐπὶ
 νοδῶν, καὶ τῆτον ἐκ ὠφελήσεως, καὶ σεαυτὸν
 κακώσῃς. κγ. μνησθήτι τὸ κρίμα μου, ὅτι
 ἔτῳς καὶ τὸ σὸν. ἐμοὶ χθὲς, καὶ σοὶ σήμερον.
 κδ. ἐν ἀναπαύσει νεκροῦ καὶ ἀπαυστον τὸ μνη-
 μόσιμον αὐτοῦ, ἐπαρακλήθη ἐπ' αὐτῷ ἐν
 ἐξόδῳ τῶν δούλων αὐτοῦ. κε. σοφία γραμ-
 ματέως ἐν δικαιοῦσι οὐλοῦ, καὶ ὁ ἐλατῆς με-
 νῶν πρᾶξι αὐτοῦ καὶ σοφιοθήσει. κς. ἡ σο-
 φιοθήσει ὁ κρατῶν δρόμους, καυχώμεν ἐν
 δόξῃ καὶ κέντρῳ. κζ. βόας ἐλαύνων καὶ ἀνατρεφόμε-
 νος ἐν ἔργοις αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ δειγμάτων αὐτοῦ ἐν ἡοῖς
 ταύρων. κη. καρδίαν αὐτοῦ δώσῃ ἐκδέναι αὐ-
 λακας, καὶ ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ εἰς χορηγία μαλακίας
 μάλεων. κθ. ἔτῳς πᾶς τέκτων ἐν δόξῃ καὶ κέντρῳ,
 ὅς τις νύκτωρ ὡς ἡμέραν ἀράγει. λ. οἱ γλύ-
 φοντες γλήμματα σφραγίδων, ἐπὶ δὲ δειγμάτων αὐ-
 τοῦ ἀλλοιοῦται ποικιλίαν. λα. καρδίαν αὐτοῦ δώ-
 σαι εἰς τὸ ὁμοιωθῆαι ζωγραφίαν, ἐπὶ δὲ δειγμάτων
 αὐτοῦ συνελέσθαι ἔργον. λβ. ἔτῳς χαλκεὺς
 καθήμενος ἐγγὺς ἄκμονος, καὶ καὶ μαλακίων
 ἐν ἔργῳ

ἐν ἔργῳ σιδήρεα. λγ. ἀτμίς πυρὸς τήξει
 σάρκα αὐτῆς, καὶ ἐν θερμῇ καμίνῳ διαμαχί-
 σεται. λδ. φωνὴ σφύρας καὶ ἄκμονος
 καίνει τὸ ξύλον αὐτῆς, καὶ κατέναντι ὁμοιώμα-
 τος σκώλους οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς. λε. καρ-
 δία αὐτῆς δώσῃ εἰς σωτήλειαν ἔργων, καὶ ἡ ἀ-
 ρευπνία αὐτῆς κοτμήσῃ ἐπὶ σωτελείας.
 λς. ἕτως κεραμὸς καθήμενος ἐν ἔργῳ αὐ-
 τῆς, καὶ συστρέφων ἐν ποσὶν αὐτῆς τροχόν. λζ.
 ὅς ἐν μερίμνῃ κείται διαπαντός ἐπὶ τὸ ἔργον
 αὐτῆς, καὶ ἐναρίθμους πάντα ἡ ἐργασία αὐτῆς.
 λη. ἐν βραχίονι αὐτῆς τυπώσῃ πηλόν, καὶ
 πρὸ ποδῶν κάμψῃ ἰχθυὸν αὐτῆς. λθ. καρ-
 δία ἐπιδώσῃ εἰς τὸ σωτηλεῖται τὸ χρίσμα,
 καὶ ἡ ἀρευπνία αὐτῆς καθαρίσῃ κάμινον.
 μ. πάντες ἔσονται εἰς χεῖρας ἑαυτῶν ἐπίστυ-
 σαν, καὶ ἕκαστος ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ σοφίζεσθαι.
 μα. ἀνευ αὐτῶν οὐκ οἰκισθήσεται πόλις, καὶ
 οὐκ παροικήσουσιν, οὐδὲ περιπατήσουσιν. μβ.
 ἐν βουλῇ λαὸς οὐ ζητηθήσονται, καὶ ἐν ἐκκλη-
 σίᾳ οὐκ ὑπεркаλουῦνται. μγ. ἐπὶ δίφρον
 δικαστῶν οὐ καθιουῦνται, καὶ διαθήκῃ κρίμα-
 τος οὐ διανοηθήσονται. μδ. οὐδὲ μὴ ἐκ-
 φαίνωσι παιδείαν καὶ κρίμα, καὶ ἐν παραβο-
 λαῖς οὐκ εὐρεθήσονται. με. ἀλλὰ κτήμα
 αἰῶνος

αἰῶν ὁ σπριῖσι, καὶ ἡ δέησις αὐτῶν ἐν ἐργασίᾳ τέχνης. μς. πλὴν ὁ Ἰπιδιδόντ ὁ πλὴν ψυχλὸν αὐτῶν, καὶ Δεινόμενου ἐν νόμῳ ὑψίστου.

Κ Ε. Φ. λθ'.

ΣΟΦΙΑΝ πάντων ἀρχαίων ἐκζητήσῃ, καὶ ἐν προφηταῖς ἀρχοληθήσεται. β. διήγησιν ἀνδρῶν ὀνομαστῶν συνηρήσῃ, καὶ ἐν τροφαῖς παραβολῶν συνησελεύσῃ. γ. ἀπόκρυφα παροιμιῶν ἐκζητήσῃ, καὶ ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν ἀναστροφῆσθαι. δ. ἀναμέσον μεγιστάνων ὑποηρήσῃ, καὶ ἐναντι ἡγουμένων ὀφθήσῃ. ε. ἐν γῇ ἀλλοτριῶν ἐθνῶν διελεύσεται, ἀγαθὰ γὰρ καὶ κακὰ ἐν ἀνθρώποις ἐπέραςε. ς. πλὴν καρδίαν αὐτοῦ Ἰπιδώσῃ πρὸς κύριον, ὀρθρίσαι πρὸς τὸν ποιήσαντα αὐτόν. ζ. καὶ ἐναντι ὑψίστου δεηθήσῃ, ὅς ἀνοίξῃ τὸ στόμα αὐτῶν ἐν προσευχῇ, καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν δεηθήσεται. η. ἐὰν ὁ κύριος ὁ μέγας θέλῃ, πνεύματι σωώσεως ἐμπλησθήσεται. θ. αὐτὸς ἀνομβρίσῃ ῥήματα σοφίας αὐτοῦ, καὶ ἐν προσευχῇ ἐξομολογήσεται τῷ κυρίῳ. ι. αὐτὸς κατευθυνεῖ βουλὴν αὐτῶν καὶ Ἰπιστήμιω, καὶ ἐν τοῖς

τοῖς ἀποκρύφοις αὐτῷ διανοηθήσεται. ια.
 αὐτὸς ἐκφανεῖ παιδείαν διδασκαλίας αὐτῷ,
 καὶ ἐν νόμῳ θραύσεως κυρίως καυχῆται.
 ιβ. αἰνέσασσι τὴν σωῶσιν αὐτῷ πολλοὶ, ἕως
 τῶν αἰῶνων· ἐκ ἐξάλυψθήσεται ιγ. ἀποστή-
 σεται τὸ μνημόσυον αὐτῷ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῷ
 ζήσεται εἰς γενεὰς γενεῶν. ιδ. τὴν σοφίαν
 αὐτῷ διηγήσεται ἔθνη, καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ
 ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία. ιε. εἰὰ ἐμμένῃ, ἔνο-
 μα καταλείψει ἡ χίλιοι, καὶ εἰὰ ἀπαύση-
 ται ἐμποιεῖ αὐτῷ. ις. ἔτι διασηθεῖς ἐκ-
 διηγήσομαι, ὅτι ὡς διχομηνία ἐπληρώθην.
 ιζ. εἰσακῆσατέ με ὅσοι, καὶ βλαστήσατε
 ὡς ῥόδον φυόμενον ἐπὶ ῥύματι ὕδατος. ιη.
 καὶ αὐθήσατε αὐτῷ ὡς κρίνον, ἀλάδοτε ὁσμὴν,
 καὶ αἰνέσατε αἶσμα. ιθ. βιολογήσατε τὸν
 κύριον ἐπὶ πάντα τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ἐν ὕδατι
 χαλέων καὶ ἐν κινύραις. κ. καὶ ὅπως ἐρεῖ-
 τε ἐν ἐξομολογήσει, τὰ ἔργα κυρίου πάντα
 καλὰ σφόδρα. κα. καὶ πάντες πρόσαγμα
 ἐν καιρῷ αὐτῷ ἔσται. κβ. ἐκ ἔσιν εἰπεῖν τί
 τῶν ἐστίν, πάντα γὰρ ταῦτα ἐν καιρῷ αὐτῶν
 ζητηθήσεται. κγ. ἐν λόγῳ αὐτοῦ ἔσται,
 ὡς θημωνία ὕδατος, καὶ ἐν ῥήματι σόμα-
 τος αὐτοῦ ἀποδοχεῖα ὑδάτων. κδ. ἐν
 πρὸς ἁ-

προσάγματι αὐτῷ πᾶσα ἡ δόδοκία, καὶ ἔκ-
 ἔσιν ὅς ἐλαττώσει τὸ σωτήριον αὐτῷ. κε. ἔρ-
 γα πάσης σαρκὸς ἐνώπιον αὐτῷ, καὶ ἔκ ἔσι
 κρυβῶναι ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῷ. κς.
 ὑπὸ τῶν αἰῶν ὅς εἰς τὸν αἰῶνα ἐπέβλεψε, ἔ-
 δέν ἔσι θαυμάσιον ἐναντίον αὐτοῦ. κζ. ἔκ
 ἔσιν εἰπεῖν, ὅτι τὰς ἐξ ἑσθλὰς; πάντα γὰρ εἰς χεῖραν
 αὐτῶν ἔκτισται. κη. ἡ δόλογία αὐτοῦ ὡς πο-
 ταμὸς ἐπεκάλυψε, καὶ ὡς κατακλυσμὸς
 ξηρὰ ἐμέθυσεν. κθ. ὅπως ὀργὴν αὐτοῦ ἔθνη
 κληρονομήσει, ὡς μετέστρεψεν ὕδατα εἰς ἄλ-
 μιν. λ. αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ θεῖαι τοῖς ὁσίοις,
 ὅπως τοῖς ἀνόμοις προσκόμματα. λα. ἀ-
 γαθὰ τοῖς ἀγαθοῖς ἐκτεταταῖ ἀπ' ὀργῆς, ὅπως
 τοῖς ἀμαρτωλοῖς κακά. λβ. ὀργὴν πάσης
 χεῖρας εἰς ζωὴν ἀνθρώπου, ὕδωρ καὶ πῦρ καὶ σίδη-
 ρος καὶ ἄλας, ἔσμιδαλις πυρὸς, ἔσ γάλα ἔ-
 μέλι, αἷμα σαφυλῆς καὶ ἔλαιον καὶ ἱμάτιον.
 λγ. πάντα ταῦτα τοῖς ὁσεβέσιν ἀγαθὰ,
 ὅπως τοῖς ἀμαρτωλοῖς τραπεζήσιν εἰς κακά.
 λδ. ἔσιν πνεύματα ἀ εἰς ἐκδίκησιν ἔκτισται,
 καὶ ἐν θυμῷ αὐτῶν ἐστρέψε μάστιγας αὐ-
 τῶν. λε. ἐν καιρῷ σωτελείας ἰσχυρὸς ἐκ-
 χέουσι, καὶ τὸν θυμὸν τοῦ ποιήσαντος αὐ-
 τὸν κοπάσουσι. λς. πῦρ καὶ θάλασσα ἔ-
 λιμὸς

λιμὸς καὶ θάνατος, πάντα ταῦτα εἰς ἐκδίκησιν ἐκτίσαι. λζ. θηρίων ὀδόντες, καὶ σκορπίοι, καὶ ἔχιδες, καὶ ῥομβαία ἐκδικοῦσα εἰς ὅλεθρον ἀσεβεῖς. λη. ἐν τῇ αἰατολῇ αὐτῆς (Ὀφραυθήσον), καὶ ὅτι τῆς γῆς εἰς χεῖρας ἐτοιμασθήσονται, καὶ ἐν καιροῖς αὐτῶν καὶ παραθήσονται λόγον. λθ. Διὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐστηρίχθην, καὶ διενόηθην, καὶ ἐν γραφῇ ἀφῆκα. μ. τὰ ἔργα κυρίου πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ πᾶσαν χρείαν ἐν καιρῷ αὐτῆς χορηγήσῃ, καὶ ἐκ ἑσιν εἰπεῖν τὸ τὸν πονηρότερον. μα. πάντα γὰρ ἐν καιρῷ δοκιμηθήσεται. μβ. καὶ νῦν ἐν πάσῃ καρδίᾳ καὶ σόματι ὑμνήσατε, καὶ ὀλογήσατε τὸ ὄνομα κυρίου.

Κ Ε Φ. μ'.

Ασχολία μεγάλη ἐκτίσαι παντὶ ἀνθρώπῳ, ὃς ζυγὸς βαρὺς ὅτι ὑπὲρ ἀδάμ. β. ἀφ' ἡμέρας ἐξόδου ἐκ γαστρὸς μητρὸς αὐτῆς, ἕως ὀπισθοφῆς ἡμέρας εἰς μητέρα πάντων. γ. τὰς ἀφλογισμὰς αὐτῶν καὶ φόβον καρδίας, ὅτι νοία προσδοκίας ἡμέρα τελευτῆς. δ. ἀπὸ καθημένου ὅτι θρόνον δόξης καὶ ἕως τελαπφνωμένον, ἐν γῇ καὶ ποδῶ. ε. ἀπὸ φορουῶν

Φορουῦν τὸ ὑακίνθινον καὶ σέφανον, καὶ ἕως πε-
 ριβαλλομένου ὠμόλινον. ε. θυμὸς καὶ ζή-
 λος, ταραχὴ καὶ σάλος, καὶ φόβος θα-
 νάτου, καὶ μίμημα καὶ ἔρις, καὶ ἐν καιρῷ ἀνα-
 παύσεως ἰπὶ κοίτης ὑπνός νυκτὸς ἄλλοιοι
 γινῶσιν αὐτῶν. ζ. ὀλίγον ὥς ἔδεν ἐν ἀναπαύ-
 σει, καὶ ἀπ' ἐκείνου ἐν ὑπνοῖς ὥς ἐν ἡμέραις
 σκοπιάς. η. τεθορυβημένον ἐν ὀράσει
 καρδίας αὐτοῦ, ὥς ἐκφυγῶν διὰ προσώπου
 πολέμου. θ. ἐν καιρῷ σωτηρίας αὐτοῦ ἐξη-
 γέρθη, καὶ διπλαυμάζων εἰς ἔδενον φόβον, μετὰ
 πάσης σαρκὸς διὰ αἰθρώπων ἕως κλίμας. ι.
 καὶ ἰπὶ ἀμαρτωλῶν ἐπὶ ἀπλάσια πρὸς ταῦ-
 τα. θάνατος καὶ ἔρις καὶ ῥομφαία καὶ αἷμα,
 ἐπαγωγὰι λιμὸς καὶ στυγνέματα καὶ μάστι-
 γος. ια. ἰπὶ τῶν αἰόμων ἐκλήθη ταῦ-
 τα πάντα, καὶ δι' αὐτῶν ἐλήβετο ὁ κατακλυ-
 σμός. ιβ. πάντα ὅσα διὰ γῆς, εἰς γλυκὺ
 ἀνατρέφει, καὶ διὰ ὑδάτων εἰς θάλασσαν
 ἀνακάμπει. ιγ. πᾶν δῶρον ἐκ ἀδικίας ἐξα-
 λήφθησεται, καὶ πῖσις εἰς τὸν αἰῶνα στήσεται.
 ιδ. χρήματα ἀδίκων ὥς ποταμὸς ξυρανθή-
 σεται, καὶ ὥς βροντὴ μεγάλη ἐν ὑετοῖς ἐξηχή-
 σαι. ιε. ἐν τῷ ἀνοῖξαι αὐτὸν χεῖρας δόξαν
 θήσεται, ἕως οἱ παραβαίνοντες εἰς σωτή-

λθαν ἐκλείψουσιν. ις. ἐκγονα ἀσεβῶν ἐ-
 πληθυνῆ κλάδους, καὶ ῥίζαι ἀκάθαρτοι ἐπὶ
 ἀκροτόμου πέτρας. ιζ. ἄχη ὅτι παντὸς
 ὕδατος καὶ χείλους ποταμῶν, πρὸ παντὸς χρό-
 νου ἐκτιλήσεται. ιη. χάρις ὡς παράδοξ-
 ος σὺν δόλογίαις, καὶ ἐλεημοσυνῇ εἰς τὴν
 αἰῶνα διαμένει. ιθ. ζωὴ αὐτάρκους ἐργά-
 τας γλυκανθήσεται, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ὁ δὲ-
 ρίσκων θησαυρόν. κ. τέκνα καὶ ο κοδομή
 πόλεως τηρεῖσιν ὄνομα, καὶ ὑπὲρ ἀμφο-
 τέρα γυνὴ ἄμωμος λογίζεσθαι. κα. οἶνον
 καὶ μεσικὴν διφραίνουσι καρδίαν, ἐν ὑπὲρ ἀμ-
 φότερα ἀγάπητι σοφίας. κβ. αὐλὸς καὶ
 ψαλτήριον ἡδυνάσου μέλη, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέ-
 ρα γλῶσσα ἡδύα. κγ. χάριν ἐκ κάλλους
 ὀπιθυμήσει ὁφθαλμός, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων
 χλόη πόρος. κδ. φίλον καὶ ἐταῖρον εἰς
 καιρὸν ἀπαντῶντες, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων γυ-
 νῆ μετὰ ἀνδρός. κε. ἀδελφοὶ καὶ βοήθηα
 εἰς καιρὸν ἐλπίσεως, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἐ-
 λεημοσυνὴ ρύσεται. κς. χρυσίον καὶ ἀργύ-
 ριον ὀπιτήσεται πόδα, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων
 βουλὴ δοκιμάζεται. κζ. χρήματα καὶ
 ἰσχύς αὐψώσουσι καρδίαν, καὶ ὑπὲρ ἀμ-
 φότερα φόβος κυρίου. κη. ἐκ ἔστιν ἐν φό-
 βῳ κυ-

βω κυρίου ἐλάττωσις, καὶ ἐκ ἑστὶ ζητῆσαι ἐ-
 αὐτῷ βοήθειαν. κθ. φόβῳ κυρίου ὡς πα-
 ράδοξον δολογίας, καὶ ὑπὲρ πάντων δόξαν
 ἐκάλυψεν αὐτόν. λ. τέκνον ζῶν ἐπαίτη-
 σεως μὴ βιώσης, κρείσσον δόξαν ἢ ἐπαι-
 τεῖν. λα. αἰὲρ βλέπων εἰς ἀλλοτρίαν τράπε-
 ζαν, ἐκ ἑστὶ βίον ἐν λογισμῷ ζῶν. λβ. ἀλυσ-
 γήσει ψυχὴν αὐτῆς ἐν ἐδέσμασιν ἀλλοτρίοις.
 αἰὲρ καὶ ὁπλισμένων ἐπεπαιδευμένον φυλά-
 ξει. λγ. ἐν σόματι ἀναιδῆς γλυκανθήσεται
 ἐπαίτησις, καὶ ἐν κοιλίᾳ αὐτῆς πῦρ καήσεται.

Κ Ε Φ. μα'.

Ω θανάτε, ὡς πικρόν σε τὸ μνημόσυον
 αἰθρώπων ἐν τῷ βίῳ ἐν τοῖς ὑπάρχου-
 σιν αὐτῇ. β. αἰὲρ ἀπερισπάρτος καὶ ἀδοξ-
 μένῳ ἐν πάντι, καὶ ἔτι ἰσχύοντι ὁπιδέξασθαι
 τροφὴν. γ. ὦ θανάτε καλόν σε τὸ κρίμα
 εἶναι αἰθρώπων ὁπιδεομένων καὶ ἐλασσομένων
 ἰσχύϊ. δ. ἐξατογῆρ καὶ περισπάρμένῳ
 περὶ πάντων, καὶ ἀπειθουῶν, καὶ ἀπολω-
 λεκότι τῷ ὑπομονῇ. ε. μὴ δολαβῶ κρι-
 μα θανάτου, μνήσθητι προτέρων σου καὶ
 ἐσχάτων· τῆτο γὰρ τὸ κρίμα σὴ σαρκὶ παρὰ
 κυρίου, καὶ ἡ ἀπαναίνη ἐν δικαίᾳ ὑψίστου·

ζ. ἔτε δέκα, ἔτε ἑκατὸν, ἔτε χίλια ἔτη, ἐκ
 ἔστιν ἐν ἁδου ἐλεγμὸς ζωῆς. η. τέκνα βδε-
 λυρὰ γίνεται τέκνα ἀμαρτωλῶν, καὶ σινα-
 νασρεφόμενα παροικίαις ἀσεβῶν. θ. τέ-
 κνων ἀμαρτωλῶν ἀπολαμβάνει κληρονομία, καὶ
 μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν ἐνδελεχίζει
 ὄντος. ι. πατὴρ ἀσεβεῖ μέμψεται τέ-
 κνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὄντος διαθήσονται. ια. καὶ
 ὑμῖν ἄνδρες ἀσεβεῖς, οἱ ἱνες ἐγκατελίπετε
 νόμον ὑψίστου. ιβ. εἰς τὸ πλῆθυσθαι
 εἰς ἀπώλην, καὶ εἰς τὸ γεννηθῆναι, εἰς κατάρ-
 ραν γεννηθήσεσθε. καὶ εἰς τὸ ἀποθανῆναι, εἰς κατάρ-
 ραν μεριστήσεσθε. ιγ. πάντα ὅσα ἐκ γῆς,
 εἰς γλῶσσαν ἀπελεύσεται, ὅπως ἀσεβεῖς εἰς ἀ-
 πώλην. ιδ. πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν
 αὐτῶν, ὄνομα δὲ ἀνθρώπων ἐκ ἀγαθὸν ἐξα-
 ληφθήσεται. ιε. φρόντισον περὶ ὀνόματος·
 αὐτὸ γάρ σοι διαμένει, ἢ χίλιοι θησαυροὶ
 μεγάλοι χρυσοῦ. ις. ἀγαθὴς ζωῆς δρι-
 σμὸς ἡμερῶν, ἐξ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶνας
 διαμένει. ιζ. παιδείαν ἐν εἰρήνῃ σιωπηρή-
 σατε τέκνα. ιη. σοφία κεκρυμμένη καὶ θη-
 σαυρὸς ἀφανὴς, ἥτις ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις·
 ιθ. κρείσσων ἀνθρώπου ἀποκρύπτει τὴν μω-
 ρίαν αὐτοῦ, ἢ ἀνθρώπου ἀποκρύπτει τὴν σο-
 φίαν

Φίαν αὐτῷ. κ. τοιγαροῦν ἐντραπήσεται
 ὅτι τῷ ῥήματι μου. εἰ γάρ ἐστι πᾶσαν αἰσχύ-
 νην διαφυλάττει καλὸν, καὶ ἐπὶ πάντα τοῖς
 πᾶσιν ἐν πίστι ἀδοκιμεῖται. κα. αἰσχύ-
 νεσθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς περὶ πορνεί-
 ας. κβ. καὶ ἀπὸ ἡγχαμένου καὶ δυνάστη πε-
 ρὶ ψεύδους. κγ. καὶ ἀπὸ κριτῶν καὶ ἄρχον-
 τῶν περὶ πλεημελείας. κδ. ἀπὸ σωμα-
 γωγῆς καὶ λαῶν περὶ αἰομίας. κε. ἀπὸ κοι-
 νωνοῦ καὶ φίλων περὶ ἀδικίας. κς. καὶ ἀπὸ
 τόπου εἰς παροικίαν περὶ κλοπῆς. κζ. ἀπὸ
 ἀληθείας Θεοῦ καὶ ἀληθείας. κη. καὶ ἀπὸ
 πῆξεως ἀγκῶν ἐπ' ἄρτοις. κθ. ἀπὸ
 σκορακισμοῦ λήψεως καὶ δόσεως. λ. καὶ
 ἀπὸ ἀσπαζομένου περὶ σιωπῆς. λα. ἀπὸ
 ὀράσεως γυναικὸς ἐταίρας. λβ. καὶ ἀπὸ
 ἀποτροφῆς προσώπου ἀνθρώπου δι' γενεῶν.
 λγ. ἀπὸ ἀφαιρέσεως μερίδος καὶ δόσεως.
 λδ. καὶ ἀπὸ κατανοήσεως γυναικὸς ἑταί-
 ρου. λε. ἀπὸ περιεργίας καὶ παιδίσκης,
 καὶ μὴ ὁπίσθησεν ὅτι τὴν κοίτην αὐτῆς. λς.
 ἀπὸ φίλων περὶ λόγων ὀνειδισμῶν, καὶ μετὰ τὸ
 δοῦναι μὴ ὀνειδίζει.

Κ Ε Φ. μβ'.

I 3

Καὶ

Κ Αὶ ἀπὸ δευτερώσεως καὶ λόγων ἀκοῆς, ἔ
 ἀποκαλύψῃς περὶ λόγων κρυφίων.
 β. καὶ ἔσῃ αἰχμητὴρὸς ἀληθινῶς, καὶ θύρι-
 σκων χάριν ἐναντὶ πάντος αἰθρώπου. γ. μὴ
 περὶ τέτων αἰχμηθῇς, καὶ μὴ λάβῃς πρόσω-
 πον ἑαμαρτανῶν. δ. περὶ νόμου ὑψίστου ἔ
 διαθήκης. ε. καὶ περὶ κρίματι δικαιοῦ-
 σαι τὸν ἀσεβῆ. ς. περὶ λόγων κοινωνῶν καὶ
 ὁδοιπόρων. ζ. καὶ περὶ δόσεως κληρονο-
 μίας ἐταίρων. η. καὶ ἀκριβοῦς ζυγῶ καὶ
 σταθμῶν. θ. περὶ κλήσεως πολλῶν ἐὼλί-
 γων. ι. περὶ διαφόρων πρᾶσεως ἐμπόρων.
 ια. καὶ περὶ παιδείας τέκνων πολλῆς. ιβ.
 καὶ οἰκέτη πονηρῶν πλευρὰν αἰμάξαι. ιγ.
 ὅτι γυναικὶ πονηρᾷ καλὸν σφραγίς, ἔ ὅπως
 χεῖρες πολλὰ κλείσιν. ιδ. ἐὰν παραδι-
 δῶς, ἐν θείμῳ καὶ σταθμῳ, καὶ δόσις καὶ λῆ-
 ψις πάντα ἐν γραφῇ. ιε. περὶ παιδείας
 αἰοῦντος καὶ μαρῶ καὶ ἐχατογῆρος κρινομένου
 πρὸς νέους, καὶ ἔσῃ πεπαιδευμένον ἀληθινὸς,
 καὶ δεδοκιμασμένον ἐναντὶ πάντος ζῶντων.
 ις. θυγάτηρ πατρὸς ἀπὸ κρυφῶν ἀρευνῆα,
 ἔ ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφιστᾷ ὕπνον. ιζ. καὶ
 ἐν νεότητι αὐτῆς μήποτε παρακμάση, καὶ συ-
 νωκηκῆα μήποτε μισηθῇ. ιη. ἐν παρθενίᾳ
 μήποτε

μήποτε βεβηλωθῇ, ἔν τοῖς πατρικοῖς αὐτοῦ
 ἔγκυ(θ)λήν). ιθ. καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἕστα
 μήποτε παραβῇ. κ. καὶ συνωκηκῆα μή-
 ποτε σφρωθῇ. κα. ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπω
 σερῶτον φυλακῶν, μήποτε ποιήτῃ σε ἐπί-
 χαρμα τοῖς ἐχθροῖς, λαλιαὲν ἐν πόλει ἔκ-
 κλητον λαῷ, ἔ κατακωλύῃ σε ἐν πλῆθει
 πολλῶν. κβ. παιὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔμβλεπε
 ἐν κάλλει, καὶ ἐν μέσῳ γυναικῶν μὴ σινί-
 δρῶε. κγ. ἀπὸ ᾧ ἱμαθίων ἐκπορεύεται
 σης, ἔ ἀπὸ γυναικὸς πονηρία γυναικός.
 κδ. κρείσσων πονηρία ἀνδρὸς ἢ ἀγαθοποιὸς
 γυνή. κε. γυνὴ κατακωλύσῃ, εἰς ὀφ-
 θισμὸν. κς. μνηστῆσομαι δὴ τὰ ἔργα κυ-
 ρίς, καὶ ἂ ἐώρακα ἐκδιηγῆτομαι. κζ. ἐν λό-
 γοις κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἡλι(θ)φω-
 ζων κατὰ πάντα ἐπέβλεψεν, ἔ τῆς δόξης κυ-
 ρίς πληρῆς τὸ ἔργον αὐτοῦ. κη. ἐκ ἐνεποίησε
 τοῖς ἀγίοις κυρίς, ἐκδιηγῆσαυ(θ) πάντα τὰ
 θαυμάσια αὐτοῦ. κθ. ἐσερέωσεν κύρι(θ)παν-
 τοκράτωρ, σκηριχθῆναι ἐν δόξῃ αὐτοῦ τὸ πᾶν.
 λ. ἄβυσσον καὶ καρδίαν ἐξέχυνόν τε, ἔ ἐν πα-
 νουργίαισιν αὐτῶν διενόηθη. λα. ἔγνω ᾧ
 ὁ ὕψις(θ) πᾶσαν εἰδήπιν, καὶ ἐνέβλεψεν
 εἰς σημεῖα αἰῶν(θ). λβ. ἀπαγγέλλων

τὰ παρεληλυθότα, καὶ τὰ ἐσόμενα, καὶ ἀποκαλύπτων ἱχνη ἀποκρύφων. λγ. ὁ παρῆλθεν αὐτὸν πᾶν διανόημα, ἐκ ἐκρύβη ἀπ' αὐτοῦ ὁδὲ εἰς λόγον. λδ. τὰ μεγαλεῖα διὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ ἐκόσμησεν. λε. ὅς ἐστι πρὸ τῶν αἰῶνων καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτε προσεβίβη ὅτε ἡλαττώθη, καὶ ὁ προσεδεήθη ὁδὸς συμβόλου. λς. ὡς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ὁππισυμητὰ, καὶ ἕως σπινθηρός ἐστι θεωρηῆσαι. λζ. πάντα ταῦτα ζῇ ἐμένει εἰς τὸν αἰῶνα ἐν πάσαις χεραῖς, καὶ πάντα ὑπακούει. λη. πάντα διὸς ἐν κατέναντι τοῦ ἐνός, καὶ ἐκ ἐποίησεν ὁδὸν ἐλλείπον. λθ. ἐν τῷ ἐνός, ἐσερέωσεν τὰ ἀγαθὰ, καὶ ἵς πληοθήσεται ὁρῶν δόξαν Θεοῦ;

Κ Ε Φ. μγ'.

Γαυρίαμα ὑψους σερέωμα καθαριότητι. β. εἶδεν ὁρανὸς ἐν ὁράματι δόξης. ἡλι. ἐν ὀπασία διαγέλλων ἐν ἐνδόξῳ, σκεῦ. θαυμαστὸν ἔργον ὑψίστου. γ. ἐν μεσημβρία αὐτοῦ ἀναξηραίνῃ χώραν, καὶ ἐναντίον καύματι αὐτοῦ ἵς ὑποσῆσεται; δ. κάμινον φυτῶν ἐν ἔργοις καύματι, τριπλάσιον ἡλι. ἐκκαίων ὄρη. ε. ἀτμίδας πυρώδεις

πυρώδεις ἐκφυσῶν, καὶ ἐκλάμπων ἀκτῖ-
 νας, ἀμαυροῖ ὀφθαλμούς. ε. μέγας κύ-
 ρις ὁ ποιήσας αὐτὸν, καὶ ἐν λόγοις αὐτοῦ
 κατέπαυσε πορείαν. ζ. κύσε λῶν ἐποίη-
 σε εἰς τὰς ἐξ ἡμέρας αὐτῆς. η. ἀνάδφ-
 ξιν χρόνων, καὶ σημῆον αἰῶν, καὶ διὰ σε-
 λῶν σημῆον ἐορτῆς. θ. Φωστὴρ μέγμε-
 νος ὅτι σωτηρίας, μὲν κατὰ τὸ ὄνομα
 αὐτῆς ἐστίν. ι. αὐξανόμενος ἐθαυμάσῃσεν
 ἀλλοιώσει σκεῦος παρεμβολῶν ἐν ὕψει, ἐν
 στερώματι ἔρανοῦ ἐκλάμπων. ια. κάλ-
 λος ἔρανοῦ δόξα ἄσρων, κόσμος φωτίζων
 ἐν ὑψίστοις κυρίου. ιβ. ἐν λόγοις ἁγίου
 γήσονται κατάκριμα, καὶ ἔμνη ἐκκαυθῶσιν
 ἐν φυλακῇ αὐτῶν. ιγ. ἴδε τόξον, καὶ δό-
 γητον τὸν ποιήσαντα αὐτὸ σφόδρα ὠραῖον
 ἐν τῷ αὐγασματι αὐτοῦ. ιδ. ἐγύρωσεν ἔ-
 ρανὸν ἐν κυκλώσει δόξης, χεῖρες ὑψίστου ἐτά-
 νυσαν αὐτό. ιε. προσάγματι αὐτοῦ κατέ-
 παυσε χιόνα, καὶ ταχυνεῖ ἄσραπαὺς κρίμα-
 τος αὐτοῦ. ις. Δρατῆτο λῶν ἐχθρῶν θη-
 σαυροί, καὶ ἐξέπησαν νεφέλαι ὡς πετρελῆα,
 ἐν μεγαλείῳ αὐτοῦ ἰχυσεν νεφέλας, καὶ διε-
 θρύβησαν λίθοι χαλάζης. ιζ. Φωνὴ βρον-
 τῆς αὐτοῦ ὠδίνησε γλῶσσαι, καὶ ἐν ὀπασίᾳ αὐτοῦ

πνέσεται νότος. ιη. καὶ καταιγὶς βο-
 ρεὺς καὶ συσροφὴ πνέματός, ὡς πετρεῖν
 καθιπλάμενα πάσαι χιόνα, ἕως ἀκρὶς κα-
 ταλύσῃ ἢ κατὰ βάσις αὐτῆς. ιθ. κάλλος
 λευκότητος αὐτῆς ἐκθαυμάσει ὀφθαλμοί,
 καὶ ὅτι ἔστι αὐτῇ ἐκστήτης καρδία. κ.
 καὶ πᾶν ὡς ἅλας ὅτι γλῶσσαι, καὶ πα-
 γῆσα γίνεται σκολόπων ἄκρα. κα. ψυ-
 χρὸς αἶμα. βορέας πνέσει, καὶ παγήσει
 κρύσταλλος ἀφ' ὕδατος. κβ. ὅτι πᾶσαν
 συναγωγὴν ὕδατος καταλύσει, καὶ ὡς θά-
 ρακα ἐκδύσεται τὸ ὕδωρ. κγ. καταφά-
 γε ἄρη, καὶ ἔρημον ἐκκαύσει, καὶ ἀποσβέσει
 χλόην ὡς πῦρ. κδ. ἴασις πάντων κατὰ
 πᾶν, ὁμίχλη δρόσος ἀπαντῶσα ἀπὸ
 καύσεων ἱλαρώσῃ. κε. λογισμῶ αὐτῇ
 ἐκόπασεν ἄβυσσος, καὶ ἐφύτευσεν ἐν αὐτῇ νή-
 σους. κς. οἱ πλέοντες πλὴν θαλάσσης διη-
 γουῶνται τὸ κίνδυνον αὐτῆς, καὶ ἀκοαῖς ὧν ἡ-
 μῶν θαυμάζομεν. κζ. καὶ ἐκεῖ τὰ παρά-
 δοξα καὶ θαυμάσια ἔργα, ποικιλία πάντος
 ζώου, κρίσις κητῶν. κη. ἕως αὐτὸν ὁδοὶ ὁ
 ἄγγελος αὐτῆς, καὶ ἐν λόγῳ αὐτῆς σύγκριται
 τὰ πάντα. κθ. πολλὰ ἐροῦμεν, καὶ ἔτι μὴ
 ἐφικώμεθα, καὶ σιωτέλῃαν λόγων, αὐτὸς ἐστὶ
 τὸ πᾶν

τὸ πᾶν. λ. δοξάζοντες πᾶς ἰσχύσομεν; αὐ-
 τὸς γὰρ μέγας παρὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.
 λα. φοβερὸς κύριος καὶ μέγας σφόδρα, ἔ-
 θαυμαστὴ ἡ δυνατεία αὐτοῦ. λβ. δοξάζον-
 τες κύριον ὑψώσατε καθόσον διψάθε, ὑπερ-
 ἔξει γὰρ ἢ ἔτι. λγ. καὶ ὑψουῦντες αὐτὸν
 πληθύνετε ἐν ἰσχύϊ, μὴ κοπιᾶτε, ἔ γὰρ μὴ
 ἐφίκηθε. λδ. ἕως ἑώρακεν αὐτὸν, καὶ ἐκ-
 διηγῆσεται; καὶ ἕως μεγαλυνῇ αὐτὸν καθὼς
 ἐσι; λε. πολλὰ ἀπὸ κρυφῆς ἐσι μέζονα
 τέτων, ὀλίγα ἑώρακαμεν τῶν ἔργων αὐτοῦ. λς.
 πάντα γὰρ ἐποίησεν ὁ κύριος, καὶ τοῖς ὁσεβέ-
 σιν ἔδωκε σοφίαν.

Κ Ε Φ. μδ.

Αινέσομεν δὴ ἄνδρες ἐν δόξῃς, καὶ τὰς πα-
 τέρας ἡμῶν τῇ γενέσει. β. πολλὴν
 δόξαν ἐκτίσεν ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς τῇ μεγαλο-
 σιώνῃ αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος. γ. κυριεύοντες
 ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, καὶ ἄνδρες ὀνο-
 μαστοὶ ἐν δυναμεί. δ. βεβλῶντες ἐν συ-
 νέσει αὐτῶν ἀπηγγελκότες ἐν προφητείαις.
 ε. ἡγούμενοι λαοῦ ἐν συμβουλίοις, καὶ ἐν
 σωέσει γραμματείας λαοῦ. ς. σοφεὶ
 λόγοι

λόγοι ἐν παιδείᾳ αὐτῶν ἐκζητουῦντες μέλη
 μουσικῶν, καὶ διηγούμενοι ἔπη ἐγγραφῇ. ζ.
 ἄνδρες πλάστοι κεχορηγημένοι ἐν ἰατρύῃ, εἰρη-
 νίζοντες ἐν κατοικίαις αὐτῶν. η. πάντες
 ἄνθρωποι ἐν γενεαῖς ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐν ταῖς ἡμέ-
 ραις αὐτῶν καύχημα. θ. εἰσὶν αὐτῶν οἱ
 κατέλιπον ὄνομα ἔκδοιγῆσθαι ἐπαί-
 νους. ι. καὶ εἰσὶν, ὧν ἐκ ἑσὶ μνημόσυον,
 καὶ ἀπώλοντο ὡς ἐκ ὑπάρχοντες, καὶ ἐ-
 γήνοντο ὡς ἐγεγονότες, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
 μετ' αὐτῆς. ια. ἀλλ' ἢ ἄνθρωποι ἄνδρες ἐλέγξ,
 ὧν αἱ δικαιοσύναι αὐτῶν ἐκ ἐπελήσθησαν.
 ιβ. μετὰ ἔσπερμα αὐτῶν Διαμένει ἀ-
 γαθὴ κληρονομία, ἔχονα αὐτῶν ἐν ταῖς
 Διαθήκαις. ιγ. ἐν Διαθήκαις ἐσὶ τὸ σπέρ-
 μα αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μετ' αὐτῆς.
 ιδ. ἕως αἰῶν ἔσπερμα αὐτῶν, καὶ ἡ
 δόξα αὐτῶν ἐκ ἐξαλειφθήσεται. ιε. τὰ
 σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, ἔκ τὸ ὄνομα
 αὐτῶν (ἥ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, ις. σοφί-
 αν αὐτῶν διηγήσον) λαοὶ, ἔκ τὸν ἔπαινον αὐτῶν
 ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία. ιζ. ἐν ὧν ὁ κτίστης
 κυρίῳ Θεῷ, καὶ μετετέθη ὑπόδηγμα μετα-
 νοίας ταῖς γενεαῖς. ιη. Νῶε ὤρεθη τέλος,
 δίκαιος, ἐν καιρῷ ὀργῆς ἐγλήβετο ἀντάλλα-
 γμα.

γμα. ιθ. Διατῆτο ἐγμέτο ὁ καλακλυσμός, καὶ Διαθήκαι αἰῶν^Θ ἐσάθησαν πρὸς αὐτὸν, ἵνα μὴ ἐξαλφῇ καλακλυσμῶ πᾶσα σὰρξ. κ. Αβραὰμ μέγας πατὴρ πλῆθους ἐθνῶν, καὶ ἐχ^Θ ὄρεθη ὅμοι^Θ ἐν τῇ δοξῇ αὐτῆ. κα. ὅς σιωπηρήσεν νόμον ὑψίστ, ὃ ἐγμέτο ἐν Διαθήκῃ μετ' αὐτοῦ. κβ. ἐν σαρκὶ αὐτῆ ἔησεν Διαθήκῃ, καὶ ἐν πειρασμῶ ὄρεθη πεισός. κγ. Διατῆτο ἐν ὅρκῳ ἔησεν αὐτῶ, ἐνὶ λόγῳ ἐθνη ἐν σπέρματι αὐτῆ. κδ. πλεθύναι αὐτὸν ὡς χοιῶ τῆς γῆς, καὶ ὡς ἄστρα αὐψῶσαι τὸ σπέρμα αὐτῆ, καὶ κατακληρονομήσαι αὐτὸς ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ ποταμῶ ἕως ἁκροῦ τῆς γῆς. κε. καὶ ἐν τῷ ἰσαὰκ ἔησεν ὅτως Διατῆ αβραὰμ τὸν πατέρα αὐτῆ ὀλογίαν πάντων ἀνθρώπων, καὶ Διαθήκῃ, καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ κεφαλῇ ἰακώβ. κς. ἐπέγνω ἐν ὀλογίαις αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῶ κληρονομίαν. κζ. καὶ διέσφλε μερίδ^Θ αὐτοῦ, ἐν φυλαῖς αἷς ἐμέρισε δώδεκα. κη. καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἄνδρα ἐλέους, ὄρισκοντα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς πάσης σαρκός.

Κ Ε Φ. με'.

Α Γαπημένον ὑπὸ Θεῷ καὶ ἀνθρώπων μω-
 σῶν, ὃ τὸ μνημόσυον ἐν βίολογίαις.
 β. ὁμοίωσεν αὐτὸν δόξῃ ἁγίων, καὶ ἐμεγά-
 λωεν αὐτὸν ἐν φόβοις ἐχθρῶν. γ. ἐν λό-
 γοις αὐτοῦ σημεία κατέπαυσε, καὶ ἐδόξασεν
 αὐτὸν κατὰ πρόσωπον βασιλέων. δ. ἐνεί-
 λατο αὐτῷ πρὸς λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἔδιδξεν αὐτῷ
 τῆς δόξης αὐτοῦ, ἐν πίσει καὶ πρᾶότητι αὐτοῦ
 ἡγίασεν αὐτόν. ε. ἐξελέξατο αὐτὸν ἐκ πά-
 σης σαρκὸς, ἡκούτισεν αὐτὸν τῆς φωνῆς αὐ-
 τοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν γνόφον.
 ς. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ πρόσωπον ἐντολὰς,
 νόμον ζωῆς καὶ ὁπισθήμης. ζ. ἐδίδαξε τὸν
 ἱακὼβ Διὰθήκην, καὶ κρίματα αὐτοῦ τὸν Ἰσ-
 ραήλ. η. ἀαβὼν ἀνύψωσεν ἅγιον ὅμοιον
 αὐτῷ, ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ φυλῆς λαοῦ. θ.
 ἔτισεν αὐτῷ Διὰθήκην αἰῶν, καὶ ἔδωκεν
 αὐτῷ ἱερατεῖαν λαοῦ. ι. ἐμακάρισεν αὐ-
 τὸν ἐν βίολογίᾳ, καὶ περιέζωσεν αὐτὸν πε-
 ρισολῶ δόξης. ια. ἐνέδυσεν αὐτὸν σιμ-
 τέλῃ καυχήματι, καὶ ἐσερέωσεν αὐτὸν
 ἐν σκεῇ ἐσιν ἰαχύ. ιβ. περισκελῆ καὶ
 ποδήρη καὶ ἐπωμίδα, καὶ ἐκύκλωσεν αὐ-
 τὸν

τὸν ροίσκοις. ιγ. χρυσοῖς κώδωσι πλεί-
 σοις κυκλόθεν, ἤχησαι φωνὴν ἐν βήμασιν
 αὐτοῦ. ιδ. ἀκουσὸν ποιῆσαι ἦχον ἐν ναῶ,
 καὶ εἰς μνημόσυμον ὑοῖς λαῶ αὐτῶ. ιε. σο-
 λῇ ἀγία, χρυσῶ καὶ ὑακίνθω καὶ πορφύρᾳ ἔρ-
 γω ποικιλτοῦ. ις. λογείω κρίσεως, δῆ-
 λαις ἀληθείας κεκλωσμένῳ κόκκῳ ἔργῳ τε-
 κνίτου. ιζ. λίθοις πολυτελέσι γλύμμασι
 σφραγίδ[Ⓢ], ἐνδέσει χρυσοῦ ἔργῳ λιθουρ-
 γοῦ, εἰς μνημόσυμον ἐγγραφῇ κεκολαμμένη
 κατὰ δριθμὸν ὑῶν ἰσραὴλ. ιη. σέφανον
 χρυσοῦ ἐπαίῳ κιθάρεως, ἐκτύπωμα σφρα-
 γίδ[Ⓢ] ἀγιασματο[Ⓢ]. ιθ. καύχημα τι-
 μῆς, ἔργα ἰαχύ[Ⓢ], ὀπιθνήματα ὀφθαλ-
 μῶν κοσμέμενα ὥραϊα. κ. πρὸ αὐτῶ ἐ γέγο-
 νε τοιαῦτα, καὶ ἕως αἰῶν[Ⓢ] ἐκ ἐδύσατο ἀλ-
 λογυῆς. πλεὺ τῶν ὑῶν αὐτῶ μόνον, καὶ τὰ ἔγ-
 γονα αὐτῶ διὰ παντός. κα. θυσίαι αὐτῶν
 ὀλοκαρπωθήσονται, καθημέραν ἐνδελεχῶς δις.
 κβ. ἐπλήρωτε μωσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ
 ἔχρισεν αὐτὸν ἐλαίῳ ἀγίῳ. κγ. ἐγενήθη
 αὐτῶ εἰς διαθήκην αἰῶν[Ⓢ], καὶ τῷ σπέρμα-
 τι αὐτῶ ἐν ἡμέρᾳ ἔρανοῦ. κδ. λήτουργεῖν
 αὐτῶ ἅμα καὶ ἱερατεύειν, καὶ δόλογῃν τὸν
 λαὸν ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. κε. ἐξελέξα-
 τε αὐτῶ

το αὐτὸν διὰ πάντες ζῶντες προσαγαγεῖν
 κάρπωσιν κυρίῳ. κς. θυμίαμα καὶ δω-
 δίαν εἰς μνημόσυνον ἐξιλάσκεσθαι περὶ Ἰ-
 λαῖ. κζ. ἔδωκεν αὐτῷ ἐντολὰς αὐτῷ, ἐξου-
 σίαν ἐν θλαθήκαις κριμάτων. κη. διδάξαι
 τὸν ἱακὼβ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ
 φωτῆσαι τὸν ἰσραὴλ. κθ. ὀπισθεύνησαν
 αὐτῷ ἄλλοτριοί, καὶ ἐζήλωσαν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρή-
 μῳ. λ. ἄνδρες οἱ περὶ δαθὰν ἐ ἀβελῶν, καὶ
 ἡ σιναγωγὴ κορὲ ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ. λα.
 εἶδε κύριος, καὶ ἐκ δίδόκησε, καὶ σιωπετε-
 λέσθεται ἐν θυμῷ ὀργῆς. λβ. ἐποίησεν ἐν
 αὐτοῖς τέρατα, καὶ ἀναλῶται ἐν πυρὶ φλο-
 γὸς αὐτῶν. λγ. καὶ προσέθηκεν ἀαρὼν
 δόξαν, ἐ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν. λδ.
 ἀπαρχὴν πρωτογεννημάτων ἐμέρισεν αὐτῷ.
 λε. ἄρτον ἐν πρώτοις ἡτοίμασεν ἐν πλεσμῳ-
 νῇ, καὶ γὰρ θυσίας κυρίου φάγονται ἅς ἔδω-
 κέν αὐτῷ ἐ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. λς. πλεῖν
 ἐν γῇ λαῖ ἐ κληρονομήσει, καὶ μερίς ἐκ
 ἔσιν αὐτῷ ἐν λαῷ. λζ. αὐτὸς γὰρ μερίς αὐ-
 τοῦ κληρονομίας· καὶ φινεὲς ὁὗς ἐλεάζαρ τρί-
 τος εἰς δόξαν. λη. ἐν τῷ ζήλωσαι αὐτὸν
 ἐν φόβῳ κυρίου, καὶ σῶσαι αὐτὸν ἐν τροπῇ
 λαῖ. λθ. ἐν ἀγαθότητι προθυμίας ψυχῆς
 αὐτῶν,

αὐτῷ, καὶ ἐξιλάσατο περὶ τοῦ ἰσραήλ. μ.
 Διατῆτο ἔση αὐτῷ Διαθήκῃ εἰρήνης, πρὸς
 πάντα ἀγίον καὶ λαὸν αὐτοῦ. μα. ἵνα αὐ
 τῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἱερωσιῶς με
 γαλεῖον εἰς τὸν αἰῶνα. μβ. καὶ Διαθήκῃ
 τῷ δαυὶδ ἡμῶν ἐκ Φιλῆς ἰούδα. μγ. κλη
 ρονομία βασιλείας ἡοῦ ἐξ ἡοῦ μόνου, κληρο
 νομία ἀαρὼν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. μδ.
 δώῃ ὑμῖν σοφίαν ἐν καρδίᾳ ὑμῶν, κρίνειν, τὸν
 λαὸν αὐτῷ ἐν δικαιοσυνῇ, ἵνα μὴ ἀφανισθῇ
 τὰ ἀγαθὰ αὐτῷ, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἰς γε
 νεὰς αὐτῶν.

Κ Ε Φ. μς'.

Κραταῖος ἐν πολέμῳ ἰησοῦς ὁ τῷ ναυῇ, ὁ
 Διάδοχος μωσῇ ἐν προφητείαις. β.
 ὃς ἐχρῆτο κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῷ μέγας ὁπλῶν σω
 τηρία ἐκλεκτῶν αὐτῷ. γ. ἐκδικῆσαι ἐπε
 γρημένους ἐχθροὺς, ὅπως κατακληρονομήσῃ
 τὸν ἰσραήλ. δ. ὡς ἐδοξάσθῃ ἐν τῷ ἐπάρας
 χεῖρας αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ ἐκτεῖναι ῥομφαίαν
 ὁπλῶν πόλεως. ε. ἡς πρότερος αὐτοῦ ἔτῳς
 ἔση; τοὺς γὰρ πολέμους κυρίου αὐτὸς ἐπή
 γαγεν. ς. ἐχὶ ἐν χερσὶ αὐταῦ ἀνεπόδισεν
 ὁ ἥλιος, καὶ μία ἡμέρα ἐγενήθη πρὸς δύο;
 Κ ζ. ἐπε-

ζ. ἐπεκαλέσατο τὸν ὕψιστον δυνάστω, ἐν
 τῷ ἐκθλίψαι αὐτὸν ἐχθρὸς κυκλόθεν. η.
 καὶ ἐπήκουσεν αὐτὸν μέγας κύριος ἐν λίθοις
 χαλάζης δυνάμεως κραταιᾶς. θ. κα-
 τέρραξεν ὅτι ἐθνη πόλεμον, καὶ ἐν καταβά-
 σι ἀπώλεσεν ἀνθεστηκότας. ἵνα γινῶσιν ἔθνη
 παροπλίαν αὐτῶν, ὅτι ἐναντίον κυρίου ὁ πό-
 λεμος αὐτοῦ. ι. καὶ γὰρ ἐπηκολυβήθησεν ὀπί-
 σσω δυνάστου, καὶ ἐν ἡμέραι μωσέως ἐποίησεν
 ἔλεος. ια. αὐτὸς καὶ χάλεβ υἱὸς ἰεφονῆ
 ἀντιστῆναι ἐναντίον ἐκκλητίας. ιβ. κωλύ-
 σαι λαὸν ἀπὸ ἀμαρτίας, καὶ κοπάσαι γογγυ-
 σμὸν πονηρίας. ιγ. καὶ αὐτοὶ δύο ὄντες, διε-
 σάωθησαν ἀπὸ ἑξακοσίων χιλιάδων πεζῶν.
 ιδ. εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς κληρονομίαν, εἰς
 γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι. ιε. καὶ ἔδωκεν
 ὁ κύριος τῷ χάλεβ ἰσχυρὸν, καὶ ἕως γήρως
 διέμεινεν αὐτῷ, καὶ ὅτι ἐβίβωται αὐτὸν ὅτι τὸ ὕ-
 ψος τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κατέχευε
 κληρονομίαν. ις. ὅπως ἴδωσι πάντες οἱ
 υἱοὶ ἰσραὴλ, ὅτι καλὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω
 τοῦ κυρίου. ιζ. καὶ οἱ κριταὶ ἕκαστος τῷ
 αὐτοῦ ὀνόματι, ὅσων ἐκ ἑξεπορεύσεν ἡ καρ-
 δία, καὶ ὅσοι ἐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ κυρίου,
 καὶ τὸ μνημόσυον αὐτῶν ἐν βίβλοις.
 ιη. τὰ ὅσα

τὰ ὅσα αὐτῶν ἀναθάλοι ὅππῃ τοῦ τόπου αὐ-
 τοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀντικαταλλάσσο-
 μενον ἐν ἰοῖς δεδοξατμένων αὐτῶν. ιθ.
 ἠγαπημένον ὑπὸ κυρίου αὐτοῦ σαμουὴλ,
 προφήτης κυρίου, κατέστησε βασιλείας,
 καὶ ἔκριτεν ἄρχοντας ὅππῃ τὸν λαὸν αὐ-
 τοῦ. κ. ἐν νόμῳ κυρίου ἔκρινε σιναγω-
 γῶν, καὶ ἐπεσκεψάτο κύριος τὸν ἱακώβ.
 κα. ἐν πείρῃ αὐτοῦ ἠκριβάσθη προφήτης,
 καὶ ἐγνώσθη ἐν ῥήματι αὐτοῦ, καὶ ἐπεκα-
 λέτατο τὸν κύριον διωάσιν. κβ. ἐν τῷ
 θλίψαι αὐτὸν ἐχθροὺς αὐτοῦ κυκλόθεν,
 ἐν προσφορᾷ ἀνδρὸς γαλαθίνου, καὶ ἐβρόν-
 τησεν ἀπ' ἔραν ὁ κύριος. κγ. καὶ ἐν
 ἡχῷ μεγάλῳ βροντῆς ἀκουσὶν ἐποίησε
 τὴν φωνὴν αὐτοῦ. καὶ ἐξέτριψεν ἠγουμέ-
 νους τυρίων, καὶ πάντας ἄρχοντας φυλι-
 σιείμ. κδ. καὶ πρὸ καιροῦ κοιμήσεως αἰῶ-
 νος ἐπεμαρτύρατο ἔναντι κυρίου, καὶ χρι-
 στοῦ αὐτοῦ. κε. χρήματα καὶ ἕως ὑπο-
 δημάτων διπλὴ πάσης σαρκὸς ἐκ εἴληφα.
 κς. καὶ ἐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπον.
 κζ. καὶ μετὰ τὸ ὑπνώσκειν αὐτὸν προεφήτευ-
 σε, καὶ ὑπέδειξε βασιλεῖ τὴν τελύτην αὐ-
 τοῦ, καὶ ἀνύψωσεν ἐκ γῆς τὴν φωνὴν αὐτοῦ,

ἐν προφητεία ἐξαλείψαι αἰνομίαν λαοῦ.

Κ Ε Φ. μζ'.

Κ Αἰ μετὰ τῆτο αὐέση νάθαν ὁ προφήτης
ἐν ἡμέραις δαυὶδ. β. ὥπερ σέαρ ἀ-
φωρισμένον ἀπὸ σωτηρίας, ἕτως δαυὶδ ἀπὸ
ἡῶν ἰσραήλ. γ. ἐν λέουσιν ἐπεξένωσεν ὡς
ἐν ἐρίφοις, καὶ ἐν ἄρκλοις ὡς ἐν θρῆναισι προ-
βάτων. δ. ἐν νεότητι αὐτοῦ ἀπέκλιψε γί-
γαντα, καὶ ἐξῆρεν ὀνείδισμὸν ἐκ λαοῦ. ε.
καὶ ἐν τῷ ἐπάραι χεῖρα ἐν λίθῳ σφενδόνης,
καταβαλεῖν γαυρίαμα ἐν γολιάθ. ς. ἐ-
πεκαλέσατο τὸ κύριον ὕψιστον, καὶ ἔδωκεν ἐν
τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ κράτος, ἐξῆραι ἄνθρωπον
δυνατὸν ἐν πολέμῳ, ἀνυψῶσαι κέρας λαοῦ
αὐτοῦ. ζ. ἕτως ἐν μυριάσιν ἐδόξασεν αὐ-
τὸν, καὶ ἤνεσεν αὐτὸν ἐν βιολογίαις κυρίου. η.
ἐν τῷ φέρεσθαι αὐτῷ θείλημα δόξης, ἐξέ-
τειψεν ἐχθρούς κυκλόθεν, καὶ ἐξουδένωσε
φυλισίαις τοὺς ὑπεναντίους. θ. ἕως σή-
μερον σιωπεῖται αὐτῶν κέρας, ἐν παντὶ ἔρ-
γῳ αὐτοῦ ἔδωκεν ἐξομολόγησιν. ι. ἀγίῳ
ὕψιστῳ ῥήματι δόξης, ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ
ὑμνήσῃ, καὶ ἠγάπησῃ τὸν ποιήσαντα αὐτὸν.
ια. καὶ ἔστητε ψαλμοδοῦς κατέναντι θυ-
σιαστηρίου.

πασηρίου, καὶ ἐξ ἡχους αὐτοῦ γλυκαίνειν μέλη,
 καὶ καθ' ἡμέραν αἰνέσουσιν ἐν ᾠδαῖς αὐτῶν.
 ιβ. ἔδωκεν ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑπερέφαν, καὶ
 ἐκόσμησε καιρὸς μέγρι σωτελείας. ἐν τῷ
 αἰνεῖν αὐτὸς τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, καὶ διὰ
 πρῶτας ἡχεῖν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ. ιγ. κύριος
 ἀφείλε τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ. ιδ. καὶ ἔδω-
 κεν αὐτῷ Δαυὶθήκην βασιλείας, καὶ θρόνον
 δόξης ἐν τῷ Ἰσραήλ. ιε. μετὰ τῷτον αἰέση
 ὑὸς Ἰσραηλῶν, καὶ δι' αὐτὸν κατέλυσεν ἐν
 πλάτυσμῳ. ις. Σολομῶν ἐβαπλόσεν
 ἐν ἡμέραις εἰρῆνης, καὶ ἐδοξάσθη, ὡς ὁ Θεὸς
 κατέπαυσε κυκλόθεν αὐτὸν. ιζ. ἵνα σῆσῃ
 οἶκον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἐτοιμάσῃ ἁγία-
 σμα εἰς τὸν αἰῶνα. ιη. ὡς ἐσοφίσθη ἐν νεό-
 τητι αὐτὸν, καὶ ἐνεπλήσθη ὡς ποταμὸς σωέ-
 σεως. ιθ. γλῶττι ἐπεκάλυψεν ἡ ψυχὴ σου
 πάντα, καὶ ἐνέπλησε παραβολαῖς αἰνιγμα-
 των. κ. εἰς νήσους πόρρω ἀφίκετο τὸ ὄνο-
 μά σου, καὶ ἠγάπησεν ἐν τῇ εἰρῇ σου. κα.
 ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις καὶ παραβολαῖς καὶ
 ἐρμηνείαις ἀπεθαύμασαν αἱ χῶραι. κβ.
 ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ Θεοῦ πάσης τῆς γῆς, τῷ
 Ἰσραηλῶν σου Θεοῦ Ἰσραήλ. κγ.
 σωήγαγες ὡς κασσίτερον τὸ χρυσίον, καὶ ὡς

μόλυβδον ἐπλήθυνας τὸ δῆγύριον. κδ. παρενέκλινας τὰ σπλάγχνα σου γυναιξί, καὶ ἐνεξουσιάσθης ἐν τῷ σώματι σου. κε. ἔδωκας μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου, καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα σου, ἐπαγαγὼν ὀργὴν ὅτι τὰ τέκνα σου, καὶ κατακυγίῳαι ὅτι τῇ ἀφροσιῳῇ σου. κς. γενέσθαι δίχα τυραννίδος, καὶ ἐξ ἐφραΐμ ἄρξαι βασιλείαν ἀπὸ θῆ. κζ. ὁ δὲ κύριος καὶ μὴ καταλίπη τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀφθαρῇ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ. κη. καὶ μὴ ἐξαλείψῃ ἐκλεκτὸν αὐτῶν ἔγγονα, καὶ σπέρμα τῶν ἀγαπήσαντων αὐτὸν καὶ μὴ ἐξάρῃ. κθ. καὶ τῷ ἰακώβ ἔδωκε κατάλημμα, καὶ τῷ δαυὶδ ἐξ αὐτῶν ῥίζαν. λ. καὶ ἀνεπαύσατο σολομῶν μετὰ τῶν πατέρων, καὶ κατέλιπε μετ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτῶν. λα. λαοὺ ἀφροσιῳῇ καὶ ἐλαττούμενον σωῆσαι ῥοδοὰμ, ὅς ἀπέσῃσε λαὸν ἐκ βουλῆς αὐτῶν. λβ. ἡ ἱεροδοὰμ ὡς ναβὰτ, ὅς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. λγ. καὶ ἔδωκε τῷ ἐφραΐμ ὁδὸν ἀμαρτίας, καὶ ἐπληθύνθησαν αἱ ἀμαρτίαι αὐτῶν σφόδρα. λδ. ἀποσῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς, ἕως ὀργῆς καὶ ἐκδίκησης ἔλθῃ ἐπ' αὐτούς.

Κ Ε Φ. μη'.

Κ Αὐτὴ ἡλίας προφήτης ὡς πῦρ, καὶ ὁ
 λόγος αὐτοῦ ὡς λαμπρὰς ἐκαίετο. β.
 ὅς ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτὰς λιμὸν ἰσχυρὸν, καὶ τῷ
 ζήλῳ αὐτοῦ ὀλιγοποίησεν αὐτούς. γ. ἐν
 λόγῳ κυρίου ἀνέχεν ἔρανον, καὶ κατήγαγε
 τρεῖς πῦρ ἐξ ἔρανου. δ. ὡς ἐδοξάθη ἡλίας
 ἐν τοῖς θαυμασίοις σου, καὶ ἵς ὁμοίός σοι
 καυχᾶσθαι; ε. ὁ ἐγείρας νεκρὸν ἐκ θανά-
 του, καὶ ἐξ ἄδου ψυχῶν ἐν λόγῳ ὑψίστου. ς.
 καταγαγὼν βασιλεῖς εἰς ἀπώλειαν, καὶ δε-
 δοξασμένους ἀπὸ κλίνης αὐτῶν. ζ. ὁ ἀ-
 κέων ἐν σινᾷ, ἐλεγμὸν κυρίου, καὶ ἐν χωρὶς
 κρίματα ἐκδικήσεως. η. ὁ χρίων βασιλεῖς
 εἰς ἀνταπόδομα, καὶ προφῆτας ἀφ' αὐτοῦ
 μετ' αὐτόν. θ. ὁ ἀναληφθεὶς ἐν λαίλα-
 πι πύρρος, ἐν ἄρματι ἵππων πυρίνων. ι.
 ὁ καταγραφεὶς ἐλεγμοὺς εἰς καιρὸς, κοπά-
 σαι ὀργὴν κρίσεως κυρίου πρὸς θυμὸν. ιθ.
 σφύρει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱόν, καὶ κα-
 τασῆσαι φυλὰς ἰακώβ. ια. μακάριοι
 οἱ ἰδόντες σε, καὶ οἱ ἐν ἀγαπήσει κεκοιμη-
 μένοι. καὶ γὰρ ἡμεῖς ζῶν-ζησόμεθα. ιβ.
 ἡλίας ὅς ἐσκεπάσθη ἐν λαίλαπι.

ιγ. καὶ ἐλίσσαι ἐνεπλήσθη πνεύματι ἁ-
 γίου, καὶ ἐν ἡμέραις αὐτῆς ἐκ ἐσταλῆθη ἀπὸ
 δρχόντων, καὶ ἐκατεδιωάσθυσεν αὐτόν ἐ-
 δείς. ιδ. πᾶς λόγος ἐχ' ὑπερῆρεν αὐτὸν,
 καὶ ἐν κοιμήσει προεφῆτευσεν τὸ σῶμα αὐτῆς.
 ιε. καὶ ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἐποίησε τέρατα, ἐν τῇ
 τελευτῇ αὐτοῦ θαυμάσια τὰ ἔργα αὐτοῦ.
 ις. ἐν πᾶσι τῆτοις ἐμετενόησεν ὁ λαὸς, καὶ
 ἐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. ιζ.
 ἕως προενομήθησαν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ
 διεσκορπίσθησαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ κατε-
 λείφθη ὁ λαὸς ὀλιγοσὸς καὶ ἄρχων ἐν τῷ οἴκῳ
 δαυίδ. ιη. τινὲς μὲν αὐτῶν ἐποίησαν τὸ
 δρθόν, ἑνὲς δὲ ἐπλήθυσαν ἀμαρτίας. ιθ.
 ἐξεκίας ὠχύρωσε τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ εἰσῆ-
 γαγεν εἰς μέσον αὐτῆς ὕδωρ. κ. ὥρυξεν
 ἐν σιδηρῷ ἀκρότομον, καὶ ὠκοδόμησε κρήνας
 εἰς ὕδατα. κα. ἐν ἡμέραις αὐτῆς ἀνέβη
 σενναχηρείμ, καὶ ἀπέστειλε τὸν ῥαψάκην ἐκ
 λαχείς. κβ. καὶ ἀπῆρε χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ
 σιών, καὶ ἐμεγαλύνησεν ἐν ὑπερηφανίᾳ
 αὐτοῦ. κγ. τότε ἐσταλῆθησαν καρδίαὶ ἐ-
 χεῖρες αὐτῶν, καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ τίκτουςαι,
 καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν κύριον τὸν ἐλεήμονα, ἐκ-
 πετάσαντες χεῖρας αὐτῆς πρὸς αὐτόν. κδ. ὁ ἅγι-

ὁ ἅγιος ἐξ ἔθρου τοῦ ἐπήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐλυ-
 τρώσατο αὐτὰς ἐν χερσὶ ἡσαΐου. κβ. ἐπά-
 ταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀσσυρίων, καὶ ἐξέ-
 τριψεν αὐτὰς ὁ ἄγγελος τοῦ αὐτοῦ. κγ. ἐποίη-
 σε ᾧ ἐξεκίας τὸ δρεσὸν κυρίας, καὶ ἐνίσχυσεν
 ὁδοῖς δαυὶδ τὸ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἐνετείλατο
 ἡσαΐας ὁ προφήτης ὁ μέγας καὶ σεπτός ἐν ὁρά-
 σει αὐτοῦ. κδ. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνε-
 πόδισεν ὁ ἥλιος, καὶ προσέθηκε ζυλὼ βασι-
 λῆ. κε. πνύματι μεγάλῳ εἶδε τὰ ἔχρα-
 τα, καὶ παρεκάλεσε τὰς πεινθευῖτας ἐν
 σιών. κς. ἕως τῶν αἰῶνων ὑπέδραξε τὰ ἐσό-
 μενα, καὶ τὰ ἀπόκρυφα πεινῇ· παραγενέσθαι
 αὐτά.

Κ Ε Φ. μθ'.

Μνημόσυνον ἰωσὶφ εἰς συνθήσιν θυμιά-
 ματος, ἐσκλασμένῳ ἔργῳ μυρεψῶ,
 ἐν παντὶ σόματι ὡς μέλι γλυκανθήσεται, ὡς
 ὡς μεσικὰ ἐν συμποσίῳ οἶνον. β. αὐτὸς
 κατέβη ἐν ὀπισθοφύλαξ, καὶ ἐξῆρε βδε-
 λύγματα αἰομίας. γ. κατέβη περὶ
 κύριον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐν ἡμέραις αἰόμων
 κατήκουσε τὴν ἀσέβειαν. δ. παρέξ δαυὶδ
 καὶ ἐζεκίου καὶ ἰωσίου, πάντες πλημμέλουν
 Κ 5 ἐπλημ-

ἐπλημμέλησαν. ε. κατέλιπον γὰρ τὸν νό-
 μον ὃ ὑψίστη, οἱ βασιλεῖς ἰουδα ἐξέλιπον.
 ς. ἔδωκε τὸ κέρας αὐτῶν ἐτέροις, καὶ πλὴν δό-
 ξαν αὐτῶν ἔθνη ἀλλοτρίω. ζ. ἐνέπευσαν
 ἐκλεκτὴν πόλιν ἀγιάσμα. η. καὶ ἡ-
 ρήμωσε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἐν χερσὶ ἱερεμίου, ἐκά-
 κωσε γὰρ αὐτόν. θ. καὶ αὐτὸς ἐν μήτρᾳ ἡ-
 γιάσθη προφήτης ἐκρίζου καὶ κακου καὶ ἀ-
 πολλύειν, ὡσαύτως οἰκοδομεῖν καὶ καταφυ-
 τείν. ι. ἰεζεκιήλ ὃς εἶδεν ὅρασιν δόξης, ἡ
 ἐπέδραξεν αὐτῷ ἐφ' ἄρματ. χερουβίμ.
 ια. καὶ γὰρ ἐμνήσθη τῶν ἐχθρῶν ἐν ὄμβρῳ, καὶ
 κατάρθωσε τὰς στυγερὰς ὁδούς. ιβ. καὶ
 τῶν δώδεκα προφητῶν εἶη τὸ μνημόστυον ἐν
 δόλογίαις. ιγ. πῶς μεγαλυνώμεν τὴν ζο-
 ροβάβελ, καὶ αὐτὸς ὡς σφραγὶς ἐπὶ δεξιᾶς
 χειρός. ιδ. ἔτως ἰησοῦς ὡς ἰωσεδέκ, οἱ
 ἐν ἡμέραις αὐτῶν ὠκοδόμησαν οἶκον, καὶ αὐ-
 ψωσαν ναὸν ἅγιον κυρίου ἡτοιμασμένον εἰς
 δόξαν αἰῶν. ιε. καὶ ἐν ἐκλεκτοῖς ἡ
 νεεμίας, ὃς ἐπὶ πολὺ τὸ μνημόστυον αὐτῶν, τὸ
 ἐγγείρα. ημῖν τείχη πεπρωκότα, καὶ στή-
 σαντ. πύλας καὶ μοχλοὺς, καὶ ἀνεγεί-
 ραντ. τὰ οἰκόπεδα ἡμῶν. ις. ἔδεις ἐκ-
 τίασθη τοιοῦτ. ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ. ἐνώχ.
 καὶ γὰρ

καὶ γὰρ ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς. ιζ. εὐθεὶς ὡς
ἰωσήφ ἐγενήθη αἰὴρ ἡγούμενος ἀδελφῶν,
σηρίγματος λαοῦ, καὶ τὰ ὅσα αὐτοῦ ἐπεσκέπη
ὑπὸ κυρίου. ιη. σὴμ καὶ σὴθ ἐν ἀνθρώ-
ποις ἐδοξάσθησαν, καὶ ὑπὲρ πάντων ἐν τῇ κτί-
σει ἀδάμ.

Κ Ε Φ. ν'.

Σιμων ὁ ὀνίου ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἐν τῇ
ζωῇ αὐτοῦ ὑπερράψεν οἶκον, καὶ ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσε λαόν. β. ἐ-
π' αὐτῷ ἐθεμελιώθη ὑψοῦ διπλοῦν αἰά-
λημα ὑψηλόν, περιέβολου ἱερῶ. γ. ἐν ἡ-
μέραις αὐτοῦ ἡλατῶθη δοχεῖα ὕδατος χαλ-
κός, ὡσεὶ θαλάσσης τὸ τρίμετρον. δ. ὁ
φρονίζων ἔλατ' αὐτοῦ ἀπὸ πλώσεως, καὶ ἐνι-
χύσας πόλιν, καὶ πολιορκήσας, ἐδοξάσθη
ἐν περιστροφῇ λαῶ ἐν ἐξόδῳ οἴκου καταπεΐά-
σματ'. ε. ὡς ἀστὴρ ἐωθινὸς ἐν μέσῳ νε-
φελῶν. ς. ὡς σελλὴν πλήρη ἐν ἡμέραις
αὐτῆς, καὶ ὡς τόσον φωτίζον νεφέλας δόξης. ζ.
ὡς ἡλιοῦ ἐκλάμπων ἵπτι ναὸν ὑψίστου, ὡς ἀν-
θ' ῥόδων ἐν ἡμέραις νέων. η. ὡσεὶ κρίνα
ἐπ' ἐξόδῳ ὕδατος, ὡς βλαστὸς λιβαίνου ἐν ἡμέ-
ραις θέρους. θ. ὡς πῦρ καὶ λίβανος ἵπτι πυρίου,
ὡς σκεῦ-

ὡς σκεῦθ^{ον} χρυσίου ὁλοσφύρατον κεκοσμη-
 μένον παντὶ λίθῳ πολυτελεῖ. ι. ὡς ἐλαία
 ὁπρεπὴς ἀναθάλλουσα καρπὸς, καὶ ὡς κυ-
 πάριον^{ον} ὑψωμένη νεφέλαις. ια. ἐν τῷ
 ἀναλαμβάνειν αὐτὸν πολλὴν δόξης, καὶ ἐν διδύ-
 σκεσθαι αὐτὸν· σιωτέλφαι καυχήματ^{ον}.
 ιβ. ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου ἐδόξασε
 περιβολὴν ἁγιάσματ^{ον}. ιγ. ἐν δὲ τῷ
 δέχεσθαι μέλη ἐκ χερσὶν ἱερέων, καὶ αὐτὸς
 εἰς τὴν παρ' ἐσχάραν βωμῶ. κυκλόθεν αὐτοῦ
 σέφαν^{ον} ἀδελφῶν, ὡς βλάστημα κέδρων
 ἐν τῷ λιθαίνῳ, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν ὡς τε-
 λέχη φοινίκων. ιδ. καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἀα-
 ρῶν ἐν δόξῃ αὐτῶν, καὶ προσφορὰ κυρίου ἐν χερ-
 σὶν αὐτῶ, ἐναντι πάσης ἐκκλησίας ἰσραὴλ.
 ιε. καὶ σιωτέλφαι λειτουργῶν ὅτι βωμοῦ,
 κοσμήσαι προσφορὰν ὑψίστου παντοκράτο-
 ρ^{ον}. ις. ἐξέτεφεν ὅτι σπονδαίου χεῖρας
 αὐτῶ, καὶ ἔσπασεν ἐξ αἵματ^{ον} σαφυλῆς. ιζ.
 ἐξέχεεν ὅτι θεμέλια θυσιαστηρίου, ὁσμὴν
 ὁσώδιας ὑψίστου παμβασιλεῖ. ιη. τότε ἀ-
 νέκραγον οἱ υἱοὶ ἀαρῶν, ἐν σάλπιγγιν ἐλα-
 ταῖς ἤχησαν. ιθ. ἀκουσὶν ἐποίησαν φω-
 νὴν μεγάλην εἰς μνημόσυνον ἐναντι ὑψίστου.
 κ. τότε πᾶς ὁ λαὸς κοινῇ κατέσπασε, καὶ
 ἔπεσον

ἔπεσον ἰπὶ πρόσωπον ἰπὶ τὴν γλῶ. κα.
 προσκυῶσαι τῷ κυρίῳ αὐτῶν, παύοκρά-
 τορι θεῷ ὑψίστῳ. κβ. καὶ ἤνεσαν οἱ ψαλ-
 μωδοὶ φωναῖς αὐτῶν, ἐν πλείστῳ ἤχῳ ἐγκλυ-
 καίθη μέλθ. κγ. καὶ ἐδεήθη ὁ λαὸς κυ-
 ρίῳ ὑψίστου ἐν προσδύχῃ κατέναντι τῷ ἐλεή-
 μονθ, ἕως σιωπετελέσθῃ ὁ κόσμθ κυρίου,
 καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῷ ἐτελείωσαν. κδ.
 τότε καταβάς ἐπῆρε χεῖρας αὐτῷ ἰπὶ πᾶσαν
 ἐκκλησίαν ἡν ἰσραὴλ, δοῦναι δόλογίαν κυ-
 ρίου ἐκ χειλέων αὐτῷ. καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῷ
 καυχῆσασθαι. κε. καὶ ἐδευτέρωσαν ἐν
 προσκυῶσαι ἰπὶ δέξασθαι τὴν δόλογίαν πα-
 ρὰ ὑψίστῳ. κς. καὶ νῦν δολογήσατε τὸν
 θεὸν πάντων, τὸν μέγала ποιοῦντα μόνον
 πάντη. κζ. τὸν ὑψοῦντα ἡμέρας ἡμῶν ἐκ
 μήτρας, καὶ ποιοῦντα μεθ' ἡμῶν κατὰ τὸν
 ἔλεον αὐτῷ. κη. καὶ γενέσθαι εἰρῶν ἐν
 ἡμέραις ἡμῶν ἐν ἰσραὴλ, κατὰ τὰς ἡμέρας
 τῶν αἰῶνθ. κθ. ἐμπιστεύσαι μεθ' ἡμῶν τὸν
 ἔλεον αὐτῷ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν λυτρώ-
 σάσθαι ἡμᾶς. λ. ἐν δυσὶν ἔθνεσι προσώχ-
 θισεν ἡ ψυχὴ μου, καὶ τὸ τρίτον ἐκ ἑσιν ἔθνθ.
 α οἱ καθήμενοι ἐν ὄρει σαρμαρείας. β. καὶ
 ἄνδρες οἱ κατοικοῦντες φυλισιμίμ. γ. καὶ
 λαὸς

λαὸς μαρὸς ὁ κατοικῶν ἐν σικίμοις. λα.
 παιδείαν σωείσεως καὶ ὀπισθήμης ἐχάραξε ἐν
 τῷ βιβλίῳ τῷ ἡτῶς ὁ υἱὸς σφράχ. ὁ ἱεροσο-
 λυμίτης, ὃς αἰώμειρε σοφίαν ἀπὸ καρδίας.
 λβ. μακάρι ⲉὼς ἐν τέττοις ἀναστροφῇ, καὶ
 ὁ θεὸς αὐτὰ ὀπί καρδίαν ἑαυτοῦ σοφισθή-
 σεται. λγ. ἑὰν γὰρ ποιήσῃ αὐτὰ, πρὸς
 πάντα ἰχύσει, ὅτι φῶς κυρίᾳ τὸ ἴχνι ⲉ
 αὐτοῦ, καὶ τοῖς ὀσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν. λδ.
 διλογητὸς κύρι ⲉ εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο
 γένοιτο.

Κ Ε Φ. να'.

Προσευχὴ ἰησοῦ υἱὸς σφράχ.

Εξομολογήσομαί σοι κύριε βασιλεῦ, καὶ
 αἰνέσω σε θεὸν τὸν σωτῆρά μου. β.
 ἐξομολογῶμαι τῷ ὀνόματί σου, ὅτι σκεπασῆς
 ἐβοηθὸς ἐγένου μοι. γ. καὶ ἐλυτρώσω τὸ
 σῶμά μου ἐξ ἀπωλείας, καὶ ἐκ παγίδος
 διαβολῆς γλώσσης. δ. ἀπὸ χιφλέων ἐργα-
 ζομένων ψευδῶν, καὶ ἐναντι τῶν αἰθετηκό-
 των μοι, ἐγένου βοηθός. ε. καὶ ἐλυτρώσω
 με κατὰ τὸ πλῆθος ὅτι ἐλέγξ ὀνόματός
 σου, ἐκ βρυγμῶν ἐτοίμων εἰς βρῶμα. ς.
 ἐκ χιφ-

ἐκ χειρὸς ζητουώτων πλὴν ψυχῇ μου, ἐκ
 πλεόνων θλίψεων ὧν ἔχον, ἀπὸ πνιγμῶν
 πρὸς κυκλόθεν. ζ. ἐκ μέσων πυρὸς ἐκ ἐξέ-
 καυσα, καὶ ἐκ βάθους κοιλίας, καὶ ἀπὸ γλώσ-
 σης ἀκαθάρτου, καὶ ἐκ λόγων ψευδῶς, βασιλεῖ
 διαβολῇ, ἐκ γλώσσης ἀδίκου. η. ἤγχι-
 σεν ἕως θανάτου ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἡ ζωὴ μου
 ὡς ἐγγὺς ἄδικα ταῦτα. θ. περιέχον με
 πάντοθεν, καὶ ἐκ ὧν ὁ βοηθῶν. ι. ἐνέβλε-
 πονεῖς ἀνὴλῃ ψιν ἀνθρώπων, καὶ ἐκ ὧν, καὶ ἐ-
 μνήσθην ὅτι ἐλέος σε κύριε, καὶ τῆς ἐργασίας
 ταύτης ἀπ' αἰῶνος. ια. ὅτι ἐξαιρῇ τὰς
 ὑπομένοντας, καὶ σώζεις αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐ-
 χθρῶν. ιβ. καὶ ἀνύψωσα ἀπὸ ὀργῆς ἱκε-
 τίαν μου, καὶ ὑπὲρ θανάτου ῥύσεως ἐδέηθην.
 ιγ. καὶ ἐπεκαλεσάμην κύριον πατέ-
 ρα κυρίου μου, μὴ ἐγκαταλιπεῖν με ἐν ἡμέ-
 ρα θλίψεως, ἐν καιρῷ ὑπερηφάνων ἀβοη-
 θησίας. ιδ. αἰνέσω τὸ ὄνομά σου ἐν δαυ-
 χῶς, καὶ ὑμνήσω σε ἐν ἐξομολογήσει, καὶ εἰση-
 κούσθῃ ἡ δέησίς μου. ιε. ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐξ
 ἀπωλείας, ἐξείλας με ἐκ καιρῶν πονηρῶν. ις.
 διαβῶ ἐξομολογήσομαι ὅτι αἰνέτω σε, ὅτι ὁλο-
 γήσω τὸ ὄνομά σε κύριε. ιζ. ἔτι ὧν νεώτερος
 περὶ νῆα πλατηθῆναι με, ἐζήτησα σοφίαν προφα-
 νῶς ἐν

νῶς ἐν πρὸς ψυχῇ μου. ιη. ἔναντι ναῶ ἡζίου
 περὶ αὐτῆς, καὶ ἕως ἐσχάτου ἐκζητήσω αὐτήν.
 ιθ. ἐξ αὐθιγῶς ὡς περκαζέτης σαφυλῆς, δι-
 φραίνθη ἡ καρδία μου ἐν αὐτῇ. κ. ἐπέβη
 ὁ πᾶς μου ἐν θούτῃ, ἐκ νεότητός μου ἰ-
 χνύον αὐτήν. κα. ἐκλίνα τὸ ὄψ μου ὀλί-
 γον, καὶ ἐδεξάμην, καὶ πολλὴν ὄρον ἐμαυ-
 τῷ παιδείαν. κβ. προκοπὴ ἐγένετό μοι ἐν
 αὐτῇ, τῷ διδόντι μοι σοφίαν δώσω δυνάμιν.
 κγ. διανοήθην γὰρ τὸ ποιῆσαι αὐτήν, καὶ ζη-
 λῶσαι τὸ ἀγαθόν, καὶ ἔμῃ αἰχμηθῶ. κδ.
 Διαμεμάχηται ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν
 ποιήτῃ λιμοῦ διηκριβωσάμην. κε. τὰς
 χεῖράς μου ἐξεπέτασα πρὸς ὕψος, καὶ τὰ
 ἀγνοήματα αὐτῆς ἐπενόησα. κς. τὴν
 ψυχὴν μου κατέβηκα εἰς αὐτήν, καὶ ἐν κα-
 θαρτισμῷ εὗρον αὐτήν. κζ. καρδίαν ἐκλή-
 σάμην μετ' αὐτῆς ἀπαρχῆς, διατῆτο ἔμῃ
 ἐγκαταληφθῶ, καὶ ἡ καρδία μου ἐταράχθη
 ζητῆσαι αὐτήν. κη. Διατῆτο ἐκλήσάμην
 ἀγαθὸν κῆμα. ἔδωκε κύριος γλῶσσαν μι-
 θόν μου, ἔν ἐν αὐτῇ αἰνέσω αὐτόν. κθ. ἐγ-
 γίτατέ μοι ἀπαίδευτοι, καὶ αὐλίσθητε ἐν
 οἴκῳ παιδείας. λ. διότι ὑστερεῖτε; ἢ τί λέ-
 γετε ἐν τέτοις; καὶ αἱ ψυχαὶ ὑμῶν διψῶσι
 σφόδρα.

σφόδρα. λα. ἤνοιξα τὸ στόμα μου, καὶ ἐλά-
λησα, κλήσαθε ἑαυτοῖς αἶεν δρυγυρίαι. λβ.
τὸν πρᾶχληλον ὑμῶν ὑπόθετε ὑπὸ ζυγόν, καὶ
ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ ὑμῶν παιδείαν. λγ.
ἐγγύς ἐστιν εἶρεν αὐτῶν, ἴδετε ἐν ὀφθαλμοῖς
ὑμῶν ὅτι ἐσκοπίασα, καὶ εὗρον ἑμαυτῶ πολλ-
λὴν αἰάπαυσιν. λδ. μετάρχετε παιδεί-
ας ἐν πολλῶν δριθμῶν δρυγυρίαι, καὶ πολλὴν
χρυσὸν κλήσαθε ἐν αὐτῇ. λε. εὐφραίνει
ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ἐλέει αὐτῆς, καὶ μὴ αἰ-
σχυνθείητε ἐν αἰνέσει αὐτῆς. λς. ἐργάσα-
θε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιρῆς, καὶ δώσκει
τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῶ
αὐτοῦ.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ
ἰησὺς σφράχ.

L IOACHI-

IOACHIMI CAME-
RARI ANNOTATA AD
LIBELLVM IESV
Siracidæ.

PRÆPONITVR huic libello indicium
eorum quæ necessaria cognitu sunt, ad
cuiuscunque scripti vtilem lectionem.
Primum, quis autor fuerit, quæ occa-
sio, & quod consilium scripti, quæ forma
orationis, quod argumentum. Hæc, vt
alibi ostendimus copiosius, reducuntur ad
præcipuas omnium rerum causas : *πρωτῆς*,
cuius est effectio : *τελευτῆς*, cuius finis specta-
tur : *εἰδικῆς*, quæ est proprietas, qua singula
à singulis distinguuntur, nos elaboratio-
nem vocemus : *ὅλης*, complectentem ma-
teriam quæ informatur & elaboratur, vt
argumentum quod oratione explicatur, &
inscriptione seu titulo demonstrari solet.
Docetur igitur hoc loco, nescio à quo, (eo
quidem, vt videtur, qui hunc libellum Græ-
ca enarratione illustravit : quod opus si ex-
taret, nostro hoc labore poteramus super-
federe) ab hoc igitur docetur, fuisse auto-
rem huius libri, virum doctum & sapien-
tem, nepotem Iesu & ipsius filij Sirachi.
Fuit enim etiam Hebræis vsitatum, vt auo-
rum

rum nomina nepotibus imponerentur. Itaque & auus, autor libri, & nepos interpret, Siracidæ fuerunt. In capite autem penultimo dicit ipse se fuisse filium Sirachi, qui hæc collegerit. vbi in quibusdam additur Eleazari: vt venire in mentem alicui possit, autorem libri fuisse nepotem Simonis, quem vltimo loco tam magnifice laudat: qui pater fuit, vt scribit Iosephus, Oniæ & Eleazari. Eleazarus autem vixit, vt idem Iosephus refert, regnante in Aegypto Philadelpho. Sed hæc, sunt enim incerta, relinquuntur in medio. Siue autem huius filius autor libri Siracides, seu alterius fuit, non celebrati scriptis historiarum, magnum hunc & doctum virum fuisse apparet suis temporibus. Id quod magis liqueret, vt opinor, si extaret Hebraicum ipsius auctoris scriptum, quod certe de conuersione æstimandum non est, quemadmodum & Siracides interpret monuit. Hebraicum quidem Hieronymus se vidisse scribit, titulo *παραβολῶν*. Verum interpret edidisse se ait opus translatum quidem opera & studio suo de Hebraica lingua in Græcam, sed compositum ab auo, ad doctrinam ciuium suorum, ne his deessent præcepta virtutis & vitæ sanctæ atque religiosæ. Et hæc exposuisse communi

oratione, & verbis vſitatis, non compoſitis artificio aliquo: quo nomine & veniam à legentibus ſibi dari petit. Argumentum autem eſt comprehenſio præceptorum, exemplorumq; , quibus omnis inſtitutio continetur: ijs deniq; , vt à religioſo, adorationes & preces admifcentur. Præcepta autem in hoc libro non ſunt ratione & via artis expoſita, quam μέθοδον Græci nominant: ſed ſententioſe nulla certæ progrefſionis ſerie, varieq; & multipliciter explicata. Has γνώμας, παρανέσεις, & προθήνας, & phraſi Hebraica παροιμίας & παροιμολογίας nominauerunt. quales & Salomonis libri ſunt, quem hunc autorem ſequi voluiſſe apparet: & Græcorum poëtarum, Phocylidis ac Theognidis, & Iſocratis oratoris.

In hoc genere promiſcue diuerſa commemorantur, facienda & fugienda ijs qui pietatem & virtutem colere, & cum honeſtate ac laude vitam agere voluerint. Eſi autem Græci etiam autores ſuam doctrinam ab adoratione & veneratione numinis diuini inceperunt, tamen illi neque veritatem de natura Dei, neque conſilij & voluntatis ipſius arcana demonſtrare potuerunt. Itaq; ſtatim initio hæret res, & de tanto errore progrediens non modo minus ex-

nus expeditur, sed plane euertitur. Hebræi autem docti, & pij veteres, & vnum Deum adorandum, & hunc secundum præscriptionem mandatam verbo ipsius, colendum esse docuerunt, in fiducia certa paternæ affectionis illius complectentis nos misericordia & bonitate sua propter intercessionem filij, promissi Messiaë, qui est Christus rex vniuersorum.

Iraque hunc metuentes & diligentes vt patrem, & religiosa fide assentientes promissionibus diuinis, & statuentes propter filium Dei se esse & innocentes, cum sint inquinati peccatis: & iustos & sanctos, cum sint scelerati & impuri: & gratos acceptosq; Deo. cum sint natura ij qui odium & iram Dei mereantur: in hac inquam obseruantia, dilectione, fide atque fiducia, ita iubet doctrina veræ pietatis in omnibus deinceps vitæ partibus suum quosq; facere officium, & ijs occupari quæ sunt (vt ait Paulus) ἀληθειᾶ, σεμνὰ, δίκαια, ἀγνὰ, προσφιλή, εὐφρημα, εἰ τις ἀρετὴ καὶ εἰ τις ἔπαινος, & fugere contraria, mendacium, calliditatem, fraudes, vanitatem, leuitatem, iniurias, impuritatem, offensiones, maledicentiam, calumnias, obrectationes, scurrilitatem, &c.

Etsi enim pietas, quemadmodum vt in

sanctitate & innocentia pœnitentiam & renouationem vitæ probet Deo, omnibus viribus anniti debet: ita & gloriari solet ac potest, in ostentanda diligentia & cura, vel potius ardore quodam obedientiæ, vt Dauid: Ego in innocentia mea ingressus sum, & non sedi cum consilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo, &c. Et Paulus tam exhaustos multiplices labores ac perpeffas afflictiones, quam continentiam & fidelitatem & assiduitatem & integritatem suam in cursu præconij Euangelici, gloriose prædicat. Hæc igitur quamuis à pietate aliena non sint, tamen neque fiduciam ad Deum, neque spem salutis, neque conscientia tranquillitatem ac pacem, super his collocare illa ac fundare audet: sed spectat tantum benignitatem & misericordiam Dei propitij propter filium, & in hac persuasione ac fide acquiescit, neque sancta aut iusta sibi, sed Deo videri ac esse studet in fide sola Iesu Christi, per quem reconciliari scit omnes Deo, & propriam iusticiam quisquiliis seu vilius etiam aliquid, vt Paulus vocat *σκύβαλα*, esse ducit. Sapientes autem homines & sacris litatis & vitæ puritate atque sanctimonia placari numen diuinum, & ita illi satisfieri, & nos be-

nos bene de eo mereri pronunciant. Quinti-
etiam grauissimus autor Plato omnem mi-
sericordiæ à Deo spem præcidit. Neque
patitur in sua ciuitate doceri, Deum esse
exorabilem, & lapsis ignoscere. Hi igitur
non ad Deum homines adducunt: sed
ad humanas actiones honestas atque præ-
claras, tanquam epularum lautitias, De-
um inuitant, vbi cum ipsi opipare excipi-
ant, non vbi bonis illius fruantur. Hoc est
rem plane peruertere. Et quanquam inge-
niosus ac callidis discrimen esse paruum vi-
detur: neque digna res contentione, mo-
do pie, caste, innocenter vita degatur: Ta-
men cum hæc sola cognitio ac scientia di-
stinguat ac separet populum Dei ab omni-
bus alijs gentibus ac nationibus: necesse
est, aut sinceram hanc conseruari: aut cor-
rupta & amissa illa, ciuitatem quoque Dei
ipsam labefieri & conuelli. Veritas enim
& sanctificatio est, & liberatio, & salus.
Et Dauid plane dicit, requiri veritatem à
Deo, Psalm. 30. Non constituit hanc ci-
uitatem vlla per se legitima rituum & ce-
remoniarum & morum observatio, sed
cognitio sola & scientia veritatis diuinæ,
quæ est fidei religiosa assensio & certa
persuasio, credens & accipiens quicquid
verbo Dei proditum est & offertur. Sed

de his fatis . intelligi enim iam poterit, recte quidem à Christianis legi etiam aliarum gentium scripta , quibus vita hæc instruitur : non tamen in his doctrinam veræ pietatis ac religionis inesse , neque hanc de ijs peti , neque hæc diuersissima genera humani & diuini magisterij confundi debere. Atque hinc etiam manifestum fit , quid inter diuinas & humanas leges intersit : nam etsi humanarum legum scriptoribus iudiciū naturæ incorruptæ de faciendis & fugiendis præluet, tamē non vident illi in hac mentis caligine, & tam intelligentiæ quā voluntatis deprauatione : neque sequuntur veritatem venerationis ac cultus diuini , vt statuunt & demonstrent vniuersa ad Deum simpliciter referenda , & nihil nisi in quo mos ipsi geratur rectum ac laudabile , & obedientiam ac subiectionem finem propositum esse oportere omnibus consilijs & actionibus quæ & per se honestæ , & ad tuendam vitæ societatem necessariae sunt. De qua ignorance necesse est deinde sequi multos & magnos errores, non modo voluntatis & studij , sed etiam sententiæ atque iudicij : vt maneat hoc certum, Omnis homo mendax , & hoc, Vana salus hominis . & Salomonis , *τίς καυχῆσται ἐν τῷ ἔχειν πλὴν καρδίας ; ἢ τίς παρῆξισταθήσεται κατὰ*
δαρδὸς

Ἐὰς ἐῖναι ἀπὸ ἀμαρτιῶν ; Et Ecclesiastes ait ,
ὅτι ἀνθρώπος οὐκ ἔστι δίκμος ἐν τῇ γῇ, ὃς ποιήσει ἀγα-
θόν, καὶ οὐχ ἀμαρτήσεται.

Exempla quidem quasi πανηγυρικῶς hic
autor addidit, eorum qui & Deum piè ac
religiose coluissent, & diuinitus adiuti at-
que protecti fuissent : quibus & instrui &
confirmari animos legentium necesse est.
Oratio autem precum est præclara, qua
nulla gens piè vñ fuit vnquam, præter
sanctum & peculiarem populum Dei : quæ
est ab initio ecclesia Iesu Christi, fundata
aliquando in populo Iudaico, in qua quasi
ciuitate sedem propriam habuit. Id quod
ipse Christus significat, cum ait : Vos ado-
ratis quod nescitis, nos adoramus quod
scimus, quia salus ex Iudæis est. Nemo
igitur adorare Deum potest in ignoran-
tia : & omnes ignorant Deum, quibus
non demonstratur veritas ex verbo ipsius,
sicut scriptum est : Deum nemo vidit vn-
quam, vnigenitus filius qui est in sinu pa-
tris, is enarrauit. Quare nemo fallatur
disputationibus quorundam, perennem
quandam & continuatam omnibus secu-
lis & apud omnes gentes religionem intro-
ducentibus, & de Ioue facientibus æter-
num Deum : vt Iosephus ineptit. Sepa-
rari enim oportet populum Dei ab alijs

gentibus statim à prima origine, neque huius sanctitatem cum vlla sapientia aut religione confundi. Et si autem alludit Iouis nomen ad Dei ineffabile nomen, & suspicari aliquis posset hunc sonum de patribus auditum, ita ad posteritatem diuersarum gentium venisse: tamen de his caute & distincte & religiose loquendum est, ne veritas diuina & cœlestis vlla parte sui profanetur. Non enim arua culta fœdius ab apris vastantur, quam sanctitas religionis & veritas sapientiæ Dei ab humanæ rationis argumentationibus & conclusionibus. Sed de his satis. Nunc ad notanda quædam in hoc scripto, quæ potissimum morari legentes possent, & argumentum singilatim per capita indicandum pergamus.

P R O L O G V S.

PROœmium hoc est auctoris, in quo & de se, & de opere suo differit quædam.

ἐνοχοι τούτων.) participes horum, καὶ μέτοχοι. ἐνοχος autem cum datiuo, obnoxius est: **VI** ἐνοχος τῇ κρίσει.

ὅτι προὐσι.) proficiendo addant aliquid per honestatem vitæ. ὅτι διδόναι, proficere. & præpositio πρὸς adiuncta, incrementum notat profectus.

ὅτι ἡ ἰσοδυναμία.) Non eadem vis & efficacia est horum traductorum in alteram linguam, quæ in propria & sua. Hæc sententia omnes in hac copia doctrinæ, studiosos pietatis & bonarum artium, impellere debet ad studium linguarum. Quamuis enim conuersio aliqua bona & splendida sit, tamen fieri non potest, vt natura alterius sermonis penitus exprimatur. Fieri meliora aliqua possunt, sed hæc neque multa erunt, & conatum æque bona faciendi sæpe interpretem frustratum esse reperietur. Atque hæc accipienda sunt, & dicuntur de laudabilibus & accuratis traductionibus. Quas, quemadmodum non dico plurium, sed duarum linguarum peritos, & ita in his exercitatos, vt parem facultatem consecuti sint, inuenire in promptu non est: ita & ipsas raras esse oportet. Istas autem vulgares & fortuitas ac ἰσχυρίους conuersiones, quarum opifices neque de sententia neque verbis magnopere laborant, vomicas esse, & scabiem quandam doctrinæ potius, quam adiumenta & laudabilia opera doctrinæ, existimandum est. A quibus eruditio literarum & studia bonarum artium atque disciplinarum non ornantur, neque augentur, sed potius deprauantur & corrumpun-

rumpuntur. Et libri veterum autorum, vt Callicratides à Conone aiebat pelagus, adulterantur, neque integritas & quasi castitas sapientiæ conciliatur legentibus, sed falsa forma, & fucata species, quam ignaui & inertes quasi rem magnam arripientes, fruuntur infelici opera audaciæ imperitorum. Sed de his satis, vel potius nimium: Pergamus igitur ad alia.

ὅπῃ τοῦ εὐεργέτου,) Regnante Ptolemæo, cognomento Euergeta filio Philadelphî. Fuit & postea rex, qui εὐεργέτης dici vellet, annis circiter centum: sed hunc Aegyptij κακιεργέτῳ vocarunt. Dicit autem, vt opinor, se annos natum 38. in Aegyptum venisse. Participium autem συγχευήσας positum absolute, incertum sensum facit, vtrum autor se toto illius regis tempore in Aegypto mansisse an aliquod tempus illic consumsisse, significare voluerit.

παροιμία.) vicinia, & προκατασκευαζομένους τὰ ἥδη βιοτεύειν ἐν νόμῳ, vel ἐν νόμῳ: hoc est, vt vitam inculpatam degant præparati moribus. ὥς βιοτεύειν αὐτοὺς προκατασ. Nomen in titulo παναρέτου, significat comprehensionem quandam. & summam præceptionum vtilium de omni virtute. Refertur autem ad βίβλον, vt sit βίβλος πανάρετος: id est, liber vniuersæ virtutis doctrinam complectens.

Caput

CAPVT PRIMVM.

HAbet hoc caput sententias distinctas 25. Ante omnia autem, secundum Salomonem præcipit verum cultum Dei, & religione animos complet, & ostendit hinc manare omnem felicitatem. Hanc autem definit sapientiæ vsu & copia: insertæ tamen sunt sententiæ, iracundiam & confidentiam humanam, quæ fastum parit, reprimentes. Salomonis est, ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου, & ἐντέλεια εἰς θεὸν ἀρχὴ αἰδέσθαι: id est, sapientiæ, de qua ipse concionetur, initium esse timorem Dei, quæ est vera religio: & intelligentiam seu sensum, contineri cultu Dei. Itaq; addit, σοφίαν πᾶσι παιδείαν ἀπεβίβεις Ἰζου θνήσκουσιν, Quod impij ab hac sapientia & institutione abhorreant. Beatum autem pronunciat eum, qui sapientiæ & prudentiæ compos factus sit: μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ὄρεται σοφίαν, καὶ θνήσκῃ ὃς εἶδε φρόνησιν. Prouerb. cap. 3. vbi huius studij fructus copiose commemoratur. Sed præconia sapientiæ sunt eximia cap. 3. Ex his manifestum fit, de ea sapientia loqui Salomonem, quæ complectitur & explicat æternum consilium Dei de salute omnium, patefactum verbo Dei. Hæc non effabili humana oratione modo, sapientia & ratio
omnia

omnia creata & condita, conseruat, & vitam his præstat, & salutem confert. Sapientia autem Dei ipse Deus est: sicut alia quæ de Deo dicuntur, vere & οὐσιωδῶς dicuntur. Hic est igitur filius Dei, natura Deus, per quem facta sunt omnia, & in quo statuit reconciliare sibi vniuersa æternus Deus: & hoc consilio ac proposito, & ista cogitatione condidit mundum, & in eo collocauit genus humanum, ad cognoscendam hanc sapientiam, & ad obediendum voluntati ipsius, in vera adoratione & inuocatione, & omni cultu ac veneratione, in fide firma, & verbi Dei obseruatione, & custodia mandatorum ipsius. Quorum hoc caput est, vt audiamus sermonem Dei, & huic obtemperemus ac credamus. Hic est λόγος αἰδίου Θεοῦ Θεός, qui assumpta carne nostra in terris versatus, & homo factus, interpres fuit ipse sapientiæ & consilij Dei. Quæ omnia non debent neque possunt ita explicari verbis, vt humani ingenij industria perspiciat: sed requirunt piam & religiosam assensionem & obedientiam, quæ præstetur Deo & patefactæ sapientiæ ac veritati ipsius, de qua & Salomon & Siracides noster concionantur. Et Ariani quidem impia curiositate has sententias colligentes,

gentes, detorserunt ad sui nefarij dogma-
tis defensionem, ac conati fuerunt de his
ostendere filium Dei, quem sapientiam es-
se Dei confitetur Ecclesia catholica, κτίσμα
esse, id est creaturam: & habere exordi-
um quoddam sicut callide dicebant, ὡς ὅτ'
οὐκ ἦν: quod non potest aliter accipi, quam
fuisse tempus cum non esset filius. quod est
execrandæ impietatis mendacium. Epi-
phanius Salomonis dictum de æternitate
filij retinet, & contra Arianam impieta-
tem defendit, primum indicatam esse
docens πρὸ ἑνταυρον οἰκονομίαν, deinde inter-
pretans Hebraicum verbum Græco non
ἐκτισε, sed ἐνόησεν: quo & hic noster autor
vitur. Est autem νεοσῆς, pullus: & νεοσῶν, quod
συγκόπτοντες fecerunt νοσῶν, exclude-
re pullum, & gignere ac edere, μεταφορικῶς.
Hoc Aquilam ait interpretatum fuisse ἐκλή-
σατο, & Hieronymo est possedit. Sed Ariana
rabies refutanda fuit auersando, non con-
uincenda verbis. Salomonis autē senten-
tia, quam exprimere Siracides voluit, de
sapientia consilij Dei, quod est verbum sa-
lutis, & doctrina veritatis cœlestis, recte
intelligitur. Intelligitur & recte de opere
sapientiæ diuinæ, quæ conspicitur in re-
rum vniversitate, ut ait sanctus Paulus:
τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ὑπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς
πνεύματι

ποίηματι νοούμενα καθορᾶται. Et alibi dicit, ὅτι ἐν
 τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας
 τὴν θεόν. Hanc igitur cogitatione omnium
 antecedere oportet ipsum creationis o-
 pus, vt prior est architectonicę scientia quā
 architectus. Et cum hoc tamen coniuncta
 est, ordo inquam & ratio & distinctio par-
 tium, & totius quasi corporis mundi huius
 coagmentatio : quæ ipsa humanam sapien-
 tiam constituunt. Et est huius etiam in
 natura deprauata tanta vis, vt nihil ea ipsa
 reperiatur in hac vita maius, neque poten-
 tius. Pulchritudo quidem certe ea est, vt
 omnium quibus apparet, animos mirabili
 iucunditate capiat. De qua si velim Græ-
 corum sententias cum his quæ hoc loco
 referuntur congruentes, exponere, alius
 iam liber futurus sit. Isocratis est, ὅτι μόνη
 τῶν κτημάτων ἡ σοφία ἀθάνατος. Socraticum
 apud Xenophontem, omnes virtutes τῇ σο-
 φίᾳ contineri. Et ab hoc etiam nostro au-
 tore magnifice laudatur hæc sapientia :
 μακάριος ἀνὴρ ὃς εὖρε σοφίαν, καὶ θνητὸς ὃς εἶδε φρό-
 νησιν· κρείττον γὰρ αὐτῷ ἐμπορεύεσθαι, ἢ χυσιῶν καὶ
 ἀργύρου θησαυροῦς. Et referuntur hi versus re-
 fellentes Græcorum prouerbium, quo o-
 ptatur gutta fortunæ prosperæ præ dolio
 intelligentiæ. nam & hoc in illa lingua fer-
 tur, τύχη τὰ θνητῶν πράγματ' οὐκ εὐβουλία, Sed
 versus

versus de quibus aiebam, hi sunt :

ἔφησε τις ποῦτῶν φιλοχέστων τάδε,
 θέλω τύχης σαλαγμὸν ἢ φρενῶν πείθον,
 πρὸς ὃν τις ἀντέφησέ τῃς φιλοφρένων,
 ξανὸς φρενῶν μοι μᾶλλον ἢ βυθὸς τύχης.

Feruntur & Latini poëtæ veteris hi versus:
Sapientia gubernator nauem torquet, non valentia.
Cocus magnum abenum, quando feruit, paula con-
futat trua.

Et Menandri.

ἅπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίσταται.

Siracides autem nunc incipiens, ad ver-
 ram nos sapientiam cognoscendam cohor-
 tatur. Et vult esse auditores doctrinæ cœ-
 lestis, & sanctos cultores religionis, se-
 cundum mandatum Deī, quod ante omnia
 cognosci & adorari Deum, & huic soli
 seruii præcipit, sine iracundia seu indi-
 gnatione, & cum humilitate. Sed & Salo-
 mon, βαρὺ λίθος, καὶ δυσβάστακτον ἄμμος, ὅρμη δὲ
 ἀφρονος βαρυτέρα ἀμφοτέρων. Et idem, σόμα ταπει-
 νῶν μελεῖ ἀ σοφίαν. & φόβος κυρίου μισεῖ ἀδικίαν, ὕ-
 βρειν τὲ καὶ ὑπερηφανίαν. Hæc enim adoratio-
 nem impediunt, & fidem repellunt, & ani-
 mos aut euertunt à Deo, aut ad conspe-
 ctum illius terrore ac diffidentia, vel et-
 iam desperatione complent. Nam quid in
 vita communi ex his mali & miseriæ exi-
 stat, indicatur alibi. Hæc enim adhuc ad

M

doctri-

doctrinam & explicationem primi in decalogo præcepti referenda sunt: de quibus hæc monuisse nos, satis fuerit: Vocabulis ijs vsus est Siracides, quibus interpretes Salomonis, σοφίας, quam interpretantur Latini sapientiam: hæc est cognitionis certæ, & perfectæ scientiæ: φρονήσεως, Latini prudentiam vocant: vis considerationis, & circumspectionis, & industriæ: σωέσεως, id est intelligentiæ, & perspicaciæ, & doctrinæ: παιδείας, quæ est institutio & disciplina. πανουργήματα autem & πανουργίαν, peculiari quodam vsu, in laude posuerunt, de peritia & exercitatione, & cautione: cum hæc & malitiam notent. Sicut ἀπάκους, qui simplices sunt, fatuos fecerunt.

C A P V T II.

Hoc caput obsoluitur sententijs octodecim, quibus confirmatur animus pius præceptis patientiæ & perseuerantiæ tempore difficili, & in aduersis, quæ iubet perferri in fide & timore Dei, & expectari auxilium, in recordandis exemplis veterum. addita est & increpatio diffidentiae ac profanitatis. Quæ omnia ad primæ tabulæ mandata referenda sunt, & pertinent
ad ve-

ad verum cultum & inuocationem & celebrationem nominis diuini. Necesse autem est, & pugilem non solum ferire in certamine aduersarium, sed verberari etiam ipsum, & decurrentem spacium defatigari. Similiter & qui voluerint pie & sancte viuere, eis multa sustinenda sunt dura & difficilia quæ quasi victoriam illorum remorantur & impediunt, quæ est in fide & timore Dei sanctitas & iusticia & innocentia vitæ. Docet autem Siracides, perpetiendas esse afflictiones quæ nobis permittente Deo oblatae fuerint: non accersendas. Sunt autem præcepta hæc obedientiæ, quæ debetur Deo etiam in afflictionibus: & qui hanc præstat, is vere vir fortis est. de quo Salomo, μακρόθυμος ἀνὴρ πολὺς ἐν φρονήσει, ὁ δὲ ὀλιγόψυχος ἰσχυρῶς ἀφρων. Et hoc est silentium, quod imperant animæ frequenter Psalmi Daudici. Et hæc est ὑπομονὴ piorum: qui enim perseuerauerit vsque in finem, conseruatur. καὶ ὁ πεποιθὼς ὅτι κερὶ, μακαριστός, inquit Salomo. Vbi scribitur, οὐαὶ καρδίαις δειλαῖς, id est, ignauis. reperitur alibi, καρδίαις διπλάις, id est, duplicibus: hoc est, fraudulentis. Item, μακρόθυμος κύριος, est ἀπειθοχὴ, capite 4. Ionæ.

CAPVT III.

Commentatio est præcepti huius, Honorem habendum esse parentibus. Admissa sunt & præcepta mansuetudinis, humiliationis, misericordiæ & moderationis. & sententiæ contra curiosos, præfractos ac superbos. Huiusmodi sunt Salomonia: ἡ ἐφυλάσσου νόμους πατρὸς σου, καὶ μὴ ἀπόστη θεσμούςς μητρὸς σου. &c., ὁ ἀτιμάζων πατέρα, καὶ ἀπαυδούμενος μητέρα αὐτοῦ, καταχωθήσεται. ἐπογενίδιος ἔσαι ἡὸς ἀπολειπόμενος φυλάξαι παιδείαν πατρὸς, μελετήσῃ ῥήσεις κακὰς. Item, κακολογουῦτος πατέρα ἢ μητέρα σβέδιθήσεται λαμπή, αἱ δὲ κόραι τῆς ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκότος. Et Græcorum sententiæ plurimæ, vt Isocratis: τοιοῦτος γίνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἷους αὖ εὖξαιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς σμυτοῦ παῖδας. Et refertur ex Euripide:

ὅστις δὲ τοὺς τεκνύτας ἐν βίῳ σέβει,
ὁ δ' ἐς καὶ ζῶν καὶ θανὼν θεοῦ φίλος.

Sed & Salomon his sententijs elationem & præfractionem, quæ est contumacia, refutat: ἀκάθαρτος παρὰ θεῷ πᾶς ὑψηλοκάρδιος. &c., μακάριος αἰὶν, ὃς καταπῆσσει πάντα δι' εὐλάβειαν, ὁ δὲ σκληρὸς τῷ καρδίᾳ ἐμπισεῖται εἰς κακὰ. &c., ὃς πέποιθε θρασείᾳ καρδίᾳ, ὁ τοιοῦτος ἄφρων, ὃς δὲ πορεύεται σοφία, σωθήσεται. Et Apostolus monet, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν
ἐς τὸ

εις τὸ σωφρονεῖν. Et memoratur sententia bona Athanasij hæc, βέλτιον ὑπορουῶτας σιωπᾶν καὶ πεισλύνειν, ἢ ἀπιστεῖν διὰ τὸ ὑπορεῖν. Multum enim turbare solent disputatores isti, & qui nihil ignorare volunt: & hæc est curiositas nocentissima, cum rebus etiam diuinis implicatur. Et præclarum est hoc, Scrutatorem maiestatis ab hac opprimi: De benignitate autem sententiæ Salomonis & ipsa multæ sunt: vt hæc, μὴ ὑπόχρη εὖ ποιεῖν ἐνδεῆ, ὡς καὶ αὐτὸς ἔχει ἢ χεῖρ σου βοηθεῖν. μὴ εἴπης, ἐπανελεῖσθαι ἐπ' αὐτὴν καὶ αὐτὸν δώσω, δυνάτω σοὶ ὄντος εὖ ποιεῖν. Et hæc, ἐλεημοσυνῶμαι καὶ πείσεις μὴ ἐκλείπτωσαν σέ. Et hæc, τὰ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν ἀνελεήμονα. Et hæc, ὁ ὅτι σπλάγχνοι ζῶντες ἐλεηθῆσεται. & ἀνδρα ἱλαρὸν καὶ δούλω ἀγαπᾷ ὁ θεός: quam & Paulus in posteriore ad Corinthios adduxit. Et, ὁς δίδωσι πτωχοῖς οὐκ ἐνδεηθήσεται. Ioannis autem est præclara sententia: ὁς αὐτὸς ἔχει τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρεῖ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσσει τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, ὥς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτῷ; Etiam Siracides noster alibi beneficentiam copiose commendat. Irenæi sententia refertur ex epistola ad Victorem, ἐν ᾗ αὐτὸς τις δυνάτω εὖ ποιεῖν τοὺς πλησίον. ὡς μὴ ποιῇ, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγάπη τοῦ κυρίου νομιθήσεται. Et Apostoli est hoc: τῆς εὐποιίας καὶ τῆς κοινωνίας μὴ ὀφθαλμοδιδόναι τοιαύτας γὰρ δυσίας εὐαρεσθεῖται ὁ θεός.

Memorantur versus ita pertexti, vt benignitatis officia ad indigentium vsus applicentur: Græci ὑφαντοὺς nominant:

ἄριστος, χιτῶν, πατήρ τε καὶ λιμὴν γενεῶς,
πεινώσι, γυμνοῖς, δεφανοῖς τοῖς ἐν ζάλῃ.

Et est ab omnibus hæc virtus pulcherrima existimata, præter paucos quosdam nimis sapientes, Stoicos inquam, qui affectionem misericordiæ ex animis hominum tolli vellent. At Phocio censebat, οὐτε ἔξ ἑαυτοῦ βωμὸν, οὐτ' ἐκ τῆς ἀνδραπίνης φύσεως ἀφαίρετέον τὸν ἔλεον. Sed sententias veterum commendantes benignitatem & humanitatem colligere quam plurimas, studiosis facile fuerit: nos satis habemus, genus esse à nobis indicatum.

κολλήθητι αὐτῷ.) Alicubi ita, μεῖνον πρὸ ἀναμονῆς καὶ κολ. Huius tertij capitis initium, in quibusdam exemplis tale reperitur: κείμενα τοῦ πατρὸς ἀκούσατε τέκνα.

C A P V T I I I I.

Huius capitis sunt sententiæ triginta. principium autem respondet fini superioris, continens præcepta misericordiæ & benignitatis, secundum hæc Salomonia: ὁ συκοφάντων πένητα, παροξύνει τὸν ποιήσαντα

σαντα αὐτὸν· ὁ δὲ τιμῶν αὐτὸν, ἐλεεῖ πῶχον· &, ὁ καταγελῶν πῶχον παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν· &, ῥῦσαι ἀγομένους εἰς θάνατον· &, δίκαιι ὀπτήρουσι καὶ ἐλεοῦσι· &, μὴ ἀποβιάζου πένητα, πῶχος γὰρ ὅτι, καὶ μὴ ἀτιμάσης ἀδινῇ ἐν πύλαις. Intextitur & sapientiæ encomium, & doctrina tolerantia. est enim aditus ad omnem virtutem difficilis, secundum Hesiodeam quoque sententiam. Qui autem resiliunt, neque perferunt molestiam afflictionum, sicut in curriculo deficientes, non obtinent βραβεῖον: hi sunt νωθεοὶ, & νωθεοκάδειοι Salomoni. Et difficultates istæ sunt exercitia pietatis. Sequitur præceptum honestæ & necessariae audaciæ: male enim curat egentes pudor, Et est Hesiodi quoque duplex pudor:

αἰδὼς ἢ τ' ἀνδρῶν μέγα σίνεταί, ἢ δ' ὀνίνησι.

Hæc inserta sunt in Græcis libris, Proverbijs etiam Salomonis. Postea adduntur præcepta de opportunitate dicendi: itemque contra rixas & altercationes, & de studio veritatis, & contra vanitatem ac tenacitatem. Secundum hæc Salomonis: ποιεῖν δίκαια καὶ ἀληθεύειν ἀρετὰ παρὰ θεῷ μᾶλλον, ἢ θυσιῶν αἶμα· &, κηρία μέλιτος λόγοι καλοὶ, γλύκασμα δ' αὐτῶν ἱασις ψυχῆς· &, ἱασις γλώσσης δένδρον ζωῆς· & Ecclesiastes, λόγοι εὐματός σοφοῦ χάρις. Et ipsa sic ait sapientia,

ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ μου, ἐβδελυγμένα δὲ
ἐπαγτίον ἐμοῦ χεῖλη φρυδῇ. Item, εἰς ἐκπύεσιν μυ-
κτῆρας, ἐξελεύσεται αἶμα. εἰς δὲ ἐξέλκῃς λόγους,
ἐξελεύσονται κρίσεις καὶ μάχαι. & , σίδηρος σίδηρον
ὀξύνει, ἀνὴρ δὲ παροξύνει πρὸς ὁσὺν ἑτέρου. & , ἀνε-
μος βορρᾶς ἐξεγείρει νέφη, πρὸς ὁσὺν δὲ ἀναιδὲς γλῶσ-
σαν ἐρεθίζει. & , ἀντιλογία ἐγείρει πᾶς κακός. Cum
autem omnis altercatio odiosa est, tum
φιλονεικεῖν πρὸς τινὲς ἀλήθειαν, intolerabile. Con-
tra tenacitatem autem adducit Apostolus
in narratione Lucæ, dictum Saluatoris,
ὅτι μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαβεῖν. Isocratis
autem est sententia de usu orationis egre-
gia ad Demonium, δύο ποιοῦσιν χαμερὺς τοῦ λέγειν,
ἢ πρὸς ὧν οἶδα σαφῶς, ἢ πρὸς ὧν ἀναγκᾶν εἰπεῖν.
Translati præcipuis usus est in hoc capite
autor, vetans subternere se aliquem de-
menti, id est, inferuire, & ministrum se
præbere alieno furori, ne respicientem
quidem personam potentia: Item, leonem
esse domi suæ, & familiæ offerre speciem
terroris, inquirendo omnia terribiliter,
& sæuiendo in suos.

CAPUT V.

Sententiæ huius capituli sunt quindecim,
continentes præcepta contra securitatem,
& contemptum, nocentissima & deterrima
vitia :

vitia : quibus plerunque & ὕβρις, id est petulantia, implicatur : vt Deum & homines grauiter his offendi necesse sit. Et dicit Salomo, sobolem esse improbam, quæ sibi placeat, neque detergeat suas sordes, & alios despiciat. ἐκγονον κακὸν, δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει, τὴν δ' ἐξοδὸν αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν. ἐκγονον κακὸν ὑψηλοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει, τοῖς δὲ βλεφάροις αὐτοῦ ἐπαίρεται. Hæc est Græcorum αὐθαδέια, quæ secundum Tragædiam σχιότητ' ὀφαισκάνει. Sed φόβος κυρίου, inquit Salomo, μισεῖ ἀδικίαν, ὕβριν τε καὶ ὑψηφανίαν καὶ ὁδοὺς πονηρῶν. & κύριος ὑψηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. quam sententiam & S. Petrus retulit. μακάριος autem, vt inquit Salomo, ἄνθρωπος καταπῆσκει πάντα δι' εὐλάβειαν, ὃ δὲ σκληρὸς τὴν καρδίαν ἐμπιστεῖται εἰς κακά. Sequitur cohortatio ad resipiscendum, cum matura pœnitentia : & adduntur præcepta contra αἰσχροκέρδειαν. κρείσων ὀλίγη λήψις μὲν δίκαιοσύνης, ἢ πολλὰ γεννήματα μετ' ἀδικίας. & κρείσων μικρὰ μέρη μετὰ φόβου κυρίου, ἢ θησαυροὶ μεγάλοι μετ' ἀφοβίας, inquit Salomon. Et feruntur versus similis sententiæ,

κρείστων πένια μὴ δικαίας κλήσεως,

καὶ γὰρ νόσος γὰρ τῆς κακῆς ἐνέστις.

Melior egestas copijs partis male,

Vt viribus morbus quibus vtimur male.

Adduntur & præcepta veracitatis & at-

tentionis in loquendo, & reprehenditur garrulitas. Secundum Salomonis sententias, ὅς φυλάσσει τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ πῶς γλώσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως πῶς ψυχὴν αὐτοῦ. θρασὺς καὶ οὐδάρης καὶ ἀλαζών, λοιμὸς καλεῖται. &, χεῖλη ἀφρονος ἀγνοεῖ τὸν εἰς κακὰ, τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ θρασὺ θάνατον ὀπκαλεῖται. στόμα ἀφρονος σιωπῇ αὐτῷ, τὰ δὲ χεῖλη αὐτοῦ παγὶς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. &, ὁ σκολιὸς ὅπῃ τῷ ἑαυτοῦ στόματι φορεῖ πῶς ἀπώλειαν. &, ὁ ἄσεγς χεῖλεσι σκολιάζων ὑποσκελίζεται. Apostoli autem præceptum est, ἔσω πάς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, καὶ βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι. Loquaces autem & garruli, ἀθυρόγλωσσοι vocantur. nam secundum Theognidem:

πολλῆς ἀνθρώποις γλώσση θύρει οὐκ ὀπίκνεται
ἄρμόδιαι, καὶ σφιν πόλιν ἀλάλητα μέλει.

περὶ Ἑβραϊσμοῦ.) Propter Hebraismum & hoc est & alia sunt obscuriora. Potest fieri, ut hoc moneat, ne multiplices peccata in securitate posse facile propitium reddi Deum. Potest & de avaricia cohercenda præceptum intelligi.

μη λίκμα.) Metaphora, prohibet inconstantiam & levitatem & prauitatem. ut Teutones quoque de infidis dicunt, Palliolum hos incidenti vento obuertere. &, Quacunque aliquem sella sedere posse.

CAPVT VI.

Huius capitis sunt sententiæ triginta-
tres, quibus comprehenduntur præcepta
de amicitia tuenda, & παραγγέλματα φιλικὰ,
& laus amicitia. Quo autem præclarior
res est in vita amicitia coniunctio, eo
maiore circumspeditione hæc constituen-
da, & diligentius custodienda est, vt ne-
que temere, neque cum quouis amicitia-
m iungamus, neque iunctam abruppa-
mus: quod est prudentia opus. Ecclesia-
stes autem coniunctionem commendans,
ait: ἀγαθοὶ δύο ὡς ὁ ἓν α. & mox, οὐαὶ αὐ-
τῷ τῷ ἐνὶ, ὅταν πέσῃ, καὶ μὴ ᾗ δεύτερος τοῦ ἐγεί-
ραι αὐτόν. &, τὸ σπάρτιον τὸ ἐν τριτον οὐ ταχέως
ἀποξέαγῃσεται. De parandis autem amicis,
cū aliorum apud Græcos, tum Isocra-
tis præcepta fere nota sunt. Et hos pro-
bari rebus aduersis, memorant Menan-
dri versus:

ἤσυχος μὲν οἶδε δοκιμάζεσθαι πυνθί,
ἢ πρὸς φίλους δ' εὐνοία κακῶ κέινεται.

Nam πολῦτος προσίδησι φίλους πολλοὺς, ὁ δὲ πτω-
χὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπάρχοντος φίλου λείπεται, inquit
Salomo. Et feruntur hi quoque versus Græci:
ὁπίσμαι τὲ καὶ πεπείραμαι λίαν,

ὥς τῶν ἐχόντων πάντες ἀνθρώποι φίλοι.

Rectum autem est hoc, nescio cuius, ὅτι δεῖ
κρίναν-

κρίναντας φιλεῖν, μὴ φιλήσαντας κρίνειν. Nam mutare amicum, & cum causa, & sine causa, vituperatur. De quo & Salomo, προφάσεις ζητεῖ ἀνὴρ βουλούμενος χωρίζεσθαι φίλων, ἐν παντὶ δὲ καμῶν ἐπονειδίζους ἔσαι. Post hæc repetitur cohortatio ad studium pietatis, & prædicationis sapientiæ: & additur doctrina utilis, de expetenda coniunctione cum bonis & honestis. Hoc enim & ad instructionem veram, & ad existimationem hominum plurimum momenti habet. talis enim esse unusquisque creditur, quales ij sunt, οἷοι περ ἡδεται ζωνών. Theognidis autem sententia, & Socratis apud Xenophontem disputationes notæ sunt. Et Salomo, ὁμιλεῖτε ἀνδράποις δικαίοις. &, ὁδοὶ ζωῆς διανοήματα συνετοῦ, ἵνα ἐκκλίνας ἐκ τοῦ ἄδου σωθῇ. &, ὁ συμπορευόμενος σοφοῖς, σοφὸς ἔσαι. ὁ δὲ συμπορευόμενος ἄφροσι, γινώσκειται.

μὴ ἔπιχε.) Alibi reperi, μὴ ὀπίχαιρε, Ne exulta.

τὰ φύλλα.) Ironica est metaphora. Folia sane, inquit, tua carpe & absolve: ita enim frustrabitur te fructus, & tandem aresces, id est, Si ea dissipes ac corrumpas, quæ sunt necessaria ad spem incrementi & proventus boni, non est quod felicem exitum aut successum speres in vlla re.

σοφία γάρ.) Videtur eos secutus esse hic autor,

autor, qui σοφίαν vellent dictam esse quasi
 σοφίαν, quod esset abscondita res & occul-
 ta. Sophia est, inquit, ita vt nominatur,
 neutiquam vulgo nota & manifesta. Alibi
 tamen reperi, σοφία γὰρ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῖς ὄν :
 id est, nomine tenus sunt quidam sapi-
 entes.

βαθμοὺς θυρῶν) Ἐπὶ τοῦ βαθίζειν, limina, qua
 est ingressio in ædes. Alibi βαθμοὺς, qui
 sunt gradus, seu scalæ.

C A P V T V I I.

Capitis huius sententiæ sunt triginta-
 quinque. in quibus primæ admonitiones
 sunt, fugæ vitiorum, & moderationis &
 studij innocentie. Deinde reprimitur secu-
 ritas in delinquendo, & erigitur post lapsum
 fiducia veniæ. Sequuntur promiscua præ-
 cepta, modestiæ, veracitatis, & opportu-
 nitatis loquendi, laboris, desertionis cœ-
 tus impij. Mox officia commemorantur
 præstanda amicis, coniugi, familiæ, libe-
 ris, parentibus: postremo & sacerdotum
 ordini, cuius reuerentiam cum cultu Dei
 coniungit. Et ita præceptis beneficentiæ
 & diligentie hoc caput concluditur. Est
 autem hæc doctrina veritatis cœlestis, Ter-
 rere animos hominum comminationibus
 legis, &

legis, & erigere promissionibus benignitatis diuinæ: quæ partes duæ nominantur Lex & Euangelium. Et hanc doctrinam sapientia humana non intelligit. Itaque ingeniosi homines doctrinam Euangelij, id est, reconciliationis & pœnitentiæ, contrariam esse rem ad virtutem existimant. Et Plato magnopere conatus fuit refellere persuasionem de placando numine diuino, vt supra dicere cepimus. In quo quidem illi assentimur, quatenus & superstitionem coercere conatus fuit, & impietatem refutauit, quæ perseuerans in delinquendo, sperare tamen auderet, posse sacrificijs & donis auerti iram diuinam: quas ille autor *μαργαρῖς* vocat. Verum misericordiæ Dei & remissionis peccatorum scientiam, nulla sapientia humana comprehendit. Et quoniam innocentia speciosa res est, ideo hæc seueritas quibusdam etiam ad ecclesiæ dignitatem pertinere visa fuit: vnde *ἡ ἡσυχαστική*, & Nouatianorum factio orta. Etsi autem verum est Euangelij præconium, quod est gratuitæ & immeritæ remissionis peccatorum propter Christum, à plurimis ita audiri, vt vanissimis opinionibus repleantur animi ipsorum, & negligentia in tota vita, in quibusdam & petulantia

*Philosoph. Facultät in Göttingen
aus dem Nachlass von D. May-
pag. 131.*

lantia sequatur: tamen necesse est hanc doctrinam, quam suo sanguine consecrauit filius Dei, patefactam verbo Dei ab initio, conseruari in Ecclesia: cum hæc ipsa Ecclesiam constituat, & ab omnibus alijs cœtibus & congregationibus distinguat atque separet. Nam hæc est sanctitas & iusticia & virtus huius populi, audire verbum Dei, & credere, & *πεποιθέναι ὅτι κύριον*. Nam vt Salomo ait, *ὁ πεποιθὼς ὅτι κύριον τῷ ἐαυτοῦ ὀπιότῃτι δίκαιος*. Sed hi nequaquam sunt contemtores & leues & securi, id est, flulci. Timent enim Deum, & timor Domini initium est sapientiæ. Et vt Salomo inquit, *ἀπειθήσας ποιεῖ ἔργα ἀδίκᾳ*. Esaias autem refert vocem Ecclesiæ capite duodecimo, *καὶ ἐρεῖ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, εὐλογήσω σὲ κύριε, διότι ὠργίσθης μοι, καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμὸν σου, καὶ ἐλέησάς με. ἰδοὺ ὁ θεὸς σωτὴρ μου, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ*. De loquacitate autem & Salomo, *ἐκ πολυλογίας οὐκ ἐκφύζη ἀμαρτίαν*. φειδόμενος δὲ ἡμεμάτων, νοήμων ἔστι. Et Ecclesiastes ait, *φωνὴ ἀφρονος ἐν πληθύει λόγων*. Et rursus, *ὁ ἀφρων πληθυίνει λόγους*. De laboribus ait Salomo, *ψυχὴ ἀέργου πεινάσῃ*. & *ὁ ἐργαζόμενος πλεὺ ἐαυτοῦ γινώ ἐμπληθίζεται ἄρτων*. Et Hesiodæus versus notus est,

ἔργον δ' οὐδὲν ὄγειδος, ἀεργείη δ' εἴ τ' ὄγειδος.

Et Epi-

Et Epicharmi.

ὅς τ' ὁνῶν παλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰρ οἱ θεοί.

Et Carcini Comici referuntur hi :

οὐδεὶς ἔπαινον ἠδοναῖς ἐκτῆσατο,
οὐδεὶς γὰρ ὦν ῥέθυμος σὺ κλεῖς ἀνὴρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκλουσι πλὴν σὺ ἀνδρίαν.

De consortio malorum vitando, monet
& hoc Salomo, ὥς μὴ ζῆλώσεις κακοὺς ἀνδρας,
μὴ δὲ ὀπιδυμήσης εἶναι μετ' αὐτοῖς. φευδῆ γὰρ μελεῖται
ἡ καρδία αὐτοῖς, καὶ πόρους τὰ χεῖλη αὐτοῖς ἡλεῖ.
Et apud Homerum, quamvis ingenio bo-
no, tamen in cœtu & societate improbo-
rum interit Amphinomus,

----- πέδῃσε δὲ καὶ τὸν ἀθλῶν

τιλεμάχου ὑπὸ χερσὶ καὶ ἐγχεῖ ἱφι δαμῶναι.

Præcepta de servis humaniter tractan-
dis, & curandis iumentis, non ad quæ-
stum pertinent, sed ad rei familiaris artem,
quæ est οἰκονομικὴ, virtus illa quidem quæ hu-
manitatem complectitur : & utilitatem ta-
men hæc manifestam habent. Itaque ver-
sus quidam antiquus iubet, servi etiam be-
neuolentis consilium non sperni,
λάμβανε καὶ βουλὴν παρὰ οἰκέτου εὖ φρονέοντος.

Et Euripides inquit, Ione,

----- ὅς τ' ἐλευθέρων

οὐδεὶς κακίων δοῦλος ὅστις ἐσθλὸς ἦ.

Coniugia quidem diuinitus fortunari,
ait Salomo : οἶκον καὶ ὑπαρξιν μερίζουσι πατέρες
παιτὶ,

παισι, παρὰ δὲ κυρίου ἀεμύζεται γυνὴ ἀνδρῶν.

Sacerdotum autem ordinem, vt ministrorum Dei, & eorum qui dispensatores sint mysteriorum cœlestium, par est honore affici. Et qui seruiunt opera sua publicis conuentibus, hi etiam ali publice, & pro sua parte conferre liberaliter singuli debent, vt sit vnde necessaria his suppeditentur. Hoc accurate lege Mosaica præscriptum fuit, de qua excerpta sunt ea quæ hoc loco commemorantur. Præclare autem transit ab his ad commune præceptum beneficentiæ, & affectionis humanitatis, quæ maxime cernitur rebus aduersis. vt & Ecclesiastes indicat, cum ait, καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους, καὶ καρδία ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης. id est, Boni viri non refugiunt afflictos, quemadmodum improbi, qui tantum iucunda sectantur. Et est præceptum Apostoli, κλαίειν μετὰ κλαίωντων, & χαίρειν μετὰ χαίρωντων. Clausula huius capituli habet generale præceptum circumspectionis & diligentia, qua maxime vitantur errores: hi enim comites sunt oscitantia & temeritatis, Irridetur in fabulis Aesopiciis hircus, qui desiluisset in puteum, neque cogitasset de reuersione. Versus autem vulgo fertur, sententiæ bonæ & utilis,

Quicquid agis, prudenter agas, & respice finem.

N

μη οὐκ

μὴ οὐκ ἴχ.) Alibi, εἰ μὴ ἰχύσεις.

οὐ μὴ θείσης.) In alijs exemplis, οὐ μὴ θείσης αὐτὰς ἐπιπλασίως. Translatio à re rustica. Septenarius autem numerus Hebraica phrasi multitudinem notat. Dixere autem Latini quoque prouerbij figura, feri & meti, de spe & fructu consiliorum atque actionum. Et Salomo, ὁ σπείρων φαῦλα, θερίσει κακά.

μὴ ἀλλάξης.) Alibi, μὴ ἀλλάξης φίλον ἔνεκεν ἀδιαφόρου. ἀδιάφορον autem & hoc loco, & postea, vocat fortunas, seu bona fortunæ: id est, τὰ τυχερά, quæ per se media quodammodo, de usu probantur aut improbantur.

μὴ ἰλαρώσης.) Alibi ἰλαρώσης. Et in fine, ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις: alibi, ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις. sententia non admodum variante.

πῦρ καὶ σκόληξ.) Id est, exitium & vastatio. nam & vermes corrumpunt ea quæ erodunt, & ignis correpta absumit, metaphora Salomonica.

ἐν ὅλῃ δυνάμει ἀγάπησον.) Alibi δόξατον. Et mox, ἐντέταλται: alibi ἐντέτατό σοι. id quod verius esse puto.

C A P V T V I I I.

Habet sententias hoc caput XIX. ac
subij-

subijcitur initio consideratio & cautio in conuictu potentum. Et adduntur deinceps præcepta communia prudentiæ & moderationis & humanitatis. Additur cohortatio studij in discendis ijs quæ bona & utilia sunt. Et diligentia ac circumspectio præcipitur in rebus periculosis, item occultatio celandorum. Potentia autem irritata terribilis est. μάχαιρα γὰρ γλῶσσα βασιλέως, καὶ οὐ σαρκίνη, inquit Salomo. Et secundum Homerum: κρείσσων βασιλεὺς ὅτι χῶνεται ἀνδρὶ χέρῃ.

Sed & diuitiæ formidandæ sunt pauperibus. οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἷον ἄργυρος κακὸν νόμισμα ἔβλασε. τοῦτο καὶ πόλεις πορθεῖ, &c. secundum Creontem Sophoclis. Et Ecclesiastes inquit, καὶ γὰρ ἐν σωειδήσει σου μὴ καταράσῃ πλούσιον, μηδὲ βασιλέα, καὶ ἐν ταμείοις κοιτῶνων σου μὴ καταράσῃ πλούσιον. Et idem, φίλοι πλουσίων πολλοί. Iam ij qui cum contentiosis altercantur, & iracundias exagitant, id faciunt quod vetuit fieri Pythagoras, vt fodiant ignem gladio. Qui quidem desinunt esse improbi, laudandi sunt potius, quàm deridendi. Nam vt refertur ex Nazanzeno, οὐχ ἡ μετὰ δεῖσις τοῦ κακοῦ τὸ αἰτχρὲν ἔχει, ἀλλ' ἡ τοῦτου τήρησις πρὸς ἀπώλειαν. Et est Sophoclea sententia præclara in Antigona,

--- ἀνθρώποισι γὰρ
τοῖς πᾶσι κοινόν ὅτι τ' οὐξ αμαρτάνειν·
ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κῆνος οὐκέτ' ἐς' ἀνὴρ
ἄβουλος, οὐδ' ἀνολβος, ὅσις ἐς κακὸν
πεσὼν ἀκείται, μὴ δ' ἀκίνητος πέλῃ,
μὴ αὖθις τοι σκαϊότητ' ὀφλισκάνει.

Neminem autem omnium mortalium
prorsus ἀναμάρτητον reperiri posse, etiam
Ecclesiastes dicit, ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστι δίχμος
ἐν τῇ γῇ, ὅς ποιήσει ἀγαθόν, καὶ οὐχ ἀμαρτήσεται.
quam sententiam & supra retulimus. Se-
nectutem venerabilem esse, ipsius naturæ
est iudicium. Et Salomo ait: σέφανος καυ-
χήσεως γῆρας, ἐν δὲ ὁδῷ δίχμοσιώνης εὐρίσκεται.
Et versus Græcus iubet expeti senum con-
suetudinem,

ὁμιλίας ἢ σῆς γεραιτέρων φίλει.

De studio discendi, & voluntate admit-
tendi castigationes prudentium, Salomo
ait: ὁ ἀγαπῶν παιδείαν ἀγαπᾷ αἰδοῖσιν, ὁ δὲ μι-
σῶν ἐλέγχους ἄφρων. Et Ecclesiastes, ἀγαθὸν τὸ
ἀκοῦσαι, ἐπιλίμνησιν σοφοῦ, ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ἁ-
σματα ἀφρόνων. Et rursus Salomo, οὐκ ἀγα-
πῶσει ἀπαίδευτος τοὺς ἐλέγχοντας αὐτὸν, μετὰ δὲ
σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει. Et similes sunt apud hunc
sententiæ plurimæ. Est autem inhumanis-
simum, vel potius immanissimum, insulta-
re mortuis. Itaque & Salomo inquit, ὁ ὀπι-
χαίρων ὑποκλυμένῳ οὐκ ἀθωωθήσεται: cum vitium

τῆς ὀπχεικακίας semper turpissimum sit. Et versus Homericus hoc vitium notat ὁδ. χ'. οὐχ' ὅσιν καταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάαδς.

Cautionis quidem generale præceptum est optimum apud Salomonem, μακάριος ἀνὴρ ὃς καταπῆσσει πάντα δι' εὐλάβειαν, ὁ δὲ σκληρὸς τῷ καρδίαν ἐμπετῆται εἰς κακά. Certum quidem signum est animis levis & incogitantis, temere efferre omnia apud quosvis. Nam ut ait Salomo, ὅλον τὴν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφαίνει ἀφρων, σοφὸς δὲ ταμιεύεται κατὰ μέρος. & πᾶς πατοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως, ὁ δὲ ἀφρων ὀξεπέτασεν ἑαυτοῦ κακίαν. Theognidis etiam præceptum præclarum est,

μηδὲ λίω ὀπφαίνει. κακὸν δέ τοι κῆρ' ὀπφαίνειν,
παύρους κηδεμόνας σῆς κακότητος ἔχεις.

Sæpenumero enim delectant querelæ eos quibus exponuntur, χαίροντας ἐπ' ἄλλοτρίοις κακοῖς. Quare in aduersis patientia & silentium est optimum. καὶ δεῖ τοὺς πνευματίας ἰατρύνειν, μὴ βοᾶν. ut Laco quidam dixit

μὴ δικάζου κατὰ κρ.) Alibi, μετὰ. Et κρινούσιν αὐτὸν, alibi αὐτῷ. & λόγον εἶξαι, alibi εἰεῖξαι.

C A P V T IX.

Sententiæ huius capituli sunt XX. præq̃ de castitate & amore coniugali, & vitandis occasionibus libidinum: quarum

sunt similes plurimæ apud Salomonem. Additur παράγγελμα φιλικόν, de amicitia tuenda: nam veterem dissolvere, & querere novam, non modo reprehensionem, sed periculum etiam habet. Sequitur admonitio de fugienda consuetudine, & exemplis malorum, secundum hæc Salomoniam: μή χαῖρε ἐπὶ κακοποιῖς, μηδὲ ζήλου ἀμαρτωλούς. οὐ γὰρ μὴ γένηται ἔκγονα πονηροῖς, λαμπρῇ δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται. Monemur deinde, vel non versari omnino cum potentibus, vel cauere ne illos offendamus, quemadmodum & veterum quispiam fertur dixisse: ὅτι τοῖς βασιλεῦσι σωεῖναι δεῖ, ἢτοι ὡς ἡδιστα, ἢ ὡς ἥκιστα. Tutissima igitur vita est, quæ degitur cum æqualibus potentia & dignitate & conditione. Expetendam autem coniunctionem esse optimorum, iam aliquoties præcepit. In fine duæ sententiæ adiectæ sunt. Vna commendans eloquentiam in principe, & docens hoc esse peculiare artificium ipsius, deq; illo admirationem & laudem acquiri: talem enim, ut ait Homericus Vlysses,

ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστρ' εἰσεύρομαι.

Altera sententia infamat nugatores & garrulos, qui plerunque & obtrectatores sunt, & maledici: hos γλωσσώδεις nominat, id est γλωσσαλγούς, & σομαργούς. βόθρεος autem secun-

secundum Salomonem, βαδὺς σῆμα παρ-
νόμου, ὃ δὲ μισηθεὶς ὑπὸ κυρίου, ἐμπεισθῆται εἰς αὐτόν.

μὴ ἐνδελείχε·) τὸ ἐνδελίχες, seu ἐντελιχές,
utrisque enim literis vocabulum nota-
runt veteres. significationem habet con-
tinnuationis, & perpetuum indicat. Inde
ἐνδελιχίται, perseverare & permanere, aut
agere continuo. Itaque & ἐνδελιχισμὸν sa-
crificium Iudæorum dixerunt, & ὀλοκαύτω-
μα ἐνδελιχισμοῦ: quod interpretati fuerunt,
iuge sacrificium. Et Daniel cap. ii. καὶ με-
ταστήσουσι τὴν ἐνδελιχισμὸν. Et in hoc autore
dicitur, δυσία αὐτῇ ὀλοκαρπωθήσονται καθήμε-
ραν δὲς.

ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι.) In aliquibus exem-
plis ἐπιχειρήμασι legitur.

μὴ συμβολοκοπήσης.) Hoc verbum nunc con-
uiuiorum agitationem notat, sicut δευτε-
ρονομίου xxxi. συμβολοκοπῶν οἶνοφλυγῆ. Quod ita
translatum legimus: comassationibus va-
cat & luxuriæ atque conuiujs. In sequen-
tibus, contractuum lucra, & paulo ante
φαντασιοκοπῶν, est crebro obuersans & spe-
culans omnia, & terribili specie se offe-
rens alijs. De symbolis autem conuiuia a-
pud veteres instruebantur: quemadmodū
ait ille apud Terentium,

*Heri aliquot adolescentes coimus in Piræo,
In hunc diem ut de symbolis essemus.*

Apud Salomonem cap. 23. est *παρονοκόπος*, scortator. Et in hoc autore cap. 35. *μὴ δαυροκόπει*, magis, ut opinor, deprauatum studium aggerendi dona, quam diminutionem notat.

CAPVT X.

Sententiæ continentur hoc capite xxx. ac primum docetur, quantum sit beneficium Dei, si contingat populo princeps bonus: quodq; huic fere similes sint & ministri gubernationis, & ipsius subditi, ut & Salomo ait: βασιλέως ὑπακούοντος λόγον ἄδικον, πάντες οἱ ὑπὸ αὐτὸν παρόνομοι. Quæ est & Socratis disputatio, explicata à Xenophone & Cicerone. Et Aristoteles ait πολιτικῶν β'. ο, τι δ' αὖ ὑπολάβῃ τίμιον εἶναι τὸ κύριον, ἀνάγκη καὶ τὴν ἄλλην πολιτείαν δοῦσαν ἀκολουθεῖν. Sed Siracides hoc tantum bonum conferri diuinitus ait, secundum demonstrationem verbi Dei. Et docet bonos principes salutare esse ciuitatibus, malos exitiosos, Et Salomo ait: βασιλεὺς δίκαιος ἀνίστησι χώραν, ἀνὴρ δὲ παρόνομος κατασκάπτει. Sequitur doctrina moderationis, & detestatio superbiæ ac contumeliarum, quem fontem impietatis, & hanc causam esse ostendit max. calamitatum in vita, & quod ὑπερήφανος sit ἄνομος.

Contra

Contra omnis felicitatis effectorem esse timorem Dei, id est, pietatem & religionem. In fine adiectæ sunt sententiæ promiscuæ, de nulla conditione contemnenda: & vitanda inani ostentatione, quæ soleat esse plerunque detrimentosa. Fac, inquit, quod debes, & omitte disputationes, neque gloriosum te facias verbis, usus & necessitas ubi rem postulat. Iubet etiam vnumquemque vitam suam tueri, & curare valetudinem.

φιλαργύρου.) Auari & danistæ, quique diuitias congerunt, iniusti, & quamplurimis in odio sunt. Voluit autem indicare hoc esse ingens, ut etiam homines illorum viuentium intestina cupiant dissipare: ita dicit & Iupiter, Iunonem tum demum saturaturam fuisse odium in Troianos suum, si Priamum ὦμὸν βεβρώκοι: id est, viuum deuorasset. & similiter Hecuba. ἰλ. α'.

μακρὸν ἀρξώσημα.) Si nihil est in his mendis, erit sententia, ut opinor, hæc: Ut medicus in morbo diuturniore uti solet remedijs acrioribus veluti vrens aut secans membrum, quod tum subito interiminecessesse est: ita mors eum qui hodie magnus est & potens, & multis molestus ac grauis, repente euertit & cædit.

σπέρμα ἀτφαλείας.) Hæc in alijs exemplis ita exposita sunt: σπέρμα ἔντιμον. ποῖον σπέρμα; ἀνδρώπου σπέρμα ἔντιμον. ποῖον; οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, σπέρμα ἀτίμον. ποῖον σπέρμα; ἀνδρώπου σπέρμα ἀτίμον. ποῖον; οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς. Quæ sane elegantia sunt, figurata ἀντιθέσει & ὑποφοραῖς.

πῶχως δοξ.) Hæc alibi ita, πῶχως δοξάζεται δι' ἐπισήμῳ καὶ εὐλαβίαν. ὁ δοξαζόμενος ἐν πτωχείᾳ, ποσαχῶς ἐν πλούτῳ; quæ ἐν ἀντιθέσει rotunde efferuntur. Si in paupertate esse dignitas potest, quanto hæc maior erit opulentia? & paulo ante pro λειτουργήσουσιν, alibi ὑπουργήσουσι.

ἐξυβρίσει βδελ.) Alibi, & rectius quidem, ut opinor, ἐξομβρήσει, id est effundet, μεταφορικῶς ab imbris: Circumfluet abominatōne.

C A P U T XI.

Capitis huius sententiæ sunt xxxiii. quibus plerisque ostenditur, plurima quæ in hac vita fiunt, effugere humanæ rationis iudicium & intelligentiam: & quâvis omnia in mundo, tanquam pelago, iactari & fluctuare videantur: tamen defendi & conservari pios ac religiosos à Deo. Refutant igitur hæc opiniones quorundam

rundam de fortunæ gubernatione, & conuertunt mentes hominum ad conspectum prouidentix Dei, cuius consilium causas omnium euentorum complectitur, & omnipotentix est effectio. Non igitur,

τύχη κατορδοῖ, καὶ τύχη καταρξέπει,

Neque certe,

τύχη τὰ πάντα τὰν βροτοῖς ὀπισκοπεῖ.

Sed verum quidem est quod ait Ecclesiastes, ὅτι οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος, καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς πόνεμος & cætera. Ita quidem, vt supra nos moderatorem omnium sciamus esse Deum. Nam vt ait Salomo, οὗς ἀκούει, καὶ ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ κυρίου ἔβλα καὶ ἀμφοτέρω. Et rursus, πλούσιος καὶ πτωχὸς σωλήτησαν ἀλλήλοις, ἀμφοτέρους δὲ ὁ κύριος ἐποίησε. Hoc igitur est verum, quod sit æternum & omnipotens numen adorandum, & inuocandum & colendum ab omnibus: non quam hominum leuitas & error & contumacia consecrarunt, *Fortuna omnipotens & ineluctabile fatum.*

Vt falso fecit Maro. Sed is Deus, qui omnibus temporibus sui cognitionem ipse demonstraui verbo suo hominibus, quem nos scimus & confitemur esse patrem Domini & saluatoris nostri Iesu Christi, cum quo regnat in vnitæte spiritus sancti vnus Deus sine fine. Reprimitur & curiositas, quæ est πολυπραγμοσύνη, vitium laboriosum & odio-

& odiosum : καὶ γόσος, secundum Plutarchum, οὔτε φθόνου δοκοῦσα καὶ θαρσύνειν, οὔτε κακῶν-
δείας, id est, coniunctam habens cum inui-
dientia malignitatem : quæ elegante simili-
tudine indicatur, auiculæ in conclavi ob-
iectam sæpe copiosam escam relinquentis,
& depectentis de angulis latentes vermicu-
los. Notatur & leuitas animorum rebus
secundis exultantium, & aduersis se abij-
cientium. Ita autem fit, vt quam celeriter
fortunæ prosperitas securitatem gignit,
tam cito miseria desperationem incutiat.
Itaque Aeschylus præclarè hæc fecit in
Persis,

— κακῶν μὲν ὅσις ἔμπορος κυρεῖ
ὅππῃσάται βροτοῖσι, ὥς ὅταν κλύδων
κακῶν ἐπέλθῃ, πάντα δειμαίνεζν φιλεῖ.
ὅταν δ' ὁ δαίμων εὐροῖ, πεποιθέναι
τὸν αὐτὸν ἀεὶ δαίμον' οὐρεῖν τύχης. id est,
*Vexatus est quicumque calamitatibus,
Is scit homines omni de fortunæ impetu
Perterritos semper plura metuere mala :
Eosdem ubi sors affluit, considerare
Semper suam vsuram secunda aura ratem.*

Sequuntur promiscue sententiæ admo-
nitionum vtilium diuersarum. inter quas
est & illa Solonis, multorum postea vsurpa-
tione celebrata. De quibus ad exemplū va-
rietatis subscribere hæc visum fuit. Ouidij
est.

Sed

— Sed scilicet ultima semper
Expectanda dies homini est, diciq; beatus
Ante obitum nemo, supremaq; funera debet.

Sophocles Trachinijs,

λόγος μὲν ἔς' ἀρχαῖος ἀνδρώπων φανείς,
ὥς οὐκ αὖ αἰῶν' ἐκμάθοι βροτῆς, πρὶν αὖ
θανοί τις, οὐτ' εἰ χρεσὺς, οὐτ' εἰ τῷ κακός.

Euripides Andromacha,

χρὴ δ' οὐ ποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὀλβιον βροτῆς,
πρὶν αὖ θανόντος τίω τελευταίαν ἰδέης,
ὅπως περᾶσας ἡμέραν ἤξει κάτω.

Idem Troadibus.

---- ἥρ' δ' εὐδαιμόνων

μηδένα νομίζειτ' εὐτυχεῖν πρὶν ἂν θάνῃ.

Caput hoc concluditur ironica inuitatione ad alienos recipiendum, cum potius in hac parte omnes cautos esse velit Sira- cides, propter præsens periculum. Nam & fabula Aesopica narrat serpentem ami- sisse cavernæ suæ possessionem, in quam recepisset erinaceum, hospitem abhorren- tem & importunum.

ἀθωωθήσεται.) non feres impune, seu, non vitabis damnum, ut Salomo, ὁ ἐπηχάριων ἀπολ- λυμένῳ οὐκ ἀθωωθήσεται: Qui intereunti in- sultat, dabit poenas. Alibi legitur, ἀθῶος ἔσθι. eadem sententia.

τοῦ διαβόλου.) Vel insidiatoris & obtre- ctatoris hominum: vel ἡρ' διαβόλων ἀνδρῶν, id est,

id est, improborum. Alibi inuenitur, τοῦ
δολίου.

πέριξ θηρευτής.) Similitudinibus duabus
indicauit periculum à superbia: Allicit,
inquit, is qui in superbia alios fastidit:
quos capiat, sicut perdix in corbe seu ca-
neola sui generis auiculas ad laqueos vo-
ce sua adducit. Et quemadmodum explo-
rator calcit proditos. Alibi legitur, ὥς ὁ
κατασκόπος ὁπλέει πῶσιν, &, πέριξ θηρευτής,
id est capta.

ἐν τοῖς αἰρετικοῖς.) αἰρετικοὶ sunt eiusdem fa-
ctionis, seu sectæ. Alibi legitur, ἐν τοῖς αἰ-
ρετοῖς: sunt autem αἰρετὰ, expetenda, id est
bona.

Ἀπὸ σπινθῆρος μικρᾶς.) de parua scintilla ma-
gnum sæpe excitatur incendium. Alicubi
tamen legitur, Ἀπὸ σπινθῆρος πυρός.

C A P V T X I I.

Absoluitur hoc caput sententijs decem
& octo, quibus subiicitur primum diligen-
tia, conferendi beneficia in bonos. Nam
adiuuandi certe & subleuandi sunt pij
& boni, potius quam impij & mali: id-
que probat hoc etiam argumento, quod
appareat à Deo quoque virtutem & religio-
nem præmijs affici, & improbitatem ac
contem-

contemptum rerum diuinarum, pœnis. φυλάσσεται, inquit Salomo, ὁ ἀσεβὴς εἰς ἡμέραν κακῶν: id est, calamitosus est exitus impietatis. &, παρενομίαι ἄνδρα ἀρρύνουσι. &, αἱ ὁδοὶ δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπουσι. &, ἔργα δικαίων ζῶντι ποιεῖ, καρποὶ δὲ ἀσεβῶν ἀμαρτίαι. &, εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλῇ δικαίου. &, κατὰρα κυρίου ἐν οἴκοις ἀσεβῶν, ἐπὶ σήμερις δὲ δικαίων εὐλογοῦνται. & similia plurima. Sequitur vulgaris amicitiae reprehensio. Nam, vt Plautus ait, res amicos inuenit. Postea studiose monet, ne quis vnquam fidem habeat inimico: id quod docet & fabula Aesopica, anguis & vulpis. Est autem vsus metaphora æris specularis. nam vt huius splendor obscuratur ærugine, ita simulatione tegit ingenium maliciosus, quod apparet statim remota occasione simulationis. Deinde ostendit, eum qui cum improbis se coniungat, si detrimentum accipiat, neminem nisi seipsum accusare debere. Hæc accersita mala dicuntur, & probris digna esse iudicantur: vt Irus Homericus irridetur,

ἢ τάχα ἦρος αἶρος ἐπίπασον κακὸν ἔξει.

Similiter autem dicit, indignos esse misericordia socios malorum. ἢ γὰρ καταστροφὴ ἄνδρῶν παρενομίων κακῶν, inquit Salomo. Et societatem hanc esse infidam docet, & fraudu-

fraudentam. Accurret, inquit, socius, talis quasi auxilium laturus, & ita calcem incidet. Quemadmodum transfugas Pœnorum in prælio Canensi Romanorum militum poplites secuisse, traditum est.

ἐλεημοσύνης μὴ χάρι.) Sicut χαρίζομένη παρεόντων, id est, ὑπὸ τῆς παρεόντων. Alibi tamen ἐλεημοσύνη reperitur.

ἐν τοῖς κακοῖς.) Alibi ἐν τῇ κακίᾳ, sensu eodem.

C A P V T X I I I.

Continet hoc caput sententias xxvii. ac primum deterremur his, ne potentum & opulentorum coniunctionem sectemur, qui sunt plerunque ὑπερήφανοι. non enim tam decet, ut Plautus inquit, quam sequitur fere secundas fortunas superbia. Et ostenditur periculum talium coniunctionum. Nam & in fabulis Aesopiceis olla lutea atheni congressum vitat, ne incurrens in hoc, confringatur. Etsi in hac parte etiam moderatio subijcitur. nam fuga extrema potentum & opulentorum, dignitatis expers est. Et Alexandrum interrogatum, πῶς ἂν τις πολιτεύηται ἐπ' ἐξουσίᾳ, respondisse accepimus, οὕτω προσιόντα τοῖς δυνατοῖς ὥσπερ πρὸς, ὥστε μήτε λίαν ἐγγὺς εἶναι, μὴ κατακαῆ μήτε ἀβέξω,

παύξω, ἵνα μὴ ξιγών. Adduntur cohortationes, ad quærendos similes cum quibus amicitiam iungamus: & ad fugiendum istas λυκοφιλίας & ὑαινοφιλίας. Nam & monedula cum suo genere, non cum aquilino consociatur: ut est in proverbio, quod retulit Aristoteles in 8. Nicomacheorum, τὴν ὁμοιον ὥς τ' ὁμοιον, καὶ κολοῖν πρὸς κολοῖν. Et senex in Comœdia Plautina, ait magnum esse periculum, ab asinis ad boues transcendere: id est, implicari inconueniente necessitudine. In fine duæ sententiæ id indicât, quod ait Salomo, καρδίας εὐφραينوμένης πρόσωπον θάλλει, ἐν ᾗ λύπαις οὐσης σκυδυνώσκει. & καρδία εὐφραينوμένη εὐεκλεῖν ποιεῖ, ἀνδρὲς δὲ λυπηροὶ ξηραίνεται ὅσα. Ultima autem sententia commendat studium doctrinæ, quod plenum est labore in excogitandis bonis & vtilibus & eruditis præceptis, ac subiectionibus virtutis & honestatis, quas phrasi Hebraica παραβολὰς vocauit.

πλούσιος ἡδίκη.) In quibusdam exemplis legitur: καὶ αὐτὸς ἐνεβριμήσατο. id est, addit ad iniusticiæ facinus, flatus superbiæ. Et mox: πτωχὸς ἡδίκηται, καὶ αὐτὸς προσεδιηθήσεται. id est, pulsatus rogat, & pugnis concisus adorat.

ταπεινὸς ἐσφάλει.) Alicubi reperitur ἐσφάλη, id est simplicius est.

διαλογισμός.) Alibi διαλογισμοὶ in numero multitudinis.

C A P V T X I I I.

Hoc caput cum sententijs **xxi** l. damnat fordes parsimonix, & liberalitatem ac studium benefaciendi cum sibi, tum alijs, commendat, in sanctitate vitæ & religione, & cum vera ratione. Itaque & initio & fine præcepta dantur pietatis & sapientiæ, quam vult intelligi studium religionis, & cognitionem voluntatis diuinæ, vt antedictum est. Est autem optima & præstantissima res tam ad Deum, quam ad homines, bona & recta conscientia. Et Salomo ait, σωέσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν, τὸ δὲ γνῶναι νόμον διανοίας ὅτιν ἀγαθῆς, ὁδοὶ δὲ καταφρονοῦντων ἐν ἀπωλείᾳ. & , οἱ φυλάσσοντες τὸν νόμον περιβάλλουσιν αὐτοῖς τέχος. id est, ij qui timent Deum, & student seruare mandata Dei, & cauent ne quid scelerate aut flagitiose faciant, quieto sunt animo, & grata est consuetudo horum alijs. Quemadmodum & diuus Paulus ait, gloriari se de testimonio conscientix. Et Ioannes, εἰὰ ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρῆσιν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν. Contra nihil est miserius, quam animus hominis conscius. Et interrogatus Orestes

Orestes in Tragœdia, quod malum ipsum affligeret, respondit:

ἡ σωΐσις, ὅτι σωΐσιδα δειν' εἰργασμένος.

Itaque in studio & cura religionis & innocentiae optima & suauissima vita degitur, in coniunctione hominum, quos officijs omnibus subleuare & ornare tales solent. Quod si quis sibi non possit pati bene esse, quomodo benefaciet alteri? Hæc est vera doctrina pietatis & honestatis in communicatione officiorum, quibus felicitas huius vitæ continetur, non delectationis & voluptatis & fugæ laborum in ferendis oneribus societatis humanæ. ut aliquis sibi hoc dicat, τέρετο δὴ φίλι θυμέ. &, ἦ βη τερεπόμενος παίζω. Et illud propheticum, quod & Paulus retulit: φάγωμεν καὶ πίνωμεν, σῶριον γὰρ ἀποδνήσκωμεν. Sed quemadmodum Ecclesiastes concionatur, φάγε ἐν εὐφροσύνῃ τὸν ἄρτον σου, καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνόν σου, ὅτι ἤδη εὐδόκησεν ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου. Et rursus Salomo, ἢ ἐπίνε ὕδατα ἀπὸ σῆς ἀγχείων, καὶ ἀπὸ σῶν φρεάτων πηγῆς ὑπερεκχείδω σοι τὰ ὕδατα ἐκ τῆς σῆς πηγῆς. id est, In timore Dei fructe tuis facultatibus, & illas honesta ratione tuere, & in alios beneficia confer, & sustine pro tua parte munera communitatis humanæ. Est autem de interitu hominum, & mutatione ac casibus

incertis vsus similitudine Homerica, quæ extat *il. ζ.*

οἷη περ φυλλῶν γενεή, τοίνδε καὶ ἀνδρῶν.
 φύλλα τὰ μὲν τ' ἀνεμος χαμαῖς χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη
 τηλεθόωσα φύει, ἕαρος δ' ὀππρὶν γίνεται ὥρη,
 ὥς ἀνδρῶν γενεὴ ἢ μὲν φύει, ἢ δ' ἀπολήγῃ.

Et *il. φ'.*

---- οἱ φύλλοισιν ἐοικότες, ἄλλοτε μὲν τι
 ζαφλεγέες τελέθουσιν ἀρούρης καρπὸν ἔδοντες,
 ἄλλοτε δ' αὖ φθινύθουσιν ἀκήριοι. ----

καθὼς ἐαύ.) Alibi, καθόσον ἔχῃς. Et mox
 ἐκλείνον, id est, extende benignitatem tuam.
 Alibi ἐκλινον, vt intelligamus deberi ab o-
 mnibus beneficia quæ in alios conferan-
 tur. Persolue, inquit, pro viribus, debi-
 tum, nimirum benignitatis.

C A P V T X V.

Hoc capite, in quo sunt sententiæ *xvii.*
 continetur prædicatio studij sapientiæ, id
 est, veritatis & cognitionis Dei, & religio-
 nis. à quo docet alienos esse, & abhorrere
 improbos & malos: à quibus etiam si quid
 scite & belle fieri dicere videatur, id ta-
 men negat pulcrum & laudabile esse, cum
 sit ἄδιον. Esse autem culpam propriam
 cuiusq; qui aberret à veritate, copiose pro-
 bat. etsi enim natura humana opus est
 Dei,

Dei, qui illam condidit, tamen lapsus & peccata & deprauatio pulcerrimæ fabricæ, est peculiaris delinquentium & auertentium se à Deo. Sunt autem exceptæ in hoc capite sententiæ quædam de Deuteronomij cap. 30. quibus non hoc efficitur, vt ea iam sit vis ingenij humani & voluntatis propensio, vt perspicere possit & sequi cupiat ea quæ requiruntur à Deo, & vt satisfacere illi possimus, & reconciliare nobis offensum peccatis nostris: sed inuitantur potius omnes, & adducuntur ad veram rationem ac sapientiam: & ostenditur ea copia, de qua manat omnis felicitas & salus, quod est verbum Dei. Hoc & audiri, & huic fidem haberi necesse est ab omnibus, qui placere Deo & conseruari voluerint. Itaque & ipse Moses causam horribilium pœnarum, quas minatus esset Iudæis, facit inobædientiam & contumaciam: Quoniam non audistis, inquit, vocem Domini Dei vestri.

ποιήσει αὐτὰ.) Nimirum præcepta & mandata Dei, id est ea de quibus iam est dictū. hoc est, obædiet Deo. Alibi, *ποιήσει ἀγαθόν.* Et mox, *ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου εὐξήσει αὐτὴν:* Alibi, *ὁ ἐγκρατὴς τοῦ νόμου καταλήψεται αὐτὴν,* id est, *σοφίαν,* illam de qua supra verba sunt facta.

CAPVT XVI.

Huius capitis sunt sententiæ xxviii. Orditur autem hoc à mentione liberorum malorum & contumacium : & inde transit ad disputationem de animaduersione diuina, qui & punire fontes perseuerantes in impietate, & misereri redeuntium in viam, soleat. Docetq; , esse omnia in oculis & manu Dei, neque omnipotentiam eius posse comprehendere humana cogitatione. Dic mihi, inquit, perspicere potest homo tempestatum commotiones & procellarum itinera? At alia quoque complura opera diuina occulta sunt. Vñus autem est exemplis illustribus iræ & misericordiæ diuinæ, cohortaturque omnes ad pœnitentiam & cognitionem veritatis. Est autem hæc doctrina perpetua sapientiæ diuinæ, quam humana ratio non assequitur, terror legis, & consolatio Evangelij. Punit enim profecto Deus peccata, & ideo tamen punit, vt misericordiæ locus sit : vel potius, vt clementia & benignitas ipsius manifesta fiat. Sicut ait Esaias cap. 28. μετὰ θυμοῦ ποιήσει τὰ ἔργα αὐτοῦ, πικρίας ἔργον. ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτρίως χησεται, καὶ ἡ σαφεία αὐτοῦ ἀλλοτρία. Nam afflictio num & correptionum & pœnarum alienum

num quoddam opus est Dei. misericordiæ autem & benignitatis & clementiæ, peculiare. Ideoque illud caput ita claudit Propheta, secundum Hieronymi versionem: Et hoc à Domino Deo exercituum exiuit, vt mirabile faceret consilium, & magnificaret iusticiam. Nihil autem posse latere & effugere Dei cognitionem, præclare indicatur Psal. 93. καὶ εἶπαν, οὐκ ὄψεται κύριος, οὐδὲ σωθήσεται ὁ θεὸς τοῦ ἰακώβ. σωῦτε δὴ ἀφρονες ἐν τῷ λαῷ, καὶ μωροὶ ποτὲ φρονήσατε; ὁ φυτεύσας τὸ οὖν, οὐχὶ ἀκούει; ἢ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν, οὐχὶ κατάνοεῖ; Est autem & HomERICA sententia, θεοὶ δέ τι πάντα ἴτασιν. Et Hesiodæa,

πάντα ἰδὼν θεὸς ὀφθαλμὸς, καὶ πάντα νοήσας.

Et Plautus,

*Est profecto Deus, qui quæ nos gerimus, auditq;
& videt.*

Vt nature dictatum esse appareat, Deum nihil latere, neq; fugere.

μη' ἐπεχε ἐπὶ τὸ πλῆθος.) Alibi, ἐπὶ τὸν τόπον. Vsitatum autem huic est verbum ἐπέχειν, in significatione confidentiæ & securitatis, Ne fretus sis multitudine liberum: vel, ne acquiescas hoc loco sobolis numerosæ. quod sequitur, κρείσσων γὰρ εἰς δίκαιος ἢ χίλιοι: alibi δίκαιος non legitur. Generali sententia, Præstare vnum mille. vbi intelligentia

hoc necessario assumit, vnum probum & pium, mille improbis & impijs.

ἑώρακεν ὁ ὀφθ.) Alibi, ἑώρακα ἐν ὀφθαλμοῖς μου. οὕτω καὶ τὸ ἔλεγχος.) Sicut ὁ ἔλεος, & τὸ ἔλεος: ita & ὁ ἔλεγχος καὶ τὸ ἔλεγχος. In quibusdam tamen est, οὕτω καὶ πολλὸς ὁ ἔλεγχος.

πάσῃ ἐλεημ. ποιήσει.) Hæc enim sunt eiusmodi facta, quibus non solum promittitur propitij Dei misericordia, sed beneficentiæ etiam præmium: vt est notissimum de innumerabilibus locis sacra scripturæ. Itaque in quibusdam exemplaribus legitur ποιήσει, id est, omnis eleemosyna locum inuenit apud Deum.

μακρὰν γὰρ ἡ.) Hæc alibi aliter: & est sententia, vt aliæ multæ, in breuitate obscurior. Hoc mihi indicari videtur, iusticiæ diuinæ effectiones esse & ineffabiles & incomprehensibiles. Quia, inquit, constitutio & dispositio longinqua est, & non possunt illæ res ante exitum perspicui. Significat autem διαθήκη proprie quidem eorum præscriptionem, quæ post mortem alicuius seruentur: sed vocabulum etiam de negotijs alijs reperitur, vt apud Aristophanem ὄντισι, διαθεῖναι διαθήκῃ, conditionem accipere & pacisci. Quod sequitur, ἐλαττούμενος διὰν. alicubi additur καρδία, ἐλαττούμενος καρδία διὰν. vt hæc ἀντιθετικῶς accipi pos-

pi posse videantur, Humiles & subiectas cogitationes idoneas esse ad considerationem rerum diuinarum, sed stultorum animos vagari & desipere.

ἐξῆδλιφε.) Alibi ἔδλιφε. Est autem & hoc loco sensus abruptus, & obscurior. Sed de compage & coagmentatione orbium celestium loquitur. ἕκαστος τῶν οὐρανῶν δηλονότι, non atterit neque angit alterum in conuersione perpetua. Postea inquit, & terram respexit, & omni genere animantium viuientium hanc compleuit, &c. Notetur μεταφορὰ prouerbij, ἐμέρισε τὴν ἀδάμαντι. Hoc enim dicit, immutabiles esse vices lucis & tenebrarum, & has infringi non posse. Sic & in oraculo apud Herodotum, ἀδάμαντι πελάσας: id est, firmum & infractum red-dens. Et in epigrammate Agathiae de Zenone libro primo, τοῦτ' ἀδάμαντι μένει, manet firmum, ac durat. Et ἀδαμαντινὰ δισμὰ, vincula quæ rumpi nequeant.

C A P V T X V I I.

Habet sententias hoc caput xxxi. in quo est elegans ἐπιτομή historiae conditi generis humani, & demonstratio beneficiorum diuinorum, pro quibus nihil sibi re-
pendi vult Deus, quam cultum religionis,

& laudem atque gratiarum actionem, quæ est vno verbo ἐξομολόγησις piorum: & horum cœtus peculiaris est populus Dei. ij sunt qui audiunt sermonem Dei, & illi assentiuntur ac credunt. Sed quoniam est imbecillitas maxima naturæ, quæ semel lapsa, semper procliuis est ad interitum: ideo benignitas diuina multipliciter hanc sustinet ac fulcit, etiam castigat: sed eo consilio, vt resipiscentes complectatur & conseruet. Additur igitur cohortatio præclara ad pœnitentiam, & prædicatio clementiæ ac mansuetudinis & bonitatis diuinæ. Et subiicit vtilem considerationem fluxæ & euaniidæ vitæ.

ἐκτον δὲ νοῦν.) Hæc in plerisque exemplaribus, vt alia quædam, passim non extant. Licet autem ita accipiamus, vt significetur attributam esse homini vim illam quinquepertitam sensuum, & sextum animi communem intellectum, septimam autem mentem & orationem interpretem huius. Vel numeris est vsus certis, cum ostendere vellet, hominis esse naturam incomparabilem cum natura aliarum animantium, & præstantiam huius immensam. nam de plurimis & innumerabilibus septenario numero vsos Hebræos fuisse scimus.

καὶ αἰνῆς ὁς ἐνθ.) Contorta oratio est, hoc, vt opi-

vt opinor, sensu: Si cernimus defici solem lumine suo, quid miramur interire hominem, cuius cogitatio est caro & sanguis? id est, cuius vita corpori terreno includitur. ἐκλειπτικῶς, hoc modo: ἡλίου φῶς ἐκλείπει καὶ ἀνῆς, ἡ γοῶν ἀνδραποσ, οὐκ ἐκλείπει;

C A P V T X V I I I.

Huius capituli sententiæ sunt xxxii. Primum prædicatur maiestas diuinæ omnipotentiae, & ponitur contra hanc humani generis exilitas: ita magis conspicitur hominum futilitas, qui tamen efferri animis, & sæpe admodum superbire solent. Eadem & in cantico Mosaico copiose commemoratur, relato inter Psalmos 89. loco. Vt autem hac indicatione vult arrogantiam reprimere, & confutare superbiam: ita vicissim erigit mox consternatos & humiles, prædicatione immensæ misericordiæ Dei, qua comprehendit omnes pios, id est confugientes ad Deum, & inuocantes nomen ipsius. Hæc enim est παιδεία, doctrina verbi de pœnitentiâ & remissione peccatorum: sicut ait Salomo, φόβος κυρίου παιδεία καὶ σοφία καὶ ἀρετὴ δόξης. Sequuntur sententiæ subijcientes humanitatem & comitatem: vult enim nos affabiles esse, nō tantum

tantum beneficos, hi sunt *δοται ἱλαροί*. Adduntur præcepta moderationis & prudentiæ. nam & odiosa est procacitas omnibus, & misera res, tum demum fodere puteum, cum sitis fauces tenet. Cautos autem simul esse & alios instruere monitis suis, ait, sapientes & doctos: id est, religiosos & pios. Refutat & stolidam humilium libertatem: potentiæ enim hanc esse propriam ait, præ quibus sint humiles tanquam mortui. in mortuis autem inprimis cordis vis extincta est. Cætera præcepta coercent studium voluptatis, & vitæ suavis ac delicatæ, & inprimis sumtus immodicos: ad quos cum opus sit pecunia, celeriter obruuntur debitis seruientes cupiditatibus suis. Hos ipsos suæ vitæ insidia ri ait, & accersere simul probra. nam *λαλιτὸν* nunc dicere eum videtur, qui incurrat in dicta aliorum. *συμβολοκοπῶν* autem ἐκ *δανεισμοῦ*, is est, qui crebro mutuando debita contrahit, & scænoribus oneratur.

διαχρύσει τὸ ἔλ.) Alibi, *ἔξῃχειν ἐπ' αὐτοὺς τὸ ἔλεος αὐτοῦ*.

ἐν πάσῃ δείξει.) Si benefacere alijs vis, ne des occasionem reprehensionis, neque ullius petitioni tristitiâ obijcias orationis inhumanæ. Alibi tamen ἐν πάσῃ *δοσει* legitur.

κεχαριτωμένῳ.) Alibi *κεχαριτωμένα*.

ἑτοίμα-

ἑτοίμαζε σαυτόν.) Alibi ἐξέταζε. & mox, μὴ ἐμποδίσῃς, Ne obstes & impedimento sis, vel tibi vel alteri. Alibi tamen, μὴ ἐμποδιῇς.

C A P V T X I X.

In hoc capite sunt sententiæ x x i x. diuersæ. Initio reprehenditur leuitas animi, quæ potissimum cernitur in voluptatum & sermonis vsu immoderato & inepto. Caput autem voluptatum est ἀσωτεία, & consuetudines libidinosæ: de quibus & Salomon, μὴ ἴδῃ οἶνοπότης, μήδ' ἐκτείνου συμβολαῖς, κρεῶν τε ἀγορασμοῖς. πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνολόπος πῶχλῦται, καὶ ἐνδύσεται διεξῆγμένα καὶ ῥακῶδη πᾶς ὑπνώδης. Et mox, εἰς τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια δῶς τοὺς ὀφθαλμούς σου, ὥστερον πειπατήσης γυμνότερος ὑπέρου. Adduntur præcepta prudentiæ & cautionis, & taciturnitatis, & vsus amicitix, & veniæ quæ detur incogitantia. Inferitur mox rursus prædicatio sapientiæ, id est pietatis & religionis, & reprehensio contumaciæ & calliditatis, & simulatæ simplicitatis. Quod malum quo est occultius, eo plus damni dare consuevit, Et Theognides huius generis asseclam repellit, hoc modo:

ἔρρε, θεοῖσιν τ' ἐχθρὲ καὶ ἀνδρώποισιν ἅπισε,
ψυχρὸν δὲ ἐν κόλπῳ ποιίλειν εἶχες ὄφιν.

Dicit

Dicit etiam, vultu & habitu prodi ingenium: quo argumento se in Iulianoprehendisse scribit Gregorius latentem improbitatem, copiose ille quidem in secunda Inuectiua, ea assumi ad hæc poterunt. Ultima sententia est de opportuno tam sermone, quam silentio. Et ait Orestes Euripideus,

--- ἔστι δ' οὗ σιγῇ λόγου

κρείττων γένοιτ' αὖ, ὅστι δ' οὗ σιγῆς λόγος.

Et Solonis memorabile dictum hoc refertur, σφραγίζου τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν χαλεπῶ.

καὶ ξηρανθήσεται.) arefcet in maiore ignominia. Verbo παραδειγματίσαι vsus est & Matthæus cap. i. μὴ θέλων αὐτῷ παραδειγματίσαι. In quibusdam libris legitur, καὶ ψυχὴν τολμηρὰ ἔξαρθήσεται.

ὁ εὐφραίνόμενος ὅπῃ κακοξία.) Alibi, εὐφραίνόμενος καρδία: sed mendose, vt opinor. Est autem medicis κακοξία, & καχεξία, habitus corporis malus, & transfertur ad animi vitia vocabulum: dicunturq; καχεκται & κακουχικοὶ proprie, improbi & leues, & turbulentī.

ὀνειδίζει.) Stultos ait castigationi irasci, & commoueri vehementer tanquam parturientes. Alicubi tamen scribitur, ὠδινῇσει, quo verbo dolor parturientis significatur.

πῖοοῦ-

τῆσδε.) trepidans : alibi ἡλαττωμένος , inferior.

ἀμύνης.) Si est ἀπὸ τῆς μιλύδος , verior erat forma ἀμύνης , quo etiam ipso vsitatior ἀμύνιτος. Nisi hoc dicere voluit : Ita te geras ne obnoxius fias diuinæ legis iræ , id est , ne in hanc delinquas.

ἐδελοκωφῶν.) Alibi ἐτεροκωφῶν . sed illud verum esse puto : significatur autem simulatio & dissimulatio maliciæ. Quod autem sequitur, οὗ ἐὰν ὁπίγν. id est, vbi iam peruersitas illa innotuerit, tum sera erit cautio. Alibi est, ὅπου οὐκ ἐπεγνώσθη. id est, vbi minime manifesta fraus erit.

C A P V T XX.

Distinguitur hoc caput sententijs xxxii. quarum primæ commendant castigationem, & docent non esse huic refragandum, & temeraria hominum iudicia compescunt. Postea adduntur aliæ de silentio opportuno, & contra loquacitatem. Mox redit ad castigationem, & ostendit, præclarum esse opus huius conuersionem ad pœnitentiam. Et deinde sententiæ admiscetur, de rerum varietate subiicientes considerationem. Postea depinguntur benefi-

beneficia malorum hominum, & describuntur stulticiæ euentus. Deinde repetit reprehensionem loquacitatis, & pudorem prodesse ac nocere docet, secundum hoc Euripidis:

αἰδώς τε, διασαλὶ δ' εἶπιν. ἢ μὲν οὐ κακὴ,
ἢ δ' ἄχθος οἴκων. εἰ δ' ὁ κατὰς ἡμῶν σαφής.
οὐκ αὖ δ' ἔστιν τοῦτ' ἔχοντε χράμματα.

Et ita mendacium exagitat, & laudat veracitatem: & studium commendat honestum, augendi rem familiarem atque dignitatem. Et Salomo, ἐν παντὶ μεριμνῶν τι ἐνεσι περιεσθῆν, ὁ δὲ ἡδὺς καὶ ἀνάλγητος ἐν ἐνδείᾳ ἔσται. σέφανος σοφῶν παλοῦτος αὐτῆς. &, ὁ ἐργαζόμενος πλεονέχεται γὰρ πληθήσεται ἄρετων. Docet etiam, beneficijs reddi obnoxios homines. sicut & Euripidis Medea ait,

--- πείθειν δαῖμα καὶ θεοὺς λόγος.

Tandem monet, ne sapientiæ fructus occultentur: & subiicit vtilissimum præceptum moderationis & patientiæ.

ἐν βίῳ κρεί.) Alibi ἐν βίᾳ: sed illud verum puto. nam temeraria iudicia compescit, cum quibus semper cupiditas morem gerendi animo suo, & tanquam libidinem exaturandi, coniuncta est.

ἀνδρῶπος ἀχαρις.) Hoc, etsi in antiquis quoque libris reperiri scio, tamen de annotatione alicuius in librum irrepsisse suspicor.

cor. Voluit enim ille locum notum sibi esse, quo indicaretur ineptus & inutilis, qui maxime est loquax. Similiter in quibusdā exemplaribus reperitur in superiore capite ad hanc sententiam, ὁπίσω τῆς ὀπίσθιων σοφίας. ascriptum, ἐγκράτεια ψυχῆς. Et hoc ipso mox, ad hanc, ὁ σοφὸς ἐν λόγῳ: est annotatum, λόγοι παρελθόντων. Et cap. 23. ante hanc, παιδείας σώματος ἀκ. præscribitur, παιδεία σώματος, & ante cap. 24. ἀνέστις σοφίας. & cap. 30. πρὸ τέκνων. & cap. 44. πατέρων ὕμνος. Quæ omnia de alienis observationibus admista sunt.

ὑπὸ λήψεως προσώπου.) Alibi, ὑπὸ ἀφροσύνης προσώπου. Sunt autem diuersæ sententiæ: quarum prior, respectum personarum quibusdam esse exitiosam: posterior hæc, stulticiam vel propriam vel alienam, aliquibus afferre interitum. Paulo ante legitur δανειῖ, quemadmodum & capite Salomonis 22. δανειοῦσι. quæ forma verbi est σόλοικος. Id quod & Suidas notauit, cum historia tali. Pronunciabat in egestate populi Atheniensis, incola quidam diues, ὅτι δανέω ὑμῖν: qua voce aliena offensi illi, etiam ipsum munus repudiarunt, donec ille admonitus, δανείσω, inquit. Tunc & acceperunt quod offerebatur, & egerunt gratias. Verba enim tantum illa, quæ habent, ante

ζ, admittunt Attici futuri formam: vt νομίζω νομιῶ, λογίζομαι λογιῶμαι.

CAPVT XXI.

Habet hoc caput sententias xxviii. Generales sunt initio contra peccata: & mox superbiæ vitium exagitur, in quo nocentiss. est repudiatio castigationis. Et ait Salomo, οἱ μισοῦντες ἐλέγχους τελευτῶσιν αἰσχρῶς. Et mox, οὐκ ἀγαπήσει ἀπαίδευτος τοὺς ἐλέγχοντας αὐτόν. Reprehenditur & auaricia, & πλεονεξία, quæ eadem est idololatria, vt ait Paulus. Et Salomo, ὑπαρξίς ἐπισπουδαζομένη μετὰ ἀνομίας ἐλάσων γίνεται, ὁ δὲ σωάγων ἑαυτὴν μετ' εὐσεβείας πληθυνθήσεται. Indicatur etiam, leues esse & planas ingressiones erroris & peccatorum, sed exitum tendere ad exitium. Postea diu immoratur in antithesi sapientiæ ac pietatis, & stulticiæ atque impietatis. Deinde notat vitium deterrimum curiositatis & leuitatis, in exquirendo aliena negotia, & dissipando rumores, quæ est πολυπραγμοσύνη καὶ ἀδολεχία, vtrique à Plutarcho copiose refutata. Et Plautus Stichus, pronunciat de curiosis hoc modo: Curiosus nemo est, quin sit maleuolus. Idem optat alibi, vt qui gestant linguis: quique auscultant auri-

auribus, omnes pendeant. Inserta est sententia, quæ indicat sibi quemq; inprimis autorem esse mali, & in alios causas delictorum conferri non oportere.

ἔστι γὰρ πανουργ.) αἰτιολογικὸν est eius quod dixerat, non erudiri simplices: quia, inquit, calliditas affert molestiam, & sine molestia eruditio non est, nam castigatio-nes certe amaræ sunt. Sed ut verum fatear, hæc callidiora mihi quoque videntur, ut quid dicam non habeam. In aliquibus exemplaribus sententia hæc separata est, ἔστι πανουργία πολλῆς. πικρ. ut intelligatur duplicem esse calliditatem, vnam laudabilem sapientiæ, & alteram vituperandam maliciæ.

ἤκουσεν αὐτὸν ἄσχυ.) In alijs, ἤκουσεν ὁ παταλὼν, id est levis & dissolutus.

διαγονθίσονται.) Nimirum illi in concione auditores, considerabunt dicta sapientis. alibi διαγονθίσεται, ipse scilicet sapiens cogitabit corde suo quid loquatur. Vel deest οὐ. αὐτοῦ οὐ διαγονθ.

C A P V T X X I I.

Sententias continet hoc caput xxxi. Initio pigritia & inertia exagitatur, res admodum odiosa & inuisa: postea de liberis quædam commemorantur. Est

autem inter præcipua bona vitæ εὐτεκνία, id est, prospera fortuna liberorum. Inseruit autem sententiam refutantem intempestivas actiones. Deinde docetur, quam mala & incommoda res sit stulticia, & prohibentur commercia quæ cum stultis habeantur. Mox laudatur prudentiæ consideratio, & vituperatur incogitantiae leuitas. Additur sententia commendans studium & diligentiam: nam & de saxis excuti scintillas oportet, si emicare illas volumus. Sequuntur præcepta φιλικά. Et conclusio votum complectitur cautionis, & attentionis in loquendo: nam intempestivus sermo multis nocuit.

Ζυγατὴς φρόνιμος.) Alibi φρονίμη. Sed hæc, ἐναλλαγὴ γένους non est inusitata Græcis.

μουσικὰ ἐν πέν.) Sicut τὰ μαθηματικὰ, τὰ γεωμετρικὰ, τὰ γεωργικὰ, &c. alibi tamen μουσικὴ reperitur.

ὥτ' ἐξ θανά. ἢ ζῆς.) Mortem superat vita stulti. id est, deterior est, & minus expectanda. Alicubi tamen additur πονηρά.

ἀλλ' ἢ μύλυδος.) Quid est, inquit, plumbo ponderosius? & quid est plumbum nisi plumbum? πωρολογικῶς enim indicat, stultum nihil esse nisi stultum: id est, semper gravem & molestum alijs. In alijs tamen libris legitur explicatio, καὶ τὸ αὐτῆς ὄνομα ἀλλ' ἢ μω-

ἢ μωρὸς ; Et μόχ-εὐκοπώτερον, alibi, ἀκοπώτερον.
eodem sensu.

CAPVT XXIII.

Sunt in hoc capite sententiæ xxxi. i.
Hoc inchoatur à precibus, quibus à Deo
petit & defendi se, & gubernari in hac vi-
ta, vt vitare ea possit quibus ira Dei pro-
uocatur, & detrimenta varia capiuntur :
quæ sunt superbia & fastus & immanitas,
cupiditates prauæ, libidines, impudentia.
Adduntur præcepta contra leuitatem &
impietatem verborum, quæ inprimis cer-
nitur in exectationibus & iurando. Hac
ad secundum præceptum referentur. Et est
sententia præclara Ecclesiastæ, *μὴ συνεῖδῃς τὸ
σώματί σου, καὶ καρδίᾳ σου μὴ ταχυέτω τοῦ ἐξινέγ-
κει λόγον παρὰ προσώπου τοῦ Θεοῦ.* Et est hoc à
nescio quo recte dictum, *ὅτι ἐκ πολυτελείας
ψευδορκία γίνεται.* Et Isocratis quoque do-
ctrina est, nunquam dandum esse iusiuran-
dum, nisi extrema necessitas cogat : id est,
nisi nostra aut amicorum salus in discrimen
vocetur. *ἔνεκεν δὲ χρημάτων,* inquit, *μη-
δαμῶς διεν ὁμόσεις, μὴ δ' ἀν' εὐσεκείν μέλλεις.* Monet
etiam, ne vnquam aliter mentio fiat pa-
rentum quam honorifice : & vulgares exe-
crationes detestatur, cum indignatio vo-

ces exprimit maledicas de procreatione alicuius. hæ enim ad parentum dedecus redundant, qui sunt autores generationis. Mox generale præceptum exponitur, contra criminationes & conuicia, & facilitatem peccandi, & vehementiam cupiditatum. Atque ita reliquam fere disputationem consumit in vituperanda impuritate. Conclusio est pulcherrima: Omnia esse in hoc, vt Deum sequi studeamus.

κύριος.) Alibi κύριε. Sed & hæc casuum mutatio non est inusitata.

ἵνα μὴ ὀπί.) Hæc pleraque in alijs exemplaribus desiderantur. Et est sane constructio verborum duriuscula, in subita mutatione personæ: neque tamen reperi, quid melius ederetur. Petit autem considerationem, & ne per ignorantiam incurrat in Deum, & implicetur contumelijs manifeste delinquentium. Si scriberetur κύριε, essent omnia planiora.

ἀκολασία ὄρε.) Alibi ἀπαυδυσία ἀσχηρῇ, id est, rusticitate molesta. Qui enim male instituti sunt, aut plane ineruditi, ij odiosi fere esse solent. Est autem ἀσχηρὲν, ἀπὸ τῆς ἀσους, id est à nausea ductum, quod nauseam ciet.

μαρανθῆς.) Alibi μωρανθῆς. Et, οὐ διαδώσουσι τὰ τέκνα αὐτῶν, adulterorum & impurorum. sed alibi αὐτῆς, adultera.

Caput

CAPVT XXIIII.

Habet caput hoc sententias xxxvii. quibus celebratur sapientia Dei, id est æternum consilium illius, & voluntas creandi & conseruandi omnia: quod consilium & quæ voluntas patefacta est indicio verbi Dei, vt nunc plane dicitur, esse sapientiam hanc νόμον ὃν ἐνετείλατο μαΐσῃς, id est, sapientiam Dei patefactam & demonstratam hominibus verbo ipsius. In fine addidit autor sententiam quæ & alibi ponitur, de suis laboribus, quos communes esse omnium voluerit.

ἐν γὰρ δδΐ.) seu ἐν ἐργαδδΐ. Alibi tamen legitur ἐν αἰγιαλοῖς.

ὥς κινάμωμον καὶ πάλαδος ἀρωμάτων δέδωκα ὁσμὴν, καὶ ὥς σμύρνα ἐκλεκτὴ δέδωκα ἐνώδιαν. Et mox pro αἰτμὸς, alibi αἰτμῖς.

ἐγὼ ὥς ἄμπ.) Alibi, ἐγὼ ὥς ἄμπιλος βλασήσασα χάριν.

δίδωμι δὲ.) Hæc alibi omittuntur, sicut alia quoque obscuriora. Puto autem hoc dici: Dari à sapientia æternitatem suæ soboli, quæ audiat verbum Dei.

ὑπὲρ μέλ. κυρ.) Reliqui scripturam repperam, sed verum esse puto, ὑπὲρ μέλιτος κηρίον.

CAPVT XXV.

Habet sententias hoc caput x x v. Initio numeris compræhendit quædam bona & quædam mala, quemadmodum & Salomo fecit: quod genus antiquæ doctrinæ est, & hanc commoditatem habet, vt quæ sic traduntur, memoria facilius comprehendi possint. Postea excursurus in vituperationem mulierum improbarum & malorum, sententiam præposuit de inimicorum odio. Ante quam ἀντιθετικῶς quædam exponuntur sane obscure: est enim oratio ἐλλειπτική. Suspicio hoc moneri, vt vnusquisque euentus casuum habeat in vtramque partem præuisos & meditados. In ijs rebus potissimum, quibus vita communis continetur, eæ maximæ sunt, tristitia & læticia, coniugium fortunatum & infortunatum, affligi aut non affligi à maleuolis, vlcisci aut non vlcisci inimicos. Vel dicuntur hæc potius προαβολικῶς, vt quæuis tolerabilior plaga perhibeatur quam cordis, & improbitas alia quæcunque lenior quam mulieris. Contra inhonestam autem consuetudinem mulierum quæ à Salomone scripta sint, notum est.

οὐ σωήγαγες.) Alibi Atticum præteritum medium reperitur σωαγόχας.

ὡς ἀε-

ὡς ἄρκτος.) Toruo est vultu, sicut vrsa.
 Nam & veterum nescio quis, de mala muliere dixit, omnium bestiarum sauitiam huius immanitatem superare. Alibi tamen legitur, ὡς σαρκίν. id est, tristitiam præ se fert, & tetrica videri vult.

CAPVT XXVI.

Huius capitis sunt x x x i. sententiæ, ple-
 ræque complectentes laudem probarum,
 & vituperationem improbarum mulierum.
 Quo autem magis necessaria res est non
 modo ad vitam, sed beatam etiam vitam,
 coniunctio vtriusque sexus: eo est miseria,
 si huius fortuna aduersa sit, maior. Sunt
 de utroque & Salomonix sententiæ mul-
 tæ: vt hæ, γυνὴ εὖ χειρὸς ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν, θρό-
 νος δὲ ἀτιμίας γυνὴ μισοῦσα δίχαια. &, γυνὴ ἀν-
 δρεία σέφανος πρὸ ἀνδρὶ αὐτῆς. ὥσπερ δὲ ἐν ἑξέλει σκώ-
 ληξ, οὕτως ἀνδρὰ ὑπόλλυσι γυνὴ κακοποιός. &, σο-
 φαὶ γυναῖκες ὠκοδόμησαν οἴκους, ἡ δὲ ἄφρων κατέ-
 σκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς. &, ὅς εὖρε γυναῖκα ἀγα-
 θὴν εὖρε χάριτας, ἔλαβε δὲ παρὰ κυρίου ἰλαρότητα.
 ὅς ἐκβάλλει γυναῖκα ἀγαθὴν, ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ. ὁ
 δὲ κατέχων μοιχαλίδα, ἄφρων καὶ ἀπίστus. His
 immiscuit & sententias de tuenda valetu-
 dine, & curanda re familiari: quæ ambo
 eximia dona sunt Dei, Et neglecta, cum

eos qui his deficiuntur, tum alios affligunt, atque lædunt. In fine rursum *ἡριθμολόγησε*. Conclusio autem indicat pericula mercaturæ, cuius professio cum sit *χρηματιστική*, difficile est non incidere in laqueos, quos cupiditati diuitiarum ponit diabolus.

πρόσωπον ἔχοντες.) Verba non congruunt. Eo factum puto ut quædam in alijs editionibus sint omissa, vbi sic legitur: *ἐν παντὶ χαμεῶν πρόσωπον ἱλαρόν*.) Sed est figura *σωθείσεως* cor bonum. Id est, recte affecti erga Deum exultabunt habentes vultum lætum.

ἀδιασέπῳ.) Reliqui scripturam nostri exemplaris. Intelligitur autem inuerecunda sicut paulo post filia, cum quidem non ignorem alibi legi *ἀδιασέπως*.

ἐξ ἑνοῦς εὐσεθέσιν.) Alibi *εὐσεθεῶς*. quod & ipsum tam de muliere, quam de viro accipi potest.

C A P V T X X V I I.

Sententijs *xxix.* absoluitur hoc caput. Cuius initium de fine superioris pendet: doceturq; studium diuitiarum esse obnoxium peccatis. Adduntur præcepta de accurato iudicio, ne quis alterum temere laudet, *τοῖν αὖ εἰδὴν ἀνδρα σαφηνῶς*, secundum Theognidem. Nam ut idem ait, *πολλάκι πῶν γινώσκων*

μὴ ἐξαπατῶν' ἰδέαι. Sequuntur cohortationes ad iusticiam & veritatem colendam, & vitanda contraria. Et mox pietatis commendatio, & exagitatio impiæ stulticiæ. Monet diligenter deinde, ne arcana commissa fidei nostræ detegamus. Postea addit descriptionem simulatæ benevolentiae, & fraudes inter homines detestatur, ostenditq; circumretire fraudem atque iniuriam vnumquemque: atque vnde exorta est, ad eum plerunque reuerti, secundum versum Lucretij. De his & Salomo, ἀνὴρ παρ' ἄνομος ὑποπειρᾶται φίλων, καὶ ἀπάγει αὐτοὺς ὁδοὺς οὐκ ἀγαθὰς, σπρίζων ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ λογίζεται δις εξαμύνα, ὅπιδ' ἀκνων δὲ τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ ὀρίζει πάντα τὰ κακά. οὗτος κάμινός ἐστι κακίας. & ὁ ὀρέσων βόθρον τῷ πλοσίῳ. ἐμπεσθεῖται εἰς αὐτὸν ὃ ἢ κυλίαν λίθον, ἐφ' ἑαυτὸν κυλιεῖται. Est autem nota sententia Hesioidea,

ἢ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίση. & οἱ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλω κακὰ τεύχων. & ὅς' ἄλλω κακὰ τεύχει, ἐφ' ἑαυτὸν ἥπατι τεύχει.

Conclusio docet vitandam iram, cuius commotionem cum furore veteres compararunt. fertur enim Menandri versus,

μαίνομαι δ' ἅπαντες ὁπότεν ὀργιζώμεθα.

Et Horatianū hoc notū, Ira furor brevis est.

σκῦλα.) Auariciæ quæstus spoliū est. instar est, & prædæ captæ de ijs qui compilan-
tur.

tur. Alibi tamen legitur σκύβαλα, id est, sterquilinum.

ἐργαζομένουσ κακίαν.) Alibi ἄδικα. &, ἐν πῶσει οὖσ. alibi πῶσιν, ut sit κατὰ πῶσιν.

C A P V T X, X V I I I.

Habet sententias hoc caput xxviii. Prohibetur vindictæ cupiditas, & præcipitur clementia erga alios. Itaque & Salomo inimicis benefieri iubet, ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, τρέφε αὐτὸν. ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν. τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἀνῆρα καὶ πνεύρεσ σαρκύσεις ὅπῃ πλὴν κεφαλῶν οὐτοῦ, ὁ δὲ κύριος ἀνταποδώσει σοι ἀγαθὰ. Quam sententiam ἀπεξεδέξατο & D. Paulus. Et hoc præceptum esse scimus Christi saluatoris. Reprehenditur & contentionum studium, & oppugnatio veritatis, & maledicta. οἱ γὰρ ἐκφέροντες λοιδορίας ἀφρενέσ αὐτοῖ εἰσιν, ut ait Salomo. Et, σόμια δικαίου ἀποσάζει σοφίαν, γλώσσα δὲ ἀδίκου ἀπολείται. &, μακρόθυμος ἀνὴρ κατασβέσει κρίσεις, ὁ δὲ ἀσεβὴς ἐγείρει μάλλον. Exagitat & obtreccationes, & præcipit ut in loquendo unusquisque cautus sit.

διατηρῶν διατ.) Alibi, διασηρίων διασηρίσει. Cum autem usitatum sit σηρίξω, fecerunt tamen etiam σηρίσω.

γλώσσα διὰ πῆ.) Id est duplex, quæ modo hoc, modo illud loquitur: hæc est fallax & fraudu-

fraudulenta. Alibi γλῶσσα τρεῖς, hæc vel pertusa erit, vel levis. Quemadmodum & λέχη τρεῖς, Od. 4. Reperitur & γλῶσσα τρεῖς, ea est obrectationum: & ἐχθροποιεῖς, quæ inter duos tertia se admiscet, & ferit discordiam.

CAPUT XXIX.

Capitis huius sunt xxxi. sententiæ, quibus & beneficentia laudatur, & mutuandi facilitas reprehenditur. Et monet tamen, propter ingratos & malos non claudendam esse benignitatem. Disputat & de periculis, atque damnis sponſionum: de quibus & Salomo, ἵε εἰς ἐγγυήσῃ σὸν φίλον, παρὰ δώσεις σὺν χεῖρα ἐχθρῶ. Et vetus est, ἐγγύω πάρα δ' ἄτη. Itaque iubet vnumquemque alteri subuenire pro suis facultatibus. Commemoratur & exilij miseria atque molestia: cuius & Euripidis Polynices cum alias ærumnas narrat, tum hanc præcipuam infelicitatem, ὅτι οὐκ ἔχει παρρησίαν. Vtitur autem prosopopœia elegante, cuius prementis exulem inquilinum, & eidem insuper insultantis.

μὴ κατὰ κεῖσε.) Alibi μεταφορικῶς, μὴ ἰωθῆτω ὑπὸ τὸν λίθον, ne argentum tuum intra saxa absconditum situ squalescat.

Caput

C A P V T X X X.

Hoc caput habet sententias x x v i. ple-
rasque de recta institutione liberorum, &
fructu huius. Est autem necessaria seueri-
tas castigationis in hac parte, propterea
quod ætatis puerilis magna est incogitan-
tia ac leuitas, ideo præceptis bonis & mo-
nitis verborum neque regi neque coherce-
ri potest: itaque alia est opus disciplina,
nimirum verberum. Et Salomo, ὅς φείδεται
τῆς βακτηρίας, μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀγαπῶν δὴπ-
μελῶς παιδεύει. &, μὴ ἀπόρῃ νήπιον παιδεύειν, ὅ-
ταν ἐὰν πατάξης αὐτὸν ῥάεδω, οὐ μὴν ἀποδάνῃ. Et
quia hæc est peculiaris & propria puero-
rum disciplina vt vapulent, sæpe enim de-
linquunt: ideo verbo παιδεύειν ita vsi fue-
runt, vt significaret virgis cædi, & affici
verberibus. vt Lucæ 23. ait de Iesu Pilatus,
παιδεύσας οὐκ αὐτὸν ἀπολύσω. Sequitur prædi-
catio sanitatis, quam, vt est & in epigram-
mate Deliaco, optimam esse homines per-
hibent: hoc enim est λῶσον δ' ὑγιαίνειν, id est
inprimis expetendum. In ægrotatione
enim neque sibi neque alijs prodesse quis-
quam, neque obire publica priuatæque mu-
nera potest, & est grauis omnibus. πρὸς
πάντα γὰρ ὅσα παράηουσιν ἀνδρες ποὶ χεῖρισμον τὸ
σῶμά ἐστιν, inquit Socrates in 3. ἀπομνημονευ-
μάτων

μάτων Xenophontis. Inferitur sententia de occulta sapientia, quam ait esse inutilem. Mox sequitur horribilis sententia de ira Dei. hæc quos persequitur, ijs dicit nihil posse afferre vel emolumentum, vel iucunditatem. Mox reprehendit dolorem cupiditatis. Et ita addit reliquas sententias, quibus improbatur animi tristitia, & commendatur hilaritas bonæ conscientiae, secundum Ecclesiasten, διῦρο φάγῃ ἐν εὐφροσυνῇ τὸν ἄρτον σου, καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνον σου, ὅτι ἤδη εὐδύκησεν ὁ θεὸς τὰ ποιήματα σου, &c. quæ & supra retulimus.

πειψύχων ὕβον.) Ad increpationes & castigationes transtulit verbum, quod destripigendi significationem habet, & de equis dicitur. Similiter & in lingua Teutonica strigilis nomen ad vehementes obviurgationes transfertur. Quare verius hoc esse puto, quam quod alibi legitur, περιψύχων.

εὐεξία βέλτιον.) Id est, ἀγαθὸν μείζον. Alibi βελτίων.

ὑπὲρ ζωῶν πικρὰν ἢ) Hæc alicubi ita, κρείσσων θάνατος ὑπὲρ ζωῶν πικρὰν, καὶ ἀνάπαυσις αἰώνιος ἢ ἄρξ. quæ sunt pleniora, mutatis verbis: est enim ἀνάπαυσις αἰώνιος, quies seu somnus perpetuus, cum in æternā clauduntur lumina noctem, secundum Maronem.

ὁ βλέπων.

ὁ βλέπων.) Emendatam hanc esse scripturam puto : alibi autem hæc leguntur aliter.

πολλοὺς γὰρ ἀπ.) Alibi ita, πολλοὺς γὰρ ἀπέκλειον ἢ λύπη, καὶ οὐκ ἔστιν ὠφέλεια ἐν αὐτῇ.

C A P V T X X X I.

Sunt in hoc capite sententiæ xxxvi. Primæ curarum vigilias damnant, max. in auaricia. ἀγαπῶν δὲ ἀργύριον, οὐ πληθήσεται ἀργυρίου, vt ait Ecclesiastes. Docet autem reprehendi studium infinitum diuitiarum, & eos qui freti sint diuitijs. Nam contra diuitiæ liberales & beneficæ, præclare sunt & laudabiles. Hunc Sappho καλοῦτον appellauit κακατμένον ἀρετῇ. Sed vera sapientia hanc virtutem pietatis & religionis & timoris Dei esse intelligit. Subijciuntur præcepta sobrietatis & continentiae, quæ est frugalitas. Spectatur autem huius virtutis decorum quoddam potissimū in conuictu hominum, cum cibus communiter capitur. Nam tum maxime male educati se ipsos produnt & appetitu immodico, & rusticis gestibus. Commendatur deinceps abstinencia cibi & potus, καὶ τὸ λιτὸν τῆς διαίτης. Hæc enim conuiuia sunt, quæ, vt de Platonico dixisse ferunt Timotheum Atheniensem,

nienſem, etiam poſtridie grata ſunt. Dicit etiam præclaram eſſe famam liberalitatis, & tenacitatem vituperari. Quemadmodum & noſtri Teutones celebrant ſerm nibus ſuis liberales, quos benigne cum alijs communicare panem aiunt. Reliqua ſunt *συμποτικὰ παρρηγήματα*, & præcepta de temperato vini uſu. Similis autem laus vini ex Panyafi refertur, quæ nos aliquando inter alia epigrammata Græca edidimus, & in Latinum quoque ſermonem conuertimus. Congruunt cum his & Theognidis ſententiæ,

οἶνον μὲν πίνειν πούλω, κακὸν· οὐ δ' ἔτις σὺ τὴν

πίνῃ ὀπιζάμενος, οὐ κακὸν, ἀλλ' ἀγαθόν.

ἐκνήψει.) eluet, id eſt tollet. Nam plurimis in morbo ſomnus profuit, & cum ægroti dormientes non ſubleuantur, malum eſt: ſecundum Hippocratem. Hanc igitur ſcripturam probamus. Alibi legitur, *ἀρεῶς ἡμα βαρὺ ἐκνήψει ὕπνον*: id eſt, reddet ſobrium & vigilantem ſomnum, hoc eſt, repellet. Sed *νήφω*, eſt apud Græcos *ἀμετάβατον*. vt, *νήφε, καὶ μέμνας' ἀπιεῖν*.

Δουσιάζουσιν.) Alibi *ἐν Δουσιάζουσιν*. Eſt metaphora elegans, coli à quibuſdam diuitias vt numen diuinum: id eſt, omnem ſpem & fiduciam in his collocari.

καὶ ἀναπαύτη.) Hoc loco ἔμεισεν, alicubi

Q

non

non reperitur : credo quod offenderit
quosdam vocabuli & rei turpitudine. Sed v-
bi non puduit morbum contrahere crapu-
la, ibi certè turpis non est ducenda libera-
tio illius, quæ est præsentissima reiectio
eorum quibus sese aliquis iniurgitavit.
 Crapula igitur & ebrietas, vt res turpissi-
 ma & nocentissima fugietur : de quo sunt
 & hoc loco egregiæ sententiæ autoris no-
 stri, & aliorum plurimorum. & vnus ver-
 sus Græcus memorabilis est, ὁ πολλὰ πίνων,
 πολλὰ καὶ ἁμαρτάνει. Et quidam belle dixit,
 μέθυσεν εἶναι μητροπόλιν τῆς κακῶν, id est, hinc tan-
 quam colonias omnium flagitiorū deduci.
 πολλοὺς γὰρ ἀπωλ.) Est ἀκροτελεύτιον versus
 Heroici.

C A P V T X X X I I.

Habet hoc caput sententias xxii. Pri-
 mum παραγγέλματα exponuntur συμποσιακὰ
 & σωρημητικὰ, quorum caput facit mode-
 rationem & verecundiam. Iubet etiam de
 conuiujs tempestiue discedi quod & Theo-
 gnis monuit, πρὶν δ' ἄρξῃ μεθύειν ἀπανίστασο. Sed
 in his omnibus bene & laudabiliter versa-
 ri docet pios & timentes Deum, qui & mo-
 neri se sinunt, & amplectuntur præcepta
 salutaria, quæ improbi auersantur. Ad-
 ditur

ditur præceptum, cui similis est sententia Salustij : consulendum diligenter, & ubi consulueris, mature facto opus esse. Sequuntur præcepta cautionis. Conclusio autem est præclara confidentiam præcipuam esse bonæ conscientiae, & fretum Deo non eueriti.

ἀνάπαισαι.) Alibi ἀνάπαισαι, quod verbum habet significationem accubitus ad mensam.

πρεσβυτέρω.) Alibi κατ' ἀποστροφὴν, πρεσβύτερον. Et sane paulo post simili figura est usus, ἀλλήλων νεανίσκει.

καὶ ἐμποδίσσεις.) Id est, fierit oratio prudens & accurata, obstrepet hæc carminibus & melodijs : hoc est, magis alliciet auditores quam carmina Musica. Alibi tamen legitur, καὶ μὴ ἐμποδίσσεις μουσ. id est, ne obstrepas carminibus, ut sit præceptum, cum silentio illa audiri debere.

καὶ ὅπου γέγρ.) Coram senibus ne futilem vsurpes loquacitatem. Alibi tamen legitur, καὶ ἐτέρου λέγοντος μὴ πολ.

C A P V T X X X I I I.

Huius capituli sunt sententiæ xxxiii. Incipiens prædicat studium pietatis & religionis, & detestatur stulticiam

profanitatis, & improbos ostendit amicitiam non tueri. Sequitur explicatio quaestionis, quam nunquam explicat ratio humana, de rerum & temporum diuersitate, & varietate euentuum. Causam enim horum omnium ostendit esse prouidentiam & numen Dei, non fortunam atque casum. Reperiri autem in omnibus opposita seu ἀντικείμενα, quæ copiosius etiam differuntur ab Ecclesiaste capite tertio. Sequitur παρένδεισις sententiarum, quibus commendatur studium & labor autoris in hoc libro componendo. Post hæc monet, ut unusquisque sit ac maneat dominus facultatum suarum, neu cedat possessionem harum alijs quibuslibet ante mortem: periculum est enim, ne frustretur aliquem spes & expectatio de alijs. Reliquæ sententiæ παραγγέλματα complectuntur οἰκονομικά de seruis, quibus & Aristoteles scribit deberi ἔργα, κῆλασιν καὶ τροφίῳ.

ὥς ἐν καταγίδι πολλῶν.) Id est, tanquam in magna & vehemente tempestate: Hebraica phrasi. Alibi tamen legitur, ὥς ἐν καταιγίδι πολλῶν.

ἐργασαι ἐν παιδείᾳ.) excerce in disciplina, seruum videlicet. Alibi vero legitur, ἐργασαι ἐν παιδί. sicut capite 30. ἐργασαι ἐν αὐτῷ. id est, ne concedas ocium seruo, sed opere faciundo

ciundo exercitum eum habeas.

καὶ οἰκέτη κακούργω.) scilicet debentur, seu conueniunt. Alibi, καὶ οἰκέτῃ κακούργον, vt verbum κάμψαι commune resumatur.

C A P V T X X X I I I I.

Absoluitur hoc caput sententijs xxvii. quarum primæ aliquot exagitant leuitatem hominum inhiantium somniorum, & aliarum significationum diuinationibus. Referenturq; hæc ad primum caput decalogi. nam si in his superstitio inest, grauius peccant qui hac in parte aberrant de via mandatorum Dei, & fiunt idololatræ. Itaque in his attentione & circumspectione magna est opus, ne in naturales etiam & permissas obseruationes superstitio implicetur: id quod sæpe fit. nam hoc malum occultum & fraudulentum est in primis, in hominum curiositate & diffidentia. Sed cum religione semper coniunctam esse ait veritatem. Sequuntur sententiæ laudantes peritiam, & multarum rerum vsum, & experientiam: quæ est in eo potissimum, qui, vt Vlysses, μάλα πολλὰ πλάγχθη. Sequitur prædicatio pietatis & religionis, qui est timor & amor Dei. Cultum autem omnem impiorum abominabilem esse dicit coram

Deo. Quemadmodum & Salomo ait, *δυσία ἀστεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ*. Oppressionem autem & expilationem pauperum & laborantium, scelus deterrimum esse ait. Ostendit etiam, quam sit res fœda & mala, relabi in peccatum. Quemadmodum & S. Petrus ex Salomone inquit, *συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παρομιίας, κύων ἐπιστρέψας ὅτι τὸ ἴδιον ἐξέρεμα, καὶ ὡς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου*. Salomo sic, ὥσπερ κύων ὅταν ἐπέλθῃ ὅτι τὸν ἑαυτοῦ ἔμετον καὶ μισητὸς γένηται, οὕτως ἀφρων τῇ ἑαυτοῦ κακίᾳ ἀναστρέψας ὅτι πᾶν ἑαυτοῦ ἁμαρτίαν.

τίς αὐτοῦ σήριγμα.) Appositio est: In quibusdam ἀντισήριγμα legitur.

C A P V T X X X V.

Hoc caput habet sententias xxi. Docet verum cultum Dei, & inprimis illi placentem esse pietatem ac iusticiam, & eorum venerationem acceptam esse Deo, à quibus timetur Deus & amatur. Maxime autem infestum hunc esse violentis, & pauperum atque inopum oppressoribus, qui sunt inclementes & superbi, aduersus quos precantes miseros & afflictos, benigne exaudiri à Deo dicit. Contra pulcherrimum & præclarissimum opus esse ait misericordiæ, beneficentiam. Huius capit

pitis

pitis diuersæ scripturæ nusquam fere reperiuntur, nisi quod vltimæ sententiæ initium ita alicubi refertur, ὁ ποιῶν ἔλεος ἐγ.

C A P V T X X X V I.

Habet hoc caput sententias xxv. cuius initium continet orationem implorantis in miseria & afflictionibus opem diuinam, ita vt succursio atque liberatio pertineat ad laudem & gloriam nominis diuini. Sequuntur sententiæ pertinentes ad laudem attentionis & ἀγχινοίας. Adduntur postea aliæ de casti & conuenientis coniugij felicitate. Et in fine vagæ cupiditates ac libidines comparantur latrocinij erroribus & miseriæ.

μνήσῃτι ὀργῆς.) Id est, memineris iræ, videlicet eius in qua olim inimicos vltus es gentis tuæ. Alibi ὀρκισμοῦ legitur: id est, iurificurandi quo obstrinxisti te populo tuo, promissa salute & defensione.

πρωτόγονον ἀνὸμασας.) Alibi, πρωτογόνῳ νόμοιωσας. Et mox: ἐν κτήμασί σου: alibi, ἐν κτήμασί σου.

C A P V T X X X V I I.

Quadraginta sententijs distinguitur hoc caput : ex quibus primæ aliquot deplorant simulationem amicitiae, & hominum leuitatem. nam, vt & Theognis inquit,

πολλὰ τοι πόσιος καὶ βρώσιος εἰσὶν ἑταῖροι,
ἐν ᾧ συνοδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.

Tales autem propter vsum priorem, vehementissime nocere possunt & solent. Sequuntur præcepta de consultationibus, ad quas adhiberi maxime vult cogitationem animi proprij, & deinde eos quorum fides & beneuolentia sit perspecta. De consilijs autem bonis & Salomo, μετὰ κυβερνήσεως, inquit, γίνεται πόλεμος, βοήθεια δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς. & , οἷς μὴ ὑπάσχει κυβερνήσις, πῶς πλουτὶν ὥσπερ φύλλα, σωτηρία δ' ὑπάσχει ἐν πολλῇ βουλῇ. Sed ad omnem circumspeditionem & prudentiam opus esse docet fauore Dei, ne aberremus à vero. & hæc est scientiâ peculiaris piorum. Additur sententia contra laticiam & exultationem, quæ & index est inconstantiae, & significat mutationem. Sequitur sententia de orationis in vtramque partem efficacia, secundum pro- uerbialem interrogationem Græcorum, γλῶσσα ποῦ πορεύῃ ; πόλιν καταστρέψουσα, καὶ πόλιν ἀνρθρώσουσα. id est, vt nos aliquando vertimus, Lingua quónam vadis ? urbem vt
condam

condam, & urbem vt destruiam. Postea exponuntur sententiæ de vera & falsa sapientia. Et sapiunt sane alijs quidam, sibi non sapiunt. quod ab Euripide reprehensum est, eo versu quem Cicero retulit:

μὴ τῷ σοφιστῇ ὅστις αὐτῷ οὐ σφόδρα.

Additur præceptio diligentia & cautionis, ne quis implicetur generi vitæ, aut negotijs non conuenientibus naturæ suæ. Conclusio autem vituperat crapulam, qua plures interire, quam gladio, vere dictum est. & Theognidis est sententia,

πολλῶ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἥδη.

ἑταῖρος φίλῳ συνδιατᾷ.) Alibi, ἑταῖρος φίλῳ ἐν εὐφροσύνῃς εἶδεται. id est, assimulatur aliquis amico rebus lætis. vt, τό δέ τοι κῆρ εἶδεται εἶναι. Alibi, ἑταῖρος φίλου ἐν εὐφροσύνῃς ἥδεται, id est, gaudet rebus secundis. secundum hoc,

Donec eris felix, multos numerabis amicos.

καὶ μὴ μνημονεύσης.) Ne, inquit, animo tuo obliuiscere amici: & cum vsus illo indigeret, in memoriam reuoca amicitia conjunctionum. Alibi tamen legitur, μὴ ἀμνησθῇς αὐτοῦ.

μικροῦ ἐπετείου.) cuius annua opera conducta est. Alibi legitur ἐφesiού, id est, qui domesticus est.

εὐθύνη ἢ ἀλήθεια.) vt veritas dirigat. Alibi

οὐθὺν ἐν ἀληθείᾳ, vt ipse Deus dirigat per veritatem.

C A P V T X X X V I I I.

Complectitur hoc caput sentētias XLVI. Primum commendatur cura valetudinis, & prædicatur beneficium medicinæ, collatum à Deo in homines, eximium & singulare. sed ita tamen, vt ij quibus illo opus est, molestia non careant. itaque satius erat, medicina non indigere, quam vti. In ægrotatione autem docet non spernendam quidem opem & succursionem medici: sed fretum tamen vnumquemque esse debere, non medicatione, sed auxilio & subleuatione Dei. Non enim oportet, secundum Basilium, *ιατρὸν εἰσάγοντας τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἐλπίδος ἀφίστασθαι*. Sequuntur præcepta luctus, quem & persolvere moribus, & moderari ratione homines iubet. His admissentur sententiæ contra ægritudinem & tristitiam: de qua & Salomo, *ὥσπερ σῆς ἐν ἡματίῳ καὶ ἀκάλῃς ξύλῳ, οὕτως λύπη ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν*. Reliquæ sententiæ docent, opus varijs artibus & opificijs ad vitam degendam, sed præcipuam & maxime necessariam esse doctrinam literarum & studia sapientiæ. Opponit autem opificum humilitatī,

litati, commoditatem quandam necessarij vsus & quietis. Neque enim horum opera carere vita potest: & haud fere exilialhis parantur, sicut sapientibus & potentibus.

ῥαυμαδίησεται.) Alibi ῥαυμασθήσεται. & mox, καὶ ἐν χερσὶν αὐτοῦ εὐωδία, phrasi Hebraica: qua significatur, medicorum operam fragrantem, id est, gratam esse, & probari interdum Deo, & habere successum, quod & ipsi auxilium diuinum inuocent. Alibi tamen εὐωδία legitur, quæ est prosperitas & successus.

ἵνα ἐνδώσῃ.) Alibi δώσῃ. Alibi εὐδωσῇ, id est, fortunet.

C A P V T X X X I X.

Huius capitis sententiæ sunt XLII. Pendet autem initium de fine superioris, & celebrantur magnifice viri docti & religiosi: quibus additur præconium sapientiæ diuinæ, à qua ostendit omnia bene & cum ratione pulcerrima esse condita atque facta: & huius voluntati inferuire omnem vim & efficaciam creaturæ vniuersæ, nequicquam fieri aut accidere in mundo vel temere & præpostere, vel perperam & male.

Ἀποσίσσεται τὸ μνημ.) Id est, memoria nominis ipsius non iacebit, neque insister, sed abscedet & perueniet ad alios, retroq; abibit ad posteritatem. Alibi legitur, οὐκ ἀποσίσσεται, non recedet: id est, non interibit.

τί τοῦτο ὅτι;) μιμητικῶς. Alibi legitur, τί τοῦτο; εἰς τί τοῦτο; geminata interrogatione, κατὰ ἑλληνισμὸν verbi substantiui.

C A P V T X L.

Huius capituli sunt sententiæ xxxiii. Continet autem inprimis descriptionem miseræ & brevis & incertæ vitæ hominum in terris: & docet impietatem, id est scelera & petulantiam grauitè affligi, puniente Deo contumaciam improbitatis. Insertæ sunt & sententiæ contra iniuriam auaritiæ. Postea addit aliquot sententias in comparatione quorundam, præferens alia alijs. Sed timorem & dilectionem Dei docet esse opt. & præstantiss. hæc est religio & fides. Reliquæ sententiæ subiiciunt vigilantiam & curam rei familiaris, vt caueamus ne mendicare cogamur: id est, necessaria ad victum & cultum petere aliunde. Hoc enim miserrimum esse ait, quamuis aliqui impudentes delectentur mendicare

citare. Facile autem est secundum Hesiodum dicere, βίη δὲς καὶ ἄροτρον : facile vero &, ἀπανύνασθαι.

ὁπσοφῆς.) Verum hoc esse puto : alibi tamen legitur, ὅπ' ταφῆ.

μίμημα.) Est enim profecto vita tota quasi magnum theatrum mundi. Sed alibi legitur μῦθον, quo significatur iracundiæ acerbitas.

καὶ πᾶσις εἰς αἰῶνα ᾔσῃς.) Sententia præclarissima. nihil enim durat ad Deum, nisi obœdientia fidei, ut credatur simpliciter verbo ipsius, & voluntati eius absque omni tergiuersatione pareatur. Hæc est sancta ac cœlestis fidei Christianæ doctrina, perpetua illa quidem & vniuersalis semper : sed misso in terras filio Dei toti orbi terrarum declarata, cum ante illud tempus esset secretior. Alibi tamen egregia hæc sententia corrupta est, & hæc leguntur : καὶ τί εἰς αἰῶνα ᾔσεται.

ἄχνη ὅπ' ποτ'.) Vel hæc erit ἄχνη, vel etiam scribendum est ἄχνη. Significatur autem squalor & illæ quisquiliæ in ripis fluminum, has euelli & abijci dicit, de gramine, sicut ex hac vita impietatis posteritas & genus remoueatur.

βουλὴν εὐδοκίμεται.) alibi εὐδοκίμησθαι. Et mox, καὶ οὐκ ἔστι ζητῆσαι ἐαυτῇ βόηθειαν, vana enim
salus

salus hominis. Alibi tamen hæc diuiduntur, & est scriptura talis, καὶ οὐκ ἔστιν ὀπιζητῆσαι: id est, timoris Dei nullus est defectus, neque potest in hoc quicquam requiri. Et sequitur, ἐν αὐτῇ βοήθεια, in hoc, inquit, nimirum timore Dei, inuenitur auxilium.

C A P V T X L I.

Habet hoc caput sententias xxxvi. In primis tristitia mortis commemoratur σχετλιασικῶς: sed & consolatio adijcitur, quod voluntati diuinæ obtemperandum sit, & impiorum mortem esse malam, quorum etiam posteritas scelera luere cogatur. Est autem & Tragædiæ sententia, ὅτι δουλοῖ αὐδρα καὶ ἀνδρασύσπλαγχνός τις ἦ, ὅταν σιωπῇ πατρὸς ἢ μητρὸς κακὰ. Et,

ὅταν δὲ κρηπίς μὴ καταβληθῇ δόμων.
ὁρῶν, ἀνάγκη δυσυχεῖν τοὺς ἐκγόρους.

In Hercule furente. Sunt itaque comminationes insertæ vehementes contra impios. Sequuntur præcepta de fugienda infamia: & Salomo ait, αἰρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολλός, ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή. Postea additur admonitio de expendenda disciplina, & reprimenda stoliditate: & commemorantur xv i. res. in quibus re-

bus rebus pudor præstari debeat, ne illæ designentur.

ἐνδελεχίζει ὄν.) Alibi in forma Attici futuri, ἐνδελεχίει.

ἀσεβείς εἰς ἀπώλ.) Alicubi additur, ἀσεβείς ἀπὸ κατάρτας εἰς ἀπώλειαν.

προσώπου ἐγγενοῦς.) Alibi ἐγγενοῦς: alibi etiam συγγενοῦς. illud nobilitatem, hæc propinquitatem notant.

παιδείας καὶ παιδ.) Alibi simpliciter, ἀπὸ παιδείας παιδίσκης σαυτοῦ.

C A P V T X L I I.

Huius capitis sunt xxxix. sententiæ. Prima pertinet ad superiora, prohibens garrulitatem & proditorem arcanorum. Postea enumerantur res xiii. in quibus obstare pudor non debeat, quo minus in omittendo peccetur. Sequuntur indicationes paternarum sollicitudinum propter filias, & præcepta non inhiandum esse formosis. Et mox inseritur rursus vituperatio improbitatis muliebris. Reliquæ sententiæ complectuntur magnificam prædicationem maiestatis diuinæ.

πρὸς διαφόρου πρ.) Non vult adhiberi pudorem in licitando & emendo: nam mercatorum fides fluxa est. Alibi legitur, πρὸς ἀδιαφόρου

ἀδιαφθόρου πράσεως καὶ ἐμπορέων, id est, de fortuitarum rerum mercatu & negociatoribus. Alibi, πρὸς ἀδιαφθόρου πράσεως, de emtione incorrupta, hoc est, bonæ fidei.

ἐξατογύηεν.) Contra naturam Græci sermonis est hoc factum : & alibi legitur ἐξατογύηεν : quod vsitatum est.

καὶ ἐν νεότητι.) Alibi καὶ non legitur : enumerantur autem duo quæ sollicitum habeant animum paternum de filia adolescentula, ne vel celebs senescat, vel incommodum fortiatur coniugium.

καὶ ἐσόμενα.) Alibi, καὶ ἐπεσόμενα. Fortasse, ἔτι ἐσόμενα.

C A P V T X L I I I.

Incoatam prædicationem omnipotentiae, maiestatis & gubernationis Dei prosequitur, & hanc per opera diuina in cælo ac terra deducit, in confessione etiam hac cognitione non comprehendi penitus diuinitatem: cum hæc sit exigua & paucorum: id quod humana etiam ratio notauit, & homines sapientes in mundo confessi fuerunt: vt notum est de Socrate, qui ait apud Platonem, homines scire pauca, vel nihil potius.

αὐξάνόμενος ἐξ.) Ipse mensis, inquit, crescens

scens mutatione illud instrumentum castrorum cœlestium, quæ est lunæ *πείφρασις*, mirificum videri facit. Alibi tamen *σύνανομένη* *δογμασῶς ἐν ἀλλοιωσίῃ*, de luna ipsa: & additur appositivæ, *σκεῦος παραβολῶν*, id est, materia sententiarum. nam de luna & disputata, & dicta multa veterum sapientum extant: ut hæc Sophoclea admiratio apud Plutarchum,

*ὥς ὅζ' ἀδύλου πρῶτον ἔρχεται νέα
πρώτα καλλυύουσα καὶ πληρουμένη,
χ' ὅταν περ αὐτῆς εὐγενεστάτη φανῇ,
πάλιν διαῖξῃ, καὶ πὶ μηδὲν ἔρχεται.*

Sed ut hæc bella sunt, ita oratio sic *σολοικίζει*, id quod tamen in hoc libello inusitatum non est.

ὠδίνησε γλῶ.) affecit dolore, id est, perterruit. Alibi tamen, *ὠδίνησεν ὀργλῶ*, parturit iram, id est, per tempestates sævit ira Dei.

καὶ σωτέλειαν.) *ἐλλειπτικῶς* ut repetatur *ἐρῶμεν*. vel intelligatur, *ἀκουε*. id est, ut concludamus sermones.: ille ipse est omnia. Alibi tamen legitur, *σωτέλεια, ἐλλείψῃ τοῦ ὑπαρκτικοῦ*.

C A P V T X L I I I I .

Nunc deinceps septem continuis capitibus nominatim laudat præcipuos viros populi Iudaici: & in hoc, Enoch, Noe, Abraham,

braham, Isaac, Iacob, & ita transit ad speciosam mentionem Moſis.

ἔτι ἐν γραφῇ.) Alibi ἐν γραφῇ. & eſt ſanè viſitatus in lingua Græca dici ἔγγραφος, ſicut ἔννομος: quam ἐγγραφὴς, vt ἐγγενής.

διὰ τοῦτο ἐγένετο.) Alibi quædam adduntur, hoc modo: διὰ τοῦτο ἐγενήθη καὶ ἀλεῖμμα τῇ γῇ, διὰ τοῦτο ἐγέν. Cum Noe enim reliquæ omnium quæ vixerant, remaſerunt in arca.

δίεſειλε μερίδος.) Alibi μερίδας, mutata conſtructione verborum.

C A P V T X L V.

Hoc capite celebrantur in primis, Moſes, Aaron, & Phinees.

εἰς τὸν γνῶſον.) νεφέλαι γνῶſδεις ſunt in Exodi capite 19. Et ſκότος, γνῶſος, δύειλα, φωνὴ μεγάλῃ, Deuter. 4. Et in myſtica Dionyſij titulo Theologia diſputatur, τίς ὁ θεὸς γνῶſος.

ἐν ναῷ.) Alibi ἐν κυρίῳ: forte ἐν κυρίου, Atticà figura ἐλλείψεως, id eſt, in æde Domini. Et mox ἐν γραφῇ, hoc ordine, ἐνδέσκει κεκολαμμένη εἰς μνημόε. Sed alibi tamen legitur, ἐν γραφῇ κεκολαμμένη. & paulo ante, δήλοις, ἡγοῦν δηλωτικοῖς. alibi tamen, καὶ ἡλοις ἀληθ. quod ad clauiculorum ornatum referetur.

διὰ τοῦτο ἔσθ.) Id eſt, ἔσθσεν. Alibi tamen ἐσάθη διαθήκη.

Caput

CAPVT XLVI.

In hoc capite celebratur Iesus Naue F. & Chaleb. Et mentio fit ἀνάνυμος sanctorum iudicum communiter : & deinde eximia Samuelis.

τοὺς γὰρ πολέμους κυρίου.) bellum Domini ipsegefsit : id est , ductor fuit. Alibi, τοὺς πολεμίους κύριος αὐτὸς ἐπήγαγεν . quæ lectio qualis sit, considerandum in medio relinquo : nisi forte fuit in exemplo κύριος αὐτὸς ἐπάταξεν.

ἕως γήρους.) σολοικίζει ἡ κλίσις . Nam verum est γήρως , ἀπὸ τοῦ γῆρας γήραος.

ἀνδρὸς γαλαθινῶ.) Sane dura est translatio hæc, agnum virum nominari, etsi masculus ille sexus est in genere suo : ideoq; corruptam hoc loco scripturam suspicor, & reponendum esse id quod in alijs exemplaribus legitur ἀγρός . historia autem exponitur libro primo Regum, cap. 7.

οὐκ εἰληφα.) κατὰ πρωτοποποιάν. Alibi tamen ἀπλῶς legitur , οὐκ εἰληφε.

CAPVT XLVII.

Celebratur hoc capite laudibus Nathan, David, Salomon, cui tamen & macula quædam aspergitur. Et Roboam ac Hieroboam vituperantur.

ἑπεξένωσεν.) familiariter fuit versatus inter leones. ὑπερβολικὴ ἐπεξεργασία eius quod legitur primo libro Regum, cap. 17. Alibi legitur ἐπαΐεν, id est, lusit.

καὶ ὅξ ἡχους αὐτοῦ.) Erit τὸ ἡχος, sicut ἑλεος. nisi forte est ἡχοῦς, resonantia. Alibi legitur, καὶ ἐξ ἡχου αὐτοῦ γλυκάνει.

ὡς ἐποφίῳ.) θαυμασιῶς. Alibi hinc procedit ὑποσημειωθῆναι, & scribitur ἐποφίῳ, & ἐνεπλήῳ.

ἕως ὁργῆ καὶ ἐκδ.) Alibi plenior est expositio, hoc modo : ὑπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν ποταμίαν ἐξέζητησαν ἕως ἐκδ. ἐλ. ἐπ' αὐτούς.

C A P U T X L V I I I.

Continet hoc caput laudes Helia, Helisæi. Ezechiæ, & Esaia.

πρὸς πῶρ.) Alibi additur, οὕτως πρὸς πῶρ. &, ὁ καταγραφεὶς ἐλεγμοῦς : hæc dicuntur secundum caput ultimum Malachia, sed oratio est dissentanea. Repetetur autem præpositio καὶ, ut fiat, καὶ ἐλεγμοῦς : nisi forte verum est ἐλεγμοῦς, appositivè. Alibi hæc ita leguntur, ὁ καταγραφεὶς ἐν ἐλεγμοῖς εἰς καμροὺς κοπάσαι ὁργῶν πρὸς θυμὸν : quæ sunt concinniora.

κεκοιμημένοι.) sopiti. alibi κεκοσμημένοι, ornatī. Et mox, πνεύματος ἁγίου : alibi, ἐνεπλήῳ πνεύματος αὐτοῦ. nam quod in quibusdam exemplarib, legitur εὐματος, falsum est.

καὶ α.

καὶ ἀπαῆρε χεῖρα αὐτοῦ.) suam manum: id est, potentiam & copias adduxit contra Sion. Alibi, ἀπαῆρεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ: id est, profecta fuit seu contendit manus, seu potentia ipsius contra Sion. Et mox, ὡς ἐνετείλατο: alibi αὖς ἐνετ. quod referetur ad ὁδοὺς: quo nomine significatur cursus vitæ.

C A P V T X L I X.

Hoc capite laudantur Iosias rex pronepos Ezechiae, propheta Hieremias, duodecim prophetæ coniunctim ἀνωνύμως, Zorobabel, Iesus Iosedeci F. Neemias. & repetitur mentio priscorum quorundam, Enoch, Ioseph, Sem, Seth.

(ἔδωκε τὸ κέρας.) Dominus, inquit, horum robur & potentiam alijs tradidit, qui inflāmarunt urbem sanctam, & vastavit illam de vaticinijs Hieremias: afflixerat enim eum, id est, passus fuerat hunc affligi. Hæc sane cohærent minus apte: itaque alicubi legitur ἔδωκαν, & ἐνεπύρισεν, quod ad Deum referatur: & ἠρέμωσαν & ἐκάκωσαν, ipsi scilicet reges & principes impij.

καὶ κατέσβεσεν.) erexit & confirmavit. Alibi legitur, καὶ ἀγαθῶσαι τοὺς, id est, vt beneficeret corrigentibus cursum vitæ suæ.

καὶ τῷ δώδεκα.) Alibi hæc ita: καὶ τῷ δώδε-

κα προφητῶν ἀναθάλοι τὰ ὅσα ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ.
παρεκάλεσε δὲ τὸν ἱακῶβ, καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐν
πίσει ἐλπίδος.

C A P V T L.

Magnifice prædicat in hoc capite præstantiam & virtutem & religionem Simonis Oniæ filij, eius qui cognomentum habuit Iusti. Hic pater fuit Oniæ & Eleazari. Oniæ autē huius rursus fuit filius Simon, de quo Nicephorus hæc accepit, sed falso, ut ostendemus in Chronicis huius: quæ, volente Deo, breui sumus edituri.

πείβολον.) Visitatum est ὁ πείβολος. & alibi legitur, ἀνάλημμα ὑψηλὸν πείβολου ἱεροῦ: est autem ἀνάλημμα erectio, seu explanatio, ut & apud Vitruvium horologiorum.

τρίμετρον.) Tum, inquit, ænei cannales aquarum non ampli satis fuerunt ad aquæ copiam: ut sit τρίμετρον, τὸ μέγα μέτρον. Alibi tamen legitur, quod fortasse est verius, πείμετρον, vtrumque αὐξήσει ὑπερβολικῇ.

καὶ πολιορκήσας.) Obscura sunt hæc, neque de huius pontificis rebus gestis narrationes extant. Alibi ἐμπολιορκῆσαι, id est, qui firmasti urbem, ut oppugnationem sustinere posset.

καὶ γενέσθαι.) Ante hæc alibi ista leguntur,

tur, δὲ ἡμῖν εὐφροσύνῃ καρδίας.

ἰησοῦς ὁ υἱὸς σειράχ.) Alicubi additur & ἑλεαζάρου : vt fit filius Sirach, filij Eleazari.

C A P V T L I.

Concluditur liber oratione precum pia & religiosa, in qua & defensionem atq; gubernationem petit à Deo, & pro collatis in se beneficijs gratias agit, & in vera poenitentia de præteritis delictis pollicetur studium obœdientix.

ἐκ μέσου πυ.) circumfusus igne non exarsit. Alibi, ἐκ μέσου πυρὸς οὗ οὐκ ἐξέκαυσα, eodem sensu. Et mox, ἐκ βάθους κοιλίας : alicubi additur, ἁδου.

ἐκ λόγου ψευδοῦς, βασιλεῖ διαβολή.) Hæc sunt σόλοικα : explicari autem poterunt figura appositionis, vt fit sensus : Eripuisti me de sermone mendacij, quæ esset calumnia coram rege. id est, cum falsum crimen apud regem sustinerem.

ἐπ' ὀργῆς.) contra iram, vel iræ tempore deprecationem meam extuli. Alibi, ὅτι γῆς.

F I N I S.

Laus æterno Deo, & Christo eius.

I N D E X.

A

Ἀκακοί	156. 16	<i>Amicis cuiusmodi vten</i>	
<i>Accersita mala</i>	<u>185.22</u>	<i>dum</i>	165. 9
ἄχνη	231. 23	<i>Amicos probari aduer-</i>	
ἀδάμαντι, ἀδαμαντινά		<i>sis rebus</i>	165.18
<u>δυσμά</u>	195. 19.	ἀνάλημμα	240.14 (8
ἀδολεσχία	204.23	ἀναπαύειν, ἀναπαύειν	221. 3
<i>in Aduersis patientia et</i>		ἀνάπαυσις αἰώνιος	217.
<i>silentium opt.</i>	175.19	27	(<i>sitas</i> 152.28
<i>Aeschyli locus</i>	<u>182. 13</u>	<i>Arianorū impia curio-</i>	
<i>Afflictiones a Deo obla-</i>		ἀσπείρειν. ἀσπείρειν	208.25
<i>tæ, perpetiendæ, non</i>		<i>ab Asinis ad bonos tran-</i>	
<i>accersendæ</i>	157. 12	<i>scendere</i>	187.10
αἰρετικοὶ	<u>184. 12</u>	<i>Athanasij sententia</i>	151.1
αἰρετὰ	<u>184. 14</u>	ἀθροῦς γλωσσοί	164. <u>14</u>
<i>Alexandri dictū</i>	186. 24	ἀθροῦς ὁσπερ	183.23
<i>Alieni non temere reci-</i>		<i>Attici futuri forma quo-</i>	
<i>piendi</i>	183. 16	<i>rum verborum pecu-</i>	
<i>Altercatio omnis odio-</i>		<i>liaris.</i>	203. 29
<i>sa</i>	162. 8	<i>Auaritia idololatria</i>	
<i>Amicitia cum similib.</i>		204.10	
<i>iungenda</i>	187. 2	αὐθαδέα	163. 9
<i>amicitiæ constituendæ et</i>		<i>Auorū nomina nepotib.</i>	
<i>custodiendæ ratio</i>	165.7	imponi solita	141. 1
<i>Amicitia tuenda</i>	<u>176.2</u>	B	
<i>Amicitie vulgaris re-</i>		Βαδμοὶ, βαδμοὶ	167. 8
<i>prehensio.</i>	185. 9	<i>Beatus nemo ante obi-</i>	
<i>Amicus nō temere mu-</i>		<i>tum dicendus</i>	183.3
<i>tandus</i>	166. 2.	<i>Beatus quis</i>	<u>151. 18</u>
		<i>Benignitatis & benefi-</i>	
		<i>centiæ</i>	

centiæ cōmendatio 159.

8. & 23

C

κακεργέτης 150.14

κακοεξία, καχεξία 200.

21. καχέκται, κακου-

χχοῖ 23

Calcem incidere 186.2

Callicratidis dictū 150.2

Calliditas duplex 205.13

καεδία δ' αὐαὶ καὶ διπλὰι.

157. 25 (22

Catharorū hæresis 168.

Cause rerum præcipue

quæ 140.12 (4

Cautionis præceptū 175.

Christiani populi iusti-

cia & sanctitas in

quo sita 169.7

Cōiugia diuinitus for-

tunari 170.28

Conscientia bona vt ni-

hil præstātius, ita nil

mala miserius 188.14

27

Conscientiæ bonæ præci-

pua cōfidentia 221. 6

Contumaciæ reprehensio.

158. 21

Cōuersiones vulgares et

ἐφ' ἡμεῖς cuiusmodi 149.

20

Conuiuia etiā posttridie

grata cuiusmodi 219.1

Corda duplicia 157.26

Crapulæ præsentis cura

tio per vomitū 220.7

κτίσμα 153. 4

curiositas 204.20 et 181

28 eius typus 182.4

Curiosus nemo, quin ma-

lenolus 204. 25

D

Δανειούσι 203. 21 δανείω.

25. δανείω 27

δειλαὶ καεδία 157.25

Deus adorandus & co-

lendus ab omnib. 181.17

Deus omnium modera-

tor 181. 12

Dei ciuitatem sola veri-

tatis scientia consti-

tui 145. 23

Dei cognitionem nihil

latere 193. 8 inde

Dei cultus ante omnia

obseruandus 155. 14.

in quo consistat 143.3

R 5

Dei

Dei filius ab aeterno cum patre 153. 8 (152. 16	religiose loquendū 148.
Dei mandatorum caput	7 (pauperib. 173. 13
Dei misericordiā omnē præcidit Plato 145. 3	Diuitiæ formidandæ
ad Dei nomen ineffabile alludere Iouis nomen.	Diuitiæ laudabiles quæ.
148. 3 (quod 193. 2	218. 13
Dei opus peculiare,	Diuitiarum studiū pec-
Dei populus quo disci-	catis obnoxii 212. 23
mine ab omnib. alijs	Doctrina 156. 11
gentibus discernatur	Doctrina sapientiæ diui-
145. 15	næ perpetua cuiusmo-
Dei sapientia, filius ipse	di 192. 18
Dei 152. 5 & 153. 3	Doctrinæ humanæ et di-
Dei verbum, filius Dei.	uinæ discriminē 146. 4
152. 18	Doctrinæ studiū 187. 17
Deum adorari in igno-	δοξοκοπεῖν 178. 3
ratiā nō posse 147. 17	Duplicia corda 157. 25
Deum placari, quomodo	E
tradat sapientia hu-	Ecclesia Christi ab initio
mana 144. 27	147. 11
Deū qui ignorēt 147. 19	Ecclesiæ vox 169. 16
διάβολος 183. 28	ἐκτενον ἐκτινον 190. 12
διαδάκν 194. 22	Effectio 140. 13
Disciplina 156. 12	ἐγγενὲς 233. 7
Disputatorum arrogan-	εἰδικὴ αἰτία 140. 14
tia reprehensa 159. 4	Elaboratio 140. 15
de Diuinis reb. caute &	Eleazarus 141. 6
	ἐλεγχος ὁ, καὶ τὸ 194. 5
	ὁ ἔλεος, τὸ ἔλεος 194. 4
	Eloquentia peculiaris
	prin-

<i>principiū uirtus</i> 176.20	<i>Fortunæ gutta præstau-</i>
<i>ἐνδελεχὲς. ἐντελεχὲς</i> 177.	<i>tior dolio intelligen-</i>
3. <i>ἐνδελεχίσαι</i> 7. <i>ἐνδε-</i>	<i>tiae prouerb.</i> 154. 27
<i>λεχισμὸς</i> 8.	<i>Fragrans opera</i> 229.8
<i>ἐνοχος</i> 148. 21	<i>Frugalitas</i> 218. 19
<i>ἐπέχειν</i> 193.23	G
<i>ἐπέτειος</i> 227.26	<i>Garruli</i> 176.27 (164.2
<i>ἐφέςιος</i> 227.27	<i>Garrulitas reprehensa</i>
<i>ὀπιδιδόναι</i> 148. 25	<i>γλωσσῶδεις</i> 176.28
<i>Epiphanij locus</i> 153.9	<i>γνώμαι</i> 142.12
<i>ὀπιπροσδιδόναι</i> 148.24	H
<i>errores oscitantiæ et teme-</i>	<i>Homeri locus</i> 170. 11
<i>ritatis comites</i> 171.24	<i>Humanitatis affectio</i>
<i>ἐδελοκωφῶν</i> 201. 8	171. 13
<i>Euangelij doctrina</i> 168.	I
5. 24 (150. 11	<i>Ignem gladio fodere, qd</i>
<i>Euergeta Ptolemæus</i>	<i>Pythagoræ</i> 173.23
<i>εὐδία</i> 229. 12	<i>Impietatis calamitosus</i>
<i>εὐτεχνία</i> 206. 1	<i>exitus</i> 185. 3
<i>ἔξομλῆσεν</i> 180.16	<i>Impiorum cultus omnis</i>
<i>ἔξομολόγησις priorū</i> 196.2	<i>abominabilis deo</i> 223.
F	26 (des 185. 12
<i>Felicitas vera quæ</i> 151.6	<i>Inimico non habenda si</i>
<i>Fide sola conciliari nos</i>	<i>Institutio</i> 156. 11
<i>Deo</i> 144. 23	<i>Intelligentia</i> 156. 10
<i>Fide sola constare ciui-</i>	<i>Iosephus notatus</i> 147.28
<i>tatem Dei</i> 145.17	<i>Iouis nomen ad Dei in-</i>
<i>Finis</i> 140. 13	<i>effabile nomen allu-</i>
<i>Fortunæ gubernatio re-</i>	<i>dere</i> 148. 3
<i>futata</i> 181. I. 20	<i>Ira</i>

Iræ cōmotio, furor 192. 1

Iræ detestatio 155. 20

Irenæi sententia 159. 24

Isocratis locus 562. 12

Iurisiuradi vsus 207. 20

*Iusticia propria quisque
liæ* 144. 25

*Iusticiæ diuinæ effectio-
nes ineffabiles* 194. 18

L

Laboris cōmendatio 169

λαλητός 198. 18 (25

Lex et Euangelii 168. 3

*Legū humanarū et diui-
narū discriminē* 146. 9

Lingua duplex 214. 26

*Linguarum studium e-
iusq; vsus & necessi-
tas* 149. 6

Loquacitas 169. 20

λοκοφιλία 187. 4

M

Mala accersita 185. 22

Mali sibi quisq; autor
205. 3

*Malorum consortium vi-
tandū* 170. 7. et 176. 6

*Malorum socij indigni
misericordia* 185. 26

*à Malis nihil posse boni
fieri* 190. 22

Materia 140. 16

μάχημα 231. 8

Mercatorum fides fluxa
233. 27 (212. 3

Mercaturæ pericula
μέθοδος 142. 9

*Misericordiæ à Deo sp̃e
omnem præcidit Pla-
to* 145. 2

*Mortuis insultare, im-
manissimum* 174. 26

*Muliere mala nihil im-
manius* 211. 4

*Mundum quo consilio
Deus cōdiderit* 152. 8

N

*Natura humanæ depra-
uatio* 191. 2

*Nemo mortalium pror-
sus ἀναμάχῃλος* 174. 7

νείσας νείσας ἔχον 153. 16

νήφω 219. 23

*Nicephori Chronica pol-
licetur se editurum*

Ioachimus 240. 10

νείσας ἔχον 153. 17

νῶθεσι νῶθεσιν ἀεδοί 161. 12

Νοηα-

Novatianorum heresis

168. 22

O

*Obedientia in afflictioni
bus Deo præstanda*

157. 15.

ὠδὴν ποτε 235. 18

οἰκονομικὴ 170. 19

Onias Simonis F. 141. 10

Orationis usus 162. 13

*Oratione precum nulla
gens extra Ecclesiam
recte usa* 147. 9

P

παιδεία 156. 11 et 197. 23

παίδευσις 216. 16

*Palliolum incidenti ven-
to obvertere* 164. 27

πανάρετος 150. 25

*πανουργύματα, πανουρ-
γία* 156. 12

παρεβολαὶ 187. 21 et 142.

παρεγγυαὶ 168. 16 (13

παράδειγματίσαι 200. 15

παροινέσεις 142. 12

Parentum cultus 158. 2.
inde

*Parentum mentio sem-
per facienda honori-*

fice

207. 25

παροικία 150. 21

παροικίαι 142. 13

παρρησιάζειν 217. 14

Perspicacia 156. 10

Petulantia 163. 1

φανταστικοῦ πῶν 177. 23

Phocionis dictis 160. 10

φθηνσις 156. 7

Pietas in quib. consistat
143. 29. inde

Piorum ἑσπομονή 157. 21

*Plato persuasionem de
placando Deo refelle
re conatus* 168. 8

Plauti locus 187. 9

ποιντικὴ αἰτία 140. 12

πολυπραγμοσύνη 181. 29.

ἔ 204. 22

Poplites incidere 186. 5

*Populus Dei ab alijs gen-
tib. separandus statim
à prima origine* 148.

πορνοκόπος 178. 1 (1

*Potentia irritata terri-
bilis* 173. 8

*Potentes vel cauendi,
vel non offendendi*
176. 11

Poten-

*Potentum coniunctio vi-
tanda* 186. 14. &
quatenus 186. 21
Princeps bonus 178. 9
*in Principe eloquentia
præcipue commenda-
bilis* 176. 20
Proprietas 140. 14
ῥῆδος 148. 26
Prouidentia Dei 181. 2
Prudentia 156. 8
Ptolemæus Euergetes
Πτολεμαῖος 201. 1 (150. 11)
Pudor duplex 161. 17.
& 202. 4

R

*Religio an perennis &
continuata omnibus
seculis apud omnes
gentes* 147. 25
Religio vera quæ 151. 13
*Religionis sanctitas quæ
tum ab humanæ ra-
tionis argumentatio-
nib. lædatur* 148. 11

S

*Sacerdotum ordo hono-
randus* 171. 2
Sacrificium iuge 177. 11

Sapientia 156. 6. &
140. 25. & 190. 19
Sapientia Dei 209. 3. ip-
se *Deus* 152. 2
*Sapientia, qua de hoc li-
bro agitur quæ* 151. 24
Sapientiæ diuinæ opus.
153. 26 (Dei 151. 13)
Sapientiæ initium timor
Sapientiæ laus 154. 22
et 151. 22. *pulcritudo.*
154. 13. & *præstan-
tia.* 154. 22. *inde*
*Scripta aliarum genti-
um recte à Christia-
nis etiam legi* 146. 1
σέβαστα 144. 26. et 214. 1
Sella quacunq; sedere.
164. 28 (174. 12)
Senectus venerabilis
Septenarius numerus
172. 4. & 196. 27
Seri & meti, prouerb.
172. 6
*Serui beneuolentis consi-
lium nõ spernendum*
170. 22
*Silentium animæ impe-
ratur in Psalmis,*
quid

I N D E X.

quid 157. 19
Simon Onie & Eleazar-
ripater 141. 9
Simon Onie F. cogno-
mento Iustus 240. 7
Siracidae 141. 3
σοφία 156. 5. *quasi σοφία*
 167. 1 (8
Stoicorum apathia 160.
Strigilistanslate 217. 18
Stultus nihil, nisi stul-
tus 206. 27
Sumptus immodici ca-
uendi 198. 14
Superbia fere secundæ
fortunæ comes 186. 17
Symbolis conuiuia in-
strui solita 177. 25
συμβολοκοπεῖν 177. 17
συμβολοκοπεῶν ἐκ δανύσ-
μοῦ 198. 20
συγγενῆς 233. 8
συγγενήσας 150. 16
σωέσις 156. 10

T

τελικὴ αἰτία 140. 13
Tenacitas reprehensa
 162. 10
τερίτειν 172. 2

Timor Dei 179. 2. *sapi-*
entia initium 169. 13
Traductorum in alte-
ram linguam non ea
dem vis & efficacia,
quæ in propria &
sua 149. 1
τρίμετρον 240. 17
τυχὴν τὰ 172. 13

V

Verbi Dei contemptus
malorum omnium
causa 191. 15
Veritatis cælestis doctri-
na cuiusmodi 167. 26
Veritatis diuinæ scien-
tia sola ciuitatē Dei
constitui 145. 26
Veritatis esse & sancti-
ficationem, & libera-
tionem, & salutem
 145. 20
Veritatem requiri à
Deo 145. 22
Vini laus 219. 9
ad Virtutem omnem
aditus difficilis 161. 7
Virtutes omnes sapien-
tia contineri 154. 20
 Vita

I N D E X.

<i>Vitæ felicitas in quibus</i>	<i>ingenium</i>	200. 1
<i>sita</i> 189. 12	<i>ὑαινοφιλία</i>	187. 4
<i>Vitæ ratio tutissima</i>	<i>ὑβρις</i>	163. 1
<i>quæ</i> 176. 14	<i>ὕλικὴ αἰτία</i>	140. 16
<i>Voluptatum caput</i> 199.	<i>ὕφαντοὶ versus</i>	160.
8	3	.
<i>Vultu & habitu prodi</i>	<i>ὑποθήκη</i>	142. 13

F I N I S.